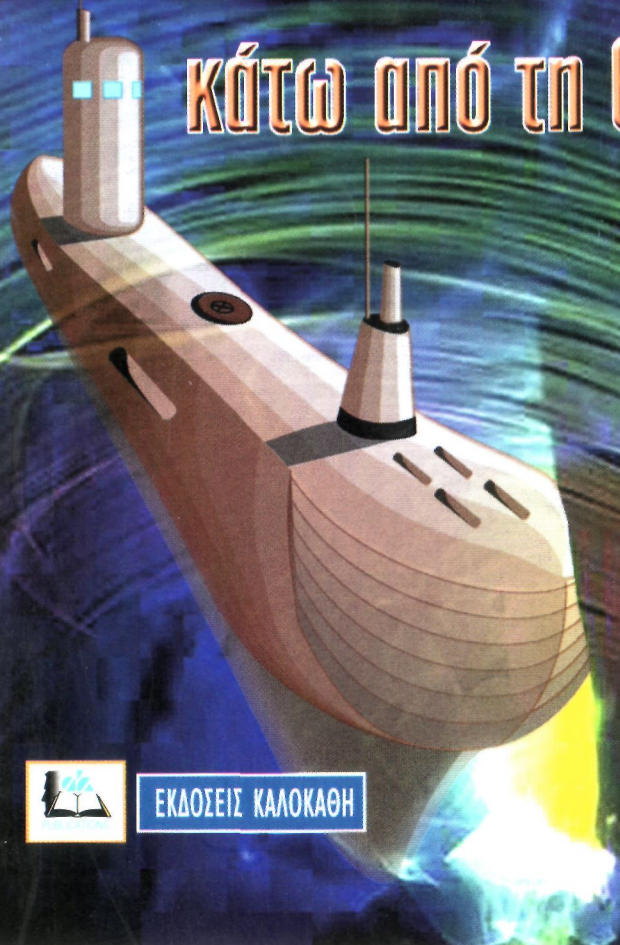

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

20.000 λεύγες

κάτω από τη θάλασσα

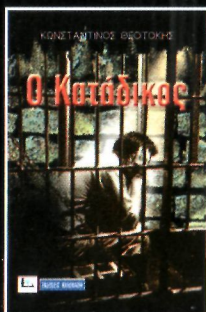
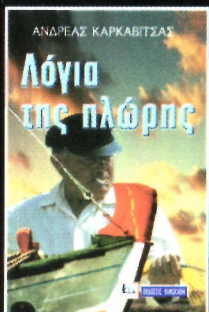
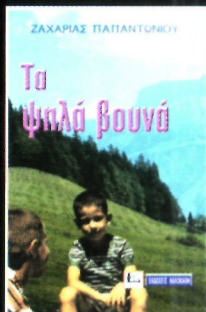

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΟΚΑΘΗ

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ
(1828-1905)

Γάλλος συγγραφέας που διακρίθηκε για το συναρπαστικό και επιστημονικά «προφητικό» λόγο του. Γεννήθηκε στη Νάντη, σπούδασε νομικά στο Παρίσι και στη συνέχεια φιλολογία. Από το 1848 άρχισε να γράφει λιμπρέττα για όπερες. Το 1863 ανέπτυξε ένα νέο είδος μυθιοστοριογραφίας. Χρησιμοποίησε την υπερβολή και την πρόβλεψη για να δείξει τις δυνατότητες της επιστήμης. Τα πιο γνωστά του βιβλία είναι: «Ταξίδι στο κέντρο της γης» (1864), «Είκοσι χιλιάδες λεύγες κάτω από τη θάλασσα» (1870) και «Ο γύρος του κόσμου σε ογδόντα ημέρες» (1873). Πέθανε στην Αμιέννη. Αρκετά από τα έργα του γυρίστηκαν κινηματογραφικές ταινίες που είχαν μεγάλη επιτυχία.

**ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΛΑΣΣΙΚΗΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΙΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΟΚΑΘΗ**

20.000 λέύγες κάτω από τη θάλασσα

Αντλώντας ιδέες από τα ταξίδια και τις θαλασσινές του εμπειρίες και προβλέποντας προφητικά την εφεύρεση του υποβρυχίου, ο Ιούλιος Βερν αφηγείται την ιστορία του Πλοιάρχου Νέμο, του θαλασσινού ταξιδευτή που το μίσος τον οδήγησε να ζήσει κάτω από τη θάλασσα, μακριά από τους ανθρώπους, οργανώνοντας εκπληκτικά μια ζωή εξωπραγματική, μέσα στο Ναυτίλο.

Ο συγγραφέας ταξιδεύει μαζί του στα βάθη των ωκεανών, γνωρίζει καινούργιους κόσμους, εξερευνά άγνωστους θαλασσινούς δρόμους και μαθαίνει πράγματα που ποτέ δεν είχε φανταστεί ότι υπήρχαν.

Μια μαγευτική ιστορία γεμάτη "εικόνες", ένα θαλασσινό παραμύθι γεμάτο περιπέτειες που έχουν χαρεί γενιές και γενιές.

ISBN 960-396-085-3

Θεμιστοκλέους 31,
106 78 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 3306 397 FAX 3306 398

ΕΙΚΟΣΙ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΛΕΥΓΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΟΚΑΘΗ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

20.000 ΛΕΥΓΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Γενική επιμέλεια έκδοσης: ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΚΑΘΗ

Copyright - 2001: ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΑΛΟΚΑΘΗ»
Θεμιστοκλέους 31, 106 78 Αθήνα
Τηλ: 3306 397, Fax: 3306 398

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Ένας κινούμενος σκόπελος
2. Τα υπέρ και τα κατά
3. Αποφασίζω
4. Ο Νεδ Λαντ
5. Στην περιπέτεια
6. Ολοταχώς
7. Ένα άγνωστο είδος φάλαινας
8. Κινητό μέσα στο κινητό
9. Τα νεύρα του Νεδ Λαντ
10. Ο άνθρωπος των θαλασσών
11. Όλα με ηλεκτρισμό
12. Μερικοί αριθμοί
13. Ο μαύρος ποταμός
14. Μια πρόσκληση
15. Ένας περίπατος στο βυθό της θάλασσας
16. Ένα υποβρύχιο δάσος
17. Τέσσερις χιλιάδες λεύγες κάτω απ' τον Ειρηνικό
18. Βανικόρο
19. Ο πορθμός του Τορρές
20. Λίγες μέρες στη στεριά

21. Ο κεραυνός του πλοίαρχου Νέμο
22. Άγρια Όνειρα
23. Το κοραλλένιο βασίλειο

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. Ο Ινδικός Ωκεανός
2. Μια καινούργια πρόταση
3. Ένα μαργαριτάρι δέκα εκατομμυρίων
4. Η Ερυθρά θάλασσα
5. Το Αραβικό Τούνελ
6. Το Ελληνικό Αρχιπέλαγος
7. Η Μεσόγειος σε σαρανταοχτώ ώρες
8. Το λιμάνι Βίγκο
9. Μια χαμένη ήπειρος
10. Φάλαινες και φυσητήρες
11. Το παγόβουνο
12. Ο Νότιος Πόλος
13. Ατύχημα ή επεισόδιο;
14. Έλλειψη από αέρα
15. Απ' το ακρωτήριο Χορν στον Αμαζόνιο
16. Πολύποδες
17. Το Γκολφ Στρημ
18. Από το πλάτος 47° 24' προς το μήκος 170° 28'
19. Κατακόμβη
20. Οι τελευταίες λέξεις του πλοίαρχου
21. Τέλος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ένας κινούμενος σκόπελος

Η χρονιά του 1866 αναστατώθηκε από ένα αξιοσημείωτο γεγονός, ένα μυστήριο και ανεξήγητο φαινόμενο, που χωρίς αμφιβολία κανένας δεν το 'χει ξεχάσει μέχρι τώρα. δε χρειάζεται να πούμε για την ανησυχία και τους ψιθύρους που αναστάτωσαν, όχι μόνο τους ναυτικούς, αλλά και τους κατοίκους των πόλεων μακριά απ' τη θάλασσα. Έμποροι, απλοί ναύτες, καπετάνιοι απ' την Ευρώπη και την Αμερική, αξιωματικοί του ναυτικού απ' όλες τις χώρες, ακόμη και Κυβερνήσεις αρκετών χωρών ενδιαφέρθηκαν άμεσα για το θέμα.

Αρκετά πλεούμενα είχαν συναντήσει αυτό το “τεράττωδες ον”, όπως το χαρακτηρίζαν. Ήταν ένα μακρύ αντικείμενο, σαν αδράχτι που φωσφόριζε, ενώ το μέγεθος κι η ταχύτητα του ξεπερνούσαν της φάλαινας.

Τα γεγονότα που είχαν σχέση μ' αυτή την εμφάνιση και που είχαν γραφτεί στα ημερολόγια των διάφορων καραβιών συμφωνούσαν αρκετά με το σχήμα αυτού του αντικειμένου ή ζωντανού πλάσματος - όπως λέγα-

νε μερικοί, με την απίστευτη ταχύτητα της κίνησης του, την καταπληχτική του δύναμη και με την περίεργη ζωή που φαινόταν να 'χει. Αν ήταν κήτος, ξεπερνούσε το μέγεθος όλων αυτών που ήξερε μέχρι τώρα η επιστήμη. Υπολογίζοντας τις παρατηρήσεις πού 'χαν γίνει κι απορρίπτοντας τις επιφυλακτικές εκτιμήσεις, που έδιναν σ' αυτό το αντικείμενο μήκος διακόσια πόδια, και τις υπερβολικές γνώμες που τούδιναν τρία μίλια μήκος, θα μπορούσαμε απλά να συμπεράνουμε ότι αυτό το μυστηριώδες πράγμα ξεπερνούσε όλες τις διαστάσεις πούχαν παραδεχτεί μέχρι τώρα οι ιχθυολόγοι. Το ότι υπήρχε αυτό το μυστήριο πράγμα ήταν κάτι που κανείς δεν μπορούσε ν' αρνηθεί. Κι αν υπολογίσουμε με τι ευκολία το ανθρώπινο μυαλό βλέπει παντού το θαύμα, μπορούμε να καταλάβουμε με τι συγκίνηση έγινε δεχτή σε όλο τον κόσμο αυτή η υπερφυσική εμφάνιση. Κατά τους πρώτους μήνες του 1863 το θέμα φάνηκε σα να ξεχνιόταν, όταν καινούργια γεγονότα το 'φεραν πάλι στη δημοσιότητα. Τώρα πια δεν ήταν ένα επιστημονικό πρόβλημα που έπρεπε να αποφύγουμε. Το ζήτημα πήρε τελείως διαφορετικό σχήμα. Το τέρας έγινε νησάκι, βράχος, σκόπελος, αλλά ένας σκόπελος αόριστος που κουνιόταν συνέχεια.

Στις 5 του Μάρτη του 1867 το "Μοράβιαν" της Ωκεανίας Εταιρείας του Μόντρεαλ, ενώ βρισκόταν τη νύχτα σε πλάτος 27 30' και μήκος 72 15', χτύπησε πάνω σ'

ένα βράχο, που δεν ήταν σημειωμένος σε κανένα χάρτη σ' αυτό το τμήμα της θάλασσας. Ευτυχώς βοήθησε ο άνεμος κι οι μηχανές του, πούχαν δύναμη τετρακόσια άλογα, αλλιώς το "Μοράβιαν" θάχε σπάσει μ' αυτό το χτύπημα και θα πήγαινε στον πάτο με τους 237 επιβάτες του, που έφερνε στην πατρίδα απ' τον Καναδά. Στις 13 του Απριλίου 1867 η θάλασσα ήταν καλή, το αεράκι ήσυχο και το "Σκωτία" της Εταιρείας Γκουνάρντ βρισκόταν σε μήκος 15 12_ και πλάτος 45 31_. Προχωρούσε με ταχύτητα δεκατριήμισι μίλια.

Στις 4 και 17_ τ' απόγευμα, ενώ οι επιβάτες έτρωγαν το μεσημεριανό τους στο μεγάλο σαλόνι, ένα χτύπημα πολύ ελαφρό έγινε αντιληπτό. Το "Σκωτία" δε χτύπησε, αλλά χτυπήθηκε και μάλιστα από ένα μάλλον μυτερό όργανο. Το χτύπημα ήταν πολύ ελαφρό, ώστε κανένας δε θα το καταλάβαινε, αν δεν ακούγονταν οι φωνές αυτών που βρίσκονταν στ' αμπάρι, οι οποίοι ανέβηκαν στη γέφυρα και φώναζαν:

-Βυθιζόμαστε, βυθιζόμαστε!

Στην αρχή οι επιβάτες τρόμαξαν πολύ, αλλά ο καπετάνιος Άντερσον βιάστηκε να τους καθησυχάσει. Ο κίνδυνος δεν μπορούσε νάναι άμεσος. Το "Σκωτία" χωριζόταν σ' επτά διαμερίσματα που ήταν ανεξάρτητα μεταξύ τους. Ο καπετάνιος πήγε αμέσως κάτω και βρήκε ότι το νερό έμπαινε με μεγάλη ταχύτητα μέσα στο πέμπτο διαμέρισμα, πούχε σχεδόν πλημμυρίσει. Ευτυ-

χώς που στο διαμέρισμα εκείνο δε βρισκόταν το καζάνι, που θάχε σβήσει σίγουρα απ' το νερό. Ο καπετάνιος Άντερσον διέταξε τις μηχανές να σταματήσουν αμέσως κι ένας απ' τους ναύτες βούτηξε για να εξακριβώσει το μέγεθος της βλάβης. Λίγα λεπτά αργότερα βρήκαν ότι υπήρχε μια μεγάλη τρύπα στον πάτο του караβιού. Τέτοια μεγάλη τρύπα δεν μπορούσε να φραχτεί κι έτσι το “Σκωτία” με τους τροχούς του μισοβυθισμένους συνέχισε το ταξίδι του. Τότε βρισκόταν σε απόσταση τρακόσια μίλια απ' το ακρωτήριο Κλίρ, και μετά από καθυστέρηση τριών ημερών, που προκάλεσε μεγάλη ανησυχία στο Λίβερπουλ, μπήκε στη βάση της Εταιρείας.

Οι μηχανικοί επισκέφτηκαν το “Σκωτία”, πούχε τοποθετηθεί σε στεγνή δεξαμενή. Δεν μπορούσαν να το πιστέψουν καθόλου. Δυόμιση μέτρα κάτω απ' το σημείο που ακουμπούσε στο νερό ήταν μια κανονική σχισμή στο σχήμα ενός ισοσκελούς τριγώνου. Το σπασμένο μέρος της λαμαρίνας είχε τέτοιο σχήμα, που δε θα μπορούσε να γίνει ούτε αν το χτυπούσαν με το σφυρί. Ήταν ολοκάθαρο λοιπόν ότι το όργανο που προκάλεσε την τρύπα δεν ήταν συνηθισμένο, γιατί, αφού χτύπησε το καράβι και προκάλεσε την τρύπα, μετά ξαναγύρισε στη θέση του με οπισθοδρομική κίνηση αληθινά ανεξήγητη.

Αυτό ήταν το τελευταίο γεγονός που τάραξε ακόμη

περισσότερο την κοινή γνώμη. Απ' αυτή τη στιγμή όλες οι άτυχες περιπτώσεις που δεν μπορούσαν να εξηγηθούν διαφορετικά αποδόθηκαν στο τέρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τα υπέρ και τα κατά

Την εποχή που γίνονταν αυτά τα γεγονότα, μόλις είχα γυρίσει από μια επιστημονική έρευνα στην αφιλόξενη περιοχή της Νεμπράσκας των Ηνωμένων Πολιτειών. Επειδή ήμουν αναπληρωματικός καθηγητής στο Μουσείο της Φυσικής Ιστορίας στο Παρίσι, η Γαλλική Κυβέρνηση μ' είχε στείλει σ' αυτή την αποστολή. Αφού έμεινα έξι μήνες στη Νεμπράσκα, έφτασα στη Νέα Υόρκη κατά το τέλος του Μάρτη, φορτωμένος με μια πολύτιμη συλλογή. Η αναχώρηση μου για τη Γαλλία κανονίστηκε για τις πρώτες μέρες του Μάη. Στο μεταξύ ήμουν απασχολημένος στο να ταξινομώ τους ορυκτολογικούς βοτανικούς και ζωολογικούς θησαυρούς, όταν έγινε το γνωστό ατύχημα στο "Σκωπία".

Όταν έφτασα στη Νέα Υόρκη, το ζήτημα ήταν στο φόρτε του. Η υπόθεση για το νησί που έπλεε και τον απλησίαστο σκόπελο, που υποστηριζόταν από μυαλά ανίκανα να σκεφτούν σωστά εγκαταλείφτηκε. Και πραγματικά πώς μπόρεσε αυτό το πράγμα ν' αλλάξει τη θέση του με τέτοια καταπληκτική ταχύτητα, αν δεν

είχε κάποιο μηχανήμα στο εσωτερικό του;

Έτσι μέινανε δυο μόνο πιθανές απαντήσεις σ' αυτή την ερώτηση που δημιούργησε δυο διαφορετικά κόμματα. Απ' τη μια πλευρά εκείνοι που πίστευαν ότι είναι ένα τέρας με κολοσσιαία δύναμη, κι απ' την άλλη εκείνοι που πίστευαν ότι ήταν ένα υποβρύχιο πλοίο με τεράστια κινητήρια δύναμη.

Αλλ' αυτή η τελευταία υπόθεση, όσο πιστευτή κι αν ήταν, δεν μπορούσε ν' αντέξει στις έρευνες που έγιναν και στους δύο κόσμους. Δεν ήταν πιθανό ότι μπορούσε ποτέ ένας ιδιώτης νάχει μια τέτοια μηχανή. Πού, πότε και πώς κατασκευάστηκε; και πως η κατασκευή του κρατήθηκε μυστική; Σίγουρα μόνο μια κυβέρνηση θα μπορούσε νάχει τέτοια καταστρεπτική μηχανή. Κι εκείνο τον καιρό, που ο άνθρωπος μηχανευόταν τα πάντα για να πολλαπλασιάσει τη δύναμη των πολεμικών όπλων, ήταν πιθανό ότι χωρίς να γνωρίζουν οι άλλες κυβερνήσεις δοκίμαζε αυτό το μηχανήμα. Μετά απ' τα καταδρομικά ήρθαν οι τορπίλες, μετά απ' τις τορπίλες τα υποβρύχια και τώρα κάτι χειρότερο κι απ' αυτά, τουλάχιστο έτσι υποθέτω.

Μετά από έρευνες που έγιναν στην Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Ισπανία, Ιταλία κι Αμερική, ακόμη και στην Τουρκία, η υπόθεση για το υποβρύχιο πλοίο οριστικά απορρίφτηκε.

Μόλις έφτασα στη Νέα Υόρκη, αρκετοί μου έκαναν

την τιμή να ζητήσουν την συμβουλή μου για το φαινόμενο. Αφού μπορούσα ν' αρνηθώ την πραγματικότητα του γεγονότος, την αρνήθηκα τελείως. Σύντομα όμως με στρίμωξαν κι έτσι ήμουν υποχρεωμένος να εξηγηθώ κατηγορηματικά. Ακόμη κι ο αξιότιμος Πιέρ Αροννάξ, καθηγητής του Μουσείου του Παρισιού, είχε κληθεί απ' τον "Κήρυκα της Νέας Υόρκης" για να εκφράσει τη γνώμη του. Έκανα κι εγώ κάτι. Εξέτασα το θέμα σ' όλες του τις μορφές, πολιτικά και επιστημονικά. Σας δίνω εδώ μια περίληψη από ένα προσεκτικά μελετημένο άρθρο, που το δημοσίευσα στις 30 Απρίλη. Αφού εξέτασα μια - μια τις διαφορετικές υποθέσεις, έφτασα στο σημείο ν' απορρίψω όλες τις προτάσεις και να παραδεχτώ την ύπαρξη ενός θαλάσσιου ζώου με τεράστια δύναμη.

Τα μεγάλα βάθη του ωκεανού είναι τελείως άγνωστα σε μας, δεν μπορούμε να τα φτάσουμε. Ότι περνάει σ' εκείνα τα απέραντα βάθη, ότι όντα ζούνε ή μπορούν να ζήσουν σε δώδεκα ή δεκαπέντε μίλια κάτω απ' την επιφάνεια του νερού, ποιος είναι ο οργανισμός αυτών των ζώων, δεν μπορούμε να συμπεράνουμε.

Όμως η λύση του προβλήματος που ανατέθηκε σε μένα μπορεί να πάρει τη μορφή ενός διλήμματος, είτε ξέρουμε όλες τις ποικιλίες των οργανισμών που ζουν στον πλανήτη μας είτε όχι. Αν δεν τις ξέρουμε όλες - αν η φύση έχει ακόμη μυστικά στην ιχθυολογία για μας -

τίποτε δε μας εμποδίζει να παραδεχτούμε ότι υπάρχουν ψάρια ή κήτη άλλων ειδών ή ακόμη καινούργια είδη που κατοικούν σε βάθη που δεν μπορούμε να τα πλησιάσουμε. Ωστόσο κάποιο γεγονός είτε φανταστικό είτε περίεργο τόχει φέρει στην επιφάνεια της θάλασσας.

Αν αντίθετα γνωρίζουμε όλα τα ζωντανά είδη, πρέπει αναγκαστικά να ψάξουμε ανάμεσα σ' αυτά που ήδη ξέρουμε για να βρούμε το κήτος που μας ενδιαφέρει, και σ' αυτή την περίπτωση θα πρέπει να παραδεχτώ την ύπαρξη ενός γιγαντιαίου Ναρβάλ.

Το συνηθισμένο Ναρβάλ ή μονόκερως της θάλασσας συχνά έχει μήκος εξήντα πόδια. Αυξήστε το μέγεθος του πέντε ή δέκα φορές, δώστε δύναμη ανάλογη με το μέγεθος του, αυξήστε την καταστρεπτική του δύναμη και θάχετε το ζώο που ζητάτε. Θάχει τις αναλογίες που καθόρισαν οι αξιωματικοί του "Σάνον", το όργανο που τρύπησε το "Σκωτία" και τη δύναμη που χρειάστηκε για να σπάσει το σκάφος ενός πλοίου.

Πραγματικά, το Ναρβάλ είναι οπλισμένο μ' ένα είδος κοκάλινου ξίφους, μ' ένα κοντάρι, σύμφωνα με την έκφραση ορισμένων φυσιολόγων. Αυτό το ξίφος έχει τη σκληρότητα του ατσαλιού. Μερικά τέτοια δόντια, ας τα πούμε έτσι, βρέθηκαν θαμμένα στα σώματα φαλαινών, γιατί ο μονόκερως τις χτυπάει με μεγάλη επιτυχία. Άλλα έχουν τραβηχτεί, με ζημιές βέβαια, απ' τον πάτο

των πλοίων. Το Μουσείο της Ιατρικής Σχολής του Παρισιού έχει ένα απ' αυτά τ' αμυντικά όπλα, με μήκος δυο μέτρα και διάμετρο, στη βάση του, δεκαπέντε εκατοστά.

Πολύ καλά! Υποθέστε τώρα ότι αυτό το όπλο είναι έξι φορές δυνατότερο και το ζώο δέκα φορές ισχυρότερο. Μέχρι νάχουμε περισσότερες πληροφορίες πρέπει να παραδεχτούμε ότι είναι ένας θαλασσινός μονόκερος με κολοσσιαίες διαστάσεις, οπλισμένος όχι μόνο μ' ένα δόντι, αλλά μ' ένα πραγματικό έμβολο, όπως αυτό που έχουν τα θωρηκτά ή τα πολεμικά καταδρομικά. Έτσι μόνο ίσως αυτό το ανεξήγητο φαινόμενο μπορεί να εξηγηθεί, εκτός αν υπάρχει κάτι πάνω απ' όλα αυτά, που αισθάνθηκαν κι είδαν.

Αυτές οι τελευταίες λέξεις ήταν δειλία από μέρους μου, αλλά ήθελα να προφυλάξω την αξιοπρέπεια μου σαν καθηγητής και να μη δώσω στους Αμερικανούς την ευκαιρία να γελάσουν, γιατί γελάνε πολύ, όταν τύχει και γελάσουν. Επιζητούσα για τον εαυτό μου έναν τρόπο να ξεφύγω, στο τέλος όμως παραδέχτηκα την ύπαρξη του “τέρατος”. Το άρθρο μου συζητήθηκε θερμά και μου πρόσφερε μεγάλη φήμη. Συγκεντρώθηκαν γύρω μου αρκετοί οπαδοί, γιατί η λύση που πρότεινα έδινε, τουλάχιστο, μεγάλη ελευθερία στη φαντασία. Το ανθρώπινο μυαλό ευχαρισιέται με την εμφάνιση υπερφυσικών πλασμάτων. Κι η θάλασσα είναι ακριβώς το

καλύτερο μέρος γι' αυτά, το μοναδικό μέσο στο οποίο αυτοί οι γίγαντες μπορούν να γεννηθούν και ν' αναπτυχθούν.

Οι βιομηχανικές και εμπορικές εφημερίδες συζήτησαν το θέμα ειδικά απ' αυτή την άποψη. Η “Ναυτική και Εμπορική Επιθεώρηση”, το “Αλόνδ”, η “Ναυτική και Αποικιακή Επιθεώρηση” κι όλες σχεδόν οι εφημερίδες που ήταν αφοσιωμένες στις ασφαλιστικές εταιρείες, που απειλούσαν ν' αυξήσουν τ' ασφάλιστρα, συμφώνησαν μ' αυτή την άποψη.

Η κοινή γνώμη είχε εκδηλωθεί. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν οι πρώτες που συμφώνησαν και στη Νέα Υόρκη έγιναν προετοιμασίες για μια αποστολή που προοριζόταν να κυνηγήσει το “Ναρβάλ”. Μια φρεγάτα με μεγάλη ταχύτητα, το “Αβραάμ Λίνκολν”, ετοιμάστηκε πολύ σύντομα. Οι ναύσταθμοι άνοιξαν για τον πλοίαρχο Φαρραγκούτ, που βιάστηκε να εξοπλίσει τη φρεγάτα του. Αλλά, όπως συμβαίνει πάντα, τη στιγμή που αποφάσισαν να κυνηγήσουν το τέρας αυτό δεν εμφανιζόταν. Για δυο μήνες κανείς δεν άκουσε να μιλάνε γι' αυτό. Κανένα πλοίο δεν το συνάντησε. Φαινόταν σαν να ήξερε ο μονόκερος τι θα γινόταν. Είχαν μιλήσει τόσο πολύ γι' αυτό, ακόμη και με το υπερωκεάνιο καλώδιο, και μερικοί χαριτόλογοι έλεγαν ότι αυτό το πονηρό ζώο είχε διαβάσει κάποιο τηλεγράφημα κι εξαφανίστηκε. Έτσι, όταν η φρεγάτα είχε οπλιστεί για τη με-

γάλη επιχείρηση, κανένας δεν μπορούσε να πει ποια κατεύθυνση θ' ακολουθούσε. Η ανυπομονησία μεγάλωνε, όταν στις 2 Ιουλίου έμαθαν ότι ένα ατμόπλοιο της γραμμής του Σαν Φραντσίσκο, απ' την Καλιφόρνια προς τη Σαγκάη, είχε δει το ζώο πριν τρεις βδομάδες στο Βόρειο Ειρηνικό Ωκεανό. Η ταραχή που δημιουργήθηκε από τα νέα ήταν υπερβολική. Το πλοίο ετοιμάστηκε και το φόρτωσαν με κάρβουνα για να ξεκινήσει.

Τρεις ώρες πριν αναχωρήσει το "Αβραάμ Λίνκολν" απ' την προκυμαία του Μπρούκλιν, έλαβα ένα γράμμα που έγραφε:

Προς τον Μ. Αροννάξ, καθηγητή του Μουσείου του Παρισιού.

Ξενοδοχείο της Πέμπτης Λεωφόρου, Νέα Υόρκη.

"Κύριε, αν θέλετε να πάρετε μέρος σ' αυτή την αποστολή του "Αβραάμ Λίνκολν", η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών θα ευχαριστηθεί πάρα πολύ να δει τη Γαλλία νάναι παρούσα σ' αυτή την επιχείρηση. Ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ έχει μια καμπίνα στη διάθεση σας.

Εγκάρδια δικός σας

Τ.Β. Χόμπσον

Υπουργός Ναυτικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Αποφασίζω

Τρία δευτερόλεπτα πριν φτάσει το γράμμα του Τ.Β Χόμπσον, ούτε καν σκεφτόμουν να ακολουθήσω το μονόκερο και μάλιστα να κάνω ένα ταξίδι προς τη Βόρεια Θάλασσα. Τρία δευτερόλεπτα μετά, αφού διάβασα το γράμμα του εντιμότατου Υπουργού των Ναυτικών, αισθάνθηκα ότι η αληθινή μου κλίση, ο μοναδικός σκοπός της ζωής μου, ήταν να κυνηγήσω αυτό το ενοχλητικό τέρας και να το εξαφανίσω από τον κόσμο.

-Σύμβουλε, φώναξα με μια ανήσυχη φωνή.

Ο Σύμβουλος ήταν ο υπηρέτης μου, ένα αληθινά αφοσιωμένο παιδί απ' τη Φλαμανδία, που μ' είχε συνοδέψει σ' όλα τα ταξίδια μου. Το αγαπούσα πολύ και μου ανταπόδινε την αγάπη του.

Ο Σύμβουλος με είχε ακολουθήσει τα τελευταία δέκα χρόνια όπου με οδηγούσε η επιστήμη. Ήταν τριάντα χρονών κι εγώ ήμουν σαράντα.

Αλλά ο Σύμβουλος είχε ένα ελάττωμα. Ήταν πάρα πολύ τυπικός και μου μιλούσε πάντοτε στο τρίτο πρό-

σωπο, που μερικές φορές ήταν ενοχλητικό για μένα.

-Σύμβουλε, φώναξα ξανά, αρχίζοντας με πυρετώδεις κινήσεις να ετοιμάζομαι για την αναχώρηση μου.

Ο σύμβουλος εμφανίστηκε.

-Με κάλεσε ο κύριος; είπε μπαίνοντας.

-Ναι, παιδί μου, ετοίμασε αποσκευές για μένα και για σένα. Θα φύγουμε σε δυο ώρες.

-Όπως αγαπάει ο κύριος, απάντησε ο Σύμβουλος ήσυχα.

-Θα ταξιδέψουμε με το “Αβραάμ Λίνκολν”.

-Όπως νομίζει καλύτερα ο κύριος.

-Όπως καταλαβαίνεις, φίλε μου, θ' ασχοληθούμε με το τέρας, το φημισμένο Ναρβάλ. Θα το κυνηγήσουμε και θα καθαρίσουμε τις θάλασσες απ' αυτό. Ο συγγραφέας του δίτομου έργου “Τα μυστήρια των Μεγάλων Υποβρύχιων βυθών” δεν μπορεί να μην πάει μαζί. Δεν μπορούμε να ξέρουμε προς τα που θα πάμε, αυτά τα ζώα είναι πολύ ιδιότροπα. Αλλά εμείς θα ξεκινήσουμε, γιατί έχουμε έναν καπετάνιο που ξέρει τι κάνει.

Άνοιξα μια πίστωση για την τροφή του Μπαρμπάρους και με την ακολουθία του Σύμβουλου πήδηξα σ' ένα αμάξι. Οι αποσκευές μας μεταφέρθηκαν στο κατάστρωμα της φρεγάτας αμέσως. Ανέβηκα βιαστικά και ζήτησα τον πλοίαρχο. Ένας απ' τους ναύτες με οδήγησε στην πρύμνη, όπου συνάντησα έναν όμορφο αξιωματικό, που μου πρόσφερε το χέρι του.

-Ο κύριος Πιέρ Αροννάξ; είπε.

-Ο ίδιος, απάντησα. Ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ;

-Καλωσορίσατε κύριε καθηγητά, η καμπίνα σας είναι έτοιμη.

Υποκλίθηκα και ζήτησα να με οδηγήσουν στην καμπίνα μου.

Το “Αβραάμ Λίνκολν” είχε διαλεχτεί πολύ σωστά κι είχε εξοπλιστεί για το νέο προορισμό. Ήταν μια φρεγάτα με μεγάλη ταχύτητα κι είχε μηχανές που μπορούσαν να του δώσουν πίεση επτά ατμοσφαιρών. Μ' αυτή την πίεση το “Αβραάμ Λίνκολν” έφτανε μέση ταχύτητα σχεδόν δεκαοχτώ μίλια και ένα τρίτο την ώρα - πολύ αξιόλογη ταχύτητα βέβαια, αλλ' ανίκανη να προλάβει αυτό το γιγαντιαίο κήτος.

Το εσωτερικό του πλοίου ήταν ανάλογο με τις ναυτικές του αρετές. Ήμουν πολύ ικανοποιημένος με την καμπίνα μου, που βρισκόταν στην πρύμνη.

Άφησα το Σύμβουλο να ταχτοποιήσει τις αποσκευές μας κι ανέβηκα στη γέφυρα να παρακολουθήσω τις προετοιμασίες για την αναχώρηση.

Εκείνη την στιγμή ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ έδινε τις τελευταίες οδηγίες για να λύσουν τα παλαμάρια. Έτσι, σ' ένα τέταρτο της ώρας, μπορεί και λιγότερο, αν δε μ' είχαν ειδοποιήσει, η φρεγάτα θάφευγε χωρίς εμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο Νεδ Λαντ

Ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ ήταν καλός ναυτικός, άξιος για τη φρεγάτα που κυβερνούσε. Το πλοίο κι αυτός ήταν ένα πράγμα. Ήταν η ψυχή του. Για την ύπαρξη του κήτους δεν είχε αμφιβολία και δεν επέτρεπε σε κανένα να μην πιστεύει ότι υπάρχει πραγματικά. Πίστευε σ' αυτά, όπως μερικές γυναικούλες πιστεύουν στο Λεβιάθαν, με την πίστη μόνο όχι με τη λογική. Το τέρας υπήρχε κι είχε ορκιστεί να το εξαφανίσει.

Πάνω στο πλοίο βρισκόταν κι ο Νεδ Λαντ, ο βασιλιάς των ακοντιστών. Ο Νεδ Λαντ ήταν Καναδός, με μια ασυνήθιστη γρηγοράδα στο χέρι του κι κανείς δε γνώριζε κάποιον που νάναι σαν κι αυτόν. Επιδεξιότητα, ψυχραιμία, θάρρος και πονηριά. Αυτά τα προτερήματα τάχε σε μεγάλο βαθμό κι έπρεπε νάναι πολύ πονηρή η φάλαινα για ν' αποφύγει ένα δικό του χτύπημα.

Ο Νεδ Λαντ ήταν περίπου σαράντα χρονών, ψηλός περισσότερο από ένα κι ενενήντα, γεροδεμένος, γενναίος και σοβαρός, μερικές φορές απότομος και θύμω-

νε πολύ όταν του αντιμιλούσαν. Η φυσιογνωμία του τραβούσε την προσοχή, αλλά πάνω απ' όλα είχε μια διαπεραστική ματιά, που έδινε μια μοναδική έκφραση στο πρόσωπο του. Αυτός που λέγεται Καναδός λέγεται και Γάλλος κι όσο ακοινώνητος κι αν ήταν ο Νεδ Λαντ, πρέπει να παραδεχτώ ότι με συμπάθησε απ' την αρχή. Η εθνικότητα μου τον οδήγησε κοντά μου χωρίς αμφιβολία. Ήταν ευκαιρία γι' αυτόν να μιλάει και για μένα ν' ακούω την παλιά γλώσσα του Ραμπελαί, που ακόμη χρησιμοποιείται στις καναδικές επαρχίες. Η οικογένεια του ακοντιστή ήταν απ' το Κεμπέκ και αποτελούσε ήδη μια φυλή από τολμηρούς ψαράδες, όταν αυτή η πόλη ανήκε στη Γαλλία.

Τώρα, ποια ήταν η γνώμη του Νεδ Λαντ για το θαλάσσιο τέρας; Πρέπει να παραδεχτώ ότι δεν πίστευε στο μονόκερο κι ήταν ο μοναδικός στο κατάστρωμα που δεν παραδεχόταν την κοινή γνώμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Στην περιπέτεια

Το ταξίδι του “Αβραάμ Λίνκολν” συνεχίστηκε για πολύ καιρό χωρίς να συμβεί τίποτε σπουδαίο. Κάναμε το γύρο της νοτιοανατολικής ακτής της Αμερικής με μεγάλη ταχύτητα. Στις 3 του Ιούλη ήμασταν στο άνοιγμα του πορθμού του Μαγγελάνου, στο ακρωτήριο των Παρθένων.

Αλλά ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ δεν ήθελε να περάσουμε εκείνο το επικίνδυνο άνοιγμα και περάσαμε από το ακρωτήριο Χορν.

Στις 6 του Ιούλη, περίπου στις 3 η ώρα το απόγευμα, το “Αβραάμ Λίνκολν”, δεκαπέντε μίλια απ' το νότο παράκαμψε εκείνο το μοναχικό νησί, εκείνο το βράχο που 'ναι χαμένος στην άκρη της Αμερικανικής ηπείρου, που οι Ολλανδοί ναυτικοί ονόμασαν με τ' όνομα της πατρίδας τους, ακρωτήριο Χόρν. Η κατεύθυνση μας ήταν προς τα βορειοδυτικά και την επόμενη μέρα ο έλικας της φρεγάτας έσκιζε τα νερά του Ειρηνικού.

Στις 20 του Ιούλη περάσαμε τον τροπικό του Αιγίου και στις 27 του ίδιου μήνα περάσαμε τον Ισημε-

ρινό. Μετά απ' αυτά τα περάσματα η φρεγάτα πήρε μια ορισμένη δυτική κατεύθυνση και μπήκε στο κεντρικό μέρος του Ειρηνικού. Ο πλοίαρχος Φαρραγκούτ σκέφτηκε, και πολύ σωστά μάλιστα, ότι ήταν καλύτερα να μείνουμε στα βαθιά νερά κι όχι κοντά στις ηπείρους και τα νησιά, γιατί εκεί δεν πλησίαζε το τέρας - ίσως γιατί δεν είχε αρκετό νερό, όπως έλεγε το μεγαλύτερο μέρος του πληρώματος. Η φρεγάτα πέρασε σε μεγάλη απόσταση από τα νησιά των Μαρκησίων και τα νησιά Σέντγουιτ, διάσχισε τον τροπικό του Καρκίνου και τράβηξε για τις θάλασσες της Κίνας.

Η φρεγάτα βρισκόταν τώρα σε βόρειο πλάτος 31 15_κι ανατολικό μήκος 136 42_. Η ακτή της Ιαπωνίας ήταν διακόσια μίλια μακριά μας. Η νύχτα πλησίαζε κι η ώρα είχε χτυπήσει οχτώ. Μεγάλα σύννεφα κάλυπταν το φεγγάρι, ενώ η θάλασσα ήταν πολύ ήσυχη.

Εκείνη τη στιγμή ακουμπούσα στην κουπαστή του πλοίου. Ο Σύμβουλος στεκόταν κοντά μου και κοιτούσε κατευθείαν μπροστά του. Το πλήρωμα σκαρφαλωμένο στα ξάρτια εξέταζε τον ορίζοντα που σκοτείνιαζε.

Ξαφνικά ακούστηκε η φωνή του Νεδ Λαντ:

-Προσέξτε εκεί, αυτό που ζητάμε βρίσκεται μπροστά μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Ολοταχώς

Σ' εκείνη την κραυγή όλο το πλήρωμα του πλοίου όρμησε προς τον ακοντιστή - πλοίαρχος, αξιωματικοί, υπαξιωματικοί, ναύτες, μούτσοι, ακόμη και οι μηχανικοί άφησαν τις μηχανές τους κι οι θερμαστές τα καζάνια τους.

Η διαταγή να σταματήσουν είχε δοθεί κι η φρεγάτα τώρα προχωρούσε μόνη της. Το σκοτάδι ήταν βαθύ κι απορούσες τι είχε δει και πως κατάφερε να δει ο Καναδέζος. Η καρδιά μου χτυπούσε έτοιμη να σπάσει. Αλλά ο Νεδ Λαντ δεν είχε κάνει λάθος, γιατί όλοι αντιληφτήκαμε το αντικείμενο πούχε δει. Σ' απόσταση διακόσια μέτρα από μας, προς τη δεξιά πλευρά μας, η θάλασσα φαινόταν να φωτιζόταν. Δεν ήταν ένα απλό φωσφορικό φαινόμενο. Το τέρας βυθισμένο λίγες οργιές κάτω απ' το νερό έριχνε εκείνο το ζωηρό αλλά ανεξήγητο φως, πούχαν αναφέρει προηγουμένως πολλοί πλοίαρχοι. Η μεγαλοπρεπής λάμψη πρέπει να προερχόταν από ένα μέσο πούχε μεγάλη φωτιστική δύναμη. Το φωτεινό μέρος σχημάτιζε πάνω στη θάλασσα ένα

τεράστιο οβάλ σχήμα πολύ μακρουλό.

-Είναι απλώς μια συσσώρευση από φωσφορίζοντα όστρακα, φώναξε ένας από τους αξιωματικούς.

-Όχι κύριε, σίγουρα όχι, απάντησα. Ποτέ τα όστρακα δεν έχουν τέτοιο δυνατό φως. Αυτή η λάμψη προέρχεται σίγουρα από ηλεκτρική δύναμη. Επιπλέον για κοιτάχτε, κουνιέται, κουνιέται μπρος - πίσω, έρχεται προς το μέρος μας!

Μια γενική κραυγή σηκώθηκε απ' τη φρεγάτα.

-Σιωπή, φώναξε ο πλοίαρχος, πάνω το τιμόνι και προς τα πίσω οι μηχανές.

Ο ατμός σταμάτησε και το "Αβραάμ Λίνκολν" έκανε το ημικύκλιο.

-Δεξιά το τιμόνι, γρήγορα, φώναξε ο πλοίαρχος.

Οι διαταγές εφαρμόστηκαν και η φρεγάτα κινήθηκε απότομα μακριά απ' το δυνατό φως.

Έκανα λάθος όμως, προσπάθησε να απομακρυνθεί, αλλά το υπερφυσικό ζώο μας πλησίαζε με ταχύτητα διπλάσια απ' τη δική μας.

Κόπηκε η ανάσα μας. Το ξάφνιασμα περισσότερο απ' το φόβο μας έκανε βουβούς κι ακίνητους. Το ζώο μας πλησίαζε, παίζοντας με τα κύματα. Έκανε τον κύκλο της φρεγάτας, που εκείνη τη στιγμή πήγαινε με ταχύτητα δεκατέσσερα μίλια, και την περιτύλιξε με τα ηλεκτρικά του κύματα. Μετά απομακρύνθηκε δύο ή τρία μίλια, αφήνοντας μια φωσφορίζουσα γραμμή!

Αμέσως όμως φάνηκε να ξανάρχεται με μεγάλη ταχύτητα προς το “Αβραάμ Λίνκολν”. Σταμάτησε απότομα σ’ απόσταση είκοσι πόδια και εξαφανίστηκε, γιατί εξαφανίστηκε η λάμψη του. Μετά εμφανίστηκε ξανά απ’ την άλλη πλευρά του καραβιού. Κάθε στιγμή μπορούσε να γίνει σύγκρουση, που θάταν μοιραία για μας. Είχα μείνει κατάπληχτος απ’ τους ελιγμούς της φρεγάτας, έφευγε και δεν έκανε επίθεση.

Στο πρόσωπο του πλοίαρχου, πούταν πάντοτε ατάραχο, τώρα υπήρχε μια έκφραση αμέτρητης έκπληξης.

-Κύριε Αροννάξ, είπε δε γνωρίζω με τι φοβερό πράγμα πρέπει να μπλέξω και δε θέλω άσκεφτα να ριψοκινδυνέψω τη φρεγάτα μου μέσα σε τέτοιο σκοτάδι. Πώς να επιτεθώ σ’ αυτό το άγνωστο πράγμα, πώς να υπερασπίσω τον εαυτό μας απ’ αυτό; Ας περιμένουμε τη μέρα και το σκηνικό θ’ αλλάξει.

-Δεν έχετε καμιά αμφιβολία, πλοίαρχε, για τη φύση αυτού του ζώου;

-Όχι κύριε, είναι ολοφάνερα ένα γιγαντιαίο ηλεκτρικό Ναρβάλ.

-Ίσως, πρόσθεσα.

-Χωρίς αμφιβολία, απάντησε ο πλοίαρχος, κι αν έχει τρομερή δύναμη, είναι το πιο φοβερό ζώο πούχει δημιουργηθεί ποτέ. Γι’ αυτό πρέπει, κύριε, να προσέχω.

Το πλήρωμα ήταν στο πόδι όλη τη νύχτα. Κανένας

δεν σκέφτηκε να κοιμηθεί. Το “Αβραάμ Λίνκολν” δεν μπορούσε να τρέξει με την ταχύτητα του τέρατος, γι’ αυτό ελάττωσε τη δική του και πήγαινε με μισή ταχύτητα. Από το μέρος του το Ναρβάλ μιμήθηκε τη φρεγάτα, άφησε τα κύματα να το χτυπούν και φάνηκε αποφασισμένο να μην εγκαταλείψει τον αγώνα. Κατά τα μεσάνυχτα όμως εξαφανίστηκε ή, για να χρησιμοποιήσω πιο σωστή έκφραση, “έσβησε”. Είχε φύγει; Κανένας δεν ήξερε.

Κατά τις δύο η ώρα το πρωί το φως ξαναεμφανίστηκε πέντε μίλια μακριά από τη φρεγάτα. Αν κι ήταν τότε η απόσταση μεταξύ μας, και παρόλο το θόρυβο του αέρα και της θάλασσας, ακούγαμε καθαρά τα δυνατά χτυπήματα της ουράς του ζώου, ακόμα και τη λαχανιασμένη αναπνοή του. Φαινόταν εκείνη τη στιγμή σα νάχε ανέβει στην επιφάνεια του νερού να πάρει αναπνοή, να γεμίσει τα πνευμόνια του και να ξανακατέβει.

-Χμ!, σκέφτηκα, μια φάλαινα με δύναμη ενός συντάγματος πεζικού θάναί χαριτωμένη φάλαινα.

Είμαστε άγρυπνοι όλη τη νύχτα και τη μέρα ετοιμαστήκαμε για τη μάχη. Τα σύνεργα του ψαρέματος μπήκαν στην άκρη, μαζί με τα δίχτυα. Ο δεύτερος καπετάνιος φόρτωσε τα τρομπόνια που θα ‘ρίχναν τα καμάκια σ’ απόσταση ένα μίλι και γέμισε τα μεγάλα τουφέκια με τις εκρηκτικές σφαίρες, που προκαλούν θανατηφόρα τραύματα, ακόμη και στα πιο τρομερά ζώα. Ο Νεδ

Λαντ ακόνισε το καμάκι του, πούταν φοβερό όπλο στα χέρια του.

Στις έξι η ώρα η μέρα άρχισε να φωτίζει και με τις πρώτες λάμπεις εξαφανίστηκε το ηλεκτρικό φως απ' το Ναρβάλ. Στις 7 η ώρα η μέρα είχε χαράξει τελείως, αλλά μια πολύ πυκνή ομίχλη εμπόδιζε τη θέα μας και δεν μπορούσαμε να διακρίνουμε το ζώο, ούτε με τα καλύτερα κιάλια μας. Αυτό προκάλεσε απογοήτευση και θυμό.

Σκαρφάλωσα στο μεσαίο κατάρτι. Στις οχτώ η ώρα η ομίχλη έπεσε βαριά πάνω στα κύματα κι ο ορίζοντας άρχισε να καθαρίζει. Ξαφνικά, όπως την προηγούμενη μέρα, ακούστηκε η φωνή του Νεδ Λαντ:

-Το πράγμα είναι πίσω μας!

Όλοι γυρίσαμε προς το μέρος που μας έδειξε. Εκεί, ενάμιση μίλι μακριά από τη φρεγάτα, ένα μακρύ μαύρο σώμα εμφανίστηκε ένα μέτρο πάνω απ' το νερό. Η ουρά του χτυπούσε δυνατά κι έκανε φοβερό κρότο.

Η φρεγάτα πλησίασε το κήτος κι αρχίσαμε να το εξετάζουμε προσεχτικά. Οι εκθέσεις του "Σάννου" και του "Ελβετία" ήταν μάλλον υπερβολικές για το μέγεθος του κήτους, γιατί υπολόγισα το μήκος του σε διακόσια πενήντα πόδια. Όσο για τις διαστάσεις του, πρέπει να ομολογήσω ότι ήταν τεράστιες. Ενώ παρακολουθούσα αυτό το φαινόμενο, δύο πίδακες από ατμό και νερό πετάχτηκαν απ' το ζώο και έφτασαν το ύψος

των εκατόν είκοσι ποδιών, έτσι κατάλαβα με ποιο τρόπο ανάπνεε. Συμπέρανα λοιπόν οριστικά ότι ανήκε στα σπονδυλωτά και στα μεγαλόψαρα.

Το πλήρωμα περίμενε ανυπόμονα τις διαταγές του πλοίαρχου. Εκείνος αφού παρατήρησε το ζώο προσεχτικά, κάλεσε το μηχανικό που έτρεξε γρήγορα προς το μέρος του.

-Κύριε, είπε ο πλοίαρχος, έχετε πίεση;

-Μάλιστα κύριε, απάντησε ο μηχανικός.

-Λοιπόν ετοιμάστε τις φωτιές και ξεκινήστε μ' όλη μας την ταχύτητα.

Τρεις ζητωκραυγές χαιρέτησαν αυτή τη διαταγή. Η ώρα για την αναμέτρηση είχε φτάσει. Μερικά λεπτά αργότερα τα δύο φουγάρα της φρεγάτας έβγαλαν μαύρο καπνό, ενώ το κατάστρωμα έτρεμε απ' το τράνταγμα των καζανιών.

Το "Αβραάμ Λίνκολν" σπρώχτηκε απ' το δυνατό έλικα και κίνησε κατευθείαν πάνω στο ζώο. Εκείνο μας άφησε να το πλησιάσουμε μόνο εκατό μέτρα κι ύστερα προχώρησε μπροστά φροντίζοντας να κρατήσει την απόσταση του.

Αυτή η καταδίωξη κράτησε σχεδόν τρία τέταρτα της ώρας, χωρίς να μπορούμε να το πλησιάσουμε. Ήταν ολοφάνερο ότι παρόλη την ταχύτητα μας δε θα το προλαβαίναμε.

-Λοιπόν κύριε Λαντ, ρώτησε ο πλοίαρχος, με συμ-

βουλευέτε να βάλω τις βάρκες στη θάλασσα;

-Όχι κύριε, απάντησε ο Νεδ Λαντ, γιατί δε θα πιάνουμε εύκολα αυτό το τέρας.

-Τι να κάνουμε τότε;

-Να δυναμώστε τον ατμό, αν μπορείτε κύριε. Με την άδεια σας θέλω να σταθώ στην πλώρη κι αν φτάσουμε σε απόσταση βολής, θα πετάξω το καμάκι μου.

-Πήγαινε Νεδ, είτε ο καπετάνιος, μηχανικέ περισσότερη δύναμη.

Ο Νεδ Λαντ πήγε στη θέση του. Οι φωτιές δυνάμωσαν κι ο έλικας γυρνούσε σαραντατρείς φορές το λεπτό. Μετρήσαμε την ταχύτητα και είδαμε ότι πηγαίναμε με δεκαοχτώμιση μίλια την ώρα.

Αλλά το καταραμένο ζώο πήγαινε κι αυτό με την ίδια ταχύτητα.

-Τι κυνηγητό! Όχι, δεν μπορώ να περιγράψω τη συγκίνηση πούχα. Το μεσημέρι όμως δεν είχαμε προχωρήσει περισσότερο απ' ότι στις οχτώ η ώρα το πρωί.

Ο πλοίαρχος αποφάσισε να κάνει κάτι περισσότερο.

-Α!, είπε, αυτό το ζώο πηγαίνει γρηγορότερα απ' το πλοίο. Πολύ καλά, θα δούμε τώρα αν θα γλιτώσει απ' τα κωνικά βλήματα μας. Στείλτε τους άντρες στα κανόνια.

Το κανόνι του καταστρώματος γέμισε αμέσως και πυροβόλησε. Αλλά το βλήμα πέρασε μερικά πόδια πά-

νω απ' το κήτος.

-Άλλος πιο καλός σκοπευτής, φώναξε ο πλοίαρχος, και δίνω πέντε δολάρια σ' όποιον χτυπήσει αυτό το τέρας.

Ένας παλιός πυροβολητής, με γκριζα γενειάδα, με σταθερό μάτι και ήρεμο πρόσωπο, πλησίασε το κανόνι και σκόπευε για πολύ ώρα. Ένας δυνατός θόρυβος ακούστηκε, που σκεπάστηκε σχεδόν απ' τις ζητωκραυγές του πληρώματος.

Το βλήμα έκανε τη δουλειά του, χτύπησε το ζώο, αλλά όχι μοιραία, γιατί γλίστρησε πάνω στη στρογγυλή επιφάνεια του κι έπεσε μέσα στη θάλασσα. Το κυνηγητό άρχισε ξανά κι ο πλοίαρχος σκύβοντας προς το μέρος μου είπε:

-Θα κυνηγήσω αυτό το τέρας μέχρι να καταστραφεί η φρεγάτα μου.

-Ναι, του απάντησα, και θάχετε πολύ δίκιο γι' αυτό.

Παρακαλούσα να κουραστεί το ζώο, γιατί δεν είναι ακούραστο, όπως μια μηχανή. Όλα όμως ήταν μάταια. Οι ώρες περνούσαν χωρίς να δείχνει ίχνος κούρασης.

Όσο για το πλοίο, πρέπει να πούμε ότι προσπάθησε πάρα πολύ. Μπορώ να υπολογίσω ότι προχώρησε τρεκόσια μίλια εκείνη την άτυχη μέρα στις 6 του Νοέμβρη. Η νύχτα όμως ήρθε και σκέπασε όλο τον ωκεανό.

Σκέφτηκα ότι αυτό θάταν το τέλος της περιπέτειας μας κι ότι δε θα ξαναβλέπαμε το εξαιρετικό και παρά-

ξένο ζώο. Έκανα λάθος. Στις έντεκα παρά δέκα το βράδυ το ηλεκτρικό φως ξαναεμφανίστηκε, όπως ακριβώς την προηγούμενη νύχτα.

Το Ναρβάλ φαινόταν ακίνητο, μπορεί νάχε κουραστεί απ' τη δουλειά της μέρας και κοιμόταν. Τώρα ήταν η ευκαιρία που έκανε τον πλοίαρχο ν' αποφασίσει να επιτεθεί.

Έδωσε τις διαταγές του. Πηγαίναμε με μισή ταχύτητα και προσεχτικά, για να μην ξυπνήσουμε το ζώο. Δεν είναι σπάνιο πράγμα να συναντάς στη μέση του ωκεανού φάλαινες που κοιμούνται βαθιά και μπορείς εύκολα να τις χτυπήσεις. Ο Νεδ Λαντ πήρε ξανά τη θέση του.

Η φρεγάτα πλησίασε αθόρυβα, κανείς δεν ανέπνεε, μια βαθιά σιωπή είχε απλωθεί στο κατάστρωμα.

Εκείνη τη στιγμή είχα σκύψει πάνω απ' την πλώρη κι έβλεπα το Νεδ Λαντ. Εκείνος πέταξε ξαφνικά το καμάκι του, που χτύπησε πάνω σε κάτι σκληρό.

Το ηλεκτρικό φως έσβησε αμέσως και δυο τεράστιοι πίδακες νερού έπεσαν πάνω στο κατάστρωμα της φρεγάτας, που έτρεχαν σαν καταρράχτες απ' την πλώρη προς την πρύμνη, αναποδογυρίζοντας ανθρώπους και σπάζοντας τα πάντα. Μια φοβερή σύγκρουση ακολούθησε κι έπεσα απ' την πλώρη στη θάλασσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ένα άγνωστο είδος φάλαινας

Αυτό το απρόσμενο πέσιμο με ξάφνιασε πολύ, Απου δεν μπόρεσα να συνέρθω αμέσως. Στην αρχή βούλιαξα σ' ένα βάθος περίπου είκοσι πόδια. Είμαι καλός κολυμβητής, αν και δεν μπορώ να συγκριθώ με το Μπάιρον και τον Έντγκαρ Πόε, πούταν δάσκαλοι στο κολύμπι. Δυο δυνατά χτυπήματα μ' έφεραν στην επιφάνεια του νερού. Η πρώτη μου φροντίδα ήταν να ψάξω για τη φρεγάτα. Με είχε δει το πλήρωμα να εξαφανίζομαι; Είχε αλλάξει κατεύθυνση το πλοίο; Θα 'στελνε βάρκα ο πλοίαρχος; Θα σωζόμουν;

Το σκοτάδι ήταν βαθύ. Είδα μακριά μια μαύρη μάζα να εξαφανίζεται. Κατάλαβα ότι ήταν η φρεγάτα. Ήμουν χαμένοι.

-Βοήθεια, βοήθεια! φώναξα κολυμπώντας προς το πλοίο απελπισμένα.

Τα ρούχα μου μ' εμπόδιζαν, κολλούσαν στο σώμα και παράλυαν τις κινήσεις μου.

Βυθιζόμουν, πνιγόμουν!

-Βοήθεια!

Αυτή ήταν η τελευταία μου κραυγή. Το στόμα μου γέμισε νερό. Προσπάθησα ξανά, αλλά με τραβούσε κάτω η άβυσσος. Ξαφνικά τα ρούχα αρπάχτηκαν από ένα δυνατό χέρι, κατάλαβα ότι με τραβούσαν προς την επιφάνεια της θάλασσας κι άκουσα, ναι άκουσα, αυτές τις λέξεις στ' αυτιά μου.

-Αν ο κύριος μου θελήσει να στηριχτεί στον ώμο μου, τότε θα κολυμπήσει με μεγαλύτερη ευκολία.

Αρπαξα με τόνα χέρι μου το μπράτσο του πιστού μου Συμβούλου.

-Εσύ είσαι; εσύ!

-Ο ίδιος, απάντησε ο Σύμβουλος, και περιμένω τις διαταγές του κυρίου.

-Αυτή η σύγκρουση σ' έριξε και σένα στη θάλασσα;

-Όχι! αλλά επειδή είμαι στην υπηρεσία σας, έπρεπε να σας ακολουθήσω.

Ο άξιος σύντροφος μου σκέφτηκε ότι αυτό ήταν πολύ φυσικό.

-Και η φρεγάτα; ρώτησα.

-Η φρεγάτα; απάντησε ο Σύμβουλος γυρίζοντας ανάσκελα, νομίζω ότι δε χρειάζεται να υπολογίζουμε πλέον σ' αυτή.

-Έτσι νομίζεις;

-Το ξέρω απ' τη στιγμή που έπεσα στη θάλασσα. Άκουσα τους άντρες να φωνάζουν "Ο έλικας και το τιμόνι έσπασαν".

-Έσπασαν;

-Ναι, έσπασαν απ' τα δόντια του τέρατος. Είναι η μοναδική ζημιά που έπαθε το πλοίο, αλλά το κακό για μας είναι ότι τώρα δεν μπορούν να την κυβερνήσουν.

-Τότε είμαστε χαμένοι.

-Ίσως, απάντησε ήρεμα ο Σύμβουλος. Όμως έχουμε ακόμη αρκετές ώρες μπροστά μας και σε τόσες ώρες κάτι μπορεί να γίνει.

Η ψυχραιμία του Συμβούλου με καθησύχασε. Κολυμπούσα πιο εύκολα τώρα, αλλά τα ρούχα μου, που κολούσαν πάνω μου, μου έδιναν πολύ βάρος. Ο Σύμβουλος το πρόσεξε.

-Θα μου επιτρέψει ο κύριος να τα σκίσω; είπε και βγάζοντας ένα μαχαίρι έσκισε τα ρούχα μου από πάνω μέχρι κάτω, ενώ κολυμπούσα και για τους δυο μας.

Μετά έκανα το ίδιο για το Σύμβουλο και συνεχίσαμε να κολυμπάμε κοντά κοντά.

Παρόλ' αυτά η θέση μας ήταν τρομερή. Ίσως να μη είχαν προσέξει την εξαφάνιση μας, αλλά και να την είχαν προσέξει δεν μπορούσαν να κυβερνήσουν την φρεγάτα. Καταλάβαμε ότι η μόνη μας σωτηρία θάταν οι βάρκες απ' τη φρεγάτα κι αποφασίσαμε να κρατήσουμε τις δυνάμεις μας μέχρι να έρθουν οι βάρκες. Έτσι ο ένας θα έμενε ξαπλωμένος ανάσκελα, τελείως ακίνητος, με τα χέρια του σταυρωμένα και τα πόδια του τεντωμένα, ενώ ο άλλος θα κολυμπούσε και θα τον

έσπρωχνε. Αυτή η κουραστική δουλειά δε θα κρατούσε παραπάνω από δέκα λεπτά για τον καθένα. Έτσι θα ξεκουραζόμασταν κάπως και θα μπορούσαμε να κολυμπάμε για λίγες ώρες, ίσως μέχρι τα χαράματα.

Η σύγκρουση της φρεγάτας είχε γίνει περίπου στις έντεκα το βράδυ. Υπολόγισα ότι έπρεπε να κολυμπάμε οχτώ ώρες μέχρι το πρωί. Η θάλασσα ευτυχώς ήταν ήσυχη. Μερικές φορές προσπάθησα να κοιτάξω μακριά, αλλά δε διάκρινα τίποτε.

Κατά τις μια η ώρα ένοιωσα φοβερή κούραση. Τα μέλη μου είχαν ξυλιάσει. Ο Σύμβουλος ήταν υποχρεωμένος να με κρατάει πάνω στην επιφάνεια. Άκουσα το καημένο το παιδί να βογγάει, η αναπνοή του γινόταν γρήγορη. Κατάλαβα ότι δεν μπορούσε να κρατήσει περισσότερο.

-Άφησε με, άφησε με, του είπα.

-Ν' αφήσω τον κύριο μου; ποτέ!!! απάντησε. Θα πνιγώ εγώ πρώτα.

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή φάνηκε το φεγγάρι ανάμεσα απ' τα σύννεφα. Το ευχάριστο φως του, που φωτίσε όλη τη θάλασσα, μου 'δωσε λίγο θάρρος. Κοίταξα γύρω μου κι είδα τη φρεγάτα! Ήταν πέντε μίλια μακριά μας και φαινόταν σα μια μαύρη μάζα, βάρκες δεν υπήρχαν πουθενά.

Θα φώναζα, αλλά δε θα κερδίζαμε τίποτε με τέτοια απόσταση. Τα πρησμένα χείλη μου δεν μπορούσαν να

κουνηθούν. Ο Σύμβουλος μπόρεσε ν' αρθρώσει μερικές λέξεις, που τον άκουγα να τις επαναλαμβάνει κατά διαστήματα:

-Βοήθεια, βοήθεια!

Οι κινήσεις μας σταμάτησαν για λίγο και ακούσαμε. Ίσως νάταν βούισμα στ' αυτιά μας, αλλά μας φάνηκε ότι μια φωνή απάντησε στις κραυγές του Συμβούλου.

-Άκουσες; μουρμούρισα.

-Ναι! ναι!

Ο Σύμβουλος έβγαλε ακόμη μια κραυγή.

Αυτή τη φορά δεν κάναμε λάθος. Μια ανθρώπινη φωνή απάντησε στη δική μας! Ήταν η φωνή ενός άτυχου πλάσματος που έμεινε στη μέση του ωκεανού, κάποιο άλλο θύμα της σύγκρουσης; Μήπως ήταν κάποια βάρκα από τη φρεγάτα;

Ο Σύμβουλος έκανε μια τελευταία προσπάθεια, στηρίχτηκε στον ώμο μου και σηκώθηκε για λίγο πάνω απ' το νερό, μετά έπεσε εξασθενημένος.

-Τι είδες;

-Είδα, μουρμούρισε, είδα αλλά μη μιλάτε, κρατήστε τις δυνάμεις σας.

Τι είχε δει; τότε, χωρίς να ξέρω γιατί, η σκέψη του τέρατος πέρασε απ' το μυαλό μου. Αλλά εκείνη η φωνή; Πέρασε ο καιρός που ο Ιωνάς έβρισκε καταφύγιο στην κοιλιά της φάλαινας. Ωστόσο ο Σύμβουλος μ' έσπρωχνε ξανά. Σήκωσε το κεφάλι του μερικές φορές,

κοίταξε μπροστά μας και έλεγε ορισμένες λέξεις, ενώ κάποιος του απαντούσε. Δεν μπορούσα ν' ακούσω καθαρά τις φωνές, γιατί οι δυνάμεις μου μ' εγκατάλειπαν. Τα δάχτυλα μου πάγωσαν, το χέρι μου δεν μπορούσε να κρατήσει άλλο, το στόμα μου άνοιξε και γέμισε αρμυρό νερό. Το κρύο με πάγωσε. Σήκωσα το κεφάλι μου για τελευταία φορά και βυθίστηκα.

Εκείνη τη στιγμή ένα σκληρό σώμα με χτύπησε κι αρπάχτηκα από αυτό. Μετά αισθάνθηκα ότι κάτι με τραβούσε και μ' έφερε στην επιφάνεια του νερού - λιποθύμησα.

Σίγουρα συνήρθα γρήγορα, γιατί κάποιος μ' έτριβε. Μισάνοιξα τα μάτια μου.

-Σύμβουλε! μουρμούρισα.

-Με κάλεσε ο κύριος μου; ρώτησε ο Σύμβουλος.

Ακριβώς τότε από το αμυδρό φως του φεγγαριού είδα ένα πρόσωπο που δεν ήταν του Συμβούλου· το αγνώρισα αμέσως.

-Νεδ! φώναξα.

-Ο ίδιος κύριε και περιμένω την αμοιβή μου, απάντησε ο Καναδός.

-Έπεσες και συ στη θάλασσα απ' τη σύγκρουση;

-Ναι, κύριε καθηγητά! Αλλά ήμουν πιο τυχερός από σας, γιατί μπόρεσα να πέσω πάνω σ' ένα νησί που έπλεε.

-Ένα νησί;

-Ή μάλλον, για να μιλήσω πιο σωστά, στο γιγάντιο Ναρβάλ.

-Για εξήγησε μου Νεδ!

-Τώρα κατάλαβα γιατί το καμάκι μου δεν καρφώθηκε στο δέρμα αυτού του ζώου.

-Γιατί Νεδ; γιατί;

-Γιατί κύριε καθηγητά αυτό το τέρας είναι φτιαγμένο από ατσάλι.

Οι τελευταίες λέξεις του Καναδού τάραξαν το μυαλό μου. Σκαρφάλωσα γρήγορα πάνω στην κορυφή του πλάσματος ή του πράγματος, πούταν μισό έξω απ' το νερό και μας χρησίμευε για καταφύγιο. Το κλώτσησα. Ήταν πραγματικά ένα σκληρό αδιαπέραστο σώμα κι όχι εκείνο το μαλακό δέρμα που έχουν τα θηλαστικά της θάλασσας. Αλλά εκείνο το σκληρό σώμα μπορεί νάταν ένα κοκάλινο όστρακο.

Αλλά όχι! εκείνο το μαυριδερό σώμα ήταν λείο, γυαλιστερό, χωρίς λέπια. Όταν το χτυπούσες, έβγαζε ένα μεταλλικό θόρυβο, κι όσο κι αν φαινόταν απίστευτο, ήταν φτιαγμένο από καρφωμένες πλάκες.

Δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία! Το τέρας, αυτό το φυσικό φαινόμενο πούχε αναστατώσει όλο τον κόσμο κι είχε περδέψει τη φαντασία των ναυτικών και των δύο ημισφαιρίων, ήταν ακόμα πιο εκπληκτικό, γιατί ήταν ένα απλό ανθρώπινο κατασκεύασμα.

Ωστόσο δεν είχαμε καιρό να χάσουμε. Ήμασταν

ξαπλωμένοι στην πλάτη ενός υποβρύχιου, που φαινόταν σαν ένα τεράστιο μεταλλικό ψάρι.

Ακριβώς τότε άρχισε ένα κόχλασμα στο πίσω μέρος αυτού του περιέργου πράγματος, που άρχισε να κινείται. Αρπαχτήκαμε από ένα μέρος που εξείχε πάνω απ' το νερό, κι ευτυχώς η ταχύτητα του δεν ήταν μεγάλη.

-Εφόσον πλέει οριζόντια, μουρμούρισε ο Νεδ Λαντ, δε με νοιάζει, αν όμως αποφασίσει να βυθιστεί, τότε είμαστε χαμένοι.

Ο Καναδός έπρεπε να πει λιγότερα, γιατί φάνηκε ξεκάθαρα ότι έπρεπε να επικοινωνήσουμε με τα πλάσματα που βρισκονταν μέσα σ' αυτό το μηχάνημα, οποιοδήποτε κι αν ήταν. Έψαξα για να βρω κάποιο άνοιγμα, μια ανθρώπινη τρύπα, για να μεταχειριστώ τεχνική έκφραση. Αλλά οι γραμμές των καρφιών ήταν πολύ καλά καρφωμένες και δεν άφηναν κανένα άνοιγμα. Εξάλλου το φεγγάρι εξαφανίστηκε και βρισκόμασταν μέσα στο σκοτάδι. Επιτέλους όμως αυτή η μεγάλη νύχτα πέρασε. Δεν μπορώ να σας περιγράψω όλες τις λεπτομέρειες, γιατί ήμουν ζαλισμένος. Το μόνο που θυμάμαι είναι ότι, ήταν ήσυχη η θάλασσα και δε φυσούσε αέρας, άκουγες κάτι μακρινούς ήχους σαν φωνές. Ποιο ήταν το μυστήριο αυτού του υποβρύχιου; τι πλάσματα ζούσαν μέσα; ποια δύναμη το βοηθούσε να κινείται έτσι;

Ξημέρωσε. Οι πρωινές ομίχλες μας περικύκλωσαν,

αλλά γρήγορα καθάρισαν. Ξαφνικά κατάλαβα ότι αρχίσαμε να βυθιζόμαστε.

-Ω, κατάρρα! φώναξε ο Νεδ Λαντ, κλωτσώντας το υποβρύχιο, ανοίξτε αφιλόξενοι άνθρωποι!

Ευτυχώς η καταβύθιση σταμάτησε κι ακούστηκε ένας θόρυβος από σίδερα που τραβιόταν στην άκρη με δύναμη. Μια σιδερένια πλάκα σηκώθηκε, ένας άντρας εμφανίστηκε, έβγαλε μια κραυγή κι εξαφανίστηκε αμέσως.

Λίγα λεπτά αργότερα οχτώ δυνατοί άντρες, με σκεπασμένα πρόσωπα εμφανίστηκαν αθόρυβα και μας τράβηξαν μέσα στη φοβερή του μηχανή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Κινητό μέσα στο κινητό

Αυτή η βίαιη αρπαγή έγινε τόσο απότομα, όπως ακριβώς η ταχύτητα της αστραπής. Έτρεμα ολόκληρος. Με ποιον είχαμε να κάνουμε; Χωρίς αμφιβολία ήταν πειρατές καινούργιου τύπου, που γυρνούσαν στη θάλασσα με το δικό τους τρόπο.

Ακριβώς μόλις έκλεισε από πάνω μας το σιδερένιο καπάκι, μας περικύκλωσε το σκοτάδι. Τα μάτια μου, που ήταν συνηθισμένα στο φως της μέρας, δεν μπορούσαν να διακρίνουν τίποτε. Αισθάνθηκα το γυμνό μου πόδι ν' ακουμπάει σε μια σιδερένια σκάλα. Ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος, γερά πιασμένοι, με ακολουθούσαν. Μόλις κατεβήκαμε τη σκάλα μια πόρτα άνοιξε κι έκλεισε αμέσως πίσω μας μ' ένα δυνατό χτύπημα.

Ήμασταν μόνοι μας, πού όμως δεν μπορούσα να φανταστώ. Όλα ήταν κατάμαυρα και δεν μπορούσαμε να διακρίνουμε απολύτως τίποτε.

Άρχισα να ψαχουλεύω. Αφού έκανα πέντε βήματα, έφτασα σ' ένα σιδερένιο τοίχο, γυρίζοντας πίσω χτύπησα πάνω σ' ένα ξύλινο τραπέζι, που κοντά του βρί-

σκονταν μερικά σκαμνιά. Το πάτωμα αυτής της φυλακής ήταν καλυμμένο από μια παχιά ψάθα, που κάλυπτε το θόρυβο απ' τα πόδια μας. Οι γυμνοί τοίχοι δεν είχαν κανένα παράθυρο ή πόρτα. Ο Σύμβουλος ψαχούλευε απ' την αντίθετη κατεύθυνση, συναντηθήκαμε και γυρίσαμε πίσω στη μέση της καμπίνας, αφού υπολογίσαμε ότι οι διαστάσεις της ήταν είκοσι πόδια. Όσο για το ύψος της, δεν μπόρεσε ούτε και ο Νεδ Λαντ, παρόλο το ύψος του, να το υπολογίσει.

Πέρασε μισή ώρα χωρίς να καλυτερεύει η θέση μας, όταν ξαφνικά γυρίσαμε από το απόλυτο σκοτάδι στο έντονο φως. Η φυλακή μας φωτίστηκε, δηλαδή γέμισε από κάτι φωτεινό, τόσο δυνατό, που δεν μπορούσα να το αντέξω στην αρχή. Μέσα στη λευκότητα του και την ένταση του αναγνώρισα εκείνο το ηλεκτρικό φως που εκπεμπόταν γύρω απ' το υποβρύχιο, σαν ένα εξαιρετικό φαινόμενο φωσφορισμού. Αφού έκλεισα τα μάτια μου χωρίς να το θέλω, τ' άνοιξα κι είδα ότι εκείνο το φωτεινό πράγμα ερχόταν από ένα ημισφαίριο, που βρισκόταν στο ταβάνι της καμπίνας.

-Επιτέλους μπορούμε να δούμε, φώναξε ο Νεδ Λαντ, που στεκόταν σε αμυντική θέση κρατώντας το μαχαίρι του.

-Ναι, είπα, αλλά είμαστε ακόμη στο σκοτάδι για το τι θα γίνει.

-Ο κύριος μου ας έχει υπομονή, είπε ο ατάραχος

Σύμβουλος.

Ο ξαφνικός φωτισμός της καμπίνας μου 'δωσε τη δυνατότητα να την εξετάσω. Περιείχε μόνο ένα τραπέζι και πέντε σκαμνιά. Η αόρατη πόρτα πρέπει νάταν ερμητικά κλεισμένη, κανένας θόρυβος δεν ακουγόταν. Όλα φαίνονταν νεκρά στο εσωτερικό αυτού του πλοίου. Κουνιόταν; βρισκόταν πάνω στην επιφάνεια του νερού ή στα βάθη των ωκεανών; Δεν μπορούσα να ματέψω.

Ένας θόρυβος ακούστηκε, η πόρτα άνοιξε και δυο άντρες εμφανίστηκαν. Ο ένας κοντός, πολύ δυνατός, με φαρδιές πλάτες και γερά μπράτσα. Το κεφάλι του ήταν δυνατό με πολλά μαλλιά, παχύ μουστάκι, γρήγορη ερευνητική ματιά και με μια ζωντάνια που χαρακτηρίζει το λαό της νότιας Γαλλίας. Ο δεύτερος ξένος αξίζει μια πιο λεπτομερή περιγραφή. Ξεκαθάρισα αμέσως τα κύρια χαρακτηριστικά του: αυτοπεποίθηση - γιατί τα μάτια του κοιτούσαν γύρω με μια ψυχρή βεβαιότητα - ηρεμία, ενεργητικότητα και θάρρος.

Δεν μπορούσα να καταλάβω όμως αν ήταν τριανταπέντε ή πενήντα χρονών. Ήταν ψηλός, με μεγάλο μέτωπο, ίσια μύτη, καλοσχηματισμένο στόμα, όμορφα δόντια και χέρια. Αυτός ο άντρας ήταν σίγουρα ο πιο θαυμάσιος τύπος που συνάντησα ποτέ. Ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό του ήταν τα μάτια του, που ήταν μακριά το ένα από το άλλο και μπορούσαν να δουν σχε-

δόν το ένα τέταρτο του ορίζοντα με μια ματιά.

Αυτή η ικανότητα (την επαλήθευσα αργότερα) του 'δινε μια οπτική δύναμη πολύ ανώτερη από του Νεδ Λαντ. Όταν αυτός ο ξένος κάρφωνε τα μάτια σ' ένα αντικείμενο, τα φρύδια έσμιγαν, οι μεγάλες του βλεφαρίδες έκλειναν σα να 'θελαν να περιορίσουν το οπτικό του πεδίο και κοίταζε σα να μεγάλωνε τ' αντικείμενα που μίκραινε η απόσταση.

Οι δυο ξένοι με καπέλα φτιαγμένα από γούνα θαλασσινού λούτρου και με μπότες από δέρμα φώκιας ήταν ντυμένοι με ρούχα από περίεργο ύφασμα, που τους επέτρεπε να κινούν ελεύθερα τα μέλη τους. Ο πιο ψηλός, που φαινόταν νάναι ο αρχηγός του πλοίου, μας εξέτασε με μεγάλη προσοχή χωρίς να πει κουβέντα. Μετά γύρισε προς το σύντροφο του και μίλησε μαζί του σε μια άγνωστη γλώσσα.

Ο άλλος απάντησε μ' ένα κούνημα του κεφαλιού του κι είπε δυο ή τρεις ακαταλαβίστικες λέξεις. Μετά φάνηκε να με ρωτάει με μια ματιά. Του απάντησα στα γαλλικά ότι δεν γνώριζα τη γλώσσα, αλλά φάνηκε να μη με καταλαβαίνει κι η θέση μου έγινε δυσκολότερη.

-Αν ο κύριος μου έλεγε την ιστορία μας, είπε ο Σύμβουλος, μπορεί να καταλάβαιναν αυτοί οι κύριοι.

Άρχισα να διηγούμαι τις περιπέτειες μας, προφέροντας κάθε συλλαβή καθαρά και χωρίς να παραλείπω καμιά λεπτομέρεια. Ανάφερα τα ονόματα μας συσταί-

νοντας προσωπικά τον καθηγητή Αροννάξ, τον υπηρέτη του Σύμβουλο και τον κύριο Νεδ Λαντ τον καμακιστή.

Ο άνθρωπος με τα γλυκά ήρεμα μάτια μ' άκουσε ήσυχα, πολιτισμένα και μ' εξαιρετική προσοχή, αλλά δεν έδειχνε να καταλαβαίνει κουβέντα. Όταν τελείωσα, δεν είπε λέξη.

Μας έμενε μια λύση, να μιλήσουμε αγγλικά. Ίσως να γνώριζαν αυτή τη διεθνή γλώσσα. Την ήξερα όπως και τα γερμανικά για να διαβάσω άνετα, αλλά δε μιλούσα σωστά. Έπρεπε όμως να κάνουμε το παν για να μας καταλάβουν.

-Συνέχισε τώρα, είναι η σειρά σου, είπα στον καμακιστή, μίλησε με τα καλύτερα αγγλοσαξονικά σου και προσπάθησε να σε καταλάβουν.

Ο Νεδ δεν περίμενε και ξαναδιηγήθηκε την ιστορία μας.

Δεν τον κατάλαβε κανένας όμως, σίγουρα δε γνώριζαν ούτε αγγλικά.

Τότε ο Σύμβουλος είπε:

-Αν επιτρέπει ο κύριος μου, θα μιλήσω στα γερμανικά.

Παρόλα τα σωστά γερμανικά του Σύμβουλου, ούτε αυτή η γλώσσα είχε επιτυχία. Στο τέλος προσπάθησα να θυμηθώ τα λίγα λατινικά πούχα μάθει, για να διηγηθώ την ιστορία μας, αλλά και πάλι τίποτε. Οι δυο ξέ-

νοι είπαν μερικές κουβέντες μεταξύ τους κι έφυγαν.

Η πόρτα έκλεισε.

-Είναι μεγάλη ντροπή, φώναξε ο Νεδ Λαντ που ξεσπούσε τα νεύρα του για εικοστή φορά. Τους μιλάμε γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά και λατινικά και κανένας τους δεν έχει την ευγένεια ν' απαντήσει.

-Ηρέμησε, του είπα, με το θυμό σου δε θα κερδίσεις τίποτε.

-Καλά, δεν καταλαβαίνετε καθηγητά ότι θα πεθάνουμε από την πείνα σ' αυτό το σιδερένιο κλουβί;

-Μπα, είτε ο Σύμβουλος, αντέχουμε ακόμη.

-Φίλοι μου, είπα, δεν πρέπει ν' απελπιζόμαστε. Ήμασταν σε χειρότερη θέση πριν απ' αυτή. Κάντε μου τη χάρη να περιμένετε λίγο πριν να σχηματίσετε γνώμη για τον αρχηγό και το πλήρωμα αυτού του πλοίου.

-Η γνώμη μου σχηματίστηκε κιόλας, απάντησε ο Νεδ Λαντ απότομα. Είναι παλιάνθρωποι.

-Ωραία! κι από ποια χώρα;

-Απ' τη χώρα των παλιανθρώπων.

-Γενναίε μου Νεδ, αυτή η χώρα δεν υπάρχει πουθενά σημειωμένη στο χάρτη. Παραδέχομαι ότι δεν είναι ούτε Άγγλοι, ούτε Γάλλοι, ούτε Γερμανοί, πιστεύω όμως ότι ο αρχηγός κι ο σύντροφος του γεννήθηκαν σε χαμηλές χώρες, υπάρχει νότιο αίμα σ' αυτούς. Αλλά δεν μπορώ να συμπεράνω απ' την εμφάνιση τους μόνο, αν είναι Ισπανοί, Τούρκοι, Άραβες ή Ινδοί. Όσο για τη

γλώσσα τους είναι τελείως ακατανόητη.

-Είναι μεγάλο μειονέκτημα να μη γνωρίζεις όλες τις γλώσσες, είπε ο Σύμβουλος, ή να μην υπάρχει μια παγκόσμια γλώσσα.

Καθώς έλεγε αυτές τις λέξεις άνοιξε η πόρτα και μπήκε ένας καμαρώτος. Μας έφερε ρούχα, σακάκια και παντελόνια φτιαγμένα από υλικό που δε γνώριζα. Βιάστηκα να ντυθώ κι οι σύντροφοι μου ακολούθησαν το παράδειγμα μου. Όσο ντυνόμασταν ο καμαρώτος, βουβός - μπορεί και κουφός, ταχτοποίησε το τραπέζι και έβαλε τρία πιάτα.

-Κάτι είναι κι αυτό, είπε ο Σύμβουλος.

-Μπα, είπε νευριασμένος ο καμακιστής, τι νομίζεις ότι τρώνε εδώ; Σικώτι χελώνας, φιλέτο καρχαρία και μπιφτέκι από θαλασσινό σκυλί!!

-Θα δούμε, είπε ο Σύμβουλος.

Τα πιάτα ήταν τοποθετημένα στο τραπέζι και πήραμε τις θέσεις μας.

Χωρίς αμφιβολία είχαμε να κάνουμε με πολιτισμένους ανθρώπους, γιατί αν δεν υπήρχε το έντονο ηλεκτρικό φως, θα νόμιζα ότι βρισκόμαστε στο “Αντέλφι Οτέλ” του Λίβερπουλ ή στο “Γκραν Οτέλ” του Παρισιού. Πρέπει να πω ότι δεν υπήρχε ψωμί ούτε κρασί. Το νερό ήταν φρέσκο και καθαρό, ήταν όμως νερό που δεν ταίριαζε με τα γούστα του Νεδ Λαντ. Πάνω στα πιάτα που μάς φέρανε αναγνώρισα μερικά ψάρια κα-

λομαγειρεμένα, όχι όλα όμως, γιατί υπήρχαν μερικά που δεν ήξερα από που ήταν και πως τα έλεγαν. Όσο για τα σερβίτσια, ήταν κομψά. Κάθε αντικείμενο, κουτάλι, πιρούνι, μαχαίρι, πιάτο, είχε ένα γράμμα σκαλισμένο μ’ ένα ρητό από πάνω του:

ΚΙΝΗΤΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΙΝΗΤΟ

N

Το N ήταν χωρίς αμφιβολία το πρώτο γράμμα του ονόματος του καπετάνιου αυτού του πλοίου.

Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος δε σκέφτηκαν πολύ. Έφαγαν το φαγητό τους γρήγορα και κατάλαβαν ότι αυτός που μας φιλοξενούσε δε θα μας άφηνε να πεθάνουμε.

Έτσι μόλις φάγαμε - είχαμε να φάμε δεκαπέντε ώρες - πέσαμε για ύπνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Τα νεύρα του Νεδ Λαντ

Πόση ώρα κοιμήθηκα δε θυμάμαι, πάντως ο ύπνος μας κράτησε πολύ, γιατί ξεκουραστήκαμε απόλυτα. Ξύπνησα πρώτος, οι φίλοι μου δεν είχαν μετακινηθεί κι ήταν ξαπλωμένοι ακόμη στο πάτωμα.

Μόλις σηκώθηκα απ' το πάτωμα, που ήταν σκληρό, αισθάνθηκα το μυαλό μου καθαρό και το κεφάλι μου ελαφρύ. Άρχισα αμέσως να εξετάζω με προσοχή το κελί μας. Τίποτε δεν είχε αλλάξει, η φυλακή ήταν φυλακή και οι φυλακισμένοι φυλακισμένοι. Ο καμαρώτος όμως ενώ κοιμόμασταν είχε καθαρίσει το τραπέζι. Ανάπνεα με μεγάλη δυσκολία, γιατί ο βαρύς αέρας φαινόταν να πιέζει τα πνευμόνια μου. Αν και το κελί ήταν μεγάλο, είχαμε αναπνεύσει μεγάλη ποσότητα από το οξυγόνο που υπήρχε μέσα.

Σίγουρα ήταν αναγκαίο ν' ανανεώσουμε την ατμόσφαιρα της φυλακής μας κι ολόκληρου του πλοίου. Τότε ένα ερώτημα γεννήθηκε στη σκέψη μου. Πώς κυβερνούσε ο καπετάνιος αυτού του πλοίου; Δημιουργούσε αέρα με τεχνητά μέσα ή έβγαινε στην επιφάνεια

για ν' αναπνεύσουμε και να γεμίσουμε καθαρό αέρα, όπως έκαναν τα κήτη.

Πραγματικά, ήμουν υποχρεωμένος ν' αυξήσω τις αναπνοές μου για ν' αναπνεύσω το λίγο οξυγόνο που υπήρχε στο κελί, όταν ξαφνικά δροσίστηκα από ένα ρεύμα καθαρού αέρα που μύριζε θάλασσα. Άνοιξα το στόμα μου και τα πνευμόνια μου γέμισαν οξυγόνο.

Παρατηρούσα γύρω μου, όταν ο Νεδ κι ο Σύμβουλος ξύπνησαν σχεδόν μαζί απ' τον αέρα που 'μπαινε μέσα. Έτριψαν τα μάτια τους, τεντώθηκαν και σηκώθηκαν στα πόδια τους με μια κίνηση.

Η ώρα είχε περάσει και πεινούσαμε τρομερά, αυτή τη φορά όμως ο καμαρώτος δεν εμφανιζόταν. Ο Νεδ Λαντ ενοχλημένος απ' την πείνα άρχισε να θυμώνει περισσότερο και παρόλες τις υποσχέσεις του φοβόμουν το ξέσπασμα του αν ερχόταν κάποιος απ' το πλήρωμα.

Πέρασαν ακόμη δυο ώρες κι ο θυμός του μεγάλωνε, τσίριζε, φώναζε, αλλά μάταια. Οι τοίχοι ήταν κουφοί, δεν ακουγόταν κανένας θόρυβος κι όλα ήταν ακίνητα σα νεκρά. Το πλοίο δεν κουνιόταν, γιατί δεν αισθανόμουν κανένα τράνταγμα απ' τον έλικα.

Αισθανόμουν απάισια, ο Σύμβουλος ήταν ήρεμος, ο Νεδ Λαντ μούγκριζε. Ακριβώς τότε ακούστηκε ένας θόρυβος, βήματα πάνω στις μεταλλικές πλάκες. Η κλειδαριά γύρισε, η πόρτα άνοιξε κι εμφανίστηκε ο

καμαρώτος. Πριν προλάβω να τον σταματήσω, ο Καναδός όρμησε κι άρπαξε τον καμαρώτο απ' το λαιμό, που σπαρταρούσε απ' το σφίξιμο του δυνατού χεριού.

Ο Σύμβουλος προσπαθούσε κιόλας να ξεσφίξει το χέρι του καμακιστή· όρμησα να βοηθήσω κι εγώ, όταν ξαφνικά καρφώθηκα στη θέση μου ακούγοντας αυτές τις λέξεις, στα γαλλικά:

-Ησυχάστε κύριε Λαντ κι εσείς κύριε καθηγητά ακούστε με σας παρακαλώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Ο άνθρωπος των θαλασσών

Ήταν ο καπετάνιος του πλοίου που μίλησε έτσι. Σ' αυτές τις λέξεις ο Νεδ Λαντ σηκώθηκε απότομα. Ο καμαρώτος σχεδόν στραγγαλισμένος βγήκε έξω υπακούοντας σ' ένα βλέμμα του κυρίου του. Τέτοια ήταν η δύναμη του καπετάνιου πάνω στο πλοίο του, ώστε ούτε μια κίνηση δεν πρόδωσε την αγανάκτηση που έπρεπε νάχε αισθανθεί ο καμαρώτος για τον Καναδό. Ο Σύμβουλος χωρίς να το θέλει ήταν πολύ περριεργος, ενώ εγώ περίμενα τ' αποτέλεσμα αυτής της σκηνης. Ο καπετάνιος ακούμπησε σε μια γωνιά του τραπεζιού με τα χέρια του διπλωμένα και μας κοιτούσε με μεγάλη προσοχή. Γιατί καθυστερούσε να μιλήσει; μετάνιωσε για τις λέξεις πούχε πει;

Μετά από μερικά λεπτά ησυχίας είπε με ήρεμη φωνή.

-Κύριοι, μιλώ γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά και λατινικά εξίσου καλά. Θα μπορούσα να σας απαντήσω απ' την πρώτη μας συνάντηση, αλλά ήθελα να σας γνωρίσω πρώτα και μετά να ενεργήσω. Η ιστορία που είπε

ο καθένας σας ήταν ίδια και μ' έπεισε για την ταυτότητα σας. Ξέρω τώρα ότι η τύχη έφερε μπροστά μου τον κύριο Πιέρ Αροννάξ, καθηγητής της Φυσικής Ιστορίας στο Μουσείο του Παρισιού, το Σύμβουλο τον υπηρέτη του και το Νεδ Λαντ, Καναδό, καμακιστή της φρεγάτας “Αβραάμ Λίνκολν” του ναυτικού των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Υποκλίθηκα. δε μας ρωτούσε τίποτε, γι' αυτό δεν είχα τίποτε ν' απαντήσω. Αυτός ο άνθρωπος εκφραζόταν με μεγάλη ευκολία, οι προτάσεις του σωστές, οι λέξεις του καθαρές κι η ευκολία που μιλούσε αξιοσημείωτη. Παρόλ' αυτά όμως δεν αναγνώριζα στο πρόσωπο του κάποιον συμπατριώτη μου.

Συνέχισε την ομιλία του.

-Σίγουρα σκεφτήκατε, κύριε, ότι καθυστέρησα πολύ να κάνω τη δεύτερη επίσκεψη σε σας. Ο λόγος είναι ότι, αφού αναγνώρισα την ταυτότητα σας, ήθελα να σκεφτώ ώριμα πως να ενεργήσω απέναντι σας. Καθυστέρησα πολύ. Πολύ θλιβερές καταστάσεις σας έφεραν μπροστά σ' έναν άνθρωπο που έσπασε όλους τους δεσμούς με την ανθρωπότητα. Ήρθατε για να ενοχλήσετε τη ζωή μου.

-Χωρίς να το θέλουμε! είπα.

-Καθυστέρησα, είτε, αλλά σκέφτηκα ότι το ενδιαφέρον πρέπει να είναι ίδιο μ' εκείνη τη λύπη που πρέπει να νοιώθει κάθε άνθρωπος. Θα μείνετε στο πλεού-

μενο μου, αφού η μοίρα σας έριξε εδώ. Θάστε ελεύθεροι και για αντάλλαγμα της ελευθερίας σας θα σας επιβάλω ένα και μοναδικό όρο.

-Μιλήστε κύριε, απάντησα, υποθέτω ότι μπορούμε να δώσουμε το λόγο μας για τον όρο.

-Ναι κύριε! Είναι πιθανό ορισμένα γεγονότα που δεν τα περιμένω να με υποχρεώσουν να σας περιορίσω στις καμπίνες σας για μερικές ώρες ή μερικές μέρες ανάλογα με την περίπτωση. Επειδή δε θέλω ποτέ να χρησιμοποιήσω βία, επιθυμώ από σας να δείξετε υπομονή και υποταγή. Ενεργώντας έτσι, παίρνω όλη την ευθύνη και σας επιτρέπω να δείτε ότι θέλετε και μπορείτε να δείτε. Δέχεστε αυτό τον όρο;

-Δεχόμαστε, απάντησα, μόνο που ζητώ την άδεια σας να κάνω μια ερώτηση.

-Ορίστε, κύριε.

-Είπατε ότι θα είμαστε ελεύθεροι πάνω στο καράβι.

-Απολύτως.

-Σας ρωτώ τότε, τι εννοείτε μ' αυτή την ελευθερία;

-Την ελευθερία να πηγαινοέρχεστε, να βλέπετε, να παρατηρείτε ακόμη ότι συμβαίνει εδώ, εκτός απ' ορισμένες σπάνιες περιπτώσεις, την ελευθερία με λίγα λόγια που απολαμβάνουμε εγώ και οι σύντροφοί μου.

-Έτσι, κύριε; μας δίνετε απλώς την εκλογή ανάμεσα στη ζωή και στο θάνατο.

-Απλώς!

-Φίλοι μου είπα, σ' ένα θέμα που μπαίνει έτσι, δεν υπάρχει τίποτε ν' απαντήσουμε. δε μας δένει καμιά υπόσχεση με τον καπετάνιο αυτού του πλοίου.

-Καμιά, αφού το θέλετε.

Μετά συνέχισε με κάπως πιο ήρεμο τόνο:

-Τώρα επιτρέψτε μου να τελειώσω με ότι έχω να σας πω. Σας γνωρίζω κύριε Αροννάξ. Εσείς και οι σύντροφοί σας δε θα παραπονεθείτε ποτέ για την τύχη σας, που σας έδωσε με τη μοίρα μου. Θα βρείτε ανάμεσα στα βιβλία της αγαπημένης μου βιβλιοθήκης το δικό σας βιβλίο "Τα βάθη της θάλασσας". Τόχω διαβάσει πολλές φορές. Γράψατε το βιβλίο σας με όσες γήινες γνώσεις είχατε. Αλλά δεν τα ξέρατε ούτε τάχετε δει όλα. Αφήστε να σας πω, καθηγητά, ότι δε θα μετανιώσετε για τη ζωή που θα περάσετε στο πλοίο μου. Πρόκειται να επισκεφτούμε την χώρα των θαυμάτων.

Αυτές οι λέξεις του καπετάνιου μ' επηρέασαν πάρα πολύ, δεν μπορώ να τ' αρνηθώ, γιατί με χτύπησε στο αδύνατο σημείο μου. Και ξέχασα για μια στιγμή ότι η απόλαυση αυτών των θαυμάτων πραγμάτων δεν άξιζε το χάσιμο της ελευθερίας μας. Άλλωστε άφησα τις ελπίδες μου για το μέλλον ν' αποφασίσουν γι' αυτή τη δυσάρεστη θέση μας, που θα πρέπει να μείνουμε για πάντα κλεισμένοι σ' αυτό το υποβρύχιο. Έτσι απλώς τον ρώτησα.

-Με ποιο όνομα θα σας φωνάζουμε;

-Κύριε, απάντησε ο καπετάνιος, δεν είμαι τίποτε άλλο για σας παρά ο πλοίαρχος Νέμο, ενώ εσείς κι οι σύντροφοί σας είστε οι επιβάτες του "Ναυτίλου".

Ο πλοίαρχος Νέμο κάλεσε κι ένας καμαρώτος εμφανίστηκε. Ο πλοίαρχος του έδωσε διαταγές σ' εκείνη την παράξενη γλώσσα που δεν καταλαβαίναμε κι έπειτα γύρισε προς τον Καναδό και το Σύμβουλο.

-Το φαγητό σας περιμένει στην καμπίνα σας, είπε, ακολουθήστε αυτό τον άνθρωπο.

Το πρωινό αποτελούνταν από αρκετά πιάτα με περιεχόμενο που μπορείς να πάρεις απ' τη θάλασσα μόνο. Μερικά δεν μπορούσα να καταλάβω τι ήταν. Αναγνωρίζω όμως ότι ήταν καλά και είχαν μια ξεχωριστή γεύση, που εύκολα συνηθίσα. Καθώς έτρωγα ο πλοίαρχος με κοιτούσε. δε μου έκανε ερωτήσεις, αλλά μάντευε τις σκέψεις μου κι απάντησε στις ερωτήσεις που ήθελα να του κάνω αλλά δεν τολμούσα.

-Το μεγαλύτερο μέρος απ' τα φαγητά που τρώτε σας είναι άγνωστο, μούπε, θα πρέπει ωστόσο να τα τρώτε χωρίς κανένα φόβο. Είναι θρεπτικά και υγιεινά. Εδώ και πολύ καιρό έχω αρνηθεί την τροφή της γης και δεν αρρώστησα. Το πλήρωμα μου, που είναι υγιέστατο, τρώει απ' την ίδια τροφή.

-Δηλαδή, είπα, όλ' αυτά που τρώμε τα παίρνετε απ' τη θάλασσα;

-Ναι, κύριε καθηγητά, η θάλασσα μου δίνει ότι χρει-

άζομαι. Μερικές φορές ρίχνω τα δίχτυα μου και τα τραβώ τόσο γεμάτα, που είναι έτοιμα να σπάσουν. Άλλοτε κυνηγώ στο μέσο αυτού του στοιχείου που φαίνεται απρόσιτο στον άνθρωπο και πιάνω τα θηράματα μου που κατοικούν στα δάση της θάλασσας. Τα κοπάδια μου όμως, τα κοπάδια του Ποσειδώνα, βόσκουν χωρίς φόβο στα τεράστια λιβάδια του ωκεανού. Έχω μια απέραντη ιδιοκτησία εκεί, που την εκμεταλλεύομαι μόνος μου.

Ο πλοίαρχος Νέμο ησύχασε ξαφνικά. Για λίγα λεπτά βημάτιζε πάνω κάτω πολύ ταραγμένος. Μετά ησύχασε, ξαναβρήκε τη συνηθισμένη του ψυχρότητα και στράφηκε προς το μέρος μου.

-Και τώρα, κύριε καθηγητά, αν θέλετε να επισκεφτείτε το “Ναυτίλο” είμαι στη διάθεση σας.

Ο πλοίαρχος σηκώθηκε και τον ακολούθησα. Μια διπλή πόρτα στο πίσω μέρος της τραπεζαρίας άνοιξε και μπήκαμε σ' ένα δωμάτιο με ίδιες διαστάσεις σαν αυτό που ήμαστε προηγουμένως. Ήταν μια βιβλιοθήκη.

Ψηλά έπιπλα από μαύρο ξύλο και σκαλίσματα σήκωναν στα φαρδιά τους ράφια ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων. Ακολουθούσαν το σχήμα του δωματίου και τελείωναν στο κάτω μέρος σε τεράστια ντιβάνια, καλυμμένα από καφέ δέρμα, που ήταν πολύ αναπαυτικά. Ελαφρά κινητά γραφεία απομακρύνονταν ή πλησία-

ζαν, επιτρέποντας ν' ακουμπήσεις οποιοδήποτε βιβλίο διάβαζες. Στο κέντρο υπήρχε ένα τεράστιο τραπέζι καλυμμένο από φυλλάδια κι εφημερίδες με παλιές ημερομηνίες. Το ηλεκτρικό φως φώτιζε ολόγυρα. Κοίταζα με πραγματικό ενθουσιασμό αυτό το δωμάτιο.

-Πλοίαρχε Νέμο, είπα στον άνθρωπο που με φιλοξενούσε κι είχε ήδη καθίσει σε μια πολυθρόνα, αυτή είναι μια βιβλιοθήκη που θάταν μεγάλη τιμή για πολλά μέγαρά της ξηράς, γοητεύομαι βλέποντας μια τέτοια βιβλιοθήκη να σας ακολουθεί στη θάλασσα.

-Πού θα μπορούσε να βρει κανείς μεγαλύτερη μοναξιά ή ησυχία, κύριε καθηγητά; απάντησε ο πλοίαρχος. Το γραφείο πούχετε στο Μουσείο, σας προσφέρει τέτοια τέλεια ησυχία;

-Όχι βέβαια και πρέπει να ομολογήσω ότι είναι πολύ φτωχό σε σύγκριση με το δικό σας. Πρέπει νάχετε έξι ή επτά χιλιάδες τόμους εδώ.

-Δώδεκα χιλιάδες, κύριε Αροννάξ. Αυτά είναι οι μοναδικοί μου δεσμοί με την ξηρά. Τελείωσα με τον κόσμο απ' τη μέρα που ο “Ναυτίλος” μου βούτηξε για πρώτη φορά στο νερό. Εκείνη τη μέρα αγόρασα τους τελευταίους τόμους, τα τελευταία φυλλάδια, τις τελευταίες εφημερίδες. Αυτά τα βιβλία, κύριε καθηγητά, είναι στη διάθεση σας και μπορείτε να τα χρησιμοποιήσετε ελεύθερα.

Εκείνη τη στιγμή ο πλοίαρχος άνοιξε μια πόρτα

απέναντι από κει που είχα μπει στη βιβλιοθήκη και πέ-
ρασα σ' ένα απέραντο ατελιέ φωτισμένο από άπλετο
φως.

Τριάντα ζωγραφιές, ομοιόμορφα κορνιζαρισμένες,
στόλιζαν τους τοίχους που ήταν καλυμμένοι από θαυ-
μάσια ταπετσαρία. Είδα σπουδαία έργα που τα είχα
θαυμάσει σε εκθέσεις ζωγραφικής στην Ευρώπη. Είδα
μια μαντόνα του Ραφαήλ, μια παρθένα του Λεονάρντο
ντα Βίντσι, μια νύμφη του Κορρέτζιο, μια γυναίκα του
Τιτσιάνο, ένα προσκύνημα του Βερονέζε, μια Ανάλη-
ψη του Μουρίλλο, ένα πορταίτο του Χολμπαίν, ένα
καλόγερο του Βελάσκεθ, ένα μάρτυρα του Ριμπέρα,
ένα πανηγύρι του Ρούμπενς, δυο φλαμανδικά τοπία
του Τενιέ, τρεις μικρές εικόνες του Ζεράρ Ντω, Με-
τσού και Πωλ Ποτέρ, δυο δείγματα του Ζερικό και του
Προυντόν και μερικές θαλασσογραφίες του Μπακουί-
ζέν και του Βερνέ. Ανάμεσα στις σύγχρονες ζωγραφιές
υπήρχαν και εικόνες με την υπογραφή του Ντελα-
κρουά, του Ινγκρέ, του Ντεσάμπ, του Τρυγιόν, του Με-
σσονιέ, του Ντωπισύ και μερικά θαυμάσια αγάλματα
από μάρμαρο και μπρούτζο.

Η κατάπληξη πούχε προφητέψει ο πλοίαρχος άρχι-
σε να με κυριεύει. Μέσα σε γυάλινες βιτρίνες ήταν το-
ποθετημένα τα πιο πολύτιμα προϊόντα της θάλασσας
που 'δαν ποτέ τα μάτια ενός φυσικού.

Το να εκτιμήσεις την αξία αυτών των συλλογών

ήταν τελείως αδύνατο. Ο πλοίαρχος θάχε ξοδέψει εκα-
τομμύρια για να τ' αποκτήσει και σκεφτόμουν από πού
έπαιρνε αυτά τα χρήματα για να ικανοποιήσει το πά-
θος του συλλέκτη, όταν με διέκοψε με τα παρακάτω:

-Εξετάζετε τα κοχύλια μου κύριε καθηγητά; Οπωσ-
δήποτε ενδιαφέρουν κάποιον φυσικά, αλλά για μένα
είναι κάτι παραπάνω, γιατί τα μάζεψα όλα μόνος μου
και δεν υπάρχει θάλασσα που να ξέφυγε τις έρευνές
μου.

-Καταλαβαίνω την ευχαρίστηση που έχετε να γυρ-
νάτε μέσα σε τέτοιους θησαυρούς. Είστε ο μοναδικός
που έφτιαξε το θησαυρό του μόνος του. Κανένα μου-
σείο της Ευρώπης δεν έχει παρόμοια συλλογή. Παρό-
λο που τα πάντα είναι θαυμάσια εδώ μέσα, θα πρέπει
να σας ομολογήσω ότι θέλω να επισκεφτώ τον υπόλοι-
πο "Ναυτίλο". Θέλω να βρω με τι κινητήρια δύναμη κι-
νείται αυτό το υποβρύχιο. Βλέπω κάτι κρεμασμένα ερ-
γαλεία στα ταβάνια και δεν μπορώ να καταλάβω τι εί-
ναι.

-Τέτοια πράγματα θα δείτε και στο δικό μου δωμά-
τιο. Πρώτα όμως πρέπει να δείτε την καμπίνα σας.

Ακολούθησα τον πλοίαρχο που μ' οδήγησε στην κα-
μπίνα μου. Βρήκα ότι ήταν ένα άνετο δωμάτιο με κρε-
βάτι, τουαλέτα και αρκετά έπιπλα. Ευχαρίστησα τον
άνθρωπο που με φιλοξενούσε.

-Το δωμάτιο σας επικοινωνεί με το δικό μου, είτε

ανοίγοντας μια πόρτα, και το δικό μου επικοινωνεί με το ατελιέ που είδαμε.

Μπήκα στο δωμάτιο του πλοίαρχου. Ήταν ένα σοβαρό, σχεδόν καλογερίστικο, δωμάτιο. Ένα μικρό σιδερένιο κρεβάτι, ένα τραπέζι, κάτι σαν έπιπλο τουαλέτας. Καμιά πολυτέλεια, μόνο τ' απαραίτητα.

Ο πλοίαρχος Νέμο μου 'δειξε μια καρέκλα.

-Καθίστε παρακαλώ, είπε. Κάθισα κι άρχισε να μιλάει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Όλα με ηλεκτρισμό

-Κύριε, είπε ο πλοίαρχος Νέμο, δείχνοντας μου τα όργανα που κρέμονταν στους τοίχους του δωματίου του, εδώ είναι μηχανήματα απαραίτητα για την κίνηση του "Ναυτίλου". Εδώ, όπως και στο ατελιέ, τάχω πάντοτε μπροστά στα μάτια μου, για να μου δείχνουν τη θέση μας και την ακριβή μας κατεύθυνση στο μέσο του ωκεανού. Μερικά είναι γνωστά σας, όπως το θερμόμετρο, που δείχνει τη θερμοκρασία του "Ναυτίλου", το βαρόμετρο, που δείχνει την ατμοσφαιρική πίεση και προλέγει τις αλλαγές του καιρού, το υγρόμετρο, που δείχνει το βαθμό υγρασίας, η πυξίδα, που μας οδηγεί, χρονόμετρα για να υπολογίζω το μήκος και τη λεσκόπια για τη μέρα και τη νύχτα, που τα χρησιμοποιώ για να εξετάζω τα σημεία του ορίζοντα, όταν βγαίνουμε στην επιφάνεια της θάλασσας.

-Αυτά είναι τα συνηθισμένα ναυτικά όργανα, απάντησα, και ξέρω τη χρήση τους. Τ' άλλα όμως; Αυτό είναι μανόμετρο;

-Πραγματικά είναι μανόμετρο, μας δείχνει την εξω-

τερική πίεση του νερού και το βάθος που βρισκόμαστε.

Ησύχασε για λίγα λεπτά και συνέχισε:

-Υπάρχει μια δύναμη, υπάκουη, γρήγορη, εύκολη, που είναι χρήσιμη για κάθε χρήση. Τα πάντα γίνονται μ' αυτή. Μας φωτίζει, μας θερμαίνει και είναι η ψυχή του μηχανήματος μου. Αυτή η δύναμη είναι ο ηλεκτρισμός.

-Ο ηλεκτρισμός; ρώτησα έκπληκτος.

-Μάλιστα κύριε.

-Παρόλ' αυτά, πλοίαρχε, έχετε μια πολύ μεγάλη ταχύτητα κίνησης, που δε συμφωνεί με τη δύναμη του ηλεκτρισμού. Ως τώρα η δύναμη του ήταν μικρή και δεν έδινε σπουδαία πράγματα.

-Κύριε καθηγητά, είπε ο πλοίαρχος Νέμο, ο δικός μου ηλεκτρισμός δεν είναι σαν τους άλλους. Ξέρετε από τι αποτελείται το νερό; Σε χίλια γραμμάρια βρίσκονται ενενήντα έξι και μισό τοις εκατό και περίπου δύο και δύο τρίτα τοις εκατό χλωριούχα σόδα. Σε μικρή ποσότητα υπάρχουν επίσης χλωριούχο μαγνήσιο και ποτάσιο, βρωμιούχο και θειούχο μαγνήσιο, θειούχο και ανθρακούχο ασβέστιο. Όπως βλέπετε, η χλωριούχα σόδα βρίσκεται σε μεγάλη αναλογία. Έτσι απ' αυτή τη σόδα που βγάζω απ' το θαλασσινό νερό σχηματίζω τα στοιχεία μου. Οφείλω τα πάντα στον ωκεανό, παράγει ηλεκτρισμό και ο ηλεκτρισμός μου δίνει ζέση, φως, κίνηση και με μια λέξη δίνει ζωή στο "Ναυ-

τίλο".

-Κι ο αέρας που αναπνέετε;

-Ω! θα μπορούσα να δημιουργήσω και τον απαραίτητο αέρα, αλλά είναι άχρηστο, γιατί ανεβαίνω στην επιφάνεια του νερού όποτε μ' αρέσει. Ωστόσο, αν κι ο ηλεκτρισμός δε μου δίνει τον αέρα που αναπνέω, κινεί τουλάχιστο τις δυνατές αντλίες που τον αποθηκεύουν στις δεξαμενές και μου δίνει την ικανότητα να μείνω όσο θέλω στα βάθη της θάλασσας. Μου δίνει ένα φως που είναι πολύ καλύτερο απ' το φως του ήλιου. Τώρα κοίταξε αυτό το ρολόι, είναι ηλεκτρικό και πηγαίνει καλύτερα από χρονόμετρο. Τόχω χωρίσει σε εικοσιτέσσερις ώρες, όπως τα ιταλικά, γιατί για μένα δεν υπάρχει μέρα και νύχτα, αλλά μόνο αυτό το τεχνητό φως που έχω στο βάθος της θάλασσας. Για κοίταξε, τώρα είναι δέκα η ώρα το πρωί!

-Ακριβώς.

-Μια άλλη εφαρμογή του ηλεκτρισμού. Αυτή η πλάκα που κρέμεται μπροστά μας δείχνει την ταχύτητα του "Ναυτίλου". Ένα ηλεκτρικό καλώδιο συνδέεται με την πλάκα του χρονόμετρου κι η βελόνα δείχνει την πραγματική ταχύτητα. Κοίταξε, τώρα πηγαίνουμε με ταχύτητα δεκαπέντε μίλια την ώρα.

-Είναι θαυμάσιο! Και βλέπω πλοίαρχε ότι είχατε πολύ δίκιο να χρησιμοποιήσετε μέσο που αντικαθιστά τον αέρα, το νερό, τον ατμό.

-Δεν τελειώσαμε ακόμη, κύριε Αρρονάξ, είτε ο πλοίαρχος Νέμο αφού σηκώθηκε, αν μ' ακολουθήσετε θα εξετάσουμε την πρύμνη του "Ναυτίλου".

Πραγματικά, γνώριζα ήδη το εσωτερικό μέρος αυτού του υποβρυχίου και τα χωρίσματα του, που ήταν τα παρακάτω: η τραπεζαρία με μήκος πέντε μέτρα χωρισμένη απ' τη βιβλιοθήκη μ' ένα στεγανό διάφραγμα, η βιβλιοθήκη με πέντε μέτρα μήκος, το μεγάλο ατελιέ με δέκα μέτρα μήκος χωρισμένο απ' το δωμάτιο του πλοίαρχου μ' ένα άλλο στεγανό διάφραγμα, το δωμάτιο του πλοίαρχου πέντε μέτρα, το δικό μου δυόμιση μέτρα και τέλος μια δεξαμενή αέρα εφτάμιση μέτρα. Όλο το μήκος ήταν δηλαδή τριανταπέντε μέτρα. Τα διαφράγματα είχαν πόρτες που κλείναν ερμητικά κι εξασφάλιζαν την ασφάλεια του "Ναυτίλου", αν άνοιγε κάποια τρύπα.

Ακολούθησα τον πλοίαρχο απ' τους διαδρόμους και φτάσαμε στο κέντρο του πλοίου. Υπήρχε κάτι σαν πηγάδι που άνοιγε ανάμεσα σε δυο διαφράγματα. Μια σιδερένια σκάλα οδηγούσε στο πάνω μέρος. Ρώτησα ποια ήταν η χρήση της.

-Μας οδηγεί σε μια μικρή βάρκα, είτε.

-Τι πράγμα; έχετε βάρκα; φώναξα γεμάτος έκπληξη.

-Φυσικά, ένα εξαιρετικό πλεούμενο, ελαφρύ, που μας εξυπηρετεί είτε για ψάρεμα είτε για να κάνουμε

περίπατο.

-Τότε, όταν θέλετε να μπειτε στη βάρκα, πρέπει να βγείτε στην επιφάνεια της θάλασσας;

-Καθόλου! Η βάρκα βρίσκεται στο πάνω μέρος του "Ναυτίλου" μέσα σε μια κοιλότητα. Είναι κλεισμένη, στεγανή και κρατιέται από σταθερές βίδες. Αυτή η σκάλα οδηγεί σε μια τρύπα, που χωράει μόνο ένας άνθρωπος, και είναι φτιαγμένη στην πλευρά της βάρκας, επικοινωνεί με μια παρόμοια τρύπα που ανοίγει στην πλευρά της βάρκας. Απ' αυτό το διπλό άνοιγμα φτάνω στο μικρό πλεούμενο. Κλείνουν την τρύπα του Ναυτίλου, κλείνω την τρύπα της βάρκας, ξεβιδώνω τις βίδες κι η μικρή βάρκα ανεβαίνει στην επιφάνεια του νερού με μεγάλη ταχύτητα. Ανοίγω τότε το σκέπασμα του καταστρώματος, που ήταν κλεισμένο προσεχτικά μέχρι τότε, βάζω κατάρτι, πανί κι είμαι έτοιμος.

-Και πώς γυρνάτε πίσω;

-Δε γυρνάω πίσω, κ. Αρρονάξ, ο "Ναυτίλος" έρχεται σε μένα.

-Υπακούει στις διαταγές σας;

-Ναι υπακούει. Ένα ηλεκτρικό καλώδιο μας συνδέει. Τους τηλεγραφώ κι αυτό είναι αρκετό.

-Πραγματικά, είπα έκπληκτος απ' αυτά τα θαύματα, τίποτε δεν είναι πιο απλό.

Αφού περάσαμε από κείνη τη σκάλα, είδα μια καμπίνα έξι μέτρα, όπου ο Σύμβουλος και ο Νεδ Λαντ εν-

θουσιασμένοι απ' το φαγητό τους έτρωγαν με μεγάλη όρεξη. Μια πόρτα άνοιξε κι είδα στην κουζίνα· είχε εννιά μέτρα μήκος και βρισκόταν ανάμεσα σε δύο αποθήκες. Μέσα στην κουζίνα με τη βοήθεια του ηλεκτρισμού γινόταν το μαγείρεμα. Τα καλώδια κάτω απ' τους φούρνους έδιναν ζέστη σε σπόγγους από πλατίνα. Ζέσταιναν επίσης μια συσκευή, που με την εξάτμιση έδινε ευχάριστο πόσιμο νερό. Κοντά στην κουζίνα ήταν ένα μπάνιο άνετα επιπλωμένο με βρύσες που είχαν ζεστό και κρύο νερό.

Δίπλα στην κουζίνα ήταν η καμπίνα του πληρώματος. Η πόρτα ήταν κλειστή κι έτσι δεν είδα το εσωτερικό της, για να μάθω πόσοι άντρες αποτελούσαν το πλήρωμα.

Στο βάθος ήταν ένα τέταρτο διάφραγμα, που χώριζε την καμπίνα του πληρώματος από το μηχανοστάσιο. Μια πόρτα άνοιξε και βρέθηκα στο διαμέρισμα όπου ο πλοίαρχος Νέμο, που ήταν σίγουρα σπουδαίος μηχανικός, είχε ταχτοποιήσει όλες τις κινητήριες μηχανές του. Το μηχανοστάσιο φωτιζόταν μ' άπλετο φως κι είχε εξήντα πέντε μέτρα μήκος, χωριζόταν σε δυο μέρη, το πρώτο είχε τα μηχανήματα για να παράγει ηλεκτρισμό και τ' άλλο μηχανές που συνδέονταν με τον έλικα. Το εξέτασα με μεγάλο ενδιαφέρον, για να καταλάβω το μηχανισμό του "Ναυτίλου".

-Βλέπεις, είπε ο καπετάνιος, χρησιμοποιώ στοιχεία

του Μπούνσεν και όχι του Ρούμφορντ, γιατί δε θάχαν αρκετή δύναμη. Τα στοιχεία του Μπούνσεν είναι λίγα στον αριθμό, αλλά δυνατά και μεγάλα κι η πείρα μου 'δειξε ότι είναι καλύτερα. Ο έλικας μου μπορεί να κάνει εκατόν είκοσι στροφές στο δευτερόλεπτο.

-Και τι κερδίζετε μ' αυτό;

-Μια ταχύτητα πενήντα μίλια την ώρα.

-Είδα το "Ναυτίλο" να κάνει μανούβρες μπροστά στη φρεγάτα κι έκανα τους δικούς μου υπολογισμούς. Αλλά η ταχύτητα δεν είναι τίποτε σπουδαίο. Πρέπει να βλέπουμε που πηγαίνουμε, να μπορούμε να το διευθύνουμε αριστερά ή δεξιά, πάνω κάτω. Πώς φτάνετε στα μεγάλα βάθη όπου υπάρχει πολύ μεγάλη πίεση; Πώς επιστρέφετε στην επιφάνεια της θάλασσας; Και πώς μένετε συνέχεια στο ίδιο μέρος; Ρωτάω πολλά πράγματα;

-Όχι καθόλου, κύριε καθηγητά, απάντησε ο πλοίαρχος μετά από δισταγμό, αφού δεν πρόκειται να φύγετε ποτέ απ' το "Ναυτίλο". Ελάτε στο σαλόνι να σας πω τα πάντα για το πλεούμενο μου. Είναι μυστικά που δεν πρέπει να τα λέω, αλλά θα σας τα εμπιστευτώ, γιατί είμαι σίγουρος ότι δε θα το μάθει ποτέ ο κόσμος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Μερικοί αριθμοί

Ενα λεπτό αργότερα καθόμασταν σ' ένα ντιβάνι μέσα στο σαλόνι καπνίζοντας. Ο πλοίαρχος μου 'δειξε ένα σχεδιάγραμμα, που ήταν το σχέδιο του πλοίου, η διάταξη και το ύψος του. Μετά άρχισε να το περιγράφει:

-Εδώ, κύριε Αρρονάξ, είναι μερικές διαστάσεις του πλοίου όπου βρισκόμαστε. Είναι ένας μακρουλός κύλινδρος με κωνικές άκρες. Μοιάζει δηλαδή σαν πούρο στο σχέδιο του. Το μήκος του κυλίνδρου απ' τη μια άκρη ως την άλλη είναι ακριβώς εβδομήντα μέτρα και το μεγαλύτερο πλάτος του είναι οχτώ μέτρα. Δεν είναι λοιπόν φτιαγμένος όπως τα μεγαλοτάξιδα ατμόπλοια, αλλ' οι γραμμές του είναι αρκετά μακριές, όπως και οι καμπύλες του, για να μετατοπίζεται εύκολα το νερό και να διώχνει τα εμπόδια απ' το δρόμο του. Αυτές οι δυο διαστάσεις σας δίνουν τη δυνατότητα να βρείτε με απλό υπολογισμό την επιφάνεια και τον όγκο του, χίλια πεντακόσια κυβικά, δηλαδή μέσα στο νερό εκτοπίζει ή ζυγίζει χίλιους πεντακόσιους τόνους. Όταν έκα-

να τα σχέδια αυτού του πλοίου, ήθελα τα εννιά δέκατα να βρίσκονται κάτω απ' το νερό και το ένα δέκατο να επιπλέει. Επομένως θα εκτόπιζε μόνο τα εννιά δέκατα του όγκου του, και δεν έπρεπε να υπερβώ αυτό το βάρος.

Ο "Ναυτίλος" αποτελείται από δυο σκάφη, το ένα μέσα στ' άλλο, ενωμένα μεταξύ τους με σίδερα σε σχήμα T, που είναι πολύ δυνατά. Πραγματικά αυτή η διάταξη το κάνει πολύ γερό, οι εξωτερικές του πλευρές δεν υποχωρούν και παραμένει σταθερό. Η ομοιογένεια των στοιχείων του οφείλεται στην τέλεια συναρμολόγηση των υλικών του και του δίνει τη δυνατότητα ν' αντέχει και στις πιο μεγάλες θαλασσοταραχές.

Αυτά τα δύο σκάφη είναι κατασκευασμένα από ατσάλενιες πλάκες, που η πυκνότητά τους είναι εφτά ή οχτώ φορές μεγαλύτερη από την πυκνότητα του νερού. Το πρώτο έχει πάχος μικρότερο από πέντε εκατοστά και ζυγίζει τριακόσιους ενενήντα τέσσερις τόνους. Το δεύτερο σκάφος, το εξωτερικό, έχει ύψος πενήντα εκατοστά και πάχος εικοσιπέντε και ζυγίζει εξηνταδύο τόνους. Η μηχανή, τα διάφορα συμπληρώματα, τα στηρίγματα και τα διαφράγματα ζυγίζουν εννιακόσιες εξηνταμία χιλιάδες τόνους. Με παρακολουθείτε;

-Μάλιστα.

-Λοιπόν, όταν ο "Ναυτίλος" κινείται μ' αυτές τις συνθήκες, μόνο το ένα δέκατο βρίσκεται έξω απ' το νε-

ρό. Τώρα, αν έχω δεξαμενές που έχουν χωρητικότητα όσο αυτό το ένα δέκατο, δηλαδή εκατόν πενήντα τόνους και τις γεμίσω με νερό, το πλοίο βυθίζεται ολόκληρο. Κι αυτό μπορεί να γίνει κύριε καθηγητά, έχω αυτές τις δεξαμενές στο κάτω μέρος του “Ναυτίλου”. Ανοίγω τις βρύσες, γεμίζουν και το σκάφος βυθίζεται.

-Καλά όλα αυτά, πλοίαρχε, ας έρθουμε όμως τώρα στην πραγματική δυσκολία. Όταν βυθίζεται το σκάφος, συναντάει πιέσεις που το σπρώχνουν προς τα πάνω. Πώς κατορθώνετε να ξεπερνάτε αυτές τις πιέσεις;

-Υπάρχει λύση.

-Ναι υπάρχει, αν γεμίσετε όλο το “Ναυτίλο” με νερό.

-Κύριε καθηγητά δεν πρέπει να συγχέετε τη στατική με τη δυναμική, αλλιώς κάνετε μεγάλα λάθη. Χρειάζεται λίγη δουλειά για να μπορέσεις να κατέβεις στα χαμηλότερα σημεία του ωκεανού, γιατί όλα τα σώματα έχουν την τάση να βουλιάζουν. Όταν θέλω να μάθω ποια είναι η απαραίτητη αύξηση του βάρους για να βυθίσω το “Ναυτίλο”, υπολογίζω απλά την αύξηση της πυκνότητας του νερού καθώς κατεβαίνουμε.

-Βέβαια, είναι φανερό.

-Τώρα, αν το νερό δεν μπορούμε να το πιέσουμε τελείως, μπορούμε να το πιέσουμε λίγο. Πραγματικά βρήκα, μετά από πρόσφατους υπολογισμούς, ότι αυτή η ελάττωση είναι μόνο τετρακόσια τριανταέξι δεκάκις

εκατομμυριοστά σε κάθε ατμόσφαιρα, για κάθε τριάντα πόδια βάθος. Αν θέλω να βυθιστώ τρεις χιλιάδες πόδια, υπολογίζω την ελάττωση του βάρους κάτω από πίεση ίση μ' εκείνη που έχει μια στήλη νερού με ύψος τρεις χιλιάδες πόδια. Ο υπολογισμός γίνεται πολύ εύκολα. Τώρα έχω συμπληρωματικές δεξαμενές ικανές να κρατάνε εκατό τόνους. Έτσι μπορώ να βυθιστώ σε πολύ μεγάλο βάθος. Όταν θέλω να ξανανέβω στην επιφάνεια, αδειάζω τις δεξαμενές.

Δεν είχα καμιά αντίρρηση σ' όσα μούχε πει.

-Παραδέχομαι τους υπολογισμούς σας, πλοίαρχε, απάντησα. Θάταν σφάλμα μου να φέρω αντιρρήσεις, αφού και η καθημερινή πείρα τους επιβεβαιώνει. Προαισθάνομαι όμως μια πραγματική δυσκολία.

-Ποια κύριε;

-Όταν βρískεστε σε βάθος χίλια μέτρα, τα τοιχώματα του “Ναυτίλου” δέχονται πίεση εκατό ατμόσφαιρες. Αν τότε θέλετε ν' αδειάσετε τις δεξαμενές σας, για να γίνει πιο ελαφρύ το σκάφος και ν' ανεβείτε στην επιφάνεια, οι αντλίες πρέπει να υπερिσχύσουν σε μια πίεση από εκατό ατμόσφαιρες, δηλαδή χίλιες πεντακόσιες λίμπρες για ένα τετραγωνικό μέτρο. Γι' αυτό χρειάζεται μια δύναμη...

-Που μονάχα ο ηλεκτρισμός μπορεί να δώσει, είτε ο πλοίαρχος βιαστικά. Επαναλαμβάνω κύριε ότι η δυναμική απόδοση των μηχανών μου είναι σχεδόν ατέλειω-

τη. Οι αντλίες του “Ναυτίλου” έχουν μια απεριόριστη δύναμη, θα είδατε οπωσδήποτε τους πίδακες νερού που έπεσαν πάνω στο “Αβραάμ Λίνκολν”. Επιπλέον χρησιμοποιώ τις βοηθητικές δεξαμενές μόνο όταν θέλω να φτάσω σε βάθος χίλια πεντακόσια ή δυο χιλιάδες μέτρα. Επίσης, όταν θέλω να επισκεφτώ τα βάθη του ωκεανού, πέντε ή έξι μίλια κάτω απ' την επιφάνεια, κάνω διαφορετικούς υπολογισμούς.

-Τι δηλαδή;

-Αυτή η ερώτηση με αναγκάζει να σου πω πως δουλεύει ο “Ναυτίλος”.

-Είμαι ανυπόμονος να μάθω.

-Για να κυβερνώ αυτό το πλοίο, για να το κινώ με μια λέξη οριζόντια, χρησιμοποιώ ένα συνηθισμένο τιμόνι στερεωμένο στο πίσω μέρος της πρύμνης. Αλλά μπορώ επίσης να σηκώσω ή να βουλιάξω το “Ναυτίλο” με μια κάθετη κίνηση δυο τιμονιών που βρίσκονται στα πλάγια. Τα τιμόνια αυτά κινούνται προς όλες τις κατευθύνσεις και κανονίζονται με μοχλούς. Αν τα τιμόνια είναι παράλληλα, το σκάφος κινείται οριζόντια. Αν γέρνουν, ο “Ναυτίλος”, σύμφωνα μ' αυτή την κλίση, βυθίζεται διαγώνια είτε υψώνεται διαγώνια, όπως με βολεύει. Ακόμα κι όταν θέλω να γυρίσω γρήγορα στην επιφάνεια, κρατάω τον έλικα και η πίεση του νερού κάνει το “Ναυτίλο” να υψώνεται κάθετα σαν ένα μπάλονι γεμάτο υδρογόνο.

-Μπράβο, πλοίαρχε! Αλλά πώς μπορεί ο τιμονιέρης ν' ακολουθεί την πορεία του μέσα στα νερά;

-Ο τιμονιέρης βρίσκεται μέσα σ' ένα γυάλινο κουτί που βρίσκεται πάνω απ' το “Ναυτίλο” που κλείνεται από φακούς.

-Υπάρχουν γυαλιά ικανά ν' αντέξουν σε τέτοια πίεση;

-Απολύτως. Το γυαλί που σπάζει μ' ένα χτύπημα μπορεί ν' αντέξει σε μεγάλες πιέσεις. Όταν έκαναν μερικά πειράματα να ψαρέψουν με ηλεκτρικό φως το 1864 στις βόρειες θάλασσες, είδαμε ότι πλάκες λεπτότερες από αυτές που χρησιμοποιώ εγώ μπορούσαν ν' αντισταθούν σε πίεση δεκάξι ατμοσφαιρών. Τα γυαλιά που χρησιμοποιώ εγώ είναι τριάντα φορές πιο παχιά.

-Το παραδέχομαι, αλλά για να βλέπεις από το τζάμι πρέπει νάχεις φως μπροστά σου.

-Δίπλα στο γυάλινο κουτί του τιμονιέρη υπάρχει ένας προβολέας που φωτίζει σε μεγάλη απόσταση, μισό μίλι περίπου.

-Α! μπράβο, μπράβο καπετάνιε. Τώρα καταλαβαίνω τι ήταν εκείνο το δυνατό φως που βλέπαμε από τη φρεγάτα.

-Κύριε καθηγητά λυπάμαι για τη φρεγάτα σας που ήταν ένα απ' τα καλύτερα πλεούμενα του αμερικάνικου ναυτικού, αλλά αφού μου επιτέθηκαν έπρεπε να υπερασπίσω τον εαυτό μου. Δεν την κατάστρεψα,

απλώς την έβγαλα εκτός μάχης, θα διορθωθεί στο επόμενο λιμάνι.

-Αχ! πλοίαρχε! ο "Ναυτίλος" σας είναι ένα θαυμάσιο πλοίο.

-Μάλιστα κύριε καθηγητά, και τ' αγαπώ σαν νάναι μέρος του εαυτού μου. Αν κάποιος κίνδυνος απειλήσει ένα απ' τα πλοία σας μέσα στον ωκεανό, η πρώτη σας εντύπωση είναι το αίσθημα της αβύσσου πάνω και κάτω. Στο "Ναυτίλο" όμως δεν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος. δε φοβόμαστε την επίθεση, γιατί τα τοιχώματα είναι από ατσάλι, ούτε πανιά να τα παρασύρει ο αέρας, ούτε καζάνια να σπάσουν ούτε κίνδυνος φωτιάς, γιατί το πλεούμενο είναι φτιαγμένο από σίδηρο όχι από ξύλο. δε φοβόμαστε την έλλειψη κάρβουνου, γιατί κινούμαστε με ηλεκτρισμό, ούτε σύγκρουση, γιατί είμαστε οι μόνοι που πλεύουμε στα βαθιά νερά, ούτε καμιά τρικυμία, γιατί όταν βυθιζόμαστε μέσα, φτάνουμε στην απόλυτη ηρεμία. Κι αν είναι αλήθεια ότι ο μηχανικός έχει περισσότερη εμπιστοσύνη στο πλεούμενο απ' το ναυπηγό κι ο ναυπηγός έχει περισσότερη απ' τον πλοίαρχο τον ίδιο, καταλαβαίνετε τι εμπιστοσύνη έχω στο "Ναυτίλο" μου, γιατί είμαι ο πλοίαρχος, ο ναυπηγός κι ο μηχανικός.

-Καλά, πώς κατασκευάσατε αυτό το θαυμάσιο "Ναυτίλο" κρυφά;

-Κάθε ξεχωριστό κομμάτι, κύριε Αροννάξ, ήρθε

από διαφορετικό τόπο της Γής. Η καρίνα κατασκευάστηκε στου Κρεζώ, ο άξονας του έλικα στου Πεν και Σία στο Λονδίνο, οι μεταλλικές πλάκες στου Λερντ στο Λίβερπουλ ο έλικας ο ίδιος στου Σκοτ στη Γλασκώβη, οι δεξαμενές έγιναν από τους Καιλ και Σία στο Παρίσι, η μηχανή απ' τους Κρουπ στη Ρωσία, τα μαθηματικά του όργανα απ' τους αδερφούς Χαρτ της Νέας Υόρκης κ.λ.π. Κάθε παραγγελία έγινε με διαφορετικό όνομα, για να μη με γνωρίζει κανείς.

-Ναι, αλλ' αυτά τα ξεχωριστά κομμάτια έπρεπε να συναρμολογηθούν.

-Κύριε καθηγητά, έστησα τα εργαστήρια μου σ' ένα απομακρυσμένο νησί του ωκεανού. Εκεί οι εργάτες μου, δηλαδή οι γενναίοι άντρες που τους έδωσα οδηγίες και τους μόρφωσα, κατασκεύασαν, με τη βοήθεια μου βέβαια, το "Ναυτίλο". Όταν τέλειωσαν οι εργασίες μας, βάλαμε φωτιά στο νησί και καταστρέψαμε όλα τα ίχνη μας.

-Δηλαδή η τιμή αυτού του σκάφους είναι μεγάλη;

-Κύριε Αροννάξ, ένα σιδερένιο σκάφος κοστίζει σαρανταπέντε δολάρια τον τόνο. Τώρα ο "Ναυτίλος" ζυγίζει χίλιους πεντακόσιους τόνους και στοίχισε εξηνταεφτάμισι χιλιάδες δολάρια. Σ' αυτά προσθέστε ογδόντα χιλιάδες δολάρια για το νοικοκυριό του και διακόσιες χιλιάδες δολάρια για τις σπάνιες συλλογές και τα έργα τέχνης που περιέχει.

-Μια τελευταία ερώτηση, πλοίαρχε Νέμο.

-Ρωτήστε, κύριε καθηγητά.

-Είστε πλούσιος;

-Απεριόριστα πλούσιος, κύριε. Θα μπορούσα να πληρώσω άνετα το δημόσιο χρέος της Γαλλίας.

Κοιτούσα αυτό το μοναδικό και μυστήριο άτομο που μου μιλούσε. Έπαιξε με την ευκολοπιστία μου; Το μέλλον θα το δείξει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Ο μαύρος ποταμός

Το μέρος της Γης που καλύπτεται από νερό υπολογίζεται πάνω κάτω ογδόντα εκατομμύρια εκτάρια. Αυτή η υγρή μάζα περιλαμβάνει δυο δισεκατομμύρια, διακόσια πενήντα εκατομμύρια κυβικά μίλια, ίση με την ποσότητα νερού που θάχουν όλα τα ποτάμια της Γης σε σαράντα χιλιάδες χρόνια.

Κατά τη διάρκεια της γεωλογικής εποχής, την περίοδο της φωτιάς τη διαδέχτηκε η περίοδος του νερού. Ο ωκεανός κυριαρχούσε παντού. Μετά σιγά - σιγά άρχισαν να εμφανίζονται οι κορφές των βουνών, εμφανίστηκαν τα νησιά, ενώθηκαν, σχημάτισαν ηπείρους, μέχρι που στο τέλος σχηματίστηκε η Γη όπως τη βλέπουμε σήμερα.

Το σχήμα των ηπείρων μας επιτρέπει να χωρίσουμε τη θάλασσα σε πέντε μεγάλα τμήματα, τον Αρκτικό ή Παγωμένο ωκεανό, τον Ανταρκτικό ή Παγωμένο ωκεανό, τον Ινδικό, τον Ατλαντικό και τον Ειρηνικό ωκεανό.

Ο Ειρηνικός ωκεανός εκτείνεται απ' το βορρά προς

το νότο, ανάμεσα στην Ασία και την Αμερική. Είναι ο πιο ήσυχος ωκεανός, τα ρεύματά του είναι μεγάλα κι αργά, έχει μέτριες παλίρροιες κι άφθονη βροχή. Τέτοιες ήταν οι συνθήκες του ωκεανού, όταν η τύχη του μ' έριξε μέσα στο "Ναυτίλο".

-Κύριε, είπε ο πλοίαρχος Νέμο, θ' αρχίσουμε, αν θέλετε, το μεγάλο μας ταξίδι. Είναι δώδεκα παρά τέταρτο και θ' ανεβούμε πάνω στην επιφάνεια του νερού.

Ο πλοίαρχος πίεσε ένα ηλεκτρικό κουδούνι τρεις φορές. Οι αντλίες άρχισαν να βγάζουν το νερό απ' τις δεξαμενές, η βελόνα του μανόμετρου έδειχνε κάθε φορά διαφορετική πίεση μέχρι που σταμάτησε.

-Φτάσαμε, είπε ο πλοίαρχος.

Πήγα στην κεντρική σκάλα, που οδηγούσε στο κατάστρωμα, σκαρφάλωσα στις σιδερένιες σκάλες και βρέθηκα στο πάνω μέρος του "Ναυτίλου".

Το κατάστρωμα ήταν μόνο ογδόντα εκατοστά έξω απ' το νερό. Στο κέντρο ήταν η βάρκα μισοβυθισμένη στο νερό και φαινόταν σαν εξόγκωμα. Η θάλασσα ήταν ήρεμη, ο ουρανός, το σκάφος δεν κουνιόταν καθόλου. Ο καθαρός ορίζοντας χωρίς ομίχλη μας άφηνε να κοιτάζουμε γύρω, αλλά τίποτε δεν φαινόταν, ούτε πλεούμενο, ούτε νησί, ένα απέραντο κενό.

Ο πλοίαρχος με τη βοήθεια του ρολογιού του μέτρησε το ύψος του ήλιου, που θα 'δειχνε το γεωγραφικό μας πλάτος. Ενώ έκανε τις παρατηρήσεις του, δεν κου-

νιόταν ούτε ένας μυς του και το ρολόι ήταν ακίνητο σαν να το κρατούσε μαρμαρίνο χέρι.

-Δώδεκα η ώρα κύριε, είπε. Πότε σας αρέσει....

Έριξα μια ματιά στη θάλασσα, ελαφρά κιτρινωμένη απ' τις γιαπωνέζικες ακτές και κατέβηκα στο σαλόνι.

-Και τώρα κύριε σας αφήνω στις μελέτες σας, είπε ο πλοίαρχος. Η κατεύθυνσή μας είναι βορειοανατολική και το βάθος μας πενήντα μέτρα. Εδώ είναι οι χάρτες σε μεγάλη κλίμακα. Το σαλόνι είναι στη διάθεση σας και με την άδειά σας εγώ θ' αποσυρθώ.

Ο πλοίαρχος υποκλίθηκε κι έμεινα μόνος μου, χαμένος στις σκέψεις μου για όλ' αυτά που είχα ακούσει.

Για μια ολόκληρη ώρα σκεφτόμουνα, για να καταλάβω τα μυστήρια του "Ναυτίλου". Μετά τα μάτια μου πέσανε πάνω σ' ένα τεράστιο χάρτη που ήταν απλωμένος πάνω στο τραπέζι κι έβαλα το δάχτυλό μου σ' εκείνο το σημείο που βρισκόταν το μήκος και το πλάτος που μου είχε πει ο πλοίαρχος.

Η θάλασσα έχει μεγάλα ποτάμια, όπως κι η ξηρά. Είναι ειδικά ρεύματα γνωστά από τη θερμοκρασία και το χρώμα τους. Το πιο σπουδαίο ρεύμα είναι αυτό που είναι γνωστό με τ' όνομα Γκολφ Στρημ. Η επιστήμη έχει προσδιορίσει πάνω στην υδρόγειο σφαίρα τις κατευθύνσεις πέντε σπουδαίων ρευμάτων, το ένα είναι στο βόρειο Ατλαντικό, το δεύτερο στο νότιο, το τρίτο

στο βόρειο Ειρηνικό, ένα τέταρτο στο νότιο κι ένα πέμπτο στο νότιο Ινδικό ωκεανό. Είναι ακόμη πιθανό να υπήρχε ακόμα ένα έκτο ρεύμα, όταν η Κασπία και η Αράλη ήταν ενωμένες.

Ακριβώς στο σημείο αυτό που βρισκόμασταν περνούσε ένα απ' τα ρεύματα, το Κούρο - Σίβο της Ιαπωνίας, το Μαύρο ποτάμι, που βγαίνει απ' τον κόλπο της Βεγγάλης, όπου ζεσταίνεται απ' τις ακτίνες του τροπικού ήλιου, περνάει τον πορθμό της Μαλάκκας προς τις παραλίες της Ασίας και γυρνάει προς το βόρειο Ειρηνικό κουβαλώντας μαζί του κορμούς από δέντρα κι άλλα πράγματα του τόπου, διακρίνεται μάλιστα απ' το λουλακί χρώμα που έχουν τα ζεστά νερά του. Αυτό το ρεύμα θ' ακολουθούσε ο "Ναυτίλος". Τ' ακολούθησα με τα μάτια μου πάνω στο χάρτη, όταν εμφανίστηκαν ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος.

Οι δύο γενναίοι σύντροφοι έμειναν μαρμαρωμένοι μόλις είδαν αυτά τα θαύματα μπροστά τους.

-Πού βρισκόμαστε; πού βρισκόμαστε; φώναξε ο Καναδός. Στο μουσείο του Κεμπέκ;

-Δεν μπορώ να σ' απαντήσω, κύριε Λαντ, μείνε ήσυχος και άφησέ μας να βλέπουμε τι περνάει γύρω μας.

-Να δείτε; Ξαναφώναξε ο καμακιστής, μα δεν μπορούμε να δούμε τίποτε μέσα σ' αυτή τη σιδερένια φυλακή. Βαδίζουμε - ταξιδεύουμε στα τυφλά.

Δεν πρόλαβε να πει αυτές τις λέξεις ο Νεδ Λαντ,

όταν ξαφνικά έγινε σκοτάδι. Το φωτεινό ταβάνι εξαφανίστηκε τόσο απότομα, που τα μάτια μου πόνεσαν.

Μείναμε ακίνητοι, χωρίς να κουνιόμαστε και χωρίς να γνωρίζουμε τι έκπληξη μας περίμενε, δυσάρεστη ή ευχάριστη. Ένας θόρυβος σα γλίστρημα ακούστηκε. Θα νόμιζε κανείς ότι πιέζονταν τα τοιχώματα του "Ναυτίλου".

-Αυτό είναι το τέλος μας, το τέλος μας, φώναξε ο Νεδ Λαντ.

Ξαφνικά το φως όρμησε από κάθε πλευρά του σαλονιού. Η υγρή μάζα του νερού εμφανίστηκε φωτισμένη από ένα ηλεκτρικό προβολέα. Δυο κρυστάλλινες πλάκες μας χώριζαν απ' τη θάλασσα. Στην αρχή πάγωσα με την ιδέα ότι μπορούσαν να σπάσουν αυτά τα τζάμια.

Η θάλασσα διακρινόταν ένα μίλι μπροστά μας. Τι θέαμα! Πώς μπορεί να το περιγράψει η πένα; Ποιος μπορεί να ζωγραφίσει τ' αποτελέσματα του φωτός σ' αυτά τα διαφανή στρώματα νερού.

Για δυο ώρες ακριβώς ένας θαλασσινός στρατός συνόδευε το Ναυτίλο. Μέσα στα παιγνίδια τους, τα πηδήματα τους έβλεπα το ένα ομορφότερο από το άλλο. Είδα πράσινα λαβράκια, μπαρμπούνια της Μπαρμπαρίας, κοκοβιούς με στρογγυλή ουρά, άσπρο χρώμα και βιολετιές κηλίδες στη ράχη τους, γιαπωνέζικα σκουμπριά, όμορφα ψάρια εκείνων των θαλασσών με γαλά-

ζια σώματα κι ασημένια κεφάλια. Γιαπωνέζικες σαλ-
μάντρες και πλήθος άλλα ψάρια, που δεν είχα δει ποτέ
μου. Τι θαυμάσιο θέαμα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Μια πρόσκληση

Η επόμενη μέρα ήταν 9 του Νοέμβρη. Ξύπνησα
μετά από συνεχή ύπνο δώδεκα ωρών. Ο Σύμ-
βουλος ήρθε σύμφωνα με τη συνήθεια του να μάθει
“πως είχα περάσει τη νύχτα μου” και να προσφέρει τις
υπηρεσίες του. Είχε αφήσει το φίλο του τον Καναδό να
κοιμάται μακάρια και ήρθε να μιλήσει μαζί μου. Τον
άφησα να φλυαρεί χωρίς ν' απαντώ στις ερωτήσεις
του, γιατί μ' απασχολούσε η απουσία του πλοίαρχου
όλη την προηγούμενη μέρα και έλπιζα ότι θα τον έβλε-
πα σήμερα.

Μόλις ντύθηκα κατέβηκα στο σαλόνι, αλλά ήταν
έρημα.

Βυθίστηκα στη μελέτη των κοχυλιακών θησαυρών
που βρίσκονταν πίσω απ' τις γυάλινες βιτρίνες. Κοίτα-
ξα τις βοτανοθήκες που ήταν γεμάτες απ' τα πιο σπά-
νια θαλάσσια φυτά που διατηρούσαν τα θαυμάσια
χρώματα τους, αν και ήταν αποξηραμένα.

Όλη μου η μέρα πέρασε χωρίς να μ' επισκεφτεί κα-
θόλου ο πλοίαρχος, τα διαφράγματα του σαλονιού δεν

άνοιξαν.

Η κατεύθυνση του “Ναυτίλου” ήταν απ’ τα ανατολικά προς τα βορειοανατολικά, η ταχύτητα του δώδεκα μίλια και το βάθος μας περίπου πενήντα μέτρα.

Την επόμενη μέρα, 10 του Νοέμβρη, η ίδια εγκατάλειψη, η ίδια μοναξιά. Δεν είδα κανένα απ’ το πλήρωμα. Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος πέρασαν το μεγαλύτερο μέρος της μέρας μαζί μου. Ήταν κατάπληκτοι για την ανεξήγητη απουσία του πλοίαρχου. Ήταν άρρωστος, είχε αλλάξει προθέσεις απέναντι μας; Πέντε μέρες πέρασαν έτσι, χωρίς καμιά αλλαγή στην κατάσταση μας. Κάθε πρωί ανέβαινα στο κατάστρωμα, αλλά ο πλοίαρχος δε φαινόταν. Άρχισα να σκέφτομαι ότι δε θα τον ξανάβλεπα, όταν στις 16 του Νοέμβρη γυρνώντας στο δωμάτιό μου, με το Σύμβουλο και το Νεδ Λαντ, βρήκα ένα γράμμα στο τραπέζι, που απευθυνόταν σε μένα. Τ’ άνοιξα με αγωνία. Ήταν γραμμένο με καθαρό γραφικό χαρακτήρα, που θύμιζε γερμανικό τύπο. Το σημείωμα έγραφε τα παρακάτω.

Προς τον καθηγητή Αροννάξ στο πλοίο “Ναυτίλος”

16 Νοεμβρίου 1867

Ο πλοίαρχος Νέμο καλεί τον καθηγητή Αροννάξ σε κνήγη που θα γίνει αύριο το πρωί στα δάση του νησιού Κρέσπο. Ελπίζει ότι τίποτε δε θα εμποδίσει τον καθηγητή νάναι παρών και θα ευχαριστηθεί πολύ να τον δει να συνοδεύεται απ’ τους φίλους του.

Ο πλοίαρχος Νέμο, κυβερνήτης του “Ναυτίλου”.

Το επόμενο πρωινό, στις 17 του Νοέμβρη, μόλις ξύπνησα αισθάνθηκα ότι ο “Ναυτίλος” ήταν ακίνητος. Ντύθηκα γρήγορα και πήγα στο σαλόνι. Ο πλοίαρχος βρισκόταν εκεί και με περίμενε. Σηκώθηκε, υποκλίθηκε και με ρώτησε αν θα τον ακολουθούσα. Επειδή δεν ανάφερε τίποτε για την απουσία του, που είχε κρατήσει οχτώ μέρες, δεν τον ρώτησα ούτε κι εγώ και του είπα απλώς, ότι εγώ κι οι σύντροφοι μου είμαστε έτοιμοι να τον ακολουθήσουμε.

Μπήκαμε πρώτα στην τραπεζαρία, όπου σερβιρίστηκε το πρωινό μας.

-Κύριε Αροννάξ, είπε ο πλοίαρχος, καθίστε να φάμε χωρίς τελετές, όσο θα τρώμε θα συζητάμε. Σας υποσχέθηκα ένα περίπατο στο δάσος, αλλά δε σας υπόσχομαι ότι θα βρούμε ξενοδοχεία εκεί. Έτσι φάτε καλά για να μην πεινάσετε μέχρι να γυρίσουμε.

Του ‘κανα την τιμή να φάω το πρωινό, που ήταν από διάφορα ψάρια και φύκια. Το ποτό μας ήταν καθαρό νεράκι, στο οποίο ο πλοίαρχος έριξε λίγες σταγόνες λικέρ φτιαγμένο από φύκια.

-Ξέρετε, μου είπε, αφού είχε μείνει αμίλητος για αρκετή ώρα, ότι ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει κάτω απ’ το νερό με την προϋπόθεση ότι θάχει αρκετό αέρα μαζί του για ν’ αναπνέει. Στις υποβρύχιες εργασίες ο εργάτης φοράει αδιάβροχο και στο κεφάλι του ένα σιδερέ-

νιο κράνος παίρνοντας αέρα απ' έξω με τη βοήθεια αντλίας.

-Αυτή είναι η στολή που φορούν οι βουτηχτές.

-Ακριβώς, αλλά κάτω από τέτοιες συνθήκες ο άνθρωπος δεν είναι ελεύθερος, είναι συνεχώς δεμένος με την αντλία που του δίνει αέρα. Αν φορούσαμε τέτοιες στολές, δε θα μπορούσαμε ν' απομακρυνθούμε πολύ απ' το "Ναυτίλο".

-Και με τι μέσο θα μπορούσαμε να 'μαστε ελεύθεροι; ρώτησα.

-Χρησιμοποιώντας τη συσκευή Ρουκαϊρόλ, που εφευρέθηκε από δυο συμπατριώτες σας, κι εγώ την τελειοποίησα για δική μου χρήση. Αν τη χρησιμοποιήσετε, θα σας επιτρέψει να διακινδυνέψετε κάτω απ' αυτές τις νέες φυσιολογικές συνθήκες, χωρίς να υποφέρει κανένα σας όργανο. Αποτελείται από μια δεξαμενή από χοντρές σιδερένιες πλάκες, όπου αποθηκεύεται ο αέρας με πίεση πενήντα ατμοσφαιρών. Αυτή η δεξαμενή στηρίζεται στην πλάτη με λουριά. Το πάνω μέρος σχηματίζει ένα κουτί όπου φυλάγεται ο αέρας με βαλβίδα και δεν μπορεί να ξεφύγει. Σ' αυτή τη συσκευή υπάρχουν δυο σωλήνες από καουτσούκ που ξεκινούν απ' το κουτί με τον αέρα και καταλήγουν σε μια μάσκα που μπαίνει στη μύτη και στο στόμα. Ο ένας σωλήνας φέρνει καθαρό αέρα κι ο άλλος παίρνει το βρώμικο· κλείνουν και ανοίγουν ανάλογα με τη θέληση σου.

Ωστόσο εγώ, που αντιμετωπίζω μεγάλες πιέσεις στο βάθος της θάλασσας, ήμουν υποχρεωμένος να κλείσω το κεφάλι μου όπως ο δύτης μέσα σε μια χάλκινη πλάκα, έτσι αυτοί οι δυο σωλήνες καταλήγουν μέσα σ' αυτή τη σφαίρα.

-Τέλεια, πλοίαρχε Νέμο, αλλά ο αέρας που μεταφέρεται πρέπει να χρησιμοποιείται γρήγορα κι εφόσον περιέχει μόνο δεκαπέντε τοις εκατό οξυγόνο δεν ταιριάζει για αναπνοή.

-Σωστά, αλλά σας είπα κύριε Αρρονάξ ότι οι αντλίες του "Ναυτίλου" μου επιτρέπουν ν' αποθηκεύω τον αέρα σε μεγάλη πίεση και μ' αυτές τις συνθήκες η δεξαμενή της συσκευής δίνει αέρα για εννιά ή δέκα ώρες.

-Δεν έχω άλλες αντιρρήσεις, απάντησα, θέλω μόνο ένα πράγμα να σας ρωτήσω, πλοίαρχε, πώς φωτίζετε το δρόμο σας μέσα στο σκοτάδι της θάλασσας σας;

-Με τη συσκευή Ρούμκορφ κύριε Αρρονάξ. Η μια συσκευή δένεται στην πλάτη κι η άλλη δένεται στη μέση. Αποτελείται από μια στήλη Μπούνσεν που εργάζεται με σόδα. Ένα σύρμα συγκεντρώνει τον ηλεκτρισμό και τον διοχετεύει σ' ένα ειδικό φανάρι. Σ' αυτό το φανάρι υπάρχει ένα γυαλί σπιράλ που περιέχει μια μικρή ποσότητα από ανθρακικό οξύ. Όταν η συσκευή εργάζεται, το οξύ φωτίζεται και παράγει ένα άσπρο συνεχές φως. Έτσι μπορούμε ν' αναπνέουμε και να βλέπουμε.

-Πλοίαρχε Νέμο, σ' όλες μου τις αντιρρήσεις απαντήσατε με τέτοιο τρόπο, που δεν τολμώ ν' αμφιβάλλω περισσότερο. Παραδέχομαι τις δυο συσκευές σας, αλλά φοβάμαι λίγο για τα όπλα που θα χρησιμοποιήσω.

-Μα δε θα είναι όπλα με μπαρούτι, απάντησε ο πλοίαρχος.

-Δηλαδή είναι όπλα με αέρα;

-Χωρίς αμφιβολία, πώς θα μπορούσα άλλωστε να παράγω μπαρούτι;

-Εξάλλου, πρόσθεσα, για να πυροβολήσεις μέσα στο νερό, που είναι πολύ πυκνό, χρειάζεται πολύ μεγάλη δύναμη.

-Αυτό δεν είναι δυσκολία. Υπάρχουν πολλά όπλα που μπορούν να πυροβολήσουν με μεγάλη δύναμη. Η μόνη αιτία που χρησιμοποιά αέρα είναι ότι δεν μπορώ να παράγω μπαρούτι.

-Ναι, αλλ' αυτός ο αέρας πρέπει να χρησιμοποιείται γρήγορα.

-Καλά, δεν υπάρχει η συσκευή Ρουκαϊρόλ που δίνει αέρα; Χρειάζεται μια βρύση μόνο, εξάλλου θα δείτε ότι σε τέτοια υποβρύχια κυνήγια χρησιμοποιούμε λίγο αέρα και λίγες σφαίρες.

-Μου φαίνεται ότι μέσα στο μισοσκοτάδο και σ' αυτό το υγρό, που είναι πολύ πυκνό σε σύγκριση με την ατμόσφαιρα, οι σφαίρες δε θα πηγαίνουν μακριά και δε θα μπορούν να σκοτώνουν.

-Κύριε, αντίθετα, μ' αυτό το όπλο κάθε σφαίρα που πέφτει σκοτώνει, γιατί μόλις πέφτει πάνω στο ζώο το ρίχνει κάτω.

-Γιατί;

-Γιατί οι σφαίρες δεν είναι συνηθισμένες σφαίρες, αλλά μικρά γυάλινα καψούλια κι έχω πολλά απ' αυτά. Αυτά τα καψούλια προφυλάγονται από σιδερένιο κάλυμμα που έχει μολύβι στη βάση του και χωρούν δέκα σε κάθε όπλο.

-Δεν θα διαφωνήσω άλλο μαζί σας, απάντησα καθώς σηκωνόμουν απ' το τραπέζι, δε μου απομένει παρά να πάρω το όπλο και να σας ακολουθήσω όπου πάτε.

Ο πλοίαρχος έφυγε κι εγώ πέρασα απ' τις καμπίνες των φίλων μου για να τους καλέσω μ' ακολούθησαν αμέσως. Μετά πήγαμε σ' ένα κελί κοντά στο μηχανοστάσιο, όπου βάλαμε τις ειδικές στολές για το κυνήγι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ένας περίπατος στο βυθό της θάλασσας

Αυτό το κελί ήταν το οπλοστάσιο και η ντουλάπα του “Ναυτίλου”. Δώδεκα στολές για τη θάλασσα κρέμονταν στον τοίχο και περίμεναν να τις χρησιμοποιήσουμε.

Ο πλοίαρχος κάλεσε δυο άντρες απ' το πλήρωμα για να μας βοηθήσουν να ντυθούμε μ' αυτά τα βαριά κι αδιάβροχα ρούχα που ήταν φτιαγμένα από καουτσούκ, χωρίς ραφές και μπορούσαν ν' αντισταθούν σε κάθε είδος πίεση.

Βλέποντας αυτό το κουστούμι θα νόμιζες ότι ήταν πανοπλία ευλύγιστη και στερεή. Είχε παντελόνι και μπλούζα, το παντελόνι μάλιστα κατάληγε σε μπότες πούχαν πολύ χοντρές και βαριές σόλες. Η μπλούζα είχε χάλκινα λουριά που έδεναν στο στήθος για να προστατεύουν απ' τη μεγάλη πίεση και ν' αφήνουν τα πνευμόνια ν' αναπνέουν. Τα μανίκια κατάληγαν σε γάντια, που δεν εμποδίζαν τις κινήσεις του χεριού.

Ο πλοίαρχος Νέμο κι ένας απ' τους συντρόφους του (ένα είδος Ηρακλή, που πρέπει νάχε πολύ μεγάλη δύ-

ναμη), ο Σύμβουλος κι εγώ φορέσαμε γρήγορα τα σκάφανδρα. Δεν έμενε τίποτ' άλλο παρά να βάλουμε τα σιδερένια κράνη, αλλά πριν τα φορέσουμε ζήτησα την άδεια του πλοίαρχου να εξετάσω τα όπλα που θα χρησιμοποιούσαμε.

Ένας απ' τους άντρες του “Ναυτίλου” μου ‘δωσε ένα απλό όπλο, που η μια του άκρη ήταν φτιαγμένη από ατσάλι, τρύπιο στη μέση και μεγάλο. Εξυπηρετούσε για δεξαμενή συμπιεσμένου αέρα, με μια βαλβίδα που δούλευε μ' ελατήριο κι άφηνε τον αέρα να πηγαίνει σ' ένα μεταλλικό σωλήνα. Ένα κουτί χρησίμευε σαν θήκη για τα βλήματα που έμπαιναν αυτόματα στο σωλήνα του όπλου μ' ένα ελατήριο.

-Πλοίαρχε Νέμο, είπα, αυτό το όπλο είναι τέλειο κι ευκολόχρηστο, μπορώ να το χρησιμοποιήσω; Πώς θα φτάσουμε στη θάλασσα;

-Αυτή τη στιγμή κύριε καθηγητά ο “Ναυτίλος” βρίσκεται σε βάθος δέκα μέτρα και μπορούμε ν' αρχίσουμε.

Ο πλοίαρχος έβαλε το κράνος στο κεφάλι του, ο Σύμβουλος κι εγώ κάναμε το ίδιο, ακούγοντας το ειρωνικό “Καλό κυνήγι” του Καναδού.

Το πάνω μέρος της στολής που φορούσαμε κατάληγε σ' ένα χάλκινο κολάρο, όπου βιδώσαμε το μεταλλικό κράνος. Τρεις τρύπες προστατευμένες από χοντρό γυαλί μας επέτρεπαν να κοιτάζουμε προς όλες τις κα-

τευθύνσεις, όταν γυρίζαμε το κεφάλι μας. Μόλις φορέσαμε τα κράνη, η συσκευή Ρουκαϊρόλ που βρισκόταν στην πλάτη μας άρχισε να λειτουργεί κι έβλεπα ότι μπορούσα ν' αναπνέω με ευκολία.

Με τη συσκευή Ρούμκορφ που κρεμόταν στη ζώνη μου και τ' όπλο στο χέρι μου ήμουν έτοιμος να ξεκινήσω, αλλά, για να πούμε την αλήθεια, φυλακισμένος σ' αυτά τα βαριά ρούχα και κολλημένος στο πάτωμα με τα βαριά παπούτσια ήταν αδύνατο για μένα να κάνω βήμα.

Αλλά δεν άργησα να κινηθώ, γιατί ένοιωθα να σπρώχνομαι σ' ένα δωμάτιο. Οι σύντροφοι μου ακολουθούσαν σπρωγμένοι με τον ίδιο τρόπο. Άκουσα μια πόρτα να κλείνει πίσω μας και βρεθήκαμε στο σκοτάδι.

Μετά από λίγα λεπτά ακούστηκε ένα δυνατό σφύριγμα κι ένοιωσα ένα κρύωμα ν' ανεβαίνει απ' τα πόδια στο στήθος μου. Ήταν ολοφάνερο ότι με μια βρύση έφερναν το νερό μέσα στο δωμάτιο. Μια δεύτερη πόρτα άνοιξε· είδαμε ένα χαμηλό φως και την άλλη στιγμή βρεθήκαμε στο βυθό της θάλασσας. Και τώρα πώς μπορώ να σας περιγράψω την εντύπωση για τον περίπατο μας στη θάλασσα; Οι λέξεις είναι ανίκανες να διηγηθούν τέτοια θαύματα. Ο πλοίαρχος προωρούσε μπροστά και οι σύντροφοι του ακολουθούσαν πίσω του. Ο Σύμβουλος κι εγώ μέναμε ο ένας κοντά

στον άλλο, θαρρείς και θα μπορούσαμε να μιλήσουμε. Δεν αισθανόμουν πλέον το βάρος της στολής, των παπουτσιών και της δεξαμενής.

Ούτε το βάρος του κράνους αισθανόμουν, όπου το κεφάλι μου κουνιόταν σαν αμύγδαλο μέσα στο τσόφλι του.

Το φως που φώτιζε τη θάλασσα μπροστά μας μ' άφηνε άφωνο με τη δύναμη του. Οι ακτίνες του φωτίζαν αυτή την υγρή μάζα εύκολα και διέλυσαν τα χρώματα κάνοντας όλα τα αντικείμενα ορατά σ' απόσταση εκατό μέτρων.

Αλήθεια αυτό το νερό που μας περικύκλωσε δεν ήταν παρά αέρας πυκνότερος απ' τον ατμοσφαιρικό, αλλά σχεδόν διαφανής. Από πάνω μου βρισκόταν η ήρεμη επιφάνεια της θάλασσας. Περιπατούσαμε σε ψιλή άμμο, που σαν αληθινός καθρέφτης αντανακλούσε τις ακτίνες του ήλιου. Θα με πιστέψετε αν πω ότι σ' εκείνο το βάθος των τριάντα μέτρων μπορούσα να δω σαν νάταν λιακάδα!!

Για ένα τέταρτο της ώρας περιπατούσαμε σ' αυτή την άμμο που ήταν γεμάτη κοχύλια. Το σκάφος του “Ναυτίλου” έμοιαζε σαν ένας μακρύς σκόπελος που εξαφανιζόταν σιγά - σιγά, αλλά το φανάρι του, όταν θα μέναμε στο απόλυτο σκοτάδι, θα μας βοηθούσε να γυρίσουμε πίσω. Διάφορα είδη από ισίδες, στρώματα από παρθένες αγκουλίνας, αγκαθωτοί πολύποδες κι ανε-

μώνες, που σχημάτιζαν έναν αληθινό κήπο από λουλούδια στολισμένα από θαλασσινά αστροφύτα. Θαρρείς και ήταν δαντέλες πλεγμένες από νεράιδες. Αισθανόμουν πραγματική λύπη να τα πατάω κάτω απ' τα πόδια μου. Είδα σπουδαία είδη από μαλάκια, ολόκληρες αποικίες κι ήθελα να τα εξετάσω ένα - ένα, έπρεπε όμως να προχωρήσουμε. Πάνω απ' το κεφάλι μας περνούσαν κοπάδια από μέδουσες, αφήνοντας τις πλεξούδες τους να κυματίζουν.

Όλ' αυτά τα θαύματα τα είδα σε απόσταση 500 μέτρα, χωρίς να σταματήσω καθόλου, γιατί ο πλοίαρχος μου έκανε συνέχεια νόημα να προχωρώ. Σύντομα το χώμα που πατούσαμε άλλαξε και τώρα βαδίζαμε σε μια λασπώδη άμμο, που οι Αμερικάνοι την ονόμαζαν “όουζ” κι αποτελείται από όστρακα, χαλικώδη και ασβεστώδη. Μετά περάσαμε πάνω από ένα στρώμα από φύκια, που ήταν τόσο μεγάλα, ώστε έφταναν μέχρι το κεφάλι μας. Είχαμε βγει απ' το “Ναυτίλο” εδώ και μιάμιση ώρα και πλησιάζαμε προς το μεσημέρι, που το καταλάβαινα απ' τις ακτίνες του ήλιου. Τα μαγικά χρώματα εξαφανίστηκαν σιγά - σιγά και περπατούσαμε με κανονικά βήματα, που ακούγονταν πολύ καθαρά, καθώς το νερό δημιουργούσε αντίλαλο.

Εκείνη τη στιγμή το έδαφος έγινε κατηφορικό και το φως θάμπωσε. Βρισκόμασταν σε βάθος εκατό μέτρων και σε πίεση έξι ατμοσφαιρών. Έβλεπα και πάλι

τις ακτίνες του ήλιου, αλλά πολύ λίγο, νόμιζες ότι ήταν σούρουπο. Εκείνη τη στιγμή ο πλοίαρχος Νέμο σταμάτησε,, περίμενε μέχρι να τον πλησιάσω και μου έδειξε μια σκούρα μάζα μπροστά μας.

Είναι το δάσος του νησιού Κρέσπο σκέφτηκα και δεν έκανα λάθος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Ένα υποβρύχιο δάσος

Φτάσαμε στο τέλος στην άκρη του δάσους που ήταν χωρίς αμφιβολία το ομορφότερο στις ιδιωτικές εκτάσεις του πλοίαρχου. Το θεωρούσε σα δικό του και νόμιζε ότι είχε τα ίδια δικαιώματα πούχαν οι πρωτόπλαστοι τις πρώτες μέρες του κόσμου. Και ποιος θα μπορούσε να του αμφισβητήσει την κατοχή αυτής της υποβρύχιας ιδιοκτησίας του;

Ποιος άλλος θα τολμούσε να κατέβει εδώ κάτω;

Το δάσος αυτό το αποτελούσαν μεγάλα φυτά σα δέντρα και τη στιγμή που μπήκαμε κάτω απ' τις μεγάλες αψίδες του, παραξενεύτηκα απ' τη μοναδική διάταξη των κλαδιών του. Κανένα χόρτο στο έδαφος, κανένας κορμός σπασμένος, κανένα κλαδί δεν απλωνόταν, όλα ανέβαιναν κάθετα προς την επιφάνεια του νερού. Τα φύκια μεγάλωναν σε κάθετες γραμμές, που οφείλονταν στην πυκνότητα του στοιχείου που τα είχε δημιουργήσει. Ήταν ακίνητα κι όταν τα έγερνα προς τη μια πλευρά με το χέρι μου, ξαναγυρνούσαν γρήγορα στη θέση τους, μόλις τ' άφηνα. Αληθινά βρισκόμασταν στο

βασίλειο της καθέτου. Σε μια ώρα περίπου ο πλοίαρχος Νέμο μας έδωσε σήμα να σταματήσουμε. Δεν είχα καμιά αντίρρηση και ξαπλώσαμε κάτω από μια αλαριεώνα, που τα μακριά λεπτά της φύλλα έμοιαζαν σαν βέλη.

Είχαμε περπατήσει τέσσερις ώρες περίπου κι όμως δεν πεινούσα καθόλου. Αντίθετα όμως αισθανόμουν μια ακαταμάχητη επιθυμία για ύπνο, κάτι που συμβαίνει σ' όλους τους δύτες. Έκλεισα τα μάτια μου λοιπόν πίσω απ' τα χοντρά γυαλιά και κοιμήθηκα πολύ βαριά.

Πόσο κοιμήθηκα δεν ξέρω, πάντως όταν ξύπνησα ο ήλιος φαινόταν να βυθίζεται στον ορίζοντα. Ο πλοίαρχος Νέμο είχε ήδη σηκωθεί κι εγώ άρχισα να τεντώνομαι για να ξεμουδιάσω, όταν ένα απροσδόκητο θέαμα μ' έκανε να πεταχτώ γρήγορα όρθιος.

Λίγα μέτρα πιο κει μια τερατώδης αράχνη της θάλασσας, περίπου ένα μέτρο ψηλή με παρακολουθούσε με τ' αλλήθωρα μάτια της έτοιμη να πηδήξει πάνω μου. Αν και η στολή που φορούσα ήταν αρκετά παχιά για να με προφυλάξει απ' το δάγκωμα αυτού του ζώου, δεν μπορούσα ν' αποφύγω την τρεμούλα που ένοιωθα απ' το φόβο. Ο Σύμβουλος κι ο ναύτης ξύπνησαν ακριβώς εκείνη τη στιγμή. Ο πλοίαρχος έδειξε προς το απαίσιο ζώο κι ο ναύτης σημάδεψε με τ' όπλο του και το 'ριξε κάτω. Αυτό το γεγονός μ' έκανε να θυμηθώ ότι σ' αυτό το βάθος θα συναντούσαμε κι άλλα ζώα, πιο τρομερά

απ' αυτό, και δεν μπορούσε να με προφυλάξει η στολή μου. Δεν τόχα σκεφτεί προηγουμένως, αλλά τώρα αποφάσισα να προσέχω. Είχα νομίσει ότι εκείνη η στάση θάταν το τέλος του περιπάτου μας, αλλά έκανα λάθος, γιατί αντί να γυρίσουμε προς το "Ναυτίλο" ο πλοίαρχος συνέχισε την εκδρομή μας. Το έδαφος ήταν ακόμη κατηφορικό και μας οδηγούσε σε μεγάλα βάθη.

Θα πρέπει νάταν γύρω στις τρεις η ώρα, όταν φτάσαμε σε μια στενή κοιλάδα, που βρισκόταν σε βάθος εκατόν πενήντα μέτρα. Αλλά χάρη στην τελειότητα των συσκευών μας, αν και βρισκόμασταν σε μεγάλο βάθος, δεν αισθανόμαστε καμιά ενόχληση.

Είπα εκατόν πενήντα μέτρα, παρόλο που δεν είχα κανένα όργανο για να μετρήσω. Ήξερα όμως πως ακόμη και στις πιο καθαρές θάλασσες οι ακτίνες του ήλιου δεν προχωρούσαν περισσότερο. Τώρα το σκοτάδι έγινε πυκνότερο και σ' απόσταση δέκα βημάτων δεν μπορούσαμε να διακρίνουμε τίποτε. Προχωρούσα ψαχουλεύτά σχεδόν, όταν είδα φωτεινό άσπρο φως. Ο πλοίαρχος είχε βάλει σ' ενέργεια τη συσκευή του φωτισμού, ο σύντροφος του έκανε το ίδιο κι ο Σύμβουλος κι εγώ ακολουθήσαμε το παράδειγμα τους. Σε λίγο η θάλασσα ήταν φωτεινή μπροστά μας μέχρι είκοσι πέντε μέτρα.

Καθώς προχωρούσαμε σκέφτηκα ότι σίγουρα θα ξυπνούσαμε με τα φώτα μας ορισμένους κατοίκους του

βυθού. Μπορεί να μη μας πλησίαζαν, πάντως θα μας παρακολουθούσαν. Αρκετές φορές είδα τον πλοίαρχο να σταματάει, να βάζει τ' όπλο στον ώμο του, μετά από λίγα λεπτά να το κατεβάζει κάτω και να συνεχίζει τον περίπατο του. Επιτέλους, μετά από τέσσερις ώρες αυτή η θαυμάσια εκδρομή τελείωσε. Ένας τοίχος από τεράστιους βράχους υψωνόταν μπροστά μας, ήταν οι βράχοι του νησιού Κρέσπο, ήταν στεριά! Ο πλοίαρχος Νέμο σταμάτησε απότομα και μας έκανε νόημα να σταματήσουμε. Εδώ τελείωναν τα ιδιόκτητα κτήματα του πλοίαρχου, δεν έπρεπε να προχωρήσει περισσότερο. Η επιστροφή άρχισε και ο πλοίαρχος μπήκε επικεφαλής, διευθύνοντας το δρόμο μας χωρίς καθυστέρηση. Κατάλαβα ότι δεν ακολουθούσαμε την ίδια κατεύθυνση, γιατί ο καινούργιος δρόμος ήταν απότομος και πάλι δεν αισθανόμαστε καμιά ενόχληση στην αναπνοή μας. Πολύ γρήγορα φάνηκε το φως απ' τις αχτίδες του ήλιου και τώρα βαδίζαμε ανάμεσα σε πολλά κοπάδια από διαφορετικά ψάρια.

Ξαφνικά είδα τον πλοίαρχο να σηκώνει τ' όπλο του και να πυροβολεί. Είδα κάτι να πέφτει, πλησίασα και είδα ότι ήταν ένα θαλασσινό λουτρ, το μόνο τετράποδο που ζει στη θάλασσα. Είχε μήκος ενάμιση μέτρο και μεγάλη αξία. Αυτό το πολύτιμο ζώο, επειδή το κυνηγούν και το παγιδεύουν οι ψαράδες, έγινε πολύ σπάνιο και ήρθε να κρυφτεί στα βόρεια μέρη του Ειρηνικού.

Για δύο ώρες συνεχίσαμε να προχωρούμε και ξαφνικά είδαμε το φως του “Ναυτίλου”. Σε είκοσι λεπτά το πολύ θ’ ανεβαίναμε πάνω και θα μπορούσα να αναπνεύσω με μεγάλη ευκολία. Δεν υπολόγιζα όμως την ατυχή μας συνάντηση, που μας καθυστέρησε πολλή ώρα.

Είχα μείνει λίγα βήματα πίσω, όταν είδα τον πλοίαρχο να ‘ρχεται βιαστικά προς το μέρος μου. Με τα δυνατά του χέρια μ’ έσπρωξε προς το έδαφος, ενώ ο σύτροφος του έκανε το ίδιο στο Σύμβουλο. Δεν ήξερα τι να σκεφτώ γι’ αυτή την ξαφνική επίθεση, αλλά είδα και τον πλοίαρχο να ξαπλώνει κάτω.

Ξάπλωσα κάτω και σήκωσα το κεφάλι μου, όταν είδα έναν τεράστιο όγκο να περνάει από πάνω μας.

Το αίμα πάγωσε στις φλέβες μου, γιατί αναγνώρισα δύο καρχαρίες που μας απειλούσαν. Ήταν ένα ζευγάρι από αρπαχτικούς καρχαρίες, με τεράστιες ουρές, που μπορούσαν να βάλουν ολόκληρο άνθρωπο μέσα στο στόμα τους. Ευτυχώς όμως που αυτά τα λαίμαργα ζώα δεν βλέπουν καλά. Πέρασαν χωρίς να μας δουν και γλιτώσαμε σαν από θαύμα από ένα κίνδυνο που ήταν μεγαλύτερος κι απ’ το να συναντήσεις κατά πρόσωπο μια τίγρη μέσα στο δάσος.

Σε μισή ώρα οδηγημένοι απ’ το ηλεκτρικό φως φτάσαμε στο “Ναυτίλο”. Η εξωτερική πόρτα είχε μείνει ανοιχτή κι ο πλοίαρχος την έκλεισε μόλις μπήκαμε στο

πρώτο κελί. Πάτησε ένα κουμπί κι ακούσαμε τις αντλίες να δουλεύουν. Σε λίγο έφυγε όλο το νερό κι άδειασε το κελί. Η εσωτερική πόρτα άνοιξε και μπήκαμε εκεί που ήταν οι στολές. Βγάλαμε τα σκάφανδρα μας κι εξαντλημένος απ’ την κούραση και τη μεγάλη επιθυμία για φαΐ και ύπνο, γύρισα στο δωμάτιο μου μαγεμένος απ’ τον περίπατο μας στο βυθό της θάλασσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Τέσσερις χιλιάδες λεύγες κάτω
απ' τον Ειρηνικό

Το επόμενο πρωινό στις 18 του Νοέμβρη είχα συνέρθει τελείως απ' την κούραση της προηγούμενης μέρας κι ανέβηκα στο κατάστρωμα. Θαύμαζα το καταπληκτικό θέαμα του ωκεανού, όταν εμφανίστηκε ο πλοίαρχος. δε με πρόσεξε καθόλου κι άρχισε μια σειρά από αστρονομικές παρατηρήσεις. Μετά, όταν τελείωσε, πήγε κι ακούμπησε πάνω στο κλουβί του φαναριού κι άρχισε να χαζεύει στην απέραντη θάλασσα.

-Κύριε Αροννάξ, ρώτησε ξαφνικά, ξέρετε το βάθος του ωκεανού;

-Ξέρω μόνο αυτά που μας λένε οι κυριότερες καταμετρήσεις.

-Θα σας πω μερικά που θυμάμαι. Αν δεν κάνω λάθος, έχει βρεθεί ένα βάθος 8.000 μέτρων στο Βόρειο Ατλαντικό και 2.500 μέτρα στη Μεσόγειο. Οι πιο σπουδαίες καταμετρήσεις έγιναν στο Νότιο Ατλαντικό κοντά στο 35ο παράλληλο, όπου βρήκαν 12.000, 13.000 και 15.000 μέτρα.

Αν τα υπολογίσουμε όλα μαζί, λένε ότι ο βυθός της θάλασσας, αν ήταν επίπεδο, θάχε βάθος περίπου 7.000 μέτρα.

-Λοιπόν κύριε καθηγητά, απάντησε ο πλοίαρχος, εμείς θα σας δείξουμε κάτι καλύτερο απ' αυτά ελπίζω. Όσο για το μέσο βάθος του Ειρηνικού σας λέω ότι είναι μόνο 4.000 μέτρα.

Λέγοντας αυτά ο πλοίαρχος πήγε προς τη σκάλα και κατέβηκε κάτω. Τον ακολούθησα και μπήκα στο σαλόνι. Ο έλικας άρχισε να κινείται και το ρολόι έδειχνε ότι πηγαίναμε με είκοσι μίλια την ώρα.

Τις μέρες και τις βδομάδες που ακολούθησαν ο πλοίαρχος Νέμο μας έκανε πολύ σπάνιες επισκέψεις, τον βλέπαμε πολύ σπάνια. Ο υποπλοίαρχος όμως σημείωνε ταχτικά την πορεία του πλοίου στο χάρτη κι έτσι ήξερα προς τα που πηγαίναμε.

Στις τρεις η ώρα το πρωί της 26ης του Νοέμβρη ο "Ναυτίλος" πέρασε τον τροπικό του Καρκίνου σε πλάτος 172. Στις 27 του μήνα περάσαμε τα νησιά Σάντουιτς, όπου πέθανε ο Κουκ στις 14 Φλεβάρη του 1779.

Είχαμε διανύσει 4.860 λεύγες απ' το σημείο που ξεκινήσαμε.

Το πρωί που ανέβηκα στο κατάστρωμα είδα, δύο μίλια μπροστά μας, τη Χαβάη, το μεγαλύτερο από τα επτά νησιά της ομάδας. Είδα καθαρά τις καλλιεργημένες εκτάσεις, αρκετές οροσειρές και τα ηφαίστεια που

υψώνονται 5.000 μέτρα απ' την επιφάνεια της θάλασσας.

Η κατεύθυνση του “Ναυτίλου” ήταν ακόμη προς τα νοτιοανατολικά. Πέρασε τον Ισημερινό την 1η του Δεκέμβρη, με πλάτος 142 και στις 4 του ίδιου μήνα, αφού ταξιδέψαμε γρήγορα και χωρίς κανένα ιδιαίτερο συμβάν, φτάσαμε στα νησιά των Μαρκησίων.

Όλη τη μέρα στις 11 του Δεκέμβρη καθόμουνα και διάβαζα μέσα στη βιβλιοθήκη. Ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος παρακολουθούσαν τα φωτεινά νερά απ' τα μισάνοιχτα διαφράγματα. Ο “Ναυτίλος” στεκόταν ακίνητος, γιατί οι δεξαμενές του ήταν γεμάτες και τον κρατούσαν σ' ένα βάθος 1.000 μέτρα.

Διάβαζα τότε ένα ενδιαφέρον βιβλίο του Σαν Μακέ “Οι σκλάβοι του στομάχου” και έπαιρνα αρκετά μαθήματα απ' αυτό, όταν με διέκοψε ο Σύμβουλος.

-Μπορεί να έρθει ο κύριος ένα λεπτό; είπε με μια περίεργη φωνή.

-Τι συμβαίνει, Σύμβουλε;

-Θέλω να δει κάτι ο κύριος.

Σηκώθηκα, πήγα κοντά στο διάφραγμα και κοίταξα.

Μέσα στο φως που έπεφτε απ' το “Ναυτίλο” μια τεράστια μαύρη μάζα, τελείως ακίνητη, στεκόταν κρεμασμένη στο μέσο του νερού. Το παρακολούθησα προσεχτικά ψάχνοντας να βρω τι ήταν. Μια ξαφνική σκέψη πέρασε απ' το μυαλό μου.

-Ένα πλοίο, είπα δυνατά.

-Ναι, απάντησε ο Καναδός, ένα καράβι που βούλιαξε κάθετα.

Ο Νεδ Λαντ είχε δίκιο, ήμασταν κοντά σ' ένα πλοίο που τα κατάρτια του ακόμη κρέμονταν από αλυσίδες. Το σκάφος φαινόταν νάναι σε καλή κατάσταση και πρέπει νάχε βουλιάξει λίγες ώρες πιο μπροστά. Ο σκελετός του ήταν ένα θλιβερό θέαμα, όπως βρισκόταν χαμένο κάτω απ' το νερό, αλλά πιο θλιβερό ήταν το θέαμα του καταστρώματος, όπου μερικά πτώματα δεμένα με σκοινιά ήταν ακόμη ξαπλωμένα.

Μέτρησα τέσσερις - πέντε άντρες και μια γυναίκα, που στεκόταν στην πρύμνη κρατώντας ένα παιδί στην αγκαλιά της. Ήταν πολύ νέα και μπορούσα να διακρίνω τα χαρακτηριστικά της απ' το φως που έριχνε ο “Ναυτίλος”. Με μια απελπισμένη προσπάθεια είχε σηκώσει το μικρό της πάνω απ' το κεφάλι της, το καημένο! Τα χέρια του είχαν τυλιχτεί γύρω απ' το λαιμό της μητέρας του.

Η στάση των τεσσάρων ναυτικών ήταν τρομερή, ήτα στριφογυρισμένοι στην προσπάθεια τους να ελευθερωθούν απ' τα σκοινιά που τους έδεναν στο πλοίο. Ο τιμονιέρης μόνος, ήρεμος, μ' ένα σοβαρό και καθαρό πρόσωπο, με τα μαλλιά του κολλημένα στο μέτωπο του και το χέρι του ακουμπισμένο στο τιμόνι, φαινόταν να οδηγεί ακόμη το πλεούμενο μέσα στα βάθη του

ωκεανού.

Τι σκηνή! Μείναμε βουβοί, ενώ οι καρδιές μας χτυπούσαν δυνατά αντικρίζοντας αυτό το θέαμα. Βλέπαμε κιόλας τους καρχαρίες να πλησιάζουν για να καταβροχθίσουν ότι απόμεινε απ' το ναυάγιο.

Καθώς έκανε μια στροφή ο “Ναυτίλος”, διάβασα το όνομα του πλοίου:

“Φλορίντα Σάντερλαντ”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ

Βανικόρο

Το τρομερό αυτό θέαμα ήταν το πρώτο από μια σειρά καταστροφών που θα συναντούσαμε στο ταξίδι μας με το “Ναυτίλο”.

Καθώς περνούσαμε από πιο πολυσύχναστες θάλασσες είδαμε πολλές φορές ναυαγισμένα πλεούμενα που έπεφταν στο βάθος, κανόνια, οβίδες, άγκυρες, αλυσίδες και χιλιάδες άλλα σιδερένια αντικείμενα. Όμως στις 11 του Δεκέμβρη περάσαμε απ' τα νησιά Πομοτού, το αρχαίο “επικίνδυνο πέρασμα” του Μπουγκαινβίλ. Αυτά τα νησιά καλύπτουν μια επιφάνεια 370 τετραγωνικές λεύγες, που αποτελείται από εξήντα ομάδες νησιών. Υπάρχουν και κοραλλένια νησιά, που βγαίνουν σιγά - σιγά στην επιφάνεια.

Στις 25 του Δεκέμβρη ο “Ναυτίλος” πέρασε ανάμεσα από τις Νέες Εβρίδες, που ανακαλύφθηκαν απ' τον Κουίρο το 1606. Αυτά τα νησιά είναι συνολικά εννιά, όλα μεγάλα.

Εκείνη τη μέρα, επειδή ήταν Χριστούγεννα, ο Νεδ Λαντ φαινόταν να λυπάται πάρα πολύ, γιατί δε γιόρ-

ταζε τα Χριστούγεννα, την αγαπημένη γιορτή των προτεσταντών. Είχα να δω τον πλοίαρχο μια βδομάδα, όταν το πρωί στις 27 του μήνα μπήκε στο σαλόνι.

Ήμουν απασχολημένος κοιτάζοντας την πορεία του “Ναυτίλου”. ο πλοίαρχος με πλησίασε αθόρυβα, έβαλε το δάχτυλο του πάνω σ’ ένα σημείο του χάρτη και είπε μια λέξη μόνο.

-Βανικόρο!

Τ’ αποτέλεσμα ήταν μαγικό! Ήταν τ’ όνομα ενός νησιού όπου είχε χαθεί ο Λα Περούζ.

Πήγα βιαστικά προς το άνοιγμα και κάτω απ’ τα κοράλλια που ήταν καλυμμένα από φύκια, σιφώνουλες, πομφηρίδες, διακατές, διάκρινα μερικά σκοινιά που δεν μπόρεσαν να τραβήξουν προς τα πάνω, είδα σιδερένια σκαλοπάτια, άγκυρες, κανόνια, βλήματα, κατάρτια, όλα από ναυάγια πλοίων, που τώρα έμοιαζαν σα ζωντανά λουλούδια. Ενώ τα κοίταξα ο πλοίαρχος Νέμο μίλησε με λυπημένη φωνή:

-Ο πλοίαρχος Λα Περούζ ξεκίνησε στις 7 του Νοέμβρη του 1785 με τα πλοία του “Πυξίδα” και “Αστρολάβο”. Έριξε πρώτα άγκυρα στο λιμάνι του Βοτανικού, επισκέφτηκε τα “Φιλικά νησάκια”, τη Νέα Καληδονία και μετά κατευθύνθηκε προς τη Σάντα Κρουζ και σταμάτησε στη Ναμούκα, ένα απ’ τα νησιά Χαπάι. Τότε το πλοίο του χτύπησε πάνω στους ύφαλους του Βανικόρο. Το “Πυξίδα” που πήγαινε πρώτο, χτύπησε στη νότια

ακτή, ενώ το “Αστρολάβος”, που πήγε να βοηθήσει, χτύπησε κι αυτό. Το πρώτο πλοίο βυθίστηκε σχεδόν αμέσως, το δεύτερο όμως άντεξε μερικές μέρες. Οι ιθαγενείς υποδέχτηκαν τους ναυαγούς πολύ φιλικά. Αυτοί εγκαταστάθηκαν στο νησί κι έκαναν ένα μικρό πλοίο με τα υπολείμματα των δύο άλλων. Μερικοί από τους ναύτες έμειναν πρόθυμα στο Βανικόρο, ενώ οι άλλοι αδύναμοι κι άρρωστοι ξεκίνησαν με το Λα Περούζ. Κατευθύνθηκαν προς τα νησιά του Σολομώντα κι εκεί εξαφανίστηκαν όλοι μαζί ανάμεσα στα ακρωτήρια Ντεσέπιον και Σατισφάξιου.

-Πώς τα ξέρετε όλα αυτά;

-Βρήκα το σημείο που έγινε το τελευταίο ναυάγιο.

Ο πλοίαρχος Νέμο μου έδειξε ένα κουτί σφραγισμένο με τα γαλλικά όπλα και φαγωμένο απ’ το αλάτι της θάλασσας. Τ’ άνοιξα και είδα ένα σωρό κίτρινα χαρτιά, που μπορούσες ακόμα να διαβάσεις.

Ήταν οι οδηγίες του υπουργού των ναυτικών στον πλοίαρχο Λα Περούζ, ενώ στο περιθώριο ήταν σημειωμένες οδηγίες με το γραφικό χαρακτήρα του Λουδοβίκου του ΙΣΤ’.

-Α! είναι ένας θαυμάσιος θάνατος για ένα ναυτικό! είτε ο πλοίαρχος Νέμο στο τέλος. Ένας κοραλλένιος τάφος είναι ένας ήσυχος τάφος, εγώ κι οι σύντροφοι μου παρακαλάμε να βρούμε έναν παρόμοιο θάνατο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ

Ο πορθμός του Τόρρες

Τη νύχτα της 27^{ης} προς την 28^η του Δεκέμβρη ο “Ναυτίλος” έφυγε απ’ τις ακτές του Βανικόρο με μεγάλη ταχύτητα. Η διεύθυνση του ήταν νοτιοδυτική και σε τρεις μέρες είχε διανύσει πάνω από 750 λεύγες, απ’ το Βανικόρο.

Στις 2 του Γενάρη είχαμε κάνει 11.000 μίλια από τότε που φύγαμε απ’ τις ιαπωνικές θάλασσες. Μπροστά απ’ το πλοίο απλώνονταν οι επικίνδυνες ακτές της Θάλασσας των Κοραλλιών στη βορειοανατολική ακτή της Αυστραλίας.

Στις 4 του Γενάρη, αφού περάσαμε τη Θάλασσα των Κοραλλιών, φτάσαμε στις ακτές Παπούα. Σ’ αυτή την περίπτωση ο πλοίαρχος Νέμο με πληροφόρησε ότι ο σκοπός του ήταν να φτάσει στον Ινδικό Ωκεανό απ’ τον πορθμό του Τόρρες. Αναρωτήθηκα αν ο πλοίαρχος Νέμο ήταν τόσο ανόητος να σκεφτεί να περάσει το πλοίο του μέσα από εκείνο το στενό πέραςμα του Ντυμόν ντ’ Ουρβίλ.

Ήταν τρεις η ώρα τ’ απόγευμα και η άμπωτη είχε

αρχίσει ν’ ανεβαίνει. Ο “Ναυτίλος” πλησίασε το νησί και στάθηκε σ’ απόσταση δυο μίλια. Ξαφνικά ένα τίναγμα μ’ έριξε κάτω. Ο “Ναυτίλος” μόλις είχε χτυπήσει σ’ ένα βράχο και στεκόταν ακίνητος.

Όταν σηκώθηκα, αντιλήφτηκα τον πλοίαρχο και τον υποπλοίαρχο να στέκονται στην πλατφόρμα. Εξέταζαν την κατάσταση του πλοίου και μιλούσαν στην ακαταλαβίστικη διάλεκτο τους.

Αυτή ήταν η κατάσταση. Δυο μίλια μακριά μας φαινόταν η Γκιλμού. Προς τα νότια και τ’ ανατολικά φαινόταν μερικά κοραλλένια νησιά. Είχαμε εξοκείλει σε μια απ’ αυτές τις θάλασσες και δεν μπορούσαμε να βρούμε. Κολλήσαμε και κινδυνεύαμε να μείνουμε εκεί για πάντα. Σκεφτόμουνα τον κίνδυνο, όταν ο πλοίαρχος, ήρεμος και ήσυχος, πάντοτε κύριος του εαυτού του, με πλησίασε.

-Οι παλίρροιες δεν είναι δυνατές στον Ειρηνικό, έχετε δίκιο κύριε καθηγητά, αλλά στον πορθμό Τόρρες βρίσκουμε μια διαφορά. Σήμερα στις 4 του Γενάρη και σε πέντε μέρες το φεγγάρι θα γίνει πανσέληνος. Θα παραξενευτώ πολύ αν το φεγγάρι δε σηκώσει αυτά τα νερά για να μ’ εξυπηρετήσει όπως θέλω.

Αφού είπε αυτά ο πλοίαρχος Νέμο, ακολουθούμενος απ’ τον υποπλοίαρχο του, πήγε στο εσωτερικό του “Ναυτίλου”, που συνέχιζε να μένει ακίνητος.

-Λοιπόν κύριε; είπε ο Νεδ Λαντ που ήρθε μετά την

έξοδο του πλοίαρχου.

-Φίλε Νεδ, δεν απελπίζομαι για το “Ναυτίλο”, όπως εσύ, σε τέσσερις μέρες θα ξέρουμε αν θα μείνουμε για πάντα εδώ.

-Τουλάχιστο ξέρουν τι θα κάνουμε σε τέτοια περίπτωση; Υπάρχει ένα νησί και πάνω σ' αυτό το νησί υπάρχουν δέντρα και ζώα τα οποία έχουν κρέας που πεθύμησα να φάω.

-Ο φίλος Νεδ έχει δίκιο γι' αυτό το πράγμα, είπε ο Σύμβουλος, και συμφωνώ μαζί του. Δεν μπορούμε να πάρουμε άδεια απ' τον πλοίαρχο να βγούμε για λίγες μέρες στο νησί;

Για μεγάλη μου έκπληξη ο πλοίαρχος μας έδωσε την άδεια που του ζητήσαμε χωρίς να του δώσουμε την υπόσχεση ότι θα γυρίσουμε πίσω.

Ήξερα πολύ καλά ότι το να προσπαθήσουμε να ξεφύγουμε απ' τη Νέα Γουινέα θάταν πολύ επικίνδυνο και δε θά συμβούλευα το Νεδ Λαντ να το επιχειρήσει. Καλύτερα νάσαι φυλακισμένος στο “Ναυτίλο”, παρά να πέσεις στα χέρια των ιθαγενών.

Στις 8 η ώρα οπλισμένοι βγήκαμε απ' το “Ναυτίλο”. Η θάλασσα ήταν πολύ ήρεμη και φυσούσε ένα απαλό αεράκι. Ο Σύμβουλος κι εγώ κωπηλατούσαμε πολύ γρήγορα και στις οχτώ και μισή η βάρκα μας ακουμπούσε μαλακά στην αμμουδιά, αφού είχε περάσει τον κοραλλένιο ύφαλο που περικυκλώνει το νησί Γκιλμπόα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ

Λίγες μέρες στη στεριά

Εντυπωσιάστηκα πάρα πολύ μόλις πλευρίσαμε στη στεριά. Ο Νεδ Λαντ δοκίμασε το χώμα με το πόδι του, σα να 'θελε να το κάνει δικό του. Εδώ και δυο μήνες βρισκόμασταν στο “Ναυτίλο”, επιβάτες του σύμφωνα με τη γνώμη τη δική μας.

Ευτυχώς βρήκαμε γρήγορα λαχανικά που τρώγονταν και που τάχαμε λαχταρίσει πάρα πολύ. Βρήκαμε κι αρτόδεντρο, που είναι άφθονο στο νησί Γκιλμπόα.

Επιστρέψαμε απ' το δάσος παραφορτωμένοι από λαχανοφοίνικες, που τους μαζεύαμε απ' τις κορφές των δέντρων, και φασολάκια, που οι Μαλαίοι τα λένε “αμπρού”.

Φτάσαμε στη βάρκα, αλλά ο Νεδ Λαντ βρήκε ότι δεν είχε αρκετές προμήθειες. Η τύχη όμως τον βοήθησε μόλις ετοιμαζόμασταν να φύγουμε· είδε αρκετά δέντρα που έμοιαζαν σαν φοίνικες. Πήγε κοντά τους και μάζεψε ότι μπορούσε. Στο τέλος, στις πέντε η ώρα τ' απόγευμα, φορτωμένοι με τ' αγαθά μας εγκαταλείψαμε την ακτή και σε μισή ώρα φτάσαμε στο “Ναυτίλο”.

Κανένας δεν εμφανίστηκε, το τεράστιο πλεύμενο φαινόταν έρημο. Φορτώσαμε τις προμήθειες, πήγα στο δωμάτιο μου κι αφού έφαγα, κοιμήθηκα πολύ βαριά. Την επόμενη μέρα, 6 του Γενάρη, τίποτε καινούργιο δε συνέβηκε. Ούτε ένας ναύτης, ούτε ίχνος ζωής. Το πλοίο έμενε στην ίδια θέση που τόχαμε αφήσει. Ο Νεδ Λαντ έλπιζε ότι αυτή τη φορά θα είμαστε πιο τυχεροί στο κυνήγι μας και θέλησε να βγούμε και πάλι στο νησί, για να επισκεφτούμε ένα άλλο σημείο του δάσους.

Ξεκινήσαμε το χάραμα. Η βάρκα παρασυρμένη απ' τα κύματα έφτασε στην αμμουδιά σε λίγα λεπτά.

Κατά τις έντεκα η ώρα το πρωί είχαμε περάσει την πρώτη οροσειρά και δεν είχαμε σκοτώσει τίποτε, η πείνα όμως μας έκανε να συνεχίζουμε. Ευτυχώς ο σύμβουλος μας έσωσε, έριξε δυο πιστολιές κι εξασφάλισε το γεύμα μας. Έριξε κάτω ένα άσπρο περιστέρι κι ένα περιστέρι του δάσους που τα ψήσαμε στη φωτιά και μας φάνηκαν νοστιμότατα...

-Τώρα, Νεδ, τι άλλο θέλεις;

-Θέλω κυνήγι από τετράποδο κύριε Αροννάξ, όλ' αυτά τα περιστέρια είναι μεζέδες, μόνο αν σκοτώσω ένα τετράποδο θα μείνω ευχαριστημένος.

-Ούτε κι εγώ Νεδ, αν δεν πιάσω ένα παραδεισένιο πουλί.

-Ας συνεχίσουμε το κυνήγι, απάντησε ο Σύμβουλος. Περιπατήσαμε μια ώρα περίπου και φτάσαμε σ' ένα

δάσος. Μερικά φίδια γλίστρησαν μακριά μόλις μας είδαν. Τα παραδεισένια πουλιά έφευγαν μόλις πλησιάζαμε και άδικα προσπαθούσα να πιάσω ένα.

Ο σύμβουλος όμως, που προχωρούσε μπροστά μου, ξαφνικά έπεσε κάτω, έβγαλε μια κραυγή θριάμβου και γύρισε πίσω φέρνοντας ένα ωραιότατο πουλί.

-Α! μπράβο, Σύμβουλε!

-Ο κύριος μου είναι πολύ καλός.

-Όχι, όχι παιδί μου, έκανες κάτι πολύ σπουδαίο, έπιασες ένα ζωντανό πουλί με τα χέρια σου.

-Αν το εξετάσει ο κύριος μου, θα δει ότι δεν έκανα τίποτε σπουδαίο.

-Γιατί Σύμβουλε;

-Γιατί αυτό το πουλί είναι μεθυσμένο.

-Μεθυσμένο;

-Ναι κύριε, μεθυσμένο απ' τα μοσχοκάρυδα που γευόταν κάτω απ' τη μοσχοκαρυδιά όπου το βρήκα. Δες φίλε μου Νεδ τ' αποτελέσματα της πλεονεξίας.

-Μα το Δία! Φώναξε ο Καναδός, αφού ήπια τζιν μετά από δυο μήνες, δε χρειάζεται να με παρηγορείτε.

Οι επιθυμίες μου ικανοποιήθηκαν μόλις βρήκαμε το παραδεισένιο πουλί, αλλά ο Νεδ ήταν ανικανοποίητος ακόμη.

Ευτυχώς όμως κατά τις δύο η ώρα χτύπησε ένα μεγάλο αγριογούρουνο. Το ζώο εμφανίστηκε τότε ακριβώς που το θέλαμε και το καλοδεχτήκαμε. Ο Νεδ Λα-

ντ ήταν πολύ περήφανος που το πέτυχε, τούβγαλε το δέρμα, το καθάρισε και το ετοίμασε για να φάμε. Σε λίγο το κυνήγι συνεχίστηκε κι αυτή τη φορά οι δυο φίλοι πέτυχαν σπουδαιότερα πράγματα.

Καθώς βάδιζαν στο δάσος βρήκαν καγκουρώ. Τα ζώα έτρεχαν πολύ βιαστικά, αλλά δεν μπορούσαν να ξεφύγουν τις ηλεκτρικές σφαίρες.

-Αχ! κύριε καθηγητά! φώναξε ο Νεδ Λαντ, πούχε ενθουσιαστεί με το κυνήγι, τι θαυμάσια ζώα και τι νόστιμο κρέας που θάχουμε.

Τι εφόδια για το “Ναυτίλο”· δυο, τρία, πέντε κάτω. Και να σκεφτεί κανείς ότι εμείς θα τρώμε νόστιμο κρέας κι εκείνοι στο “Ναυτίλο” θα τρώνε τα θαλασσινά τους.

Νομίζω ότι αν δε μιλούσε τόσο πολύ ο Καναδός, θάχε σκοτώσει όλα τα καγκουρώ, σκότωσε πάντως δώδεκα απ’ αυτά.

Αυτά τα καγκουρώ ήταν απ’ τα μικρά που λέγονται “καγκουρώ λαγοί”.

Γεμάτος ευτυχία τώρα ο Νεδ πρότεινε να ξαναγυρίσουμε στο μαγευτικό νησί την επόμενη μέρα. Αλλά λογάριαζε χωρίς το ξενοδόχο!

Στις έξι η ώρα το απόγευμα είχαμε γυρίσει στην αμμουδιά και η βάρκα μας βρισκόταν στο ίδιο μέρος. Ο “Ναυτίλος” δυο μίλια μακριά φαινόταν σαν μαύρος βράχος. Ο Νεδ Λαντ, χωρίς να περιμένει, ασχολήθηκε

με το βραδυνό μας, ήξερε πολύ καλά να μαγειρεύει και σε λίγη ώρα μας είχε ετοιμάσει νοστιμότατους μεζέδες.

-Ωραία δε θάταν να μη γυρίσουμε απόψε στο “Ναυτίλο”; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Ωραία δε θάταν να μη γυρίζαμε ποτέ; πρόσθεσε ο Νεδ.

Ακριβώς τότε μια πέτρα έπεσε στα πόδια μας κι έκοψε την πρόταση του καμακιστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Ο κεραυνός του πλοίαρχου Νέμο

Κοιτάξαμε προς το δάσος χωρίς να σηκωθούμε βάζοντας τα χέρια μας στο στόμα για να μη φωνάζουμε.

-Οι πέτρες δεν πέφτουν απ' τον ουρανό, είπε ο Σύμβουλος.

Μια δεύτερη πέτρα, προσεχτικά ριγμένη, έριξε απ' το χέρι του Συμβούλου ένα κομμάτι περιστέρι που κρατούσε και μας έκανε να τρομάξουμε περισσότερο. Σηκωθήκαμε κι οι τρεις, ετοιμάσαμε τα όπλα μας κι ήμασταν έτοιμοι.

-Λέτε νάναι μαϊμούδες; φώναξε ο Νεδ.

-Σχεδόν ή μάλλον θάναι άγριοι!

-Στη βάρκα! είπα τρέχοντας βιαστικά προς τη θάλασσα.

Η βάρκα βρισκόταν εξήντα μέτρα μακριά μας. Οι άγριοι μας πλησίαζαν όχι τρέχοντας, αλλά με εχθρικές διαθέσεις. Πέτρες και βέλη έπεφταν πυκνά.

Ο Νεδ δε σκόπευε ν' αφήσει τις προμήθειες του κι αψηφώντας τον κίνδυνο κρατούσε τ' αγριογούρουνο

με το ένα χέρι του και το καγκουρώ με το άλλο και προχωρούσε αρκετά γρήγορα. Σε δυο λεπτά φτάσαμε στην ακτή, φορτώσαμε τη βάρκα, τη σπρώξαμε στη θάλασσα κι αρχίσαμε να κωπηλατούμε. Δεν είχαμε προχωρήσει πολύ, όταν εκατό περίπου άγριοι ουρλιάζοντας και χειρονομώντας μπήκαν στο νερό μέχρι τη μέση τους. Παρακολουθούσα το "Ναυτίλο" μήπως καταλάβαιναν οι ναύτες ότι πλησίαζαν οι μαύροι, αλλά φαινόταν και πάλι έρημος.

Σε είκοσι λεπτά φτάσαμε στο πλοίο, τα διαφράγματα ήταν ανοιχτά και μπήκαμε γρήγορα στο εσωτερικό του.

Η νύχτα πέρασε ήσυχη, γιατί οι ιθαγενείς θάχαν σίγουρα φοβηθεί απ' το "Ναυτίλο" που έμοιαζε σαν τέρας.

Στις έξι η ώρα το πρωί, στις 8 του Γενάρη, ανέβηκα στο κατάστρωμα. Ήταν χαράματα και το νησί μόλις διακρινόταν απ' την ομίχλη που υπήρχε γύρω του.

Διάκρινα όμως τους άγριους που στέκονταν στην παραλία περισσότεροι απ' την προηγούμενη μέρα, περίπου πεντακόσιοι ή εξακόσιοι. Τώρα τους έβλεπα καθαρά. Ήταν πραγματικοί Παπούες μ' αθλητικά σώματα, με ψηλά μέτωπα, όμορφοι, δυνατοί. Τα μαλλιά τους βαμμένα κόκκινα έδειχναν πιο έντονα τα μαύρα γυαλιστερά τους σώματα. Από τους λοβούς των αυτιών τους κρέμονταν κοκαλένια σκουλαρίκια. Οι πιο πολλοί

απ' τους άντρες ήταν γυμνοί κι ανάμεσα τους διάκρινα μερικές γυναίκες, ντυμένες απ' τη μέση και μέχρι τα γόνατα με μια φούστα από χορτάρια, που κρατιόταν από μια χορταρένια ζώνη. Όλοι τους ήταν οπλισμένοι με τόξα, βέλη κι ασπίδες. Ένας απ' τους αρχηγούς βρισκόταν αρκετά κοντά στο "Ναυτίλο" και τον εξέταζε προσεχτικά.

Θα μπορούσα εύκολα να σκεφτώ να σκοτώσω τον ιθαγενή που βρισκόταν κοντά μας, αλλά σκέφτηκα ότι θάταν καλύτερα να περιμένω.

Κατά τη διάρκεια της παλίρροιας οι ιθαγενείς βρίσκονταν κοντά στο "Ναυτίλο", αλλά δε μας ενοχλούσαν καθόλου. Άκουσα πολλές φορές να επαναλαμβάνουν τη λέξη "ασάι" κι απ' τις κινήσεις τους καταλάβαινα ότι με προσκαλούσαν να βγω στην ξηρά, αλλά δεν τόλμησα.

Έτσι εκείνη τη μέρα η βάρκα μας δεν κινήθηκε, για μεγάλη λύπη του Νεδ Λαντ, που ήθελε να συμπληρώσει τις προμήθειες του. Στο μεταξύ περνούσε τον καιρό του ταχτοποιώντας το κρέας που είχε πάρει από το νησί. Όσο για τους άγριους, γύρισαν στην αμμουδιά κατά τις έντεκα η ώρα το πρωί, όταν είδαν τα νερά να σηκώνονται. Είδα όμως ότι στην αμμουδιά είχαν μαζευτεί πάρα πολλοί, μπορεί νάχαν έρθει κι απ' τα γειτονικά νησιά. Δεν έβλεπα όμως ούτε ένα κανό. Εξάλλου ήταν η τελευταία μέρα που μέναμε εκεί, γιατί την

επόμενη θα ξεκινούσαμε, όπως είχε υποσχεθεί ο πλοίαρχος.

Δεν είχα τι να κάνω και με τη βοήθεια του Σύμβουλου, που έφερε ένα φτυάρι, άρχισα να βγάζω ωραία κοχύλια. Για δυο ώρες ψαρεύαμε χωρίς βέβαια να βγάζουμε τίποτα σπάνιο. Ξαφνικά όμως έχωσα το χέρι μου σε μια ομάδα από κοχύλια και τράβηξα ένα βγάζοντας μια φωνή.

-Τι συμβαίνει κύριε; ρώτησε ο Σύμβουλος έκπληκτος, σας δάγκωσε;

-Όχι, παιδί μου, αλλά θα έδινα και το δάχτυλο μου ακόμη για τέτοια ανακάλυψη.

-Τι ανακάλυψη;

-Αυτό το κοχύλι, είπα σηκώνοντάς το, με θρίαμβο.

-Αυτό είναι απλώς ένας πορφυρίτης, του γένους ελαίας της τάξης των γαστερόποδων της συνομοταξίας των μαλάκιων.

-Ναι Σύμβουλε, αλλ' αντί να στρίβεται απ' τα δεξιά προς τ' αριστερά στρίβεται απ' τα αριστερά προς τα δεξιά.

-Είναι δυνατό;

-Ναι, παιδί μου, είναι ένα αριστερό κοχύλι.

Τα κοχύλια όλα στρίβουν προς τα δεξιά, εκτός από σπάνιες εξαιρέσεις. Όταν λοιπόν, κατά τύχη, οι σπείρες του είναι αριστερές, οι συλλέκτες είναι έτοιμοι να πληρώσουν το βάρος του σε χρυσάφι.

Ο Σύμβουλος κι εγώ ήμασταν πολύ απορροφημένοι να θαυμάζουμε το θησαυρό μας και σκεφτόμουνα πως θα εμπλούτιζα το μουσείο μ' αυτό, όταν μια πέτρα που πετάχτηκε από ένα ιθαγενή έσπασε το πολύτιμο κοχύλι που ήταν στο χέρι του Συμβούλου. Ο Σύμβουλος σήκωσε τ' όπλο του και σημάδεψε τον άγριο. Ήθελα να τον σταματήσω, αλλά η σφαίρα του είχε φύγει κιόλας και χτύπησε τον ιθαγενή.

-Σύμβουλε, φώναξα.

-Καλά, κύριε. δε βλέπετε ότι ο κανίβαλος άρχισε πρώτος την επίθεση;

-Ένα κοχύλι δεν αξίζει την ζωή ενός ανθρώπου, είπα.

-Α, τον παλιάνθρωπο, φώναξε ο Σύμβουλος, θα προτιμούσα να μου έσπαζε τον ώμο.

Ο Σύμβουλος είχε δίκιο, γιατί η κατάσταση είχε αλλάξει λίγα λεπτά πριν κι εμείς δεν την αντιληφτήκαμε. Καμιά εικοσαριά κανό είχαν περικυκλώσει το "Ναυτίλο". Αυτά τα κανό ήταν φτιαγμένα από κορμούς δέντρων, μακριά και στενά για να κινούνται εύκολα.

Τα κινούσαν επιδέξιοι μισόγυμνοι κωπηλάτες. Ήταν φανερό ότι αυτοί οι ιθαγενείς είχαν ξανασυναντήσει Ευρωπαίους και γνώριζαν τα πλοία τους. Τι να σκέφτονταν όμως άραγε για το δικά μας περίεργο πλεούμενο; Κατέβηκα κάτω στο σαλόνι, αλλά δε βρήκα κανέναν εκεί· τόλμησα να χτυπήσω την πόρτα του

πλοιάρχου.

-Έλα μέσα, ήταν η απάντηση.

Μπήκα και βρήκα τον πλοίαρχο Νέμο βυθισμένο σ' αλγεβρικούς υπολογισμούς.

-Σας ενοχλώ; ρώτησα ευγενικά.

-Αυτή είν' η αλήθεια κύριε Αροννάξ, απάντησε ο πλοίαρχος, αλλά νομίζω έχετε σοβαρούς λόγους για να θέλετε να με δείτε.

-Πολύ σοβαρούς. Οι ιθαγενείς μας περικύκλωσαν με τα κανό τους και σε λίγα λεπτά θα μας επιτεθούν.

-Α!, είπε ο πλοίαρχος ήσυχα, ήρθαν με τα κανό τους;

-Μάλιστα κύριε.

-Λοιπόν πρέπει να κλείσουμε τα διαφράγματα.

-Ακριβώς, και ήρθα να σας πω...

-Τίποτα δεν είναι ευκολότερο, είπε ο πλοίαρχος και πατώντας ένα ηλεκτρικό κουμπί έδωσε διαταγές στο πλήρωμα.

-Όλα εντάξει, είπε μετά από μερικά λεπτά, δε φοβάστε φαντάζομαι ότι αυτοί οι κύριοι θα τρυπήσουν τα τοιχώματα που δεν μπόρεσαν να τρυπήσουν οι σφαίρες της φρεγάτας σας. Αύριο, είτε αφού σηκώθηκε, αύριο στις τρεις παρά είκοσι ο "Ναυτίλος" θα αναχωρήσει. Μόλις είπα αυτές τις κουβέντες χαιρέτησε κάνοντας υπόκλιση. Το έκανε για να φύγω κι εγώ ξαναγύρισα στο δωμάτιο μου. Έμεινα μόνος μου, αλλά δεν

μπόρεσα να κοιμηθώ. Άκουγα τους άγριους που πηδούσαν πάνω στο κατάστρωμα του “Ναυτίλου”, βγάζοντας πολεμικές κραυγές. Στις έξι το πρωί σηκώθηκα. Τα διαφράγματα δεν είχαν ανοίξει, ο εσωτερικός αέρας δεν είχε ανανεωθεί, αλλά οι δεξαμενές γεμάτες για τέτοιες περιπτώσεις μας έδιναν το απαραίτητο οξυγόνο.

Εργάστηκα στο δωμάτιο μου μέχρι το μεσημέρι χωρίς να δω καθόλου τον πλοίαρχο Νέμο. Στο μεταξύ δε φαινόταν να γίνεται καμιά προετοιμασία για αναχώρηση. Περίμενα λίγο ακόμα και πήγα μέσα στο μεγάλο σαλόνι. Το ρολόι έδειχνε δύο και μισή το απόγευμα. Σε δέκα λεπτά η παλίρροια θα έφτανε στο ψηλότερο σημείο της κι έπρεπε να ξεκινήσει ο “Ναυτίλος”, αλλιώς θα μέναμε εκεί για πολλούς μήνες.

Ωστόσο μερικές προειδοποιητικές δονήσεις μας ειδοποίησαν ότι κουνιόμαστε. Άκουσα το σκάφος να χτυπάει πάνω στο κοραλλένιο ύφαλο.

Στις τρεις παρά είκοσι πέντε ο πλοίαρχος Νέμο εμφανίστηκε στο σαλόνι.

-Θα ξεκινήσουμε, είπε.

-Ναί; ρώτησα.

-Έδωσα διαταγή ν' ανοίξουν τα διαφράγματα.

-Κι οι Παπούες;

-Οι Παπούες; είπε ο πλοίαρχος, σηκώνοντας τους ώμους του.

Πήγα προς τα σκαλοπάτια. Ήταν εκεί ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος και παρακολουθούσαν το άνοιγμα, ενώ απ' έξω ακούγονταν πολλές άγριες φωνές. Είκοσι απαίσια πρόσωπα εμφανίστηκαν, αλλά ο πρώτος ιθαγενής που έβαλε το χέρι του στο κάγκελο της σκάλας τινάχτηκε πίσω σα να τον έσπρωξε μια αόρατη δύναμη.

Δέκα άλλοι ιθαγενείς έκαναν το ίδιο, αλλά οπισθώχωρησαν κι αυτοί. Ο Σύμβουλος ήταν σαστισμένος. Ο Νεδ Λαντ όρμησε προς τη σκάλα, αλλά μόλις την έπιασε τινάχτηκε προς τα πίσω.

-Κεραυνοβολήθηκα, φώναξε με μια βρισιά.

Αυτό τα εξηγούσε όλα. Το κάγκελο της σκάλας ήταν ηλεκτρισμένο. Οι ιθαγενείς απομακρύνθηκαν φοβισμένοι κι εμείς γελώντας προσπαθούσαμε ν' ανακουφίσουμε τον Νεδ Λαντ.

Αλλά εκείνη τη στιγμή ο “Ναυτίλος” ξεκόλλησε απ' τον κοραλλένιο ύφαλο κι απομακρύνθηκε απ' τον πορθμό του Τόρρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άγρια Όνειρα

Στις 18 του Γενάρη ο “Ναυτίλος” βρισκόταν σε 105 μήκος και 15 πλάτος, ο καιρός ήταν άσχημος και η θάλασσα ταραγμένη, γιατί φυσούσε ένας δυνατός ανατολικός άνεμος. Το βαρόμετρο έδειχνε ότι θαχαμε μεγάλη καταιγίδα. Ανέβηκα στο κατάστρωμα τη στιγμή που ο δεύτερος υποπλοίαρχος γωνιομετρούσε. Σχεδόν αμέσως είδα τον πλοίαρχο να εμφανίζεται και με τα κυάλια του να κοιτάζει προς τον ορίζοντα.

Για λίγα λεπτά έμεινε ακίνητος, μετά χαμήλωσε τα κυάλια και είπε μερικές κουβέντες στον υποπλοίαρχο, που φάνηκε συγκινημένος και μάταια προσπαθούσε να το κρύψει. Ο πλοίαρχος όμως έκανε μερικές παρατηρήσεις στον υποπλοίαρχο. Τουλάχιστο έτσι καταλάβαινα απ' τον τόνο της φωνής του κι από τις χειρονομίες τους. Γιατί εγώ ο ίδιος κοιτάζοντας προς το σημείο που κοιτούσαν κι αυτοί δεν μπορούσα να διακρίνω τίποτε.

Σε λίγο ο υποπλοίαρχος έδειξε κάτι στον πλοίαρχο, που σήκωσε τα κυάλια του κι άρχισε να παρακολουθεί.

Ήμουν πολύ περίεργος, γι' αυτό κατέβηκα στο δωμάτιο μου και πήρα ένα τηλεσκόπιο.

Ανέβηκα πάνω κι άρχισα να παρακολουθώ προς την ίδια κατεύθυνση, όταν αισθάνθηκα κάποιον να μου αρπάζει το τηλεσκόπιο.

Γύρισα και είδα τον πλοίαρχο Νέμο, αλλά δεν τον αναγνώρισα. Ο θυμός του είχε αλλάξει τα χαρακτηριστικά του. Γιατί είχε θυμώσει άραγε; Για μένα; Μήπως για κείνο τ' άγνωστο πράγμα που κοιτούσε μακριά στον ορίζοντα;

-Κύριε Αροννάξ, μούπε, πρέπει να κρατήσετε μια απ' τις υποσχέσεις που μου δώσατε.

-Ποια είν' αυτή πλοίαρχε;

-Πρέπει εσείς και οι σύντροφοι σας να απομονωθείτε μέχρι να αποφασίσω να σας ελευθερώσω.

Δεν μπορούσα ν' αντισταθώ σ' αυτή τη διαταγή. Κατέβηκα κάτω κι ενημέρωσα τους συντρόφους μου για την απόφαση του πλοίαρχου.

Καταλαβαίνετε το θυμό του Καναδού.

Καθίσαμε στο τραπέζι και φάγαμε αμίλητοι, αποροφημένοι στις σκέψεις μας. Ξαφνικά το φως έσβησε και μείναμε στο σκοτάδι. Οι δυο σύντροφοι μου κοιμήθηκαν αμέσως κι εγώ παρά την προσπάθεια μου να κρατήσω τα μάτια μου ανοιχτά δεν μπορούσα. Το κατάλαβα αμέσως, είχαν ρίξει υπνωτικό στο φαγητό μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ

Το Κοραλλένιο Βασίλειο

Την επόμενη μέρα ξύπνησα με το κεφάλι μου πά-
ρα πολύ ελαφρύ. Για μεγάλη μου έκπληξη βρι-
σκόμουνα στο δωμάτιο μου. Τι είχε μεσολαβήσει το
βράδυ δεν ήξερα και έλπιζα ότι θα το μάθαινα στο μέλ-
λον.

Κατά τις δέκα η ώρα ήμουνα μέσα στο σαλόνι και
ταχτοποιούσα τις σημειώσεις μου, όταν εμφανίστηκε ο
πλοίαρχος. Έκανε μια υπόκλιση χωρίς να μιλήσει. Συ-
νέχισα τη δουλειά μου ελπίζοντας ότι κάτι θα μου έλε-
γε για το προηγούμενο βράδυ, αλλά τίποτα. Φαινόταν
κουρασμένος και πολύ λυπημένος. Βημάτιζε πάνω –
κάτω, έπαιρνε βιβλία στην τύχη, έκανε υπολογισμούς,
σημείωνε και στο τέλος με πλησίασε.

-Είστε γιατρός κ. Αρρονάξ;

Δεν περίμενα τέτοια ερώτηση και τον κοιτούσα χω-
ρίς ν' απαντήσω.

-Είστε γιατρός; Ξαναρώτησε.

-Ναι, είπα, είμαι γιατρός και δούλεψα σαν χειρουργό-
γος σε νοσοκομείο.

-Πολύ καλά, κύριε.

Η απάντησή μου τον είχε ικανοποιήσει.

-Κύριε Αρρονάξ θα περιποιηθείτε έναν απ' τους
άντρες μου;

-Είναι άρρωστος;

-Μάλιστα.

-Είμαι έτοιμος να σας ακολουθήσω.

-Πάμε λοιπόν.

Ένοιωθα την καρδιά μου να χτυπάει χωρίς να ξέρω
γιατί. Ήξερα ότι η αρρώστια είχε σχέση με τα χτεσινά
γεγονότα.

Ο πλοίαρχος μ' οδήγησε σε μια καμπίνα. Εκεί, πά-
νω σ' ένα κρεβάτι, βρισκόταν ένας άντρας περίπου σα-
ράντα χρονών, ένας αληθινός τύπος Αγγλοσάξονα.

Έσκυψα πάνω του, δεν ήταν άρρωστος, αλλά τραυ-
ματισμένος. Το κεφάλι του τυλιγμένο μ' επίδεσμους γε-
μάτους αίμα. Ξετύλιξα τους επιδέσμους κι ο τραυματι-
σμένος με κοιτούσε με τα μεγάλα του μάτια χωρίς να
δείχνει ότι πονάει. Ήταν ένα φοβερό τραύμα. Το κρα-
νίο ήταν σπασμένο κι άφηνε τον εγκεφαλο ακάλυπτο.
Θρόμβοι από αίμα είχαν σχηματιστεί στην σπασμένη
μάζα.

Είχε πάθει θλάση και διάσειση του εγκεφάλου. Η
αναπνοή του ήταν αργή κι έκανε σπασμωδικές κινή-
σεις. Έπιασα το σφυγμό του· ήταν διακεκομμένος, τα
άκρα του στόματος του πάγωναν κιόλας. Γύρισα προς

τον πλοίαρχο.

-Πώς τραυματίστηκε; ρώτησα.

-Τι σημασία έχει; απάντησε. Μια σύγκρουση έσπασε ένα μοχλό και τον χτύπησε. Ποια είναι η γνώμη σας για την κατάσταση;

Δίστασα πριν του απαντήσω.

-Μπορείτε να μιλήσετε, είτε ο καπετάνιος. Δεν καταλαβαίνει γαλλικά.

-Θα πεθάνει σε 2 ώρες.

-Δεν μπορεί να τον σώσει τίποτα;

-Τίποτα.

Ο καπετάνιος έσφιξε τα χέρια του και μερικά δάκρυα φάνηκαν στα μάτια του. Δεν είχα πιστέψει ποτέ ότι θα έκλαιγε.

-Τώρα μπορείτε να πηγαίνετε κ. Αροννάξ.

Τον άφησα μόνο του και γύρισα στο δωμάτιο μου, φανερά επηρεασμένος απ' αυτή τη σκηνή. Όλη την υπόλοιπη μέρα με κυνηγούσαν απάισια προαισθήματα και τη νύχτα δεν κοιμήθηκα καθόλου.

Τ' άλλο πρωί ανέβηκα στο κατάστρωμα. Ο πλοίαρχος Νέμο βρισκόταν εκεί και μόλις μ' είδε με πλησίασε.

-Κύριε καθηγητά θέλετε να κάνετε έναν υποβρύχιο περίπατο μαζί μας;

-Υπακούω στις διαταγές σας πλοίαρχε.

-Τότε πηγαίνετε να φορέσετε τη στολή σας.

Ήταν οχτώ η ώρα το πρωί. Στις οχτώ και μισή ήμασταν έτοιμοι για την καινούργια μας εκδρομή εφοδιασμένοι με τις δυο συσκευές για την αναπνοή και για το φωτισμό. Η διπλή πόρτα άνοιξε κι ακολουθούμενοι από τον πλοίαρχο Νέμο κι άλλους δώδεκα απ' το πλήρωμα ξεκινήσαμε σ' ένα βάθος 30 πόδια.

Ο βυθός σ' αυτή την περιοχή ήταν πολύ διαφορετικός από εκείνο που είχαμε δει στην πρώτη μας εκδρομή. Δεν υπήρχε εδώ άμμος ούτε υποβρύχια δάση. Ήταν ένα κοραλλένιο βασίλειο. Στο τέλος, αφού περπατήσαμε δυο ώρες, φτάσαμε σ' ένα βάθος κάπου τριακόσια μέτρα. Εκεί ο πλοίαρχος σταμάτησε, το ίδιο κάναμε εγώ κι οι σύντροφοι μου και γυρίζοντας πίσω είδα ότι οι άντρες έκαναν ένα ημικύκλιο γύρω απ' τον αρχηγό τους. Τους κοίταξα προσεχτικότερα κι είδα ότι τέσσερις κουβαλούσαν στους ώμους τους ένα μακρουλό αντικείμενο. Στο κέντρο της περιοχής που βρισκόμασταν υπήρχε ένας κοραλλένιος σταυρός. Μ' ένα σήμα του πλοίαρχου ένας απ' τους άντρες προχώρησε κι άρχισε να σκάβει κοντά στο σταυρό. Τότε κατάλαβα. Αυτό το ξέφωτο ήταν ένα νεκροταφείο κι αυτός ο σταυρός ήταν τάφος. Το μακρουλό πράγμα που κουβαλούσαν ήταν ο άρρωστος που είχε πεθάνει το προηγούμενο βράδυ, όπως είχα προβλέψει. Ο πλοίαρχος κι οι άντρες του ήρθαν να θάψουν το σύντροφο τους εδώ στο βυθό του ωκεανού.

Στις μια η ώρα επιστρέψαμε. Μόλις άλλαξα τα ρούχα μου, ανέβηκα στο κατάστρωμα και συνάντησα τον πλοίαρχο.

-Ο νεκρός σας κοιμάται ήσυχα, τουλάχιστο μακριά απ' τους καρχαρίες; ρώτησα.

-Μάλιστα κύριε, μακριά απ' τους καρχαρίες και τους ανθρώπους, απάντησε ο πλοίαρχος.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο Ινδικός ωκεανός

Ερχόμαστε τώρα στο δεύτερο μέρος του ταξιδιού μας κάτω απ' τη θάλασσα. Το πρώτο μέρος τελείωσε με τη συγκινητική σκηνή του κοραλλένιου νεκροταφείου, που μ' εντυπωσίασε πάρα πολύ. Έτσι, στη μέση αυτής της απέραντης θάλασσας, περνούσε η ζωή του πλοίαρχου μέχρι τον τάφο του, που κι αυτόν τον είχε ετοιμάσει σε μια άβυσσο. Εκεί κανένα απ' τα τέρατα του ωκεανού δε θα ενοχλούσε ποτέ τον τελευταίο ύπνο του πληρώματος του “Ναυτίλου”, αυτούς τους φίλους που είχαν ενωθεί στη ζωή και στο θάνατο. “Και κανένας άνθρωπος” είχε προσθέσει ο πλοίαρχος, κανένας άνθρωπος δε θα τους ενοχλούσε στον ύπνο τους. Γιατί αυτό το συνεχιζόμενο μίσος για την ανθρωπότητα;

Εκείνη τη μέρα, στις 24 του Γενάρη του 1868, το μεσημέρι ο δεύτερος καπετάνιος βγήκε για να μετρήσει το ύψος του Ήλιου. Ανέβηκα κι εγώ στο κατάστρωμα, άναψα ένα πούρο και τον παρακολουθούσα. Μου φάνηκε ότι δεν καταλάβαινε γαλλικά, γιατί αρκετές φο-

ρές του μίλησα κι έπρεπε να με προσέξει. Αυτός όμως έμενε ατάραχος και βουβός.

Καθώς έκανε τις παρατηρήσεις του, ένας ναύτης (αυτός που μας είχε ακολουθήσει στην εκδρομή μας στο νησί Κρέσπο) βγήκε στο κατάστρωμα και πήγε να καθαρίσει τα τζάμια του φαναριού. Παρατήρησα αυτό το φανάρι που είχε πολύ δυνατό φως σαν τους φάρους. Είχε μικρούς φακούς μέσα, που δυνάμωναν την ένταση του φωτός.

Όταν ο “Ναυτίλος” ήταν έτοιμος να συνεχίσει το ταξίδι του, κατέβηκα στο σαλόνι, τα διαφράγματα έκλεισαν και η κατεύθυνση μας ήταν προς τα δεξιά.

Ακολουθούσαμε τη θάλασσα του Ινδικού ωκεανού, μια απέραντη έκταση, που τα νερά της ήταν τόσο καθαρά και διαφανή, που όποιος σκύβει από πάνω για να κοιτάξει μέσα ζαλίζεται. Ο “Ναυτίλος” συνήθως έπλεε σε βάθος διακόσια μέτρα περίπου. Συνεχίσαμε έτσι για αρκετές μέρες. Σε οποιοδήποτε άλλο, εκτός από μένα φυσικά, που έχω μεγάλη αγάπη για τη θάλασσα, οι ώρες που περνούσαμε στο “Ναυτίλο” θα φαίνονταν μεγάλες και μονότονες. Αλλά για μένα οι καθημερινοί περίπατοι πάνω στην πλατφόρμα, ο αέρας του ωκεανού που με ζωντάνευε, η θέα της θάλασσας απ' τα παράθυρα του σαλονιού, τα βιβλία στη βιβλιοθήκη, απορροφούσαν όλο μου το χρόνο και δεν άφηναν ούτε μια στιγμή ανίας και τεμπελιάς.

Στις 27 του Γενάρη στην είσοδο του απέραντου κόλπου της Βεγγάλης συναντήσαμε πολλές φορές ένα απαίσιο θέαμα, νεκρά σώματα που έπλεαν πάνω στην επιφάνεια του νερού. Ήταν τα πτώματα Ινδών, απ' τα διάφορα χωριά, που τα έφερνε ο Γάγγης στη θάλασσα, κι ήταν πτώματα που δεν είχαν προλάβει να φάνε τα κοράκια. Οι καρχαρίες όμως θ' αποτελείωναν τη δουλειά που άφησαν στη μέση τα κοράκια.

Κατά τις επτά η ώρα το βράδυ ο "Ναυτίλος" μισοβυθισμένος έπλεε σε μια θάλασσα από γάλα, ο ωκεανός μάλιστα μακριά μας φαινόταν σαν γαλακτώδης. Ήταν αποτέλεσμα των ακτινών του φεγγαριού; Όχι, γιατί το φεγγάρι ήταν δυο μερών μόνο και ήταν κρυμμένο. Ολόκληρος ο ουρανός φαινόταν μαύρος, σ' αντίθεση με τα άσπρα νερά.

Ο Σύμβουλος δεν μπορούσε να πιστέψει στα μάτια του και με ρώτησε ποια ήταν η αιτία αυτού του περίεργου φαινομένου. Ευτυχώς που μπορούσα να του απαντήσω.

-Ονομάζεται γαλακτώδης θάλασσα, του εξήγησα και είναι μια μεγάλη έκταση από άσπρα κύματα, που συχνά εμφανίζεται στις ακτές της Αμποΐνης και σ' αυτή εδώ τη θάλασσα.

-Καλά κύριε, είπε ο Σύμβουλος, μπορείτε να μου πείτε τι προκαλεί αυτό το αποτέλεσμα, γιατί δεν πιστεύω ότι το νερό έγινε πραγματικά γάλα.

-Όχι παιδί μου, η ασπράδα αυτή που σε κάνει ν' απορείς προκαλείται απ' την παρουσία μυριάδων ινφοσουρία, ένα είδος σκουληκιού σαν ζελατίνα και χωρίς χρώμα. Αυτά τα σκουλήκια ενώνονται το ένα με το άλλο για πολλές λεύγες.

-Πολλές λεύγες; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Ναι παιδί μου και δε χρειάζεται να προσπαθήσεις να μετρήσεις τον αριθμό τους, δε θα μπορέσεις, γιατί, αν δεν κάνω λάθος, μερικά πλοία έχουν ταξιδέψει σε τέτοιες θάλασσες για σαράντα μίλια.

Κατά τα μεσάνυχτα η θάλασσα ξαναπήρε το κανονικό της χρώμα, αλλά πίσω μας ακόμη διακρίναμε τη γαλακτώδη θάλασσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Μια καινούργια πρόταση

Στις 28 του Φλεβάρη, όταν το μεσημέρι ο “Ναντίλος” ανέβηκε στην επιφάνεια της θάλασσας, είδαμε τη στεριά απέναντι μας σ’ απόσταση οχτώ μίλια προς τα δεξιά. Το πρώτο πράγμα που πρόσεξα ήταν μια οροσειρά που είχε πολύ περίεργο σχήμα. Όταν μετρήσαμε τη θέση μας, κατάλαβα ότι βρισκόμασταν κοντά στο νησί Κεϋλάνη, το μαργαριτάρι που κρέμεται απ’ την Ινδική Χερσόνησο.

Ο πλοίαρχος Νέμο κι ο υποπλοίαρχος εμφανίστηκαν εκείνη τη στιγμή, κοίταξαν το χάρτη κι ο πλοίαρχος γύρισε προς το μέρος μου.

-Το νησί Κεϋλάνη είναι γνωστό για το ψάρεμα μαργαριταριών. Θα σας άρεσε να το επισκεφτούμε;

-Σίγουρα, πλοίαρχε.

-Λοιπόν, είναι πολύ εύκολο, αν και θα βλέπουμε τ’ αλιευτικά δε θα βλέπουμε τους ψαράδες, γιατί δεν άρχισε το ετήσιο κυνήγι ακόμη. Δεν πειράζει όμως, θα δώσω οδηγίες να πάμε στον κόλπο Μανάαρ, όπου θα φτάσουμε τη νύχτα.

Ο πλοίαρχος είπε κάτι στον υποπλοίαρχο, που αμέσως βγήκε έξω. Σύντομα ο “Ναντίλος” γύρισε στο φυσικό του στοιχείο και το μανόμετρο έδειχνε ότι ήμασταν σε βάθος τριάντα μέτρα.

-Λοιπόν κύριε, είπε ο πλοίαρχος Νέμο, σεις κι οι φίλοι σας θα επισκεφτείτε τον κόλπο Μανάαρ κι αν κατά τύχη βρίσκονται εκεί μερικοί ψαράδες, θα δείτε πως εργάζονται.

-Σύμφωνοι, πλοίαρχε.

-Δεν πιστεύω να φοβάστε τους καρχαρίες;

-Καρχαρίες! φώναξα.

-Λοιπόν; συνέχισε ο Νέμο.

-Παραδέχομαι πλοίαρχε ότι ακόμη δεν έχω εξοικειωθεί μ’ αυτούς τους καρχαρίες.

-Εμείς τους συνηθίσαμε, απάντησε ο πλοίαρχος, και σε λίγο καιρό θα συνηθίσετε κι εσείς. Εξάλλου θα είμαστε οπλισμένοι και στο δρόμο μας ίσως μπορέσουμε να κυνηγήσουμε μερικούς. Θάναι πολύ ενδιαφέρον. Έτσι αύριο το πρωί νάστε έτοιμοι.

-Είναι επικίνδυνο το ψάρεμα των μαργαριταριών; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Όχι, απάντησα γρήγορα, αν μάλιστα πάρουμε και ορισμένες προφυλάξεις.

-Από τι κινδυνεύουμε; ρώτησε ο Νεδ Λαντ, να καταπιούμε λίγο θαλασσινό νερό;

-Όχι απ’ το νερό, αλλ’ απ’ τους καρχαρίες. Τους φο-

βάσαι Νεδ Λαντ; ρώτησα τον Καναδό.

-Εγώ; Ένας επαγγελματίας καμακιστής; Είν' η δουλειά μου να τους εξαφανίζω.

-Ναι, αλλά τώρα δε θα βρίσκεσαι πάνω στο κατάστρωμα;

-Δηλαδή...

-Ακριβώς!

-Μέσα στο νερό;

-Ε! βέβαια μέσα στο νερό!

-Μα την πίστη μου, μ' ένα καλό καμάκι! Ξέρετε κύριε ότι οι καρχαρίες είναι θηρία παλιάς μόδας; Για να σας φάνε πρέπει να γυρίσουν την κοιλιά τους και σ' αυτό το διάστημα...

Ο τρόπος που είπε ο Νεδ Λαντ τη λέξη "να σας φάνε" έκανε το αίμα μου να παγώσει.

-Λοιπόν, κι εσύ Σύμβουλε τι γνώμη έχεις για τους καρχαρίες;

-Εγώ! είπε ο Σύμβουλος, θάμαι ειλικρινής κύριε.

-Καλύτερα, σκέφτηκα.

-Αν σεις, κύριε, σκοπεύετε να αντιμετωπίσετε τους καρχαρίες, γιατί να μην τους αντιμετωπίσω κι εγώ!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ένα μαργαριτάρι δέκα εκατομμυρίων

Το επόμενο πρωινό, στις τέσσερις η ώρα, ξύπνησα απ' τον καμαρώτο, που ο πλοίαρχος είχε βάλει να μ' εξυπηρετεί. Σηκώθηκα βιαστικά, ντύθηκα και πήγα στο σαλόνι.

Ο πλοίαρχος Νέμο με περίμενε.

-Κύριε Αρνονάξ, είστε έτοιμος να ξεκινήσετε;

-Έτοιμος.

-Τότε παρακαλώ ακολουθήστε με.

-Κι οι φίλοι μου, πλοίαρχε;

-Έχουν ειδοποιηθεί και περιμένουν.

-Δε θα φορέσουμε τα σκάφανδρα μας;

-Όχι ακόμη, γιατί δεν πλησιάσαμε πάρα πολύ στην ακτή. Η βάρκα όμως είναι έτοιμη και θα μας οδηγήσει στο ακριβές σημείο. Θα έχουμε μαζί μας τις στολές μας και θα τις φορέσουμε, όταν θ' αρχίσουμε το υποβρύχιο ταξίδι μας.

Ο πλοίαρχος Νέμο μ' οδήγησε στην κεντρική σκάλα, που οδηγούσε στο κατάστρωμα. Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος βρίσκονταν κιόλας εκεί, ευχαριστημένοι με την ιδέα

του ψαρέματος. Πέντε ναύτες απ' το Ναυτίλο" με τα κουπιά τους περίμεναν στη βάρκα.

Ακόμη ήταν σκοτάδι και σύννεφα κάλυπταν τον ουρανό και τ' αστέρια του. Κοίταξα προς τη στεριά, αλλά δε διέκρινα τίποτε. Εκεί κάτω απ' τα σκοτεινά νερά βρισκονταν τα μαργαριτάρια που θα ψαρεύαμε.

Ανεβήκαμε στη βάρκα και ξεκινήσαμε, πηγαίνοντας προς το νότο. Οι κωπηλάτες δε βιάζονταν και πηγαίναμε με μικρή ταχύτητα προς τη στεριά.

Κατά τις πεντέμιση διακρίναμε την ακτή που ήταν επίπεδη προς τα ανατολικά και υψωνόταν λίγο προς τα δυτικά. Στις έξι η ώρα, ξαφνικά, φώτισε η ημέρα μ' εκείνη την ταχύτητα που είναι γνωστή στις τροπικές χώρες και που δεν προλαβαίνουν να δουν χάραμα ή δειλινό. Οι ακτίνες του ήλιου περνούσαν απ' τα σύννεφα και φώτιζαν τη θάλασσα. Πλησιάζαμε προς την ακτή κι ο πλοίαρχος σηκώθηκε απ' τη θέση του και παρακολουθούσε τη θάλασσα. Μ' ένα νόημά του ρίχτηκε η άγκυρα, αλλά η αλυσίδα ξετυλίχτηκε πολύ λίγο, γιατί το νερό εδώ ήταν πολύ ρηχό.

-Εδώ είμαστε κύριε Αροννάξ, είπε ο πλοίαρχος, βλέπετε εκείνο το κλειστό λιμανάκι; Εδώ σ' ένα μήνα θα μαζευτούν αμέτρητες βάρκες και οι δύτες θα πέσουν στη θάλασσα για να την ψάξουν άφοβα. Ευτυχώς αυτό το λιμάνι είναι πολύ προφυλαγμένο για τέτοιου είδους ψάρεμα, όπως το ψάρεμα μαργαριταριών. Τώ-

ρα θα φορέσουμε τις στολές μας και θα ξεκινήσουμε.

Δεν απάντησα και με τη βοήθεια των ναυτών άρχισα να φοράω τη βαριά στολή μου. Ο πλοίαρχος κι οι φίλοι μου ντύνονταν κι αυτοί, κανένας όμως απ' τους ναύτες δε θα μας ακολουθούσε.

Γρήγορα ντυθήκαμε, χωρίς όμως τη συσκευή Ρούμκορφ, που θα μας έδινε το φως. Πριν φορέσω το μεταλλικό καπέλο ρώτησα τον πλοίαρχο για τη συσκευή.

-Δε χρειάζεται, απάντησε, δε θα πάμε σε μεγάλο βάθος κι οι ακτίνες του ήλιου θα μας φωτίζουν αρκετά. Εξάλλου δε θάταν φρόνιμο νάχουμε ηλεκτρικό φως κάτω απ' τα νερά, μπορεί να τραβούσαμε ξαφνικά κάποιον ανεπιθύμητο κι επικίνδυνο επισκέπτη.

Καθώς ο πλοίαρχος έλεγε αυτές τις λέξεις γύρισα προς τους φίλους μου, αυτοί όμως είχαν βάλει κιόλας τα σκάφανδρα τους, έτσι δεν άκουγαν τίποτε.

Τώρα έμενε μόνο μια ερώτηση για τον πλοίαρχο.

-Και τα όπλα μας;

-Όπλα; Για ποιο σκοπό; Οι βουνήσιοι δε χτυπάνε τις αρκούδες μ' ένα μαχαίρι στο χέρι τους και δεν είναι πιο σίγουρο τ' απασάι απ' το σίδερο; Να ένα γερό μαχαίρι, βάλτε το στη ζώνη σας και ξεκινάμε.

Κοίταξα τους σύντροφους μου, ήταν κι αυτοί οπλισμένοι όπως κι εγώ, αλλά ο Νεδ Λαντ κρατούσε κι ένα τεράστιο καμάκι, που τόχε πάρει στη βάρκα πριν φύγουμε απ' το "Ναυτίλο".

Σε λίγο είχαμε πέσει στο νερό κι ακολουθούσαμε τον πλοίαρχο, που μας έκανε νόημα.

Κατά τις επτά η ώρα βρεθήκαμε σ' εκείνη την περιοχή όπου τα μαργαριτοφόρα στρείδια παράγονται κατά εκατομμύρια.

Ο πλοίαρχος Νέμο έδειξε με το χέρι του στον απέραντο σωρό από στρείδια· καταλάβαινα ότι εκείνο το μεταλλείο ήταν ανεξάντλητο, γιατί η δημιουργική δύναμη της φύσης είναι πολύ μεγαλύτερη από την καταστροφική manία του ανθρώπου. Ο Νεδ Λαντ πιστός στο δικό του ένστικτο βιάστηκε να γεμίσει ένα δίχτυ που κουβαλούσε με μερικά απ' τα πιο σπάνια είδη.

Αλλά δεν μπορούσαμε να σταματήσουμε, έπρεπε ν' ακολουθήσουμε τον πλοίαρχο που φαινόταν να βαδίζει σε μονοπάτια γνωστά γι' αυτόν. Το έδαφος τώρα ήταν ανηφορικό και μερικές φορές, όταν σήκωνα το χέρι μου, έβγαινε απ' την επιφάνεια της θάλασσας. Άλλοτε περνούσαμε κοντά από βράχους κι άλλοτε πηγαίναμε σε κατηφορικό έδαφος.

Εκείνη τη στιγμή άνοιξε μπροστά μας μια μεγάλη σπηλιά, που ήταν σκαμμένη σ' ένα σωρό από βράχους κι ήταν καλυμμένη απ' όλα τα υποβρύχια φυτά. Στην αρχή μου φάνηκε πολύ σκοτεινή, γιατί οι ακτίνες του ήλιου δεν έφταναν εκεί μέσα. Ο πλοίαρχος μπήκε κι εμείς ακολουθήσαμε. Τα μάτια μου σύντομα συνήθισαν σ' αυτό το σκοτάδι και διάκρινα τις καμάρες και

τις φυσικές κολώνες που έμοιαζαν νάναι φτιαγμένες σύμφωνα με την τοσκανική τέχνη.

Γιατί μας είχε οδηγήσει εδώ μέσα ο πλοίαρχος; Γρήγορα θα το μάθαινα. Αφού κατεβήκαμε αρκετά χαμηλά, φτάσαμε σ' ένα κυκλικό πηγάδι. Εκεί ο πλοίαρχος σταμάτησε και μας έδειξε με το χέρι του ένα αντικείμενο που δεν το είχαμε προσέξει. Ήταν ένα στρείδι με υπερφυσικές διαστάσεις, ένα γιγαντιαίο τρίδακνο. Το πλησίασα. Είχε κολλήσει πάνω σ' ένα βράχο από γρανίτη κι έστεκε εκεί απομονωμένο στα ήσυχα νερά της σπηλιάς. Υπολόγισα ότι ζύγιζε 600 κιλά. Τέτοιο μεγάλο στρείδι θα μπορούσε να περιέχει τριάντα κιλά κρέας περίπου κι έπρεπε νάχεις το στομάχι του Γαργαντούα για να φας μερικά τέτοια στρείδια.

Ο πλοίαρχος ήξερε από πιο πριν την ύπαρξη αυτού του τριδακνου, αυτό ήταν ολοφάνερο, κι είχε έρθει εδώ για να δει σε τι κατάσταση βρισκόταν. Τα τοιχώματα του ήταν λίγο ανοιχτά, ο πλοίαρχος πλησίασε, έβαλε το μαχαίρι του για να το εμποδίσει να κλείσει, κι έπειτα με το χέρι του σήκωσε τη μεμβράνη με τις κροσωτές άκρες που σχημάτιζαν το μανδύα του ζώου. Εκεί ανάμεσα στις δίπλες του είδα ένα ελεύθερο μαργαριτάρι πούχε το μέγεθος μιας καρύδας κοκοφοίνικα. Το ολοστρόγγυλο σχήμα του, η τέλεια καθαρότητα του και η θαυμάσια γυαλάδα του το έκαναν ένα κόσμημα ανεκτίμητης αξίας.

Παρασυρμένος απ' την περιέργεια μου άπλωσα το χέρι μου για να το αγγίξω, αλλά ο πλοίαρχος με σταμάτησε, μου έκανε ένα αρνητικό νόημα, τράβηξε το μαχαίρι του και τ' άφησε να κλείσει.

Τότε κατάλαβα το σκοπό του, αφήνοντας το μαργαριτάρι κλεισμένο μέσα στο στρείδι θα γινόταν μεγαλύτερο με τον καιρό. Κάθε χρόνο και μεγαλύτερο!!! Υπολόγισα ότι θάχε αξία τουλάχιστο πεντακόσιες χιλιάδες δολάρια.

Μετά από δέκα λεπτά ο πλοίαρχος σταμάτησε ξαφνικά. Σκέφτηκα ότι θα σταμάτησε για να γυρίσουμε πίσω, αλλά όχι. Με μια κίνηση μας έκανε νόημα να πάμε κοντά του σε μια βαθιά σχισμή του βράχου και με το χέρι του μας έδειξε μια σκοτεινή μάζα που άρχισα να παρακολουθώ προσεχτικά.

Σ' απόσταση πέντε μέτρων μια σκιά εμφανίστηκε και βυθίστηκε στο χώμα. Ο φόβος για τους καρχαρίες έκανε την καρδιά μου να χτυπήσει, αλλά ευτυχώς είχα κάνει λάθος, γιατί δεν ήταν πλάσμα της θάλασσας.

Ήταν ένας άντρας, ένας ζωντανός άντρας, ένας Ινδός ψαράς, ένας φτωχός σίγουρα που 'ρθε να μαζέψει μαργαριτάρια πριν φτάσει η εποχή τους. Μπορούσα να δω το κάτω μέρος απ' το κανό του που ήταν σταματημένο μερικά μέτρα πάνω απ' το κεφάλι του. Μια βουτούσε και μια έβγαινε έξω, για να πάρει αναπνοή. Μια πέτρα ήταν δεμένη στα πόδια του, ενώ ένα σκοινί

τον κρατούσε δεμένο με τη βάρκα του για να βγαίνει πιο γρήγορα. Αυτή ήταν όλη του η συσκευή. Έφτανε κάτω στο βυθό και γέμιζε την τσάντα του με στρείδια που μάζευε. Μετά ανέβαινε, την άδειαζε στη βάρκα του και ξανακατέβαινε, μόνο για τριάντα δευτερόλεπτα. Ξαφνικά όμως, ενώ ο Ινδός βρισκόταν στο βυθό, τον είδα να σηκώνεται φοβισμένος και να προσπαθεί να φτάσει γρήγορα στη βάρκα του.

Κατάλαβα την αιτία του φόβου του. Μια γιγάντια σκιά εμφανίστηκε πάνω απ' τον άτυχο δύτη. Ήταν ένας καρχαρίας τεράστιος, που προχωρούσε διαγώνια με τα μάτια του σαν φωτιές και τα σαγόνια του ανοιχτά. Έμεινα βουβός απ' το φόβο μου κι ανίκανος να κινηθώ.

Το σαρκοβόρο όρμησε προς τον Ινδό, που πετάχτηκε προς το πλάι, για ν' αποφύγει τα δόντια του, δεν απόφυγε όμως την ουρά του, που τον χτύπησε και τον έριξε κάτω.

Αυτή η σκηνή κράτησε μόνο λίγα δευτερόλεπτα, γιατί ο καρχαρίας ξαναγύρισε και γυρίζοντας την πλάτη του ετοιμάστηκε να κόψει τον Ινδό σε δυο κομματάκια. Τότε όμως είδα τον πλοίαρχο Νέμο να σηκώνεται απότομα με το μαχαίρι του στο χέρι και να ορμά προς τον καρχαρία έτοιμος να χτυπηθεί σώμα με σώμα μαζί του. Ακριβώς τη στιγμή που ορμούσε προς τον Ινδό ο καρχαρίας αντιλήφτηκε το δεύτερο αντίπαλο του κι όρ-

μησε πάνω του.

Νομίζω ότι βλέπω και τώρα μπροστά μου τη θέση του πλοίαρχου. Στεκόταν και περίμενε τον καρχαρία μ' αξιοθαύμαστη ψυχραιμία και μόλις όρμησε πάνω του τραβήχτηκε στο πλάι με δεξιοτεχνία αποφεύγοντας το χτύπημα κι έμπηξε το μαχαίρι στο κήτος. Αλλά δεν τελείωσε η μάχη, τώρα άρχιζε.

Ο καρχαρίας μούγκριζε, το αίμα χυνόταν άφθονο απ' την πληγή του και η θάλασσα βαφόταν κόκκινη. Δεν μπορούσε να διακρίνω τίποτε μέχρι που καθάρισε λίγο το νερό κι είδα τον πλοίαρχο γαντζωμένο πάνω στα πτερύγια του καρχαρία να παλεύει σώμα με σώμα μαζί του.

Οι προσπάθειες του καρχαρία ανατάραζαν το νερό τόσο δυνατά, που κόντευα ν' αναποδογυριστώ.

Ήθελα να πάω για να βοηθήσω τον πλοίαρχο, αλλά έμενα καρφωμένος στη θέση μου, παγωμένος απ' το φόβο μου.

Έβλεπα την πάλη, έβλεπα τον πλοίαρχο να πέφτει κάτω κι ο καρχαρίας να ορμάει πάνω του. Όλα θα τελείωναν για τον πλοίαρχο, αν δεν πετούσε το καμάκι ο γενναίος Νεδ Λαντ. Ήταν η χαριστική βολή για τον καρχαρία. Χτυπημένος στην καρδιά χτυπιόταν συνεχώς και αναποδογύρισε το Νεδ.

Έτσι ο Νεδ Λαντ έσωσε τον πλοίαρχο, που σηκώθηκε χωρίς κανένα τραύμα, πήγε κατευθείαν στον

Ινδό, έκοψε το σκοινί που τον έδενε με την πέτρα, τον σήκωσε στα χέρια του κι ανέβηκε στην επιφάνεια.

Τον ακολουθήσαμε κι οι τρεις και σε λίγα δευτερόλεπτα, αφού σωθήκαμε σαν από θαύμα, φτάσαμε στη βάρκα του Ινδού.

Η πρώτη φροντίδα του πλοίαρχου ήταν να σώσει τον Ινδό. Δεν ήξερα ότι θα το κατόρθωνε, γιατί μπορεί το χτύπημα της ουράς νάταν μοιραίο γι' αυτόν.

Ευτυχώς μετά απ' τις εντριβές του πλοίαρχου και του Σύμβουλου τον είδα να συνέχεται. Άνοιξε τα μάτια του και πάγωσε απ' το φόβο του, όταν είδε τις στολές μας. Φαντάζομαι τι θα αισθάνθηκε, όταν ο πλοίαρχος έβγαλε από την τσέπη του μια φούχτα μαργαριτάρια και τάβαλε στο χέρι του.

Μ' ένα νόημα του πλοίαρχου ξανακατεβήκαμε στη θάλασσα κι ακολουθώντας τον ίδιο δρόμο γυρίσαμε στο "Ναυτίλο".

Μόλις ανεβήκαμε και ξεντυθήκαμε οι πρώτες λέξεις του πλοίαρχου απευθύνθηκαν στον Καναδό.

-Σ' ευχαριστώ κύριε Λαντ, είπε.

-Ήταν ανταπόδοση πλοίαρχε, απάντησε ο Νεδ Λαντ, σας τη χρωστούσα.

Ένα χαμόγελο φάνηκε στα χείλη του πλοίαρχου.

-Όχι σε μένα, στο "Ναυτίλο", είπε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η Ερυθρά θάλασσα

Στις 29 του Γενάρη το νησί της Κεϋλάνης εξαφανίστηκε στον ορίζοντα κι ο “Ναυτίλος”, με μια ταχύτητα είκοσι μίλια την ώρα, γλίστρησε μέσα στο λαβύρινθο των καναλιών που χωρίζουν τις Μαλδίβες από τις Λακεδίβες. Περάσαμε ακόμη απ’ το νησί Κιλτάν, μια ξηρά που την ανακάλυψε ο Βάσκο ντε Γκάμα το 1499.

Είχαμε κάνει δεκάξι χιλιάδες διακόσια μίλια από τότε που ξεκινήσαμε από τις ιαπωνικές θάλασσες.

Την επόμενη μέρα (30 του Γενάρη), όταν ο “Ναυτίλος” βγήκε στην επιφάνεια του ωκεανού, δε βλέπαμε καθόλου ξηρά γύρω μας. Η κατεύθυνση μας ήταν βορειοανατολική, ανάμεσα στην Αραβία και την Ινδική χερσόνησο που χρησιμεύει σαν πέραςμα προς τον Περσικό κόλπο. Βρισκόμασταν αληθινά σ’ ένα θαλασσινό αδιέξοδο. Πού μας οδηγούσε ο πλοίαρχος; Δεν καταλάβαινα κι αυτό το πράγμα δεν ικανοποιούσε τον Καναδό, που ήρθε να με ρωτήσει που πηγαίναμε.

-Πηγαίνουμε όπου έχει την ευχαρίστηση να μας

οδηγεί ο πλοίαρχος, κύριε Νεδ.

-Αυτή η ευχαρίστηση του δε θα μας οδηγήσει μακριά, είπε ο Καναδός, γιατί ο Περσικός κόλπος δεν έχει διέξοδο και μόλις θα μπορούμε θα ξαναβγούμε.

-Πολύ καλά, τότε ας ξαναβγούμε κύριε Λαντ, κι αν μετά τον Περσικό κόλπο ο “Ναυτίλος” θέλει να επισκεφτεί την Ερυθρά θάλασσα υπάρχει ο πορθμός του Μπαμπ ελ Μαντέμπ για να μας δώσει διέξοδο.

-Δε θα σας πω κύριε, είπε ο Νεδ Λαντ, ότι η Ερυθρά θάλασσα είναι το ίδιο κλειστή όπως ο κόλπος κι ο ισθμός του Σουέζ δεν έχει κοπεί ακόμη. Αλλά και νά-ταν κομμένος, ένα πλοίο μυστήριο σαν το δικό μας δε θα διακινδύνευε να περάσει από ένα κανάλι. Επομένως η Ερυθρά θάλασσα δεν είναι ο δρόμος που θα μας φέρει πίσω στην Ευρώπη.

-Μα δεν είπα ποτέ ότι γυρίζουμε στην Ευρώπη.

-Πού πηγαίνουμε τότε;

-Υποθέτω ότι, αφού επισκεφτούμε τις ακτές τις Αραβίας και της Αιγύπτου, θα ξαναγυρίσουμε στον Ινδικό ωκεανό, ίσως διασχίσουμε τον πορθμό της Μοζαμβίκης και φτάσουμε στο ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας.

-Κι αφού φτάσουμε στο ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας; ρώτησε ο Καναδός με μια ειρωνική έμφαση.

-Τότε θα μπορούμε στον Ατλαντικό, που δε γνωρίσαμε. Αχ! φίλε μου Νεδ κουράζεσαι απ’ το ταξίδι μας κά-

τω απ' τη θάλασσα, πλήττεις απ' τα ποικίλα θεάματα που βλέπουμε. Εγώ όμως θα λυπηθώ πολύ όταν θα δω να τελειώνει το ταξίδι μας, που λίγοι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να το κάνουν.

Για λίγες μέρες, μέχρι τις 3 του Φλεβάρη, ο “Ναυτίλος” πέρασε απ' τη θάλασσα του Ομάν με διαφορετικές ταχύτητες και διαφορετικά βάθη. Φαινόταν να προχωράει στην τύχη σα να δίσταζε ποιο δρόμο ν' ακολουθήσει, αλλά ποτέ δεν περνούσαμε τον τροπικό του Καρκίνου.

Στις 6 του Φλεβάρη ο “Ναυτίλος” έπλεε κοντά στο Άντεν, νόμιζα ότι μόλις φτάναμε σ' αυτό το σημείο ο πλοίαρχος Νέμο θα γυρνούσε πίσω, αλλά έκανα λάθος.

Την επόμενη μέρα, στις 7 του Φλεβάρη, μπήκαμε στον πορθμό του Μπάμπ ελ Μαντέμπ, που στην αραβική γλώσσα σημαίνει: “Η πύλη των Δακρύων”.

Σε είκοσι μίλια πλάτος έχει μόνο τριανταδύο μήκος. Κι ο “Ναυτίλος” ξεκινώντας με μεγάλη ταχύτητα πέρασε το στενό σε μια ώρα περίπου. Αλλά δεν είδα τίποτε, ούτε το νησί Περίμ με το οποίο η Βρετανική Κυβέρνηση οχύρωσε τη θέση του Άντεν. Περνούσαν πάρα πολλά αγγλικά και γαλλικά ατμόπλοια απ' το Σουέζ προς τη Βομβάη, απ' την Καλκούτα προς τη Μελβούρνη κι απ' το Μπουρμπόν προς το Μαυρίκιο, γι' αυτό ο “Ναυτίλος” δεν τολμούσε να φανεί πάνω και πή-

γαινε πολύ χαμηλά. Στο τέλος κατά το μεσημέρι βρισκόμασταν στα νερά της Ερυθράς Θάλασσας.

Δεν έπαξα να καταλάβω την ιδιοτροπία που έκανε τον πλοίαρχο να μας οδηγήσει στην Ερυθρά Θάλασσα, αλλά μου άρεσε πολύ η ιδέα του. Ο “Ναυτίλος” πήγαινε με μειωμένη ταχύτητα και μερικές φορές έμενε στην επιφάνεια, ενώ άλλες βούλιαζε για ν' αποφύγει ένα πλεούμενο, έτσι μπορούσα να παρακολουθώ και το πάνω και το κάτω μέρος αυτής της θάλασσας.

Στις 8 του Φλεβάρη, απ' το πρώτο χάραμα, φάνηκε η Μόκα, πούναι τώρα μια καταστραμμένη πόλη και τα τείχη της πέφτουν ακόμη και με τον κρότο μιάς κανονιάς, και υπάρχουν μόνο μερικά φοινικόδεντρα. Κάποτε ήταν μια σπουδαία πόλη που είχε έξι δημόσιες αγορές και είκοσι έξι τζαμιά, ενώ τα τείχη της προστατευμένα από δεκατέσσερα φρούρια είχαν μήκος δυο μίλια.

Μετά ο “Ναυτίλος” πλησίασε την αφρικανική ακτή, όπου το βάθος της θάλασσας ήταν μεγαλύτερο. Εκεί από νερά καθαρά σαν κρύσταλλο, απ' τα ανοιχτά διαφράγματα μας, βλέπαμε ωραίους κοραλλένιους θάμνους και μεγάλους βράχους ντυμένους από πράσινη χλόη και φύκια. Τι απερίγραπτο θέαμα, τι ποικιλία τοπίων, ανάμεσα στις ακτές και τα ηφαιστειογενή νησιά που σχηματίζουν την παραλία της Λιβύης.

Εκεί όμως που ήταν πιο όμορφα ήταν στην ανατολι-

κή πλευρά.

Στις 9 του Φλεβάρη ο “Ναυτίλος” έφτασε στο φαρδύτερο μέρος της Ερυθράς θάλασσας. Εκείνη τη μέρα, κατά το μεσημέρι, αφού έκανε τις μετρήσεις του ο πλοίαρχος Νέμο, ανέβηκε στο κατάστρωμα όπου βρίσκονται κι εγώ. Ήμουν αποφασισμένος να μην τον αφήσω να κατέβει πριν τον ρωτήσω ποια ήταν τα τελικά του σχέδια. Μόλις με είδε με πλησίασε και μου πρόσφερε τσιγάρο.

-Όπως δείχνουν τα πράγματα πλοίαρχε δεν είναι η πρώτη φορά που περάσατε απ’ την Ερυθρά θάλασσα.

-Όχι βέβαια.

-Επειδή μιλήσατε πριν λίγο για το πέραςμα των Ισραηλιτών και για την καταστροφή των Αιγύπτων, θα ρωτήσω αν βρήκατε τα ίχνη εκείνου του σπουδαίου ιστορικού γεγονότος κάτω απ’ το νερό.

-Όχι κύριε, κι αυτό για ένα πολύ σοβαρό λόγο.

-Ποιος είναι αυτός;

-Το σημείο απ’ όπου πέρασε ο Μωυσής με το λαό είναι καλυμμένο με πολύ άμμο, τώρα, ώστε κι οι καμήλες μπορούν με δυσκολία να βρέξουν τα πόδια τους εκεί. Όπως καταλαβαίνετε, δεν υπάρχει αρκετό νερό για το “Ναυτίλο”.

-Και που είναι αυτό το σημείο; ρώτησα.

-Είναι λίγο πιο πάνω απ’ τον Ισθμό του Σουέζ. Τώρα, αν ήταν ένα θαυματουργό πέραςμα, δεν ξέρω, πά-

ντως οι Ισραηλίτες το πέρασαν πηγαίνοντας για τη Γη της Επαγγελίας κι ο στρατός του Φαραώ χάθηκε ακριβώς σ’ αυτό το σημείο. Νομίζω ότι αν κάνουν ανασκαφές μέσα στην άμμο, θα φέρουν στο φως σίγουρα μεγάλο αριθμό όπλων και πράγματα αιγυπτιακής προέλευσης.

-Αυτό είναι ολοφάνερο, απάντησα, κι οι αρχαιολόγοι πρέπει να κάνουν τις ανασκαφές αυτές τώρα που χτίζονται καινούργιες πόλεις στον ισθμό, από τότε που έγινε η διώρυγα του Σουέζ, ένα κανάλι που δεν είναι καθόλου χρήσιμο στο “Ναυτίλο”.

-Πολύ πιθανό, αλλά πολύ χρήσιμο για τον υπόλοιπο κόσμο, είπε. Οι αρχαίοι είχαν καταλάβει πολύ καλά τη χρησιμότητα της επικοινωνίας της Ερυθράς θάλασσας με τη Μεσόγειο, για εμπορικούς σκοπούς. Δεν είχαν σκεφτεί να σκάψουν ένα κανάλι, αλλά χρησιμοποιούν το Νείλο. Πολύ πιθανό το κανάλι που ένωνε το Νείλο με την Ερυθρά θάλασσα άρχισε με το Σέσωστρη, αν μπορούμε να πιστέψουμε στην παράδοση. Ένα πράγμα είναι μόνο σίγουρο, ότι το 615 π.χ. ο Νεώ ανάλαβε την εργασία ν’ ανοίξει μια διώρυγα. Χρειαζόταν τέσσερις μέρες για να περάσεις τη διώρυγα. Οι εργασίες συνεχίστηκαν απ’ το Δαρείο το γιό του Υστάσπη και τελειώσανε πιθανό απ’ τον Πτολεμαίο το δεύτερο. Ο Στράβωνας την είδε να χρησιμοποιείται από πλοίο, αλλά η κλίση απ’ το σημείο της αφετηρίας της, κοντά στη

Μπουμπιάστη προς την Ερυθρά θάλασσα, ήταν τόσο απότομη, που την έκανε πλωτή μόνο για λίγους μήνες.

Αυτή η διώρυγα εξυπηρέτησε όλους τους εμπορικούς σκοπούς μέχρι τον αιώνα των Αντωνίνων, οπότε εγκαταλείφτηκε και κλείστηκε απ' την άμμο. Άρχισε να ξαναλειτουργεί απ' το χαλίφη Ομάρ, αλλά καταστράφηκε τελείως το 761 ή το 762 απ' το χαλίφη Αλ – Μανσόν, που ήθελε να εμποδίσει να φτάνουν προμήθειες στο Μωχάμετ Μπεν Αμπντουλάχ, που είχε επαναστατήσει εναντίον του. Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του στην Αίγυπτο ο Ναπολέοντας Βοναπάρτης ανακάλυψε τα ίχνη αυτής της διώρυγας στην έρημο του Σουέζ και κινδύνεψε να καταστραφεί απ' την παλίρροια.

-Λοιπόν, πλοίαρχε, ότι δεν τόλμησαν να κάνουν οι αρχαίοι, την ένωση των δύο θαλασσών που θα συντομέψει το δρόμο απ' το Κάντιξ προς την Ινδία, το έχει πετύχει ο Μ. Λεσσέψ και σε λίγο καιρό θα κάνει την Αφρική ένα τεράστιο νησί.

-Μάλιστα κύριε Αροννάξ, έχετε μεγάλο δίκιο νάστε περήφανος για το συμπατριώτη σας. Τέτοιος άντρας δίνει περισσότερη τιμή σ' ένα έθνος παρά οι μεγάλοι κυβερνήτες. Άρχισε, όπως πολλοί άλλοι, με αδιαφορίες και περιφρονήσεις, αλλά στο τέλος θριάμβευσε, γιατί είχε αληθινή θέληση. Είναι πολύ λυπηρό να βλέπεις μια εργασία τέτοιου είδους, που έπρεπε να γίνει

από ολόκληρο το κράτος, να γίνεται από έναν άντρα μόνο. Αξίζει τιμή λοιπόν στο Λεσσέψ!

-Ναι, τιμή στο μεγάλο πατριώτη, απάντησα έκπληκτος απ' τον τρόπο πούχε μιλήσει ο πλοίαρχος.

-Ατυχώς όμως, συνέχισε, δεν μπορώ να περάσω απ' τη διώρυγα του Σουέζ, θα δείτε όμως τις μακριές προκυμαίες του Πόρτ Σάιντ μεθαύριο, όταν θα βρεθούμε στη Μεσόγειο.

-Στη Μεσόγειο; απόρησα.

-Μάλιστα κύριε, παραξενεύεστε;

-Εκείνο που με παραξενεύει είναι ότι θα βρισκόμαστε εκεί μεθαύριο.

-Πραγματικά;

-Μάλιστα καπετάνιε, αν κι έπρεπε να συνηθίσω και να μη με παραξενεύει τίποτε από τότε που ανέβηκα στο σκάφος σας.

-Και ποια είναι η αιτία της τωρινής σας έκπληξης;

-Γιατί σκέφτομαι με πόση μεγάλη ταχύτητα πρέπει να τρέχει ο “Ναυτίλος”, αφού πρέπει να φτάσουμε στη Μεσόγειο μεθαύριο, κάνοντας το γύρο της Αφρικής.

-Και ποιος σας είπε ότι θα κάνουμε το γύρο;

-Ε! πως θα γίνει, εκτός αν ο “Ναυτίλος” περάσει απ' τη στεριά ή πάνω απ' τη διώρυγα.

-Ή κάτω απ' αυτήν, κύριε Αροννάξ.

-Από κάτω;

-Ναι από κάτω, απάντησε ο πλοίαρχος Νέμο ήσυχα.

Πριν από πολύ καιρό η φύση έκανε κάτω απ' αυτή τη γλώσσα της γης ότι δεν έκανε ο άνθρωπος πάνω απ' αυτήν.

-Δηλαδή υπάρχει πέρασμα;

-Μάλιστα, ένα υπόγειο πέρασμα, που το ονόμασα το “Αραβικό τούνελ”. Αρχίζει κάτω απ' το Σουέζ κι οδηγεί στον Περσικό κόλπο.

-Ναι, αλλά ο ισθμός αποτελείται από κινούμενη άμμο.

-Μέχρι ένα ορισμένο βάθος, από εκεί και κάτω είναι στερεός βράχος.

-Ανακαλύψατε αυτό το πέρασμα τυχαία; ρώτησα όλο και περισσότερο περίεργος.

-Και τυχαία και μετά από υπολογισμούς κύριε. Όχι μόνο υπάρχει αυτό το πέρασμα, αλλά το εκμεταλλεύτηκα αρκετές φορές. Χωρίς αυτό δε θα τολμούσα σήμερα να έρθω εδώ στην Ερυθρά θάλασσα. Παρατήρησα ότι στην Ερυθρά θάλασσα και στη Μεσόγειο υπήρχαν ψάρια που ήταν απολύτως ίδια. Αναρωτήθηκα τότε πως ήταν αυτό δυνατό και πως γινόταν η επικοινωνία ανάμεσα στις δυο θάλασσες, γιατί σίγουρα υπήρχε επικοινωνία. Έτσι μάζεψα αρκετά ψάρια στην περιοχή του Σουέζ, πέρασα ένα χάλκινο κρίκο στην ουρά τους και τα ξαναπέταξα στη θάλασσα. Μερικούς μήνες αργότερα, στην ακτή της Συρίας, έπιασα μερικά ψάρια με το χάλκινο κρίκο. Έτσι αποδείχτηκε ότι υπήρχε επι-

κοινωνία, την έψαξα με το “Ναυτίλο” μου κι από τότε περνάω απ' το “Αραβικό τούνελ”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Το “Αραβικό τούνελ”

Το ίδιο βράδυ ο “Ναυτίλος” έπλεε στην επιφάνεια της θάλασσας και πλησίαζε στην αραβική ακτή. Είδα την Τζέντα, το πιο σπουδαίο λιμάνι της Αιγύπτου, της Συρίας, της Τουρκίας και της Ινδίας. Διάκρινα καθαρά τα κτίρια της, τα πλεούμενα που βρίσκονταν αγκυροβολημένα στο λιμάνι της. Ο ήλιος, αν και ήταν χαμηλά στον ορίζοντα, έπεφτε πάνω στα σπίτια της πόλης και τόνιζε την ασπράδα τους. Απ' έξω μερικές ξύλινες καλύβες έδειχναν την συνοικία που κατοικούσαν οι Βεδουίνοι. Σύντομα χάσαμε την Τζέντα από μπροστά μας κι ο “Ναυτίλος” βρέθηκε κάτω απ' το νερό.

Την άλλη μέρα όμως ξανανεβήκαμε στην επιφάνεια.

Συνοδευόμενος απ' το Νεδ και το Σύμβουλο καθόμουν στο κατάστρωμα. Συζητούσαμε διάφορα θέματα, όταν ο Νεδ μας έδειξε κάτι με το χέρι του.

-Βλέπετε τίποτε εκεί κύριε;

-Όχι Νεδ, απάντησα, εξάλλου δεν έχω τα δικά σου

μάτια.

-Για κοιτάξτε καλά, είπε ο Νεδ, εκεί δεξιά δε βλέπετε έναν όγκο να κουνιέται;

-Βέβαια, είπα μετά από προσεχτική ματιά. Βλέπω κάτι σαν ένα μακρύ μαύρο σώμα πάνω στο νερό.

Και πραγματικά αυτό το περίεργο σώμα μας πλησίασε τώρα περισσότερο, σ' απόσταση ένα μίλι. Το είδα και το αναγνώρισα, ήταν ένα γιγαντιαίο ντιγκόγκ.

Ο Νεδ Λαντ κοιτούσε μαγεμένος και στο χέρι του κρατούσε σηκωμένο το καμάκι του. Εκείνη τη στιγμή ο πλοίαρχος Νέμο εμφανίστηκε στο κατάστρωμα. Είδε το ντιγκόγκ, κατάλαβε τις προθέσεις του Νεδ και πήγε κοντά του.

-Θάθελες να σκοτώσεις ένα τέτοιο ζώο;

-Μάλιστα κύριε.

-Και θάθελες να ξαναγυρίσεις στο παλιό σου επάγγελμα και να υπερηφανεύεσαι ότι σκότωσες ένα τέτοιο ζώο κάποτε;

-Οπωσδήποτε θάθελα.

-Ωραία, μπορείς να προσπαθήσεις.

-Ευχαριστώ πολύ κύριε, είπε ο Νεδ Λαντ με μάτια που έλαμπαν.

-Μόνο, συνέχισε ο πλοίαρχος, σε συμβουλεύω για το δικό σου καλό να μην αποτύχεις.

-Είναι επικίνδυνο το ντιγκόγκ; ρώτησα.

-Ναι, απάντησε ο πλοίαρχος, μερικές φορές επιτί-

θεται κι αναποδογυρίζει βάρκες.

Εκείνη τη στιγμή επτά άντρες απ' το πλήρωμα, βουβοί κι ατάραχοι όπως πάντα, ανέβηκαν στο κατάστρωμα κι έριξαν τη βάρκα στη θάλασσα. Έξι κωπηλάτες κι ο τιμονιέρης κάθισαν στις θέσεις τους. Ο Νεδ, ο Σύμβουλος κι εγώ καθίσαμε στο πίσω μέρος της βάρκας.

-Δε θάρθετε εσείς πλοίαρχε; ρώτησα.

-Όχι, σας εύχομαι καλό κυνήγι.

Η βάρκα ξεκίνησε και πλησίασε το ντιγκόγκ. Ο Νεδ πήρε το καμάκι του και στάθηκε μπροστά στη βάρκα. Αυτό το ντιγκόγκ είχε τεράστιες διαστάσεις, περίπου επτά μέτρα μάκρος. Δεν κουνιόταν και φαινόταν σα να κοιμόταν.

Πλησιάσαμε πολύ κοντά κι ο Νεδ πέταξε το καμάκι του.

Ξαφνικά ένα σφύριγμα ακούστηκε και το κήτος εξαφανίστηκε, γιατί το καμάκι είχε πέσει στο νερό.

-Διάβολε, φώναξε ο Καναδός άγρια, αστόχησα.

-Όχι, είπα, το ζώο πληγώθηκε, κοίταξε το αίμα, αλλά το καμάκι δεν καρφώθηκε στο σώμα του.

-Το καμάκι μου, το καμάκι μου, άρχισε να φωνάζει ο Νεδ.

Οι ναύτες κωπηλατούσαν γρήγορα, πιάσαμε το καμάκι και συνεχίσαμε το κυνηγητό μας.

Το κήτος έβγαινε και ξανάβγαινε στην επιφάνεια της θάλασσας για ν' αναπνεύσει. Το τραύμα δεν είχε

λιγοστέψει καθόλου τις δυνάμεις του.

Η βάρκα έτρεχε από πίσω του. Μερικές φορές το πλησιάσαμε αρκετά και ο Νεδ ετοιμάστηκε να ρίξει το καμάκι του, αλλά το κήτος ξεγλιστρούσε. Φανταστείτε το πάθος και την αγωνία του Καναδού.

Το κυνηγούσαμε συνέχεια για μια ώρα κι άρχισα να σκέφτομαι ότι δε θα το πιάναμε ποτέ, όταν το κήτος, για να μας εκδικηθεί φαίνεται, γύρισε πίσω κι όρμησε προς τη βάρκα μας.

-Προσέξτε, φώναξε ο Νεδ.

Δεν αποφύγαμε το χτύπημα. Η βάρκα μισοαναποδογύρισε και γεμίσαμε δυο τόνους νερό περίπου, που έπρεπε να τ' αδειάσουμε· ευτυχώς δε βουλιάξαμε κι ο Νεδ Λαντ πέτυχε το ζώο στην καρδιά.

Αρχίσαμε να τραβάμε, αφού το δέσαμε με σκοινιά, και χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια μέχρι να φτάσουμε στο "Ναυτίλο".

Την επόμενη μέρα είχαμε πλησιάσει αρκετά στο Σουέζ.

-Πλησιάζουμε, είπε ο πλοίαρχος, σε λίγο θα μπούμε στο υπόγειο πέρασμα.

-Είναι εύκολη η είσοδος;

-Όχι κύριε καθηγητά, και γι' αυτό το λόγο συνηθίζω να κάθομαι εγώ στη θέση του τιμονιέρη, για να διευθύνω μόνος μου. Θέλετε να με συνοδέψετε;

-Βεβαίως, απάντησα γεμάτος χαρά!

Ο πλοίαρχος μ' οδήγησε στην' καμπίνα του τιμονιέρη που βρισκόταν στην άκρη του καταστρώματος. Είχε περίπου έξι τετραγωνικά πόδια φάρδος και στη μέση υπήρχε ένα τιμόνι. Τέσσερις φεγγίτες με τζάμια επέτρεπαν στον τιμονιέρη να βλέπει προς όλες τις κατευθύνσεις.

Η καμπίνα ήταν σκοτεινή, αλλά γρήγορα τα μάτια μου συνήθισαν στο σκοτάδι. Έξω η θάλασσα έλαμπε απ' το φως που έριχνε ο προβολέας.

Κοιτούσα αμίλητος τον ψηλό απότομο τοίχο που περνούσαμε εκείνη τη στιγμή, την ακίνητη βάση της τεράστιας αμμουδεράς ακτής. Ακολουθήσαμε αυτή την κατεύθυνση μια ώρα περίπου.

Ο πλοίαρχος δε σήκωσε το μάτι του απ' το διακόπτη που κανόνιζε την πορεία μας. Ο τιμονιέρης, που βρισκόταν μέσα στην καμπίνα, πρόσεχε κι αυτός συνέχεια την πορεία μας κι οδηγούσε με κάποια αγωνία.

Στις δέκα παρά τέταρτο ο πλοίαρχος πήρε ο ίδιος το τιμόνι στα χέρια του. Μια μεγάλη γαλαρία μαύρη και βαθιά άνοιξε μπροστά μας. Ο "Ναυτίλος" προχώρησε άφοβα μέσα. Ένας δυνατός θόρυβος ακουγόταν στα πλάγια μας. Ήταν τα νερά της Ερυθράς θάλασσας που πήγαιναν με δύναμη στη Μεσόγειο. Το πλοίο μας προχωρούσε γρήγορα παρασυρμένο απ' το ρεύμα, παρόλο που η μηχανή του έκανε πολλές προσπάθειες ν' αντισταθεί.

Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά και δεν έβλεπα τίποτ' άλλο παρά φωτεινές αχτίνες που έριχνε το φως του προβολέα του "Ναυτίλου".

Στις δέκα και τριανταπέντε ο πλοίαρχος Νέμο άφησε το τιμόνι και γυρίζοντας προς το μέρος μου είπε:

-Η Μεσόγειος!

Σε είκοσι λεπτά μόνο είχαμε περάσει τον ισθμό του Σουέζ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Το Ελληνικό Αρχιπέλαγος

Την επομένη στις 19 Φλεβάρη με το χάραμα της μέρας ο “Ναυτίλος” βγήκε στην επιφάνεια. Βιάστηκα ν' ανέβω στο κατάστρωμα. Κατά τις εφτά η ώρα ανέβηκαν ο Νεδ κι ο Σύμβουλος και ήρθαν κοντά μου.

-Λοιπόν κύριε φυσιοδίφη, είπε ο Καναδός με κάπως αστείο τόνο, πού είναι η Μεσόγειος;

-Πλέουμε στην επιφάνεια της φίλε μου Νεδ.

-Τι πράγμα; είπε ο Σύμβουλος, μέσα σε μια νύχτα;

-Ναι, μέσα σε μια νύχτα, σε λίγα λεπτά μάλιστα περάσαμε τον ισθμό.

-Δεν το πιστεύω, απάντησε ο Καναδός.

-Έχεις άδικο κύριε Λαντ, συνέχισα, αυτή η χαμηλή ακτή προς τη νότια πλευρά είναι η αιγυπτιακή ακτή κι εσύ πούχεις γερά μάτια μπορείς να δεις τις ακτές του Πορτ Σάιντ.

Ο Καναδός κοίταξε με μεγάλη προσοχή.

-Σίγουρα έχετε δίκιο, κύριε, κι ο πλοίαρχος μας είναι πρώτης τάξης. Ωστε είμαστε στη Μεσόγειο, ωραία, και τώρα ας μιλήσουμε για τη δική μας υπόθεση, αλλά

να μη μας ακούσει κανείς.

Κατάλαβα τι ήθελε να μου πει ο Καναδός και τον άφησα να μιλήσει όπως επιθυμούσε. Έτσι και οι τρεις μας πήγαμε και καθίσαμε κοντά στον προβολέα.

-Τώρα Νεδ σ' ακούμε, τι έχεις να μας πεις;

-Αυτό που έχω να σας πω είναι πολύ απλό. Βρισκόμαστε στην Ευρώπη και, πριν προλάβει η ιδιοτροπία του πλοίαρχου να μας τραβήξει στις πολικές θάλασσες ή στην Ωκεανία, θα ζητήσω να φύγω.

Δεν ήθελα με κανένα τρόπο να εμποδίσω την ελευθερία των φίλων μου, αλλά δεν ήθελα κιόλας να φύγω απ' το “Ναυτίλο”.

Χάρη στον πλοίαρχο και στις συσκευές του βρισκόμουνά κάθε μέρα κοντά σ' αυτά π' αγαπούσα, έγγραφα το βιβλίο μου και περνούσα χωρίς να νοιάζομαι για τον καιρό. Που θα έβρισκα άλλη φορά τέτοια ευκαιρία.

Γι' αυτό δεν ήθελα να εγκαταλείψω το “Ναυτίλο” πριν τελειώσω τις υποβρύχιες μελέτες μου.

-Φίλε μου Νεδ απάντησε μου ειλικρινά, βαρέθηκες; Λυπήθηκες που η τύχη μας έριξε στα χέρια του πλοίαρχου Νέμο;

Ο Καναδός έμεινε για λίγες στιγμές αμίλητος, μετά σταυρώνοντας τα χέρια του είπε:

-Ειλικρινά μου αρέσει το ταξίδι κάτω απ' τη θάλασσα και χάρηκα που το έκανα. Τώρα όμως πρέπει να φύγω.

-Θα τελειώσει κι αυτό κάποτε Νεδ!

-Πού και πότε;

-Που δεν ξέρω και το πότε δεν μπορώ να το πω ή μάλλον το πότε θάναι όταν οι θάλασσες δε θα έχουν τίποτ' άλλο να μας δείξουν.

-Και πότε θα γίνει αυτό;

-Μπορεί και σ' έξι μήνες.

-Ωχ, είτε ο Νεδ Λαντ, και που θα βρισκόμαστε σ' έξι μήνες κύριε φυσιодίφη;

-Μπορεί και στην Κίνα, γιατί ξέρετε ότι ο "Ναυτίλος" τρέχει πάρα πολύ γρήγορα. Περνάει το νερό όπως το χελιδόνι απ' τον αέρα. Δε φοβάται τις πολυσύχναστες θάλασσες και μπορεί σ' έξι μήνες να βρισκόμαστε στη Γαλλία, στην Αγγλία ή στην Αμερική.

-Κύριε Αροννάξ, απάντησε ο Καναδός, συνεχώς μιλάτε στο μέλλοντα. Θα είμαστε, θα γίνει! Ενώ εγώ μιλάω για τον ενεστώτα. Είμαστε εδώ και πρέπει να επωφεληθούμε απ' αυτό.

Η λογική του Νεδ Λαντ με είχε πιέσει πολύ και δεν ήξερα τι να του πω.

-Κύριε, συνέχισε ο Νεδ, ας πούμε ότι σήμερα αποφάσισε ο πλοίαρχος να σας δώσει την ελευθερία σας, θα τη δεχόσασταν;

-Δεν ξέρω, απάντησα.

-Κι αν η πρόταση που σας έκανε σήμερα σας έλεγε ότι δε θα την ξανάκανε ποτέ, θα τη δεχόσασταν;

-Φίλε μου Νεδ, αυτή είναι η απάντηση μου. Έχεις σπουδαία επιχειρήματα και δεν πρέπει να βασιζόμαστε στην καλή θέληση του πλοίαρχου, γιατί ποτέ δε θα σκεφτεί να μας αφήσει ελεύθερους. Έτσι πρέπει να επωφεληθούμε απ' την κάθε ευκαιρία να φύγουμε απ' το "Ναυτίλο".

-Ωραία, κύριε Αροννάξ, τώρα μιλήσατε σωστά.

-Μόνο μια παρατήρηση, μόνο μία. Αυτή η ευκαιρία πρέπει νάναι πολύ σοβαρή και πρέπει η πρώτη μας προσπάθεια να πετύχει, γιατί, αν αποτύχει, ποτέ δε θα μπορέσουμε να βρούμε άλλη ευκαιρία, κι ο πλοίαρχος δε θα μας συγχωρέσει ποτέ.

-Ωραία, συμφωνώ! Μόλις παρουσιαστεί η κατάλληλη ευκαιρία θα φύγουμε.

-Και δε μου λες Νεδ, ποια είναι η κατάλληλη ευκαιρία κατά τη γνώμη σου;

-Όποτε βρεθούμε κοντά σε κάποια ακτή και είναι νύχτα.

-Θα προσπαθήσεις να φύγεις κολυμπώντας;

-Ναι, αν βρισκόμαστε κοντά στην αμμουδιά και το πλοίο πλέει στην επιφάνεια. Όχι όμως αν βρισκόμαστε μακριά και πλέουμε κάτω απ' το νερό.

-Και σ' αυτή την περίπτωση;

-Σ' αυτή την περίπτωση θα φροντίσω θα φύγω με τη βάρκα. Ξέρω πως δουλεύει, θα μπούμε μέσα, θα τραβήξω τα μπουλόνια, θ' ανεβούμε στην επιφάνεια και

θα φύγουμε χωρίς να μας δει ο οδηγός.

-Λοιπόν Νεδ, πρόσεξε να βρεις την ευκαιρία και μην ξεχνάς ότι δεν πρέπει να αποτύχουμε.

-Δε θα το ξεχάσω κύριε.

-Και τώρα Νεδ, θα ήθελες να μάθεις τι σκέφτομαι για το σχέδιο σου;

-Ναι, βέβαια, κύριε Αροννάξ.

-Λοιπόν νομίζω – δε λέω ότι ελπίζω – αλλά νομίζω ότι αυτή η θαυμάσια ευκαιρία δε θα παρουσιαστεί ποτέ.

-Γιατί;

-Γιατί ο πλοίαρχος Νέμο δε σκοπεύει να μας ελευθερώσει και θα μας προσέχει συνέχεια, όταν θα βρισκόμαστε κοντά στις ευρωπαϊκές ακτές.

-Θα το δούμε, απάντησε ο Νεδ Λαντ κουνώντας το κεφάλι του αποφασιστικά.

-Και τώρα Νεδ Λαντ, πρόσθεσα, ας σταματήσουμε εδώ. Καμιά άλλη λέξη για το θέμα αυτό. Τη μέρα που θάσαι έτοιμος, θα 'ρθεις να μας πεις κι εμείς θα σ' ακολουθήσουμε.

Έτσι τελείωσε μια συζήτηση που είχε σοβαρά επακόλουθα αργότερα. Πρέπει όμως να πω ότι τα γεγονότα φάνηκαν να δικαιώνουν τις προβλέψεις μου για μεγάλη απελπισία του Καναδού.

Άραγε μας υποπτευόταν ο πλοίαρχος σ' αυτές τις πολυσύχναστες θάλασσες; Ή ήθελε μόνο να κρυφτεί

από τα αναρίθμητα πλεούμενα που περνούσαν απ' τη Μεσόγειο; Δεν μπορώ να πω. Πάντως τις περισσότερες φορές πλέαμε κάτω απ' το νερό και πολύ μακριά απ' τις ακτές. Όσες φορές βγαίναμε έξω στην επιφάνεια, δε βλέπαμε τίποτ' άλλο εκτός από θάλασσα.

Την επόμενη μέρα στις 14 Φλεβάρη αποφάσισα ν' ασχοληθώ με τη μελέτη των ψαριών του Αρχιπελάγους, αλλά δεν ξέρω για ποιο λόγο τα διαφράγματα έμεναν ερμητικά κλεισμένα. Έριξα μια ματιά στην πορεία του "Ναυτίλου" και είδα ότι πηγαίναμε προς την Κρήτη. Την εποχή που είχα ανέβει στο "Αβραάμ Λίνκολν" όλο το νησί είχε ξεσηκωθεί για ν' αποτινάξει τον τούρκικο ζυγό. Πώς όμως είχαν εξελιχτεί τα γεγονότα από τότε; Ποιος θα μπορούσε να με πληροφορήσει μέσα σ' αυτό τ' απομονωμένο πλοίο;

Δε μίλησα καθόλου γι' αυτό το γεγονός, όταν βρέθηκα εκείνο το βράδυ με τον πλοίαρχο στο σαλόνι. Άλλωστε ο πλοίαρχος φαινόταν σκεπτικός και σιωπηλός. Αντίθετα με τις συνήθειες του διέταξε ν' ανοίξουν τα διαφράγματα και βημάτιζε απ' το 'να στ' άλλο σκεπτικός. Αρχισα τότε κι εγώ να παρακολουθώ τα ψάρια που περνούσαν από μπροστά μας.

Είδα πολλά ψάρια που ζουν σ' αυτές τις περιοχές μόνο και δεν μπορούσα να μη θαυμάζω την ομορφιά τους. Ξαφνικά όμως πάγωσα βλέποντας ένα ασυνήθιστο θέαμα.

Μέσα στο νερό εμφανίστηκε ένας άνθρωπος, ένας δύτης, που κουβαλούσε στην ζώνη του μια δερμάτινη τσάντα. Δεν ήταν νεκρός. Κολυμπούσε με μεγάλη προσπάθεια και τότε – τότε έβγαινε έξω στην επιφάνεια για ν' αναπνεύσει.

Γύρισα προς τον πλοίαρχο και φώναξα ταραγμένος.
-Ένας ναυαγός! Πρέπει να τον σώσουμε!

Ο πλοίαρχος δε μίλησε, αλλά ήρθε κοντά μου και κοίταξε απ' το διάφραγμα.

Ο άνθρωπος μας είχε πλησιάσει και με το πρόσωπο του κολλημένο στο τζάμι μας κοίταζε.

Παραξενεύτηκα πολύ όταν είδα τον πλοίαρχο να του κάνει νόημα και τον άνθρωπο ν' ανταποδίνει το χαιρετισμό. Μετά απ' τους χαιρετισμούς ανέβηκε στην επιφάνεια και δεν ξαναφάνηκε.

-Μην ανησυχείς, είπε ο πλοίαρχος. Είναι ο Νικόλας απ' το ακρωτήρι Ταίναρο που έχει το παρατσούκλι Πέσκης. Είναι γνωστός σ' όλες τις Κυκλάδες. Τολμηρός δύτης! Το νερό είναι το στοιχείο του και ζει περισσότερο σ' αυτό παρά στη στεριά! Πηγαίνει απ' το ένα νησί στ' άλλο και μερικές φορές φτάνει στην Κρήτη.

-Και τον ξέρετε, πλοίαρχε;

-Γιατί όχι, κύριε Αροννάξ;

Λέγοντας αυτά ο πλοίαρχος Νέμο πήγε σ' ένα μπαούλο που βρισκόταν σε μια γωνιά του σαλονιού. Τ' άνοιξε χωρίς να ενδιαφέρεται για την παρουσία μου κι

έβγαλε από μέσα ραβδιά από χρυσάφι! Από που είχε βρει αυτό το πολύτιμο μέταλλο που αντιπροσώπευε ένα τεράστιο ποσό; Από που το μάζεψε; Και τι θα το 'κανε;

Δεν είπα ούτε μια λέξη, κοιτούσα μόνο. Ο πλοίαρχος Νέμο πήρε τα ραβδιά ένα – ένα και τα τακτοποίησε προσεχτικά μέσα σ' ένα μπαούλο μέχρι που το γέμιζε ως πάνω. Υπολόγισα ότι το χρυσάφι ήταν περίπου χίλια κιλά, δηλαδή διακόσιες χιλιάδες δολάρια σχεδόν. Το μπαούλο κλείστηκε, δέθηκε μ' ασφάλεια κι ο πλοίαρχος έγραψε μια διεύθυνση πάνω στο καπάκι του, που φαινόταν να 'ναι στη νέα ελληνική γραφή.

Μόλις τελείωσε ο πλοίαρχος, πάτησε ένα κουμπί που το σύρμα του συγκοινωνούσε με το πλήρωμα. Τέσσερις άντρες εμφανίστηκαν και μ' αρκετή προσπάθεια έβγαλαν το μπαούλο έξω απ' το σαλόνι. Μετά τους άκουσα να το τραβούν έξω με τη βοήθεια τροχαλίας.

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή ο πλοίαρχος γύρισε προς το μέρος μου.

-Τι λέγατε κύριε; ρώτησε.

-Δεν έλεγα τίποτα πλοίαρχε.

-Τότε κύριε θα μου επιτρέψετε να σας πω καληνύχτα.

Κι αμέσως γύρισε και βγήκε έξω.

Γύρισα στο δωμάτιο μου πολύ μπερδεμένος, όπως καταλαβαίνετε. Μάταια προσπάθησα να κοιμηθώ –

έφαχνα να βρω ποια σχέση είχε η εμφάνιση του δύτη και το χρυσάφι που γέμισε το μπαούλο. Γρήγορα κατάλαβα απ' τα κουνήματα ότι ο "Ναυτίλος" έβγαινε στην επιφάνεια του νερού.

Μετά άκουσα βήματα πάνω στο κατάστρωμα και κατάλαβα ότι η βάρκα του "Ναυτίλου" ρίχτηκε στο νερό.

Δυο ώρες αργότερα ακούστηκε ο ίδιος θόρυβος, το ίδιο πηγαινέλα, η βάρκα ξαναμπήκε στη θέση της κι ο "Ναυτίλος" ξαναβυθίστηκε.

Έτσι λοιπόν τα εκατομμύρια είχαν πάει στη θέση τους. Προς ποια κατεύθυνση όμως; Ποιος ήταν αυτός που τα πήρε;

Την επόμενη μέρα διηγήθηκα τα γεγονότα της νύχτας στο Σύμβουλο και στον Καναδό, γιατί ήμουν ατρομερά περίεργος. Οι φίλοι μου παραξενεύτηκαν πολύ περισσότερο από εμένα.

-Καλά, από πού βρίσκει αυτά τα εκατομμύρια; ρώτησε ο Νεδ Λαντ.

Δεν μπορούσαμε να βρούμε καμιά απάντηση. Γύρισα στο σαλόνι, αφού έφαγα το πρωινό μου και στρώθηκα στη δουλειά. Μέχρι τις πέντε η ώρα το βράδυ ταχτοποιούσα τις σημειώσεις μου. Εκείνη τη στιγμή αισθάνθηκα τόσο δυνατή ζέστη, ώστε αναγκάστηκα να βγάλω τα ρούχα μου που ήταν φτιαγμένα από βύσσο. Ήταν πολύ παράξενο, γιατί δεν βρισκόμασταν σε χα-

μηλά πλάτη, ακόμα και να βρισκόμασταν δεν θα ζεσταινόμασταν, γιατί ο "Ναυτίλος" πήγαινε κάτω απ' το νερό. Κοίταξα το μανόμετρο. Έδειχνε ένα βάθος εξήντα πόδια, όπου δεν μπορεί να φτάσει η ατμοσφαιρική ζέστη.

Συνέχισα να δουλεύω, αλλά η ζέστη ανέβηκε τόσο πολύ, που έγινε αφόρητη.

-Δες να πιάσαμε φωτιά; αναρωτήθηκα.

Έφευγα απ' το σαλόνι όταν μπήκε ο πλοίαρχος. Πλησίασε το θερμόμετρο, το συμβουλευτηκε και γυρίζοντας προς το μέρος μου, είπε:

-Σαρανταδύο βαθμοί.

-Το πρόσεξα, πλοίαρχε, απάντησα, κι αν ανέβει κι άλλο δεν θα μπορέσω να τ' αντέξω.

-Ω! κύριε, δε θ' ανέβει περισσότερο, αν δεν το θελήσουμε.

-Μπορείτε να το περιορίσετε όπως θέλετε λοιπόν;

-Όχι, αλλά μπορούμε ν' απομακρυνθούμε απ' το φούρνο που βγάζει αυτή τη ζέστη.

-Είν' εξωτερική ζέστη;

-Βέβαια, περνάμε από ένα ρεύμα βραστού νερού.

-Είναι δυνατό; ρώτησα.

-Κοιτάξτε!

Τα διαφράγματα άνοιξαν κι είδα τη θάλασσα ολόγυρα μας· ήταν κάτασπρη. Ένας θειοφένιος καπνός περνούσε ανάμεσα απ' τα κύματα που έβραζαν σαν το

νερό μέσα σ' ένα καζάνι. Ακούμπησα το χέρι μου σ' ένα απ' τα διαφράγματα, αλλά μ' έκαψε και το τράβηξα αμέσως.

-Πού βρισκόμαστε; ρώτησα.

-Κοντά στο νησί Σαντορίνη, κύριε, απάντησε ο πλοίαρχος κι ακριβώς μέσα στο κανάλι που χωρίζει τη Νέα Καμένη απ' την Παλιά Καμένη. Ήθελα να σας παρουσιάσω το παράξενο θέαμα μιας υποβρύχιας έκρηξης.

-Νόμιζα, είπα, ότι έχει σταματήσει πια ο σχηματισμός καινούργιων νησιών.

-Τίποτα δεν τελειώνει ποτέ στα ηφαιστειώδη μέρη της θάλασσας, απάντησε ο πλοίαρχος, κι η σφαίρα μας δουλεύεται συνέχεια απ' τις υπόγειες φωτιές. Ήδη στο δέκατο ένατο χρόνο της χρονολογίας μας, σύμφωνα με τον Κασσιόδωρο και τον Πλίνιο, ένα καινούργιο νησί, η Θήρα, εμφανίστηκε σ' αυτήν εδώ τη θέση. Μετά βούλιαξε και ξαναβγήκε το 69, οπότε ξαναβούλιαξε. Στις 3 Φλεβάρη του 1866 όμως ένα καινούργιο νησί, που ονόμασαν νησί τ' Άη - Γιώργη, φάνηκε στη μέση των καπνών κοντά στη Νέα Καμένη και κόλλησε δίπλα της στις 6 του ίδιου μήνα. Εφτά μέρες μετά, στις 13 του Φλεβάρη, φάνηκε το νησί, το Ρέκα, φάνηκε κοντά στη Νέα Καμένη, κι από τότε τα τρία αυτά νησιά ενώθηκαν μαζί και δημιούργησαν ένα νησί.

-Και το κανάλι που βρισκόμαστε τώρα; ρώτησα.

-Εδώ είναι, απάντησε ο πλοίαρχος Νέμο, δείχνο-

ντας μου ένα χάρτη του Αρχιπελάγους. Βλέπεις; έχω σημειώσει τα καινούργια νησιά.

Γύρισα για να κοιτάξω και πάλι έξω. Ο "Ναυτίλος" δεν κουνιόταν πια κι η ζέστη γινόταν αφόρητη. Η θάλασσα, που μέχρι τώρα ήταν κατάσπρη, γινόταν κόκκινη απ' τα σιδηρούχα άλατα που υπήρχαν εκεί. Αν και το πλοίο ήταν ερμητικά κλεισμένο, μια αφόρητη μυρωδιά από θειάφι γέμισε το σαλόνι και το ηλεκτρικό φως έσβηνε τελείως από κάτι φωτεινές κόκκινες λάμπες.

Κολυμπούσα στον ιδρώτα, αγκομαχούσα, κόντευα να σκάσω.

-Δεν μπορούμε να μείνουμε περισσότερο σ' αυτό το βραστό νερό, είπα στον πλοίαρχο.

-Δε θάταν φρόνιμο, απάντησε ο πάντοτε ατάραχος πλοίαρχος.

Μια διαταγή δόθηκε κι ο "Ναυτίλος" έφυγε γρήγορα απ' αυτό το ζεστό φούρνο. Μετά από ένα τέταρτο αναπνέαμε καθαρό αέρα πάνω στην επιφάνεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Η Μεσόγειος σε σαρανταοχτώ ώρες

Η Μεσόγειος, η γαλάζια θάλασσα, η “μεγάλη θάλασσα” των Εβραίων, η “θάλασσα” των Ελλήνων, ή “μάρε νόστρουμ” των Ρωμαίων, περιτριγυρισμένη από πορτοκαλιές, αλός, κάκτους και θαλασσινά πεύκα: μοσχοβολάει απ' το άρωμα της δάφνης, περικυκλώνεται από άγρια βουνά κι είναι γεμάτη από καθαρό και διάφανο αέρα. Συνέχεια δουλεύεται όμως από υπόγειες φωτιές κι είναι ατέλειωτο πεδίο μάχης, όπου ο Ποσειδώνας κι ο Πλούτωνας ακόμα μαλώνουν για την κυριαρχία του κόσμου.

Σ' αυτές τις ακρογιαλιές και σ' αυτά τα νερά, λέει ο Μισελέ, ο άνθρωπος ξαναγεννιέται, σ' ένα απ' τα πιο δυνατά κλίματα της σφαίρας. Αλλά όσο όμορφη και νάναι, δεν μπόρεσα να δω σπουδαία πράγματα απ' αυτή την περιοχή, που καλύπτει δυο εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ακόμα κι οι γνώσεις του πλοίαρχου χάθηκαν για μένα, γιατί αυτός ο αινιγματικός άνθρωπος δε φάνηκε καθόλου, καθώς περνούσαμε τη Μεσόγειο με πολύ μεγάλη ταχύτητα. Υπολόγισα ότι

περάσαμε αυτή τη θάλασσα σε σαρανταοχτώ ώρες. Αρχίζοντας το πρωί της 16^{ης} του Φλεβάρη από τις ακτές της Ελλάδας είχαμε περάσει το στενό του Γιβραλτάρ στις 18 του μήνα όταν ανέτειλε ο ήλιος.

Ήταν ολοφάνερο ότι η Μεσόγειος βρισκόταν στη μέση διάφορων περιοχών που ο πλοίαρχος ήθελε ν' αποφύγει. Εκείνα τα κύματα κι οι άνεμοι έφερναν πίσω πολλές αναμνήσεις και λύπες μαζί. Εδώ δεν είχε πια εκείνη την ανεξαρτησία και την ελευθερία που είχε στις ανοιχτές θάλασσες κι ο “Ναιτίλος” φαινόταν σαν παγιδευμένος ανάμεσα στην Αφρική και στην Ευρώπη.

Η ταχύτητα μας ήταν εικοσιτέσσερα μίλια την ώρα. Καταλαβαίνετε βέβαια ότι ο Νεδ Λαντ εγκατέλειψε το σχέδιο του να δραπετεύσει, γιατί ήταν αδύνατο να χρησιμοποιήσει τη βάρκα με τέτοια ταχύτητα που πηγαίναμε. Να φύγει απ' το “Ναιτίλο” με τέτοιες συνθήκες ήταν σα να πηδούσε από ένα τραίνο που έτρεχε με μεγάλη ταχύτητα. Στο μεταξύ το σκάφος μας ανέβαινε στην επιφάνεια της θάλασσας μόνο και μόνο για ν' ανανεώσει τον αέρα.

Τη νύχτα της 16^{ης} προς τη 17^η του Φλεβάρη είχαμε μπει στη δεύτερη μεσογειακή λεκάνη, που το μεγαλύτερο βάθος της είναι τρεις χιλιάδες μέτρα. Ο “Ναιτίλος” με μια ώθηση του έλικα του γλίστρησε προς τα κάτω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Το Λιμάνι Βίγκο

Ο Ατλαντικός! Μια απέραντη έκταση νερού, που καλύπτει εικοσιπέντε εκατομμύρια τετραγωνικά μίλια. Ποτίζεται από τους μεγαλύτερους ποταμούς του κόσμου, τον Άγιο Λαυρέντιο, το Μισισσιπή, τον Αμαζόνιο, τον Πλάτα, τον Ορινόκο, τον Νίγηρα, το Σε-νεγάλη, τον Έλβα, το Λίγηρα και το Ρήνο, που φέρνουν νερά απ' τις πιο πολιτισμένες, καθώς επίσης και τις πιο άγριες χώρες! Μια μεγαλόπρεπη πεδιάδα, που την αυλακώνουν πλοία απ' όλα τα έθνη και τερματίζει σε δυο φοβερά σημεία, που τόσο φοβίζουν τους ναυτικούς, το ακρωτήριο Χορν και το ακρωτήριο των Τρικυμιών.

Ο “Ναυτίλος” έσκιζε τα νερά με την κοφτερή του πλώρη, αφού είχε διανύσει κάπου δέκα χιλιάδες λεύγες σε τρεις μήνες. Πού πηγαίναμε τώρα; Τι θα γινόταν στο μέλλον; Αφού αφήσαμε το στενό του Γιβραλτάρ, ξαναβγήκαμε στην επιφάνεια του νερού και ξαναρχίσαμε τους καθημερινούς περίπατους πάνω στο κατάστρωμα.

Σε απόσταση δώδεκα μίλια το ακρωτήριο του Αγίου Βικέντιου φαινόταν πολύ λίγο και σχημάτιζε τη νοτιοδυτική άκρη της Ισπανικής χερσονήσου. Ένας δυνατός άνεμος φυσούσε κι η θάλασσα ήταν αγριεμένη κι έκανε το “Ναυτίλο” να χοροπηδάει. Ήταν σχεδόν αδύνατο να σταθούμε στο κατάστρωμα, γιατί μεγάλα κύματα χτυπούσαν πάνω του. Έτσι, αφού αναπνεύσαμε λίγο, κατεβήκαμε πάλι κάτω.

Γύρισα στο δωμάτιο μου κι ο Σύμβουλος στην καμπίνα του. Αλλά ο Καναδός μ' ακολούθησε. Το γρήγορο πέραςμα μας απ' τη Μεσόγειο δεν του είχε επιτρέψει να πραγματοποιήσει τα σχέδια του κι έδειχνε την απογοήτευση του. Όταν έκλεισε την πόρτα, κάθισε κάτω και με κοίταξε ήσυχα.

-Φίλε Νεδ, είπα, σε καταλαβαίνω, αλλά δεν πρέπει να τα βάζεις με τον εαυτό σου, γιατί αν προσπαθούσες να το σκάσεις, δε θα μπορούσες να σωθείς.

Ο Νεδ δεν απάντησε. Τα σφιγμένα του χείλη και τα ζαρωμένα φρύδια του έδειχναν την αγωνία του.

-Θα περιμένουμε, συνέχισα, δε χρειάζεται να απελπιζόμαστε. Πηγαίνουμε προς την Πορτογαλία. Η Γαλλία κι η Αγγλία είναι κοντά μας, όπου μπορούμε να βρούμε εύκολα καταφύγιο. Αν ο “Ναυτίλος” φεύγοντας απ' το στενό του Γιβραλτάρ, πήγαινε προς τα νότια, αν μας πήγαινε σε μέρη όπου δεν υπάρχουν ήπειροι, τότε θα συμμεριζόμουν την ανησυχία σου. Αλλά

τώρα ξέρουμε καλά ότι ο πλοίαρχος Νέμο δεν αποφεύγει τις πολιτισμένες ακτές κι έτσι κάποια μέρα σίγουρα θα σωθούμε.

Ο Νεδ Λαντ ακόμα με κοιτούσε προσεχτικά στο τέλος άνοιξε τα σφιγμένα του χείλη και είπε:

-Είναι για σήμερα το βράδυ!

Σηκώθηκα ξαφνικά. Ήμουν, το παραδέχομαι, απροετοίμαστος γι' αυτή την ανακοίνωση. Ήθελα ν' απαντήσω στον Καναδό, αλλά δεν εύρισκα τις λέξεις.

-Συμφωνήσαμε να περιμένουμε την ευκαιρία, συνέχισε ο Νεδ Λαντ, κι η ευκαιρία έφτασε. Απόψε θα βρισκόμαστε λίγα μίλια μακριά απ' την ισπανική ακτή. Ο καιρός είναι συννεφιασμένος κι ο αέρας φυσάει στ' ανοιχτά. Έχω το λόγο σας, κύριε Αροννάξ, και βασίζομαι σε σας.

-Απόψε, στις εννιά η ώρα, είπε. Ειδοποίησα και το Σύμβουλο. Εκείνη την ώρα ο πλοίαρχος Νέμο θα κλειστεί στο δωμάτιο του κι ίσως πέσει το κρεβάτι του. Ούτε οι μηχανικοί, ούτε το πλήρωμα θα μπορέσει να μας δει. Ο Σύμβουλος κι εγώ θ' ανεβούμε στην κεντρική σκάλα κι εσείς, κύριε Αροννάξ, θα μείνετε στη βιβλιοθήκη δυο βήματα μακριά μας για να περιμένετε το σύνθημά μου. Τα κουπιά, το κατάρτι, τα πανιά είναι πάνω στη βάρκα. Κατόρθωσα μάλιστα να πάρω λίγα τρόφιμα κι ένα γαλλικό κλειδί για να ξεβιδώσω τις βίδες που κρατούν τη βάρκα. Έτσι όλα είναι έτοιμα γι' απόψε.

-Η θάλασσα είναι ταραγμένη.

-Συμφωνώ, απάντησε ο Καναδός, αλλά πρέπει να το διακινδυνεύσουμε. Η ελευθερία που θα κερδίσουμε τ' αξίζει, εξάλλου η βάρκα είναι δυνατή και δεν τη φοβίζεται ο αέρας. Ποιος ξέρει; Αύριο μπορεί να βρισκόμαστε πολύ μακριά. Θα το τολμήσουμε και κατά τις έντεκα η ώρα θα βρισκόμαστε σε κάποια στεριά ζωντανοί ή πεθαμένοι. Γεια σου τώρα μέχρι το βράδυ.

Μ' αυτές τις λέξεις ο Καναδός έφυγε αφήνοντας με σχεδόν βουβό. Είχα φανταστεί ότι όταν θάφτανε η ευκαιρία, θάχα καιρό να συζητήσω με τον Καναδό, αλλά ο πεισματάρης σύντροφός μου δε μούδωσε τον καιρό κι άλλωστε τι θα τούλεγα.

Ο Νεδ Λαντ είχε απόλυτο δίκιο. Είχε φτάσει η ευκαιρία που περιμέναμε, γιατί ίσως αύριο ο πλοίαρχος Νέμο μας οδηγούσε πολύ μακριά από την ξηρά. Εκείνη τη στιγμή ένα δυνατό σφύριγμα μας ειδοποίησε ότι οι δεξαμενές γέμιζαν κι ο "Ναυτίλος" βυθιζόταν μέσα στο νερό.

Μια θλιβερή μέρα πέρασε, γιατί σκεφτόμουν ότι θα κέρδιζα την ελευθερία μου, αλλά θάφηνα στη μέση τις υποβρύχιες μελέτες μου.

Τι τρομερές ώρες που πέρασα όταν σκεφτόμουν ότι αποτέλεσμα!! Δυο φορές πήγα στο σαλόνι, γιατί ήθελα να συμβουλευτώ την πυξίδα. Ήθελα να δω αν ο "Ναυτίλος" πλησίαζε ή απομακρυνόταν από στη στεριά.

Όχι, το πλοίο πήγαινε κοντά στις ακτές της Πορτογαλίας.

Έπρεπε να προετοιμαστώ. Οι αποσκευές μου δεν ήταν βαριές, γιατί είχαν μόνο τις σημειώσεις μου.

Όσο για τον πλοίαρχο, αναρωτήθηκα τι θα σκεφτόταν για τη απόδρασή μας. Τι ενόχληση θα του προκαλούσαμε; Και τι θάκανε, όταν θα καταλάβαινε την απουσία μας; Σίγουρα δεν είχα λόγους να παραπονεθώ, γιατί μας είχε φιλοξενήσει πολύ καλά.

Δεν είχα δει τον πλοίαρχο από τότε που περάσαμε απ' τη Σαντορίνη· θα τον συναντούσα πριν φύγουμε. Το επιθυμούσα πολύ, αλλά το φοβόμουνα κιόλας. Έβαλα τ' αυτί μου ν' ακούσω αν βρισκόταν στο δωμάτιο του, αλλά δεν άκουσα τίποτα. Αισθανόμουνα τρομερά ανήσυχος, η μέρα δεν περνούσε.

Το δείπνο μου ήταν σερβιρισμένο όπως πάντα, αλλά έφαγα πολύ λίγο, γιατί μ' απασχολούσαν διάφορες σκέψεις. Άφησα το τραπέζι στις επτά η ώρα. Εκατόν είκοσι λεπτά (τα μετρούσα) μας χώριζαν ακόμα απ' τη στιγμή που θα φεύγαμε. Η ανησυχία μου μεγάλωνε κι η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Πήγαινα – ερχόμουνα, για να καθησυχάσω τον εαυτό μου.

Θέλησα να δω το σαλόνι για τελευταία φορά. Ανέβηκα τις σκάλες κι έφτασα στο μουσείο, όπου είχα περάσει τόσες χρήσιμες κι ευχάριστες ώρες. Κοίταξα πάλι όλα τα πλούτη, τους θησαυρούς που βρίσκονταν εδώ

μέσα χαμένοι κάτω απ' τη θάλασσα. Δε θα τα ξανάβλεπα. Θέλησα να ρίξω μια τελευταία ματιά και στα νερά του Ατλαντικού, αλλά τα διαφράγματα ήταν ερμητικά κλεισμένα. Ξαναγύρισα στο δωμάτιό μου, ντύθηκα με ζεστά ρούχα και προετοιμάστηκα. Περίμενα λίγα λεπτά· πριν απ' τις εννιά έβαλα τ' αυτί μου στην πόρτα του Καναδού: Κανένας θόρυβος. Άφησα το δωμάτιο μου και ξαναγύρισα στο σαλόνι που ήταν μισοσκότεινο κι άδειο.

Άνοιξα την πόρτα που συγκοινωνούσε με τη βιβλιοθήκη. Η ίδια μοναξιά. Κάθισα κοντά στην πόρτα που οδηγούσε στην κεντρική σκάλα και περίμενα το σύνθημα του Νεδ Λαντ.

Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε ένας ελαφρός θόρυβος και κατάλαβα ότι ο “Ναυτίλος” είχε σταματήσει στο βυθό του ωκεανού. Η ανησυχία μου μεγάλωσε, γιατί δεν ακουγόταν το σύνθημα του Καναδού.

Η πόρτα του σαλονιού άνοιξε κι εμφανίστηκε ο πλοίαρχος. Με είδε κι άρχισε να μιλάει μ' εγκάρδιο τόνο.

-Α! Κύριε! Σας έψαχνα. Ξέρετε την ιστορία της Ισπανίας;

Μπορεί να την ήξερα όλη απ' έξω, αλλά στην κατάσταση που βρισκόμουνα δεν μπορούσα ν' αρθρώσω λέξη.

-Κύριε καθηγητά, αν δεν έχετε αντίρρηση θα γυρί-

σουμε πίσω στο 1702. Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ο βασιλιάς Λουδοβίκος ο ΙΔ', επειδή νόμιζε ότι με μια χειρονομία μόνο θα μπορούσε να βυθίσει τα Πυρηναία, είχε επιβάλει στους Ισπανούς το δούκα του Ανζού, τον εγγονό του. Αυτός ο πρίγκιπας βασίλευσε με τ' όνομα Φίλιππος κι είχε πολλούς ισχυρούς αντίπαλους. Πραγματικά, τον προηγούμενο χρόνο οι βασιλικοί οίκοι της Ολλανδίας, της Αυστρίας και της Αγγλίας είχαν κάνει μια συνθήκη συμμαχίας στη Χάγη, με σκοπό να πάρουν το στέμμα της Ισπανίας απ' το Φίλιππο τον Ε' και να βάλουν ένα αρχιδούκα, που τούχαν δώσει το όνομα Κάρολος ο Γ'.

Η Ισπανία έπρεπε ν' αντισταθεί, αλλά δεν είχε καθόλου στρατιώτες και ναύτες. Όμως τα χρήματα δεν τους έλειπαν κι έτσι κατά το τέλος του 1702 περίμεναν μια πλούσια αποστολή, που την αποτελούσαν εικοσιτρία καράβια με ναύαρχο το Σατώ – Ρενώ. Αυτή η αποστολή θα πήγαινε στο Κάντιξ, αλλά ο ναύαρχος μαθαίνοντας ότι ο αγγλικός στόλος βρισκόταν σ' εκείνα τα παράλια αποφάσισε να σταματήσει σ' ένα γαλλικό λιμάνι.

Οι Ισπανοί κυβερνήτες διαμαρτυρήθηκαν γι' αυτή την απόφαση. Ήθελαν να πάνε σε ισπανικό λιμάνι κι αν όχι στο Κάντιξ, τουλάχιστο στο λιμάνι Βίγκο, που βρισκόταν στη βορειοδυτική ακτή της Ισπανίας που δεν είχε αποκλειστεί.

Ο ναύαρχος Σατώ – Ρενώ υπάκουσε τους κυβερνήτες και πήγαν στο λιμάνι Βίγκο.

Δυστυχώς όμως εκείνο το λιμάνι ήταν ανοιχτό και δεν μπορούσε να προφυλαχτεί από πουθενά. Έπρεπε λοιπόν να ξεφορτώσουν τα πλοία πριν φτάσουν οι συμμαχικοί στόλοι. Είχαν πολύ καιρό μπροστά τους, αλλά ξέσπασε μια αντιζηλία μεταξύ τους.

-Με παρακολουθείτε; ρώτησε ο πλοίαρχος.

-Σίγουρα, απάντησα χωρίς να ξέρω γιατί μούκανε αυτό το ιστορικό μάθημα.

-Συνεχίζω λοιπόν. Να τι ακολούθησε. Οι έμποροι του Κάντιξ είχαν προνόμιο να παίρνουν όλα τα εμπορεύματα που έρχονταν από τις Δυτικές Ινδίες. Έτσι το ξεφόρτωμα εκείνο στο λιμάνι δεν ταίριαζε με τα δικαιώματά τους. Διαμαρτυρήθηκαν στη Μαδρίτη και πέτυχαν τη συγκατάθεση του Φίλιππου ώσπου να φύγουν οι εχθρικοί στόλοι.

Αλλά εκείνη τη στιγμή που έπαιρναν αυτή την απόφαση, στις 22 του Οκτώβρη του 1702, έφτασαν τ' αγγλικά πλοία στο λιμάνι Βίγκο. Ο πλοίαρχος Σατώ – Ρενώ, παρόλο που είχε λίγες δυνάμεις, πολέμησε γενναία. Μόλις κατάλαβε όμως ότι θάπεφτε στα χέρια των εχθρών, έβαλε φωτιά, τρύπησε τα καράβια και τ' άφησε να βυθιστούν στον πάτο μ' όλα αυτά τα' αναρίθμητα πλούτη.

Ο πλοίαρχος Νέμο σταμάτησε. Δεν μπορούσα να

καταλάβω και πάλι γιατί μούλεγε όλη αυτή την ιστορία.

-Λοιπόν; ρώτησα.

-Λοιπόν, κύριε Αροννάξ, απάντησε ο πλοίαρχος Νέμο, βρισκόμαστε στο λιμάνι Βίγκο κι εξαρτάται από σας να μπειτε στα μυστήρια του.

Ο πλοίαρχος σηκώθηκε, λέγοντας να τον ακολουθήσω.

Βρήκα το χρόνο να συνέρθω και τον ακολούθησα μέσα στο σαλόνι. Μισό μίλι γύρω απ' το "Ναυτίλο" τα νερά ήταν λουσμένα από ηλεκτρικό φως.

Ο αμμουδερός βυθός ήταν καθαρός και φωτεινός. Μερικοί απ' το πλήρωμα του πλοίου με τα σκάφανδρα τους καθάριζαν μισοχαλασμένα βαρέλια και κάσες κι έβγαζαν ράβδους από χρυσό κι ασήμι κι άπειρα νομίσματα και κοσμήματα. Η άμμος ήταν σκεπασμένη απ' αυτά.

Φορτωμένοι μ' αυτό το πολύτιμο φορτίο οι άντρες γυρνούσαν στο "Ναυτίλο", ξεφόρτωναν και ξαναγυρνούσαν πίσω να φορτώσουν και πάλι. Τώρα καταλάβαινα. Εδώ είχε βυθίσει το πλοίο του ο Σατώ - Ρενώ στις 22 του Οκτώμβρη του 1702. Εδώ ερχόταν ο πλοίαρχος Νέμο, όποτε ήθελε να μαζέψει χρήματα και χρυσάφι.

Ήταν ο μοναδικός κληρονόμος αυτών των θησαυρών, που είχαν κλέψει απ' τους Ίνκας και απ' το νικημένο Φερδινάνδο Κορτέζ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Μια χαμένη ήπειρος

Το επόμενο πρωινό, στις 19 του Φλεβάρη, είδα τον Καναδό να μπαίνει στο δωμάτιο μου. Περίμενα αυτή την επίσκεψη.

Με κοίταξε πολύ απογοητευμένος.

-Λοιπόν κύριε; είπε.

-Λοιπόν Νεδ, η τύχη ήταν αντίθετη μαζί μας χτες.

-Ναι, ο πλοίαρχος σταμάτησε ακριβώς την ώρα που σκοπεύαμε να φύγουμε.

-Ναι Νεδ, είχε δουλειά με τον τραπεζίτη του.

-Τον τραπεζίτη του;

-Ή μάλλον την τράπεζα του, δηλαδή με τον ωκεανό, όπου οι θησαυροί του είναι ασφαλισμένοι καλύτερα από κάθε τράπεζα.

Και διηγήθηκα στον Καναδό ότι είχε συμβεί την προηγούμενη νύχτα, ελπίζοντας να τον κάνω ν' αλλάξει γνώμη. Αλλά όλη η ιστορία μου δεν τον επηρέασε καθόλου.

-Δεν τελείωσαν όλα, ήταν μόνο μια χαμένη καμακιά, είπε. Την άλλη φορά θα πετύχουμε κι αν χρειάζε-

ται, απόψε....

-Σε ποια κατεύθυνση πηγαίνει ο “Ναυτίλος”; ρώτησα.

-Δεν ξέρω, απάντησε ο Νεδ.

-Τότε το μεσημέρι θα δούμε την κατεύθυνση.

Ο Καναδός γύρισε πίσω στο Σύμβουλο. Μόλις ντύθηκα πήγα στο σαλόνι. Η πυξίδα μ' απογοήτευσε. Η κατεύθυνση του “Ναυτίλου” ήταν νοτιοδυτική. Γυρίζαμε την πλάτη μας στην Ευρώπη.

Περίμενα με κάποια ανυπομονησία μέχρι να σημειωθεί η θέση του πλοίου πάνω στο χάρτη. Κατά τις εντεκάμιση οι δεξαμενές άδειασαν και το πλοίο ανέβηκε στην επιφάνεια του ωκεανού. Όρμησα προς το κατάστρωμα. Ο Νεδ Λαντ είχε ανέβει πιο πριν από μένα. Τώρα πια δε βλέπαμε καθόλου ξηρά μόνο θάλασσα. Ο καιρός ήταν συννεφιασμένος και φαινόταν ότι θάρχιζε να φυσάει. Ο Νεδ προσπαθούσε να δει ανάμεσα απ' τα σύννεφα, γιατί ακόμα είχε την ελπίδα ότι πίσω απ' την ομίχλη θάβλεπε τη στεριά που τόσο λαχταρούσε. Το μεσημέρι ο ήλιος βγήκε για λίγο κι ο υποπλοίαρχος μπόρεσε να υπολογίσει το ύψος του. Σε λίγο ξανακατέβηκε κάτω κι αφού συμβουλευτήκε το χάρτη, είδα ότι η θέση του “Ναυτίλου” ήταν 16 17_μήκος και 33 22_πλάτος, δηλαδή εκατόν πενήντα περίπου λεύγες μακριά απ' την ακτή. Δεν υπήρχε περίπτωση να φύγουμε και σας αφήνω να φανταστείτε τα νεύρα του Κα-

ναδού, όταν έμαθε που βρισκόμασταν.

Όσο για μένα, δε λυπήθηκα και πολύ. Ξαλάφρωσα απ' το βάρος που με πίεζε και γύρισα αρκετά ανακουφισμένος στη συνηθισμένη μου δουλειά. Κείνη τη νύχτα, κατά τις έντεκα, είχα μια απρόσμενη επίσκεψη απ' τον πλοίαρχο.

Με ρώτησε με πολύ ενδιαφέρον αν ήμουν κουρασμένος κι όταν του απάντησα αρνητικά...

-Τότε, κύριε Αροννάξ, σας προτείνω μια περιέργη εκδρομή.

-Μου προτείνετε;

-Μέχρι τώρα επισκεφτήκατε τα υποβρύχια μέρη με το φως της μέρας. Θα θέλατε να τα δείτε και με το σκοτάδι της νύχτας;

-Οπωσδήποτε, με μεγάλη προθυμία.

-Σας προειδοποιώ ότι θα κουραστείτε, γιατί θα πρέπει να περπατήσουμε πολύ και ν' ανεβούμε σ' ένα βουνό.

-Ό,τι μου λέτε μεγαλώνει την περιέργειά μου κι είμαι έτοιμος να σας ακολουθήσω.

-Ελάτε τότε να φορέσουμε τα σκάφανδρά μας.

Φτάνοντας στο δωμάτιο που βρίσκονταν οι στολές είδα ότι κανένας απ' τους σύντροφους μου ούτε κανέναν απ' το πλήρωμα θα μας ακολουθούσε. Σε λίγα λεπτά είχαμε φορέσει τις στολές μας και ταχτοποιήσαμε τις συσκευές που θα μας έδιναν οξυγόνο.

Δεν πήραμε όμως τις συσκευές που θα μας έδιναν το φως και τόπα στον πλοίαρχο.

-Δε μας χρειάζεται, είπα.

Σκέφτηκα ότι δεν είχα ακούσει σωστά, αλλά δεν ξαναμίλησα, γιατί το κεφάλι του πλοίαρχου είχε ήδη καλυφτεί απ' τη μεταλλική θήκη. Τελείωσα κι εγώ το ντύσιμο μου κι αισθάνθηκα να μου δίνουν ένα μπαστούνι. Σε λίγο βαδίζαμε στο βάθος του Ατλαντικού. Ήταν μεσάνυχτα σχεδόν και τα νερά ήταν τελείως σκοτεινά. Ο πλοίαρχος όμως μου έδειξε μακριά ένα κοκκινωπό σημάδι κάτι σαν μεγάλη λάμψη, περίπου δυο μίλια μακριά απ' το "Ναυτίλο". Τι ήταν αυτή η φωτιά; Ποιος την τροφοδοτούσε; Πάντως φώτιζε το δρόμο μας, θαμπά βέβαια, αλλά γρήγορα συνήθισα στο σκοτάδι και κατάλαβα γιατί δε θέλαμε τη συσκευή που θα μας έδινε φως.

Μετά από μισή ώρα περπάτημα το έδαφος έγινε πετρώδες. Μέδουσες και μικροσκοπικά οστρακόδερμα φώτιζαν με φωσφορικές λάμπες.

Έβλεπα πολλές πέτρες σκεπασμένες από ζωόφυτα και φύκια. Συχνά γλιστρούσα πάνω στα φύκια κι αν δεν είχα εκείνο το σιδερένιο ραβδί, θάπεφτα πολλές φορές.

Σιγά – σιγά το θαμπό φως γινόταν πιο δυνατό και φώτιζε στον ορίζοντα. Τι νάταν άραγε; Κάποια ηλεκτρική εκκένωση ή κάποιο φυσικό φαινόμενο άγνωστο

ακόμα; Ή μήπως αυτή τη φωτιά τη διατηρούσε κάποιος άνθρωπος; Θα συναντούσαμε μήπως φίλους του πλοίαρχου;

Θα βρίσκαμε κι άλλους πούχαν αρνηθεί τον κόσμο και ζούσαν αυτοεξόριστοι στα βάθη της θάλασσας;

Ο δρόμος μας γινόταν όλο και πιο φωτεινός. Το άσπρο φως ερχόταν από την κορυφή ενός βουνού περιόπου οχτακόσια πόδια ψηλά.

Αυτό που έβλεπα όμως ήταν μόνο μια αντανάκλαση, που μεγάλωνε απ' την καθαρότητα του νερού. Η πηγή αυτού του ανεξήγητου φωτισμού ήταν μια φωτιά στην απέναντι πλευρά του βουνού.

Ο πλοίαρχος Νέμο προχωρούσε γρήγορα ανάμεσα σε κείνους τους πέτρινους δρόμους, γιατί ήξερε καλά που πήγαινε. Τον ακολουθούσα μ' εμπιστοσύνη και μου φαινόταν σαν ένα δαιμόνιο της θάλασσας. Καθώς προχωρούσε μπροστά μου δεν μπορούσα να μη θαυμάσω το παράστημά του, που σχηματιζόταν μαύρο μέσα στο φωτεινό ορίζοντα.

Στη μία το πρωί φτάσαμε στις πρώτες πλαγιές του βουνού. Για να τις περάσουμε όμως έπρεπε να διασχίσουμε ένα απέραντο δάσος.

Ναι. Ένα δάσος από πεθαμένα δέντρα χωρίς φύλλα, χωρίς χυμό, δέντρα πετρωμένα απ' το νερό. Εδώ κι εκεί έβλεπα τεράστια πεύκα.

Έμοιαζε σαν ανθρακωρυχείο. Φανταστείτε με το

μυαλό σας ένα κανονικό δάσος που το κατάρπια η γη. Τα μονοπάτια ήταν καλυμμένα από φύκια, που ανάμεσα τους υπήρχαν πολλά μαλακόστρακα.

Προχωρούσα σκαρφαλώνοντας στους βράχους, περνώντας πάνω από πεσμένους κορμούς, σπάζοντας τις θαλασσινές κλιματσίδες που κρέμονταν από τα δέντρα και φόβιζαν τα ψάρια που πήγαιναν από κλαδί σε κλαδί. Ευτυχώς δεν ήμουν κουρασμένος κι ακολουθούσα τον οδηγό μου.

Τι θέαμα! Πώς να σας το περιγράψω; Πώς να ζωγραφίσω όλα τα δέντρα και τους βράχους με τα τόσα θαυμάσια χρώματα. Σκαρφαλώσαμε σε βράχους που πέφτανε μετά με δυνατούς θόρυβους. Αριστερά και δεξιά ήταν μεγάλες και σκοτεινές γαλαρίες, όπου χανότανε το βλέμμα. Υπήρχαν απέραντες εκτάσεις κενές, που φαίνονταν σαν νάχανε καθαριστεί από ανθρώπινα χέρια, γι' αυτό αναρωτιόμουν μήπως ξαφνικά παρουσιαζόταν κάποιος κάτοικος αυτής της υποβρύχιας περιοχής.

Ο πλοίαρχος συνέχισε ν' ανεβαίνει κι εγώ δεν μπορούσα να μείνω πίσω. Τον ακολουθούσα με θάρρος, γιατί το μπαστούνι που κρατούσα με βοηθούσε να μη γλιστρώ σ' αυτά τα επικίνδυνα μονοπάτια. Υπήρχαν πελώριοι βράχοι που φαινόταν ν' αρνούνται τους νόμους της ισορροπίας, καθώς έγερναν προς μια πλευρά. Ανάμεσα στους βράχους ξεφύτρωναν δέντρα κι άλλοι

μικρότεροι βράχοι. Σε δυο ώρες περίπου περάσαμε απ' αυτή την περιοχή και φτάσαμε σ' ένα βουνό που ορθωνόταν μπροστά μας. Μερικοί πετρωμένοι βράχοι βρίσκονταν σκορπισμένοι εδώ κι εκεί. Τα ψάρια περνούσαν κάτω απ' τα πόδια μας, ενώ οι βράχοι ήταν γεμάτοι κουφάλες, σπηλιές και τρύπες, που μέσα τους έβλεπα να κουνιούνται φοβερά πλάσματα. Το αίμα μου πάγωνε όταν έβλεπα μια τεράστια κεραία να κλείνει το δρόμο μου ή όταν άκουγα κάποια δαγκάνα να κλείνει με θόρυβο μέσα σε μια σκοτεινή σπηλιά. Εκατομμύρια φώτα έλαμπαν μέσα στο σκοτάδι και καταλάβαινα ότι ήταν μάτια από γιγάντια μαλακόστρακα καθώς κοιτούσαν μέσα απ' τις φωλιές τους.

Σε λίγο φτάσαμε σ' ένα ίσιωμα, όπου μας περίμεναν άλλες εκπλήξεις. Μπροστά μας βλέπαμε ερείπια που φανέρωναν το χέρι τ' ανθρώπου κι όχι του δημιουργού. Πελώριοι σωροί από πέτρες που ανάμεσα τους διακρίναμε αόριστα σχήματα από κάστρα και ναούς, καλυμμένους όμως από φύκια. Ποιο κομμάτι της Γής ήταν αυτό πούχε βυθιστεί. Πού βρισκόμουν; Γιατί είχαμε έρθει εδώ; Ήθελα να ρωτήσω τον πλοίαρχο, αλλά επειδή δεν μπορούσαμε να μιλήσουμε, του τράβηξα το χέρι. Αυτός όμως κουνώντας το κεφάλι του έδειξε με το χέρι του προς το βουνό σα να μούλεγε:

«Έλα περπάτησε, περπάτησε!»

Τον ακολούθησα και σε λίγα λεπτά φτάσαμε στην

κορυφή. Κοίταξα προς την πλευρά πούχαμε ανέβει. Το βουνό είχε ύψος περίπου οχτακόσια πόδια. Προς την πλευρά όμως το βουνό είχε περίπου το διπλάσιο ύψος. Έριξα το βλέμμα μου πιο μακριά κι είδα μια φωτεινή έκταση. Στην πραγματικότητα το βουνό είχε ένα ηφαίστειο.

Πενήντα πόδια κάτω απ' την κορυφή ένας μεγάλος κρατήρας έβγαζε λάβα, που έπεφτε σαν πύρινος καταρράχτης. Εκεί που βρισκόταν το ηφαίστειο φώτιζε όλη τη γύρω περιοχή σαν μια τεράστια λαμπάδα. Είπα ότι το υποβρύχιο ηφαίστειο έβγαζε λάβα κι όχι φλόγες, γιατί οι φλόγες χρειάζονταν τ' οξυγόνο του αέρα για να ζήσουν. Έτσι αυτό το ηφαίστειο έβγαζε μόνο διάπυρη λάβα, που έπαιρνε ασπροκόκκινο χρώμα, καθώς πάλευε με το υγρό στοιχείο. Γρήγορα ρεύματα από λάβα γλιστρούσαν στις πλαγιές του βουνού σαν ένα άλλο Βεζούβιο πάνω σ' ένα άλλο Τέρα ντελ Γκρέκο.

Εκεί κάτω απ' τα μάτια μου καταστρεμμένη κι ερειπωμένη βρισκόταν μια πόλη με τις στέγες της ανοιχτές, τους ναούς της πεσμένους και τις κολόνες της σπασμένες και πεσμένες στο χώμα, που με βοηθούσαν να καταλάβω ότι ήταν φτιαγμένες σύμφωνα με την τοσκανική αρχιτεκτονική. Λίγο πιο κει ήταν τα ερείπια ενός γιγάντιου υδραγωγείου, η ψηλή βάση μιας Ακρόπολης με τον Παρθενώνα της, και τα υπολείμματα μιας προκυμαίας, σαν να υπήρχε κάποιο λιμάνι εκεί κοντά. Πιο

πέρα ήταν μακριές σειρές από βυθισμένους τοίχους κι έρημους δρόμους – μια τέλεια Πομπηία που ήταν βυθισμένη κάτω απ' τα νερά.

Πού βρισκόμουν! Έπρεπε να το μάθω οπωσδήποτε. Προσπάθησα να μιλήσω, αλλά ο πλοίαρχος με στάματησε μ' ένα νόημα και παίρνοντας ένα κομμάτι κιμωλίας πλησίασε ένα βράχο κι έγραψε τη λέξη

ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ

Ενώ προσπαθούσα να χαράξω στο μυαλό μου κάθε λεπτομέρεια αυτού του τοπίου, ο πλοίαρχος στεκόταν ακίνητος σα νάταν πετρωμένος από την έκταση.

Άραγε ονειρευόταν τις γενεές που πέρασαν;

Μήπως τους ρωτούσε για την ανθρώπινη μοίρα;

Μήπως είχε έρθει εδώ για να συλλογιστεί την αρχαία ζωή, αφού απεχθανόταν τη σύγχρονη; Και τι δε θάδινε για να μάθω τι σκεφτόταν. Μείναμε μια ώρα σ' αυτό το μέρος κοιτάζοντας την απέραντη πεδιάδα που φωτιζόταν από τη λάβα.

Σε λίγο φάνηκε το φεγγάρι ανάμεσα απ' τα νερά κι έριξε τις χλωμές αχτίδες του. Ο πλοίαρχος σηκώθηκε, έριξε μια τελευταία ματιά και μου έκανε νόημα να φύγουμε. Κατεβήκαμε απ' το βουνό γρήγορα κι είδαμε από μακριά το “Ναυτίλο” να λάμπει σαν αστέρι. Βαδίσαμε κατευθείαν προς τα κει και την ώρα πούβγαιναν οι πρώτες αχτίδες του ήλιου μπαίναμε και πάλι στο πλοίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Και φάλαινες

Στις 13 και στις 14 του Μάρτη ο “Ναυτίλος” ξαναμπήκε στην πορεία προς το νότο. Σκέφτηκα ότι μόλις θα φτάναμε στο ακρωτήριο Χορν θ' αλλάζαμε πορεία προς τα δυτικά για να πάμε στον Ειρηνικό ωκεανό και να συμπληρώσουμε έτσι το γύρο του κόσμου.

Δεν έγινε τίποτα απ' αυτά όμως και συνεχίσαμε προς το νότο. Προς τα που μας πήγαινε ο πλοίαρχος; Προς τον Πόλο;

Ήταν καθαρή τρέλα. Αρχισα να σκέφτομαι ότι τα σχέδια του πλοίαρχου δικαιολογούσαν τους φόβους του Νεδ Λαντ. Εδώ κι αρκετό καιρό ο Καναδός δε μου μιλούσε καθόλου για το σχέδιο μας να το σκάσουμε. Είχε γίνει ακοινώνητος κι αμίλητος. Φαινόταν καθαρά ότι είχε βαρεθεί τη φυλάκιση του κι ότι ο θυμός του μεγάλωνε μέρα με τη μέρα. Κάθε φορά που συναντούσε τον πλοίαρχο τα μάτια του έλαμπαν απ' το θυμό και φοβόμουν ότι θα τον χτυπούσε.

Εκείνη τη μέρα, στις 14 του Μάρτη, ο Σύμβουλος κι ο Νεδ Λαντ ήρθαν στο δωμάτιο μου. Ρώτησα ποια ήταν

η αιτία της επίσκεψης.

-Θέλουμε να σε ρωτήσουμε κάτι απλό κύριε, απάντησε ο Καναδός.

-Ακούω.

-Πόσοι άντρες νομίζετε ότι υπάρχουν πάνω στο “Ναυτίλο”;

-Δεν μπορώ να σου πω φίλε μου.

-Θάλεγα ότι η κίνηση του δε χρειάζεται μεγάλο πλήρωμα.

-Πραγματικά, όπως δείχνουν τα πράγματα, δέκα άντρες θάταν αρκετοί.

-Λοιπόν, γιατί νάναι περισσότεροι;

-Γιατί; απάντησα κοιτάζοντας επίμονα τον Καναδό καταλαβαίνοντας το νόημα της ερώτησης του. Γιατί, πρόσθεσα, αν αληθεύουν οι σκέψεις μου, ο “Ναυτίλος” δεν είναι απλό πλοίο, αλλά καταφύγιο για μερικούς ανθρώπους που αρνήθηκαν τη γη.

-Ίσως, είπε ο Σύμβουλος, αλλά σίγουρα είναι λίγοι. Δεν μπορείτε να υπολογίσετε πόσοι είναι;

-Πώς να γίνει αυτό, Σύμβουλε;

-Με υπολογισμό. Υπολογίστε το μέγεθος του πλοίου και την ποσότητα του αέρα κι έπειτα βρείτε πόσοι άντρες μπορούν να μείνουν εδώ.

-Σε καταλαβαίνω Σύμβουλε, αλλά αυτός ο υπολογισμός δεν μπορεί να δώσει ακριβή συμπεράσματα.

-Δεν πειράζει, είπε ο Νεδ Λαντ επιμένοντας.

-Ορίστε ο υπολογισμός, τους είπα. Σε μια ώρα κάθε άνθρωπος ξοδεύει το οξυγόνο που βρίσκεται σε είκοσι γαλόνια νερού και σε εικοσιτέσσερις ώρες ξοδεύει το οξυγόνο που βρίσκεται σε 480 γαλόνια. Τώρα πρέπει να υπολογίσουμε την χωρητικότητα του "Ναυτίλου".

-Ακριβώς, είπε ο Σύμβουλος.

-Λοιπόν, συνέχισα, η χωρητικότητα του είναι 1.500 τόνοι κι ένας τόνος έχει 200 γαλόνια. Δηλαδή έχει 30.000 γαλόνια αέρα, που αν το διαιρέσουμε δια του 480, μας δίνει το νούμερο 625. Δηλαδή υπάρχουν 625 άντρες!

-Εξακόσιοι εικοσιπέντε; ρώτησε ο Νεδ.

-Πάρα πολλοί για τρεις άντρες, μουρμούρισε ο Σύμβουλος.

Ο Καναδός κούνησε το κεφάλι του, πέρασε το χέρι του απ' το μέτωπό του κι άφησε το δωμάτιο χωρίς ν' απαντήσει.

-Θα μου επιτρέψετε να κάνω μια παρατήρηση κύριε; είπε ο Σύμβουλος. Ο κακόμοιρος ο Νεδ επιθυμεί συνέχεια αυτό που δεν μπορεί νάχει. Σκέφτεται την προηγούμενη ζωή του κι οι αναμνήσεις τον πλημμυρίζουν. Πρέπει να τον καταλάβουμε και να τον δικαιολογήσουμε. Δεν είναι μαθημένος σαν και σας και δεν τον ενδιαφέρουν οι ομορφιές της θάλασσας. Θα διακινδύνευε τα πάντα για να μπορέσει να επισκεφτεί κά-

ποια ταβέρνα της χώρας του.

Σίγουρα η μονοτονία που υπήρχε στο "Ναυτίλο" ήταν αφόρητη στον Καναδό, καθώς ήτανε συνηθισμένος στην ελευθερία και στην δραστηριότητα. Τα γεγονότα που θα μπορούσαν να τον συγκινήσουν ήταν σπάνια, αλλά ευτυχώς εκείνη τη μέρα συνέβηκε κάτι που του θύμιζε τις ωραίες μέρες που ήταν καμακιστής. Κατά τις έντεκα το πρωί, ενώ ήμασταν στην επιφάνεια του ωκεανού, ο "Ναυτίλος" βρέθηκε ανάμεσα σ' ένα κοπάδι από φάλαινες. Ήταν μια συνάντηση που δε με παραξένεψε, γιατί ήξερα ότι αυτά τα ζώα είχαν καταφύγει στις βαθιές θάλασσες, επειδή τα κυνηγούσαν και τα σκότωναν οι άνθρωποι.

Στεκόμασταν στο κατάστρωμα κι η θάλασσα ήταν ήσυχη, γιατί ο Οκτώβρης σ' αυτές τις περιοχές έκανε καλές μέρες. Πρώτος ο Καναδός είδε μια φάλαινα προς την ανατολική πλευρά σε απόσταση πέντε μίλια απ' το "Ναυτίλο".

-Α!, φώναξε ο Νεδ Λαντ, αν βρισκόμουνα τώρα σ' ένα φαλινοθηρικό, αυτή η συνάντηση θα μούδινε μεγάλη χαρά, γιατί αυτή η φάλαινα έχει μεγάλο μέγεθος. Κοιτάξτε με τι δύναμη πετάει το νερό απ' τα ρουθούνια της. Διάβολε! Γιατί νάμαι φυλακισμένος σ' αυτό το μηχανήμα.

-Δηλαδή Νεδ, δεν ξέχασες ακόμα το ψάρεμα; είπα.

-Γίνεται ποτέ ένας φαλινοκυνηγός να ξεχάσει τη

δουλειά του; Γίνεται να κουραστεί ποτέ από τις συγκινησεις τέτοιας δουλειάς;

-Ψάρεψες ποτέ σ' αυτές τις θάλασσες Νεδ;

-Ποτέ κύριε. Μόνο στις βόρειες θάλασσες.

-Τότε δε γνωρίζεις τη νότια φάλαινα. Μέχρι τώρα κυνηγούσες τη βόρεια φάλαινα, που δεν τολμάει να περάσει πέρα απ' τα ζεστά νερά του Ισημερινού. Οι φάλαινες κατοικούν σ' ορισμένες θάλασσες ανάλογα με τα είδη τους.

-Αφού δεν τις γνωρίζω, είναι ευκαιρία να τις γνωρίσω τώρα. Κοτάξτε, κοιτάξτε, πλησιάζει! Με προκαλεί, γιατί ξέρει ότι δεν μπορώ να την πιάσω.

Ο Νεδ χτυπούσε τα πόδια του κι έτρεμαν τα χέρια του, καθώς φανταζόταν ότι κρατούσε το καμάκι του.

-Αυτές οι φάλαινες είναι τόσο μεγάλες όσο οι βόρειες; ρώτησε.

-Σχεδόν.

-Έχω δει φάλαινες που είχαν εκατό πόδια μήκος κι άκουσα ότι υπάρχουν και φάλαινες εκατόν πενήντα πόδια.

-Μάλλον είναι υπερβολή.

-Α!, φώναξε και πάλι ο Νεδ που δεν ξεκολλούσε τα μάτια του απ' τον ωκεανό, έρχεται κοντά μας. Είναι στα ίδια νερά με το "Ναυτίλο".

Μετά ξαναγυρίζοντας στη συζήτησή μας είπε:

-Ξέρω κάτι άλλα ζώα που είναι σαν φάλαινες και

λέγονται φουσητήρες. Είναι έξυπνα κήτη και μερικές φορές σκεπάζονται με φύκια και μοιάζουν με νησιά. Οι άνθρωποι κατασκηνώνουν πάνω τους, κάθονται, ανάβουν φωτιές....

-Και χτίζουν σπίτια, είπε ο Σύμβουλος.

-Ναι, είπε ο Νεδ Λαντ. Και κάποια μέρα βυθίζονται στη θάλασσα παρασέρνοντας τους κατοίκους στον πάτο.

-Κάτι σαν τα ταξίδια του Σεβάχ του Θαλασσινού, απάντησα γελώντας.

-Κοιτάξτε, φώναξε ξαφνικά ο Νεδ. Δεν είναι μια φάλαινα μόνο. Είναι δέκα, είκοσι, ολόκληρο κοπάδι. Και δεν μπορώ να κάνω τίποτα, είμαι δεμένος χειροπόδαρα.

-Μα φίλε μου Νεδ, είπε ο Σύμβουλος, γιατί δε ζητάς απ' τον πλοίαρχο Νέμο να σου δώσει την άδεια να κυνηγήσεις;

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση του ο Σύμβουλος κι ο Νεδ βρέθηκε κάτω για να βρει τον πλοίαρχο. Σε λίγα λεπτά βρέθηκαν κι οι δυο τους πάνω στο κατάστρωμα.

Ο πλοίαρχος παρακολουθούσε το κοπάδι που έπαιζε πάνω στο νερό σ' απόσταση ένα μίλι απ' το "Ναυτίλο".

-Είναι φάλαινες του νότου, είπε.

-Λοιπόν, κύριε, ρώτησε ο Καναδός, δεν μπορώ να

τις κυνηγήσω για να θυμηθώ το παλιό μου το επάγγελμα;

-Για ποιο σκοπό; απάντησε ο πλοίαρχος. Μόνο για να καταστρέψεις; Δε χρειαζόμαστε φαλαινόλαδο πάνω στο πλοίο.

-Ναι κύριε, συνέχισε ο Νεδ, στην Ερυθρά θάλασσα όμως μ' αφήσατε να κυνηγήσω το ντιγκόγκ.

-Έγινε, γιατί ήθελα φρέσκο κρέας για το πλήρωμα μου. Εδώ θα σκοτώσεις μόνο και μόνο για να σκοτώσεις. Ξέρω ότι αυτό το προνόμιο έχει δοθεί στον άνθρωπο, αλλά δεν εγκρίνω τέτοιες δολοφονικές διασκεδάσεις. Όταν καταστρέφετε τις νότιες φάλαινες, κάνετε μια πράξη που πρέπει να τιμωρηθεί κύριε Λαντ. Ήδη κοντεύει να εξαφανιστεί αυτό το είδος, που είναι πολύ χρήσιμο στον άνθρωπο. Αφήστε τα κήτη ήσυχα. Έχουν τόσους φυσικούς εχθρούς, τους φυσητήρες και τους ξιφίες, δε χρειάζονται κι εσάς.

Ο πλοίαρχος είχε δίκιο. Η βαρβαρότητα κι η αυσυνειδησία των ψαράδων κάποια μέρα σίγουρα θα εξαφανίσουν και την τελευταία φάλαινα.

Ο Νεδ Λαντ σφύριξε κάτι ανάμεσα απ' τα δόντια του, έχωσε τα χέρια του στις τσέπες του και μας γύρισε την πλάτη του. Αλλά ο πλοίαρχος Νέμο, ενώ παρακολουθούσε το κοπάδι, γύρισε προς το μέρος μου κι είπε:

-Είχα δίκιο, όταν είπα ότι οι φάλαινες έχουν αρκε-

τές φυσικούς εχθρούς. Αυτές οι φάλαινες που βλέπετε, σε λίγο θάχουν ν' αντιμετωπίσουν πολλούς τέτοιους. Βλέπετε κύριε Αροννάξ εκείνα τα μαύρα σημάδια που κουνιούνται;

-Ναι, πλοίαρχε του απάντησα.

-Είναι φυσητήρες – απαίσια ζώα – μερικές φορές συνάντησα διακόσιους και τριακόσιους μαζί. Όσο γι' αυτούς, επειδή είναι σκληρά και κακά ζώα, έχουν δικιο που τα κηνηγούν.

Ακούγοντας τις τελευταίες λέξεις ο Καναδός γύρισε απότομα.

-Λοιπόν, πλοίαρχε, είτε, υπάρχει καιρός να σώσουμε τις φάλαινες;

-Δε χρειάζεται να εκτεθούμε. Ο "Ναυτίλος" θα τους διαλύσει, γιατί έχει έν' ατσαλένιο έμβολο καλύτερο απ' το καμάκι σου.

Ο Καναδός απλώς σήκωσε τους ώμους του. Να χτυπήσει αυτά τα κήτη μ' έμβολο; Πού ακούστηκε τέτοιο πράγμα ξανά;

-Περιμένετε κύριε Αροννάξ, είπε ο πλοίαρχος. Θα σας δείξουμε κάτι που δε συναντήσατε ποτέ σας. Δεν πρέπει να λυπηθούμε αυτά τα θηρία που δεν είναι τίποτ' άλλο παρά στόμα και δόντια.

Στόμα και δόντια! Κανένας δε θα μπορούσε να περιγράψει καλύτερα αυτό το μακροκέφαλο κήτος, που μερικές φορές φτάνει τα εικοσιπέντε μέτρα. Το τερά-

στιο κεφάλι του καλύπτει το ένα τρίτο όλου του σώματος του. Είναι καλύτερα οπλισμένος από τη φάλαινα και το πάνω σαγόνι του αποτελείται από χόντρο, που είναι γεμάτος από εικοσιπέντε μεγάλα δόντια, περίπου είκοσι εκατοστά μήκος. Τα δόντια αυτά είναι κυλινδρικά και κωνικά στη βάση τους και ζυγίζούν δύο κιλά περίπου. Στο πάνω μέρος του κεφαλιού του, ανάμεσα σε κοιλότητες, βρίσκεται το πολύτιμο λάδι σπερμακέτι. Ο φυσητήρας είναι άσχημο ζώο, που μοιάζει περισσότερο με γυρίνο, παρά με ψάρι, σύμφωνα με περιγραφές του Φρεντόλ. Είναι κακοφτιαγμένος κι ολόκληρη η αριστερή πλευρά του είναι μια αποτυχία, γιατί βλέπει μόνο με το δεξί του μάτι.

Αλλά το κακοσχηματισμένο κοπάδι μας πλησίαζε. Είχαν δει τις φάλαινες κι ετοιμάζονταν να τους επιτεθούν. Φαινόταν απ' την αρχή ότι οι φυσητήρες θα κέρδιζαν, όχι μόνο γιατί ήταν καλύτερα οπλισμένοι για επίθεση, αλλά και γιατί μπορούσαν να σταθούν περισσότερη ώρα στο νερό. Μόλις προλαβαίναμε να βοηθήσουμε τις φάλαινες. Ο “Ναυτίλος” βυθίστηκε αμέσως κάτω απ' το νερό. Ο Σύμβουλος, ο Νεδ Λαντ κι εγώ πήραμε τις θέσεις μας μπροστά απ' το παράθυρο στο σαλόνι, ενώ ο πλοίαρχος πήγε με τον τιμονιέρη για να οδηγήσει το πλοίο του πάνω στους φυσητήρες. Η μάχη ανάμεσα στους φυσητήρες και στις φάλαινες είχε αρχίσει όταν φτάσαμε. Στην αρχή δε φοβήθηκαν καθό-

λου μόλις είδαν αυτό το μηχανήμα να μπαίνει ανάμεσα τους, αλλά σύντομα αναγκάστηκαν να προσπαθήσουν να σωθούν. Τι μάχη! Ο “Ναυτίλος” δεν ήτανε τίποτε άλλο παρά ένα καμάκι που το κουνούσε ο πλοίαρχος. Βυθιζόταν σε κείνες τις σάρκες και τις τρυπούσε απ' τη μια πλευρά στην άλλη αφήνοντας δυο κομμάτια που σπαρταρούσαν. Αισθανόμασταν τα χτυπήματα απ' τις ουρές τους που τράνταζαν το “Ναυτίλο”. Το πλοίο μας μόλις σκότωνε τον ένα φυσητήρα, έτρεχε στον άλλο. Όταν βυθίζονταν τα κήτη, βυθιζόταν κι ο “Ναυτίλος” ή έβγαινε στην επιφάνεια, όταν έβγαιναν κομματιάζοντας τα πάντα.

Τι σφαγή! Τι θόρυβος στην επιφάνεια του νερού! Τι φωνές! Μια ολόκληρη ώρα κράτησε η μάχη και μόνο λίγοι φυσητήρες κατόρθωσαν να σωθούν.

Αρκετές φορές δέκα ή δώδεκα απ' αυτούς προσπάθησαν να σπάσουν το “Ναυτίλο” με το βάρος τους. Απ' το παράθυρο βλέπαμε τα τεράστια στόματα τους γεμάτα δόντια. Ο Νεδ Λαντ τους απειλούσε και τους έβριζε. Μερικοί απ' τους φυσητήρες κολλούσαν πάνω στο πλοίο μας, αλλά μ' ένα τίναγμα ξεφεύγαμε.

Σε λίγο κατάλαβα ότι ανεβαίναμε στην επιφάνεια. Ανέβηκα γρήγορα στο κατάστρωμα. Η θάλασσα ήταν γεμάτη από κομματιασμένα σώματα. Πλέαμε ανάμεσα σε γιγαντιαία σώματα, ενώ τα κύματα ήταν βαμμένα κόκκινα για αρκετά μίλια. Ο πλοίαρχος ήρθε κοντά

μας.

-Λοιπόν, κύριε Λαντ; είπε.

-Λοιπόν κύριε, απάντησε ο Καναδός, του οποίου ο ενθουσιασμός είχε καλμάρει, ήταν σίγουρα τρομερό θέαμα. Εγώ όμως δεν είμαι χασάπης, είμαι μόνο κυνηγός. Αυτό το πράγμα είναι σφαγή.

-Ήταν σφαγή βλαβερών ζώων, απάντησε ο πλοίαρχος, κι ο “Ναυτίλος” δεν είναι μαχαίρι.

-Προτιμώ το καμάκι μου, είπε ο Καναδός.

-Καθένας με το δικό του όπλο, απάντησε ο πλοίαρχος, κοιτάζοντας επίμονα το Νεδ Λαντ.

Φοβήθηκα ότι ο Νεδ Λαντ θα παρασυρόταν απ’ το θυμό του και θάχαμε άσχημα επακόλουθα. Αλλ’ ευτυχώς ο θυμός του ξεχάστηκε μόλις είδε μια φάλαινα που συναντήσαμε. Το πλάσμα δεν είχε γλιτώσει απ’ τα δόντια του φυσητήρα. Αναγνώρισα τη νότια φάλαινα απ’ το επίπεδο κεφάλι της που ήταν τελείως μαύρο. Το καημένο το κήτος ήταν ξαπλωμένο πλάγια, γεμάτο τρύπες από τις δαγκωματιές και σχεδόν νεκρό. Στην άκρη του κομματιασμένου του πτερύγιου κρεμόταν ένα μικρό φαλαινάκι, που δε σώθηκε απ’ τη σφαγή. Απ’ τ’ ανοιχτό του στόμα έτρεχε νερό. Ο πλοίαρχος Νέμο οδήγησε το “Ναυτίλο” κοντά στο πτώμα. Δυο απ’ τους άντρες ανέβηκαν πάνω στη φάλαινα κι είδα μ’ έκπληξη να τραβούν απ’ τα στήθια της όλο το γάλα, που ζύγιζε δυο ή τρεις τόνους. Ο πλοίαρχος μου πρόσφερε ένα φλυ-

τζάνι απ’ το γάλα, που ήταν ακόμα ζεστό. Δεν μπόρεσα να κρύψω την απέχθεια μου γι’ αυτό, αλλά με διαβεβαίωσε ότι ήταν εξαιρετικό και δεν ξεχώριζε από το γάλα της αγελάδας. Το δοκίμασα και μου άρεσε. Θάταν πολύ χρήσιμο σε μας, γιατί θα κάναμε αλατισμένο βούτυρο και τυρί και θάχαμε μια ποικιλία στη συνηθισμένη μας τροφή.

Από κείνη τη μέρα πρόσεξα ότι η συμπεριφορά του Νεδ χειροτέρευε μέρα με τη μέρα κι αποφάσισα να τον παρακολουθώ συνέχεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Το παγόβουνο

Ο “Ναυτίλος” συνέχιζε την πορεία του προς το νότο ακολουθώντας το δέκατο πέμπτο μεσημβρινό με μεγάλη ταχύτητα. Ήθελε να φτάσει στον Πόλο; Δεν το πίστευα, γιατί κάθε προσπάθεια να φτάσουν εκεί είχε αποτύχει μέχρι τώρα. Η εποχή μάλιστα ήταν προχωρημένη, γιατί στις ανταρκτικές περιοχές η 13^η του Μάρτη αντιστοιχεί με τη 13^η του Σεπτέμβρη. Στις 14 του Μάρτη είδα πάγους να επιπλέουν στη θάλασσα σε πλάτος 55^ο, αλλά ήταν απλώς κομμάτια που σχημάτιζαν σκοπέλους. Ο “Ναυτίλος” συνέχιζε να μένει στην επιφάνεια του νερού. Ο Νεδ Λαντ, που είχε ψαρέψει στις αρκτικές θάλασσες, ήταν εξοικειωμένος με τα παγόβουνα, αλλά ο Σύμβουλος κι εγώ τα θαυμάζαμε για πρώτη φορά. Στην ατμόσφαιρα προς τη νότια πλευρά απλωνόταν μια άσπρη κορδέλα που μας θάμπωνε. Οι Άγγλοι φαλαινοκυνηγοί την είχαν ονομάσει “άις μπλινγκ”. Όσο πυκνά κι αν είναι τα σύννεφα, φαίνεται πάντοτε και δηλώνει την παρουσία πάγων.

Πραγματικά, σύντομα φάνηκαν μεγαλύτεροι πάγοι

που εξέπεμπαν τη λάμψη τους. Μερικοί απ' τους πάγους είχαν πράσινες φλέβες, σα νάχαν χαραχτεί από θειούχο χαλκό, άλλοι έμοιαζαν σαν τεράστιους αμέθυστους κι άλλοι αντανακλούσαν τις ακτίνες του ήλιου. Όσο περισσότερο πλησιάζαμε προς το νότο, τόσο περισσότεροι γίνονταν οι πάγοι.

Στις 60^ο πλάτος κάθε πέρασμα εξαφανίστηκε. Αλλά ψάχνοντας προσεχτικά ο πλοίαρχος βρήκε ένα στενό πέρασμα, απ' το οποίο γλίστρησε με θάρρος γνωρίζοντας ότι θάκλεινε πίσω του. Έτσι οδηγημένος απ' το έξυπνο χέρι του πλοίαρχου ο “Ναυτίλος” πέρασε ανάμεσα απ' τους πάγους με μια ακρίβεια που μάγευε το Σύμβουλο.

Η θερμοκρασία ήταν πολύ χαμηλή, το θερμόμετρο έδειχνε δυο – τρεις βαθμούς κάτω απ' το μηδέν, αλλά εμείς ήμασταν ντυμένοι με χοντρές γούνες και δεν κρυώναμε. Άλλωστε έφτανε να κατεβούμε λίγα μέτρα πιο κάτω για να βρούμε μια υποφερτή ατμόσφαιρα.

Αν φτάναμε δυο μήνες πιο μπροστά, θάχαμε συνέχεια μέρα, αλλά τώρα είχαμε νύχτα απ' τις τρεις μέχρι τις τέσσερις τ' απόγευμα. Αργότερα η νύχτα θα κρατούσε έξι μήνες συνέχεια.

Στις 15 του Μάρτη βρισκόμασταν στο πλάτος της Νέας Σέτλαντ και της Νότιας Ορκνέι. Ο πλοίαρχος μούπε ότι εδώ κατοικούσαν αναρίθμητες φώκιες, αλλά οι Άγγλοι κι οι Αμερικάνοι φαλαινοκυνηγοί με τη μα-

νία της καταστροφής έσφαξαν τις μικρές και τις μεγάλες φώκιες κι έτσι άφησαν τη σιωπή και το θάνατο εδώ, που κάποτε ήταν ζωή και κίνηση.

Κατά τις οχτώ η ώρα το πρωί στις 16 του Μάρτη ο “Ναυτίλος” ακολουθώντας τον πεντηκοστό πέμπτο μεσημβρινό πέρασε τον ανταρκτικό κύκλο. Ο πάγος μας περικύκλωνε, αλλά ο πλοίαρχος περνούσε απ’ το ένα πέρασμα στο άλλο ανεβαίνοντας όλο και πιο ψηλά. Δεν μπορώ να σας περιγράψω την έκπληξη μου για τις ομορφιές αυτών των περιοχών. Τα παγόβουνα είχαν τις πιο περίεργες μορφές. Εδώ το σύνολο τους σχημάτιζε μια ανατολική πόλη με τους μιναρέδες και τα τζαμιά της, εκεί μια πολιτεία γκρεμισμένη. Όλο το θέαμα άλλαζε συνέχεια απ’ τις αχτίδες του ήλιου ή χανόταν μέσα στην ομίχλη. Κρότοι και κατρακυλίσματα ακούγονταν, που άλλαζαν το σκηνικό.

Συχνά, μη βλέποντας έξοδο, σκεφτόμουν ότι ήμασταν τελείως φυλακισμένοι, αλλά ο πλοίαρχος πάντοτε εύρισκε ένα καινούργιο πέρασμα. Στις 16 του Μάρτη τα παγόβουνα έκλεισαν τελείως το δρόμο μας, αλλά και πάλι ο πλοίαρχος δε σταμάτησε, έριξε το “Ναυτίλο” μέσα στο παγόβουνο και το έσπασε ανοίγοντας δρόμο.

Δυνατοί άνεμοι φυσούσαν συνοδευμένοι από πυκνές ομίχλες, που δε μας άφηναν να δούμε τίποτα, όταν βρισκόμασταν στο κατάστρωμα. Η θερμοκρασία

ήταν πάντοτε πέντε βαθμοί κάτω απ’ το μηδέν και το χιόνι έπεφτε πυκνό.

Τέλος, στις 18 του Μάρτη, μετά από πολλές προσπάθειες ο “Ναυτίλος” κλείστηκε τελείως από ένα ακίνητο φράγμα, που ήταν καμωμένο από βουνά κολλημένα μεταξύ τους.

-Παγόβουνο! μου είπε ο Καναδός.

Ήξερα ότι για το Νεδ και για τους άλλους που είχαν προηγηθεί το παγόβουνο ήταν απροσπέραστο εμπόδιο. Ο ήλιος φάνηκε για μια στιγμή το μεσημέρι κι ο πλοίαρχος έκανε τις παρατηρήσεις του, που έδειξαν ότι βρισκόμασταν σε 51° 30_μήκος και 67° 39_πλάτος. Δε βλέπαμε καθόλου το νερό της θάλασσας. Κάτω απ’ το έμβολο του “Ναυτίλου” βρισκόταν μια απέραντη πεδιάδα με ακαθόριστους όγκους κι έτσι αναγκάστηκε να σταματήσει την πορεία του. Συνήθως όσοι δεν μπορούν να πάνε μπροστά πηγαίνουν προς τα πίσω. Ούτε και πίσω μπορούσαμε να πάμε, γιατί τα πάντα ήταν κλειστά γύρω μας.

Αυτό έγινε κατά τις δύο τ’ απόγευμα κι ο καινούργιος πάγος σχηματιζόταν γύρω απ’ το πλοίο μας με καταπληκτική ταχύτητα. Άρχισα να σκέφτομαι ότι ο πλοίαρχος δεν είχε κάνει σωστές ενέργειες.

Εκείνη τη στιγμή βρισκόμουν στο κατάστρωμα κι ο πλοίαρχος εδώ κι αρκετή ώρα παρατηρούσε την κατάσταση μας, όταν γύρισε και μου είπε:

-Λοιπόν κύριε, τι σκέφτεστε γι' αυτό;

-Νομίζω ότι πιαστήκαμε, πλοίαρχε.

-Δηλαδή, κύριε Αροννάξ, πιστεύετε πραγματικά ότι δε θα ξεμπλεχτεί ο “Ναυτίλος”;

-Με μεγάλη δυσκολία, πλοίαρχε, γιατί η εποχή έχει προχωρήσει πολύ και δε θα λειώσουν οι πάγοι.

-Α! είπε ο πλοίαρχος με ειρωνικό τόνο πάντοτε. Θα είστε ο ίδιος. Δε βλέπετε τίποτ' άλλο παρά δυσκολίες κι εμπόδια, ενώ σας διαβεβαιώνω ότι ο “Ναυτίλος” μπορεί όχι μόνο να ξεμπλεχτεί, αλλά και να προχωρήσει περισσότερο.

-Περισσότερο προς το νότο; ρώτησα κοιτάζοντας τον πλοίαρχο.

-Ναι, κύριε, θα προχωρήσουμε προς τον Πόλο.

-Προς τον Πόλο; ρώτησα ανίκανος να το πιστέψω.

-Ναι, απάντησε ο πλοίαρχος ψυχρά, προς τον ανταρκτικό Πόλο, σε κείνο τ' άγνωστο σημείο απ' όπου ξεκινούν όλοι οι μεσημβρινοί. Ξέρετε ότι κάνω ό,τι θέλω με το “Ναυτίλο”!

Ναι, τόξερα! Ήξερα ότι αυτός ο άντρας ήταν γενναίος, ακόμα και στα παράλογα. Αλλά το να υπερπηδήσεις τα εμπόδια του Νότιου Πόλου, όπου δεν είχε φτάσει κανένας, ήταν μια τρελή επιχείρηση, που μόνο ένας μανιακός θα σκεφτόταν. Τότε μου ήρθε η ιδέα να ρωτήσω αν είχε ανακαλύψει πιο μπροστά το Νότιο Πόλο.

-Όχι κύριε, απάντησε, θα τον ανακαλύψουμε μαζί.

Όπου απότυχαν οι άλλοι, εγώ θα πετύχω.

-Σας καταλαβαίνω, κύριε, και σας πιστεύω. Ας προχωρήσουμε, δεν υπάρχουν εμπόδια μπροστά μας! Ας σπάσουμε το παγόβουνο. Κι αν δεν υποχωρήσουμε, ας βάλουμε φτερά στο “Ναυτίλο” για να πετάξει.

-Να πετάξει! είπε ο πλοίαρχος Νέμο ήσυχα, δε θα πετάξει, θα πάμε κάτω απ' τα παγόβουνα.

-Από κάτω; φώναξα. Αμέσως όμως άρχισα να καταλαβαίνω ότι ακόμα και σ' αυτή τη δύσκολη επιχείρηση ο “Ναυτίλος” θα τα κατάφερνε.

-Βλέπω ότι αρχίζουμε να καταλαβαινόμαστε, είπε ο πλοίαρχος μισοχαμογελώντας. Καταλαβαίνετε την επιτυχία αυτής της επιχείρησης αυτό που είναι δύσκολο για τα απλά πλεούμενα, είναι πολύ εύκολο για το “Ναυτίλο”. Έχουμε μια δυσκολία όμως. Αν μείνουμε αρκετές μέρες κάτω απ' το νερό, δε θάχουμε αέρα ν' αναπνεύσουμε.

-Δε νομίζω, απάντησα. Ο “Ναυτίλος” έχει μεγάλες δεξαμενές, που μπορούμε να τις γεμίσουμε και νάχουμε αρκετό.

-Ναι, αλλά μπορεί η θάλασσα νάναι όλη καλυμμένη απ' τους πάγους κι έτσι πώς θα βγούμε;

-Μην ξεχνάτε, κύριε, ότι ο “Ναυτίλος” έχει ένα φοβερό έμβολο, που μπορεί να σπάσει όλους τους πάγους.

-Αλήθεια, κύριε καθηγητά, σήμερα είστε γεμάτος ιδέες.

-Επιπλέον, γιατί να μη βρούμε το Νότιο Πόλο έτσι ανοιχτό όπως είναι κι ο Βόρειος;

Οι προετοιμασίες για την τολμηρή επιχείρηση άρχισαν. Οι δυνατές μηχανές του “Ναυτίλου” γέμισαν τις δεξαμενές αέρα και κατά τις δύο η ώρα ο πλοίαρχος δήλωσε ότι θάκλειναν τα διαφράγματα. Έριξα μια ματιά στο τεράστιο παγόβουνο πούκλεινε το δρόμο μας. Ο καιρός ήταν καλός, η ατμόσφαιρα καθαρή, αλλά το κρύο δυνατό, δώδεκα βαθμούς κάτω απ' το μηδέν.

Δέκα άντρες περίπου ανέβηκαν στις πλευρές του πλοίου για να σπάσουν τους πάγους. Τελείωσαν γρήγορα κι ο “Ναυτίλος” βυθίστηκε γρήγορα. Κάθισα με το Σύμβουλο στο σαλόνι και βλέπαμε τα χαμηλότερα μέρη του Νότιου Παγωμένου Ωκεανού. Το θερμομέτρο ανέβηκε και σε λίγο βρισκόμασταν κάτω απ' το παγόβουνο.

-Θα περάσουμε, κύριε, είπε ο Σύμβουλος.

-Το πιστεύω, απάντησα.

Ο “Ναυτίλος” πήγαινε με ταχύτητα εικοσιέξι μίλια την ώρα κι αν συνεχίζαμε έτσι, θα φτάναμε στον Πόλο σε σαράντα ώρες.

Μέχρι τις δύο η ώρα το βράδυ η καινούργια κατάσταση μας κράτησε στο παράθυρο. Η θάλασσα φωτιζόταν απ' το ηλεκτρικό φανάρι, αλλά ήταν ερημωμένη.

Ψάρια δε ζουν σ' αυτά τα παγωμένα μέρη. Κατά τις δύο πήγαμε να ξεκουραστούμε. Στους διαδρόμους δε συνάντησα τον πλοίαρχο κι υπόθεσα ότι θα βρισκόταν κοντά στον τιμονιέρη.

Το επόμενο πρωινό, στις 19 του Μάρτη, ξαναπήγα στο σαλόνι. Η ταχύτητα είχε μειωθεί και κατάλαβα ότι ανεβαίναμε στην επιφάνεια αδειάζοντας τις δεξαμενές μας. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Θ' αντικρίζαμε τον Πόλο; Όχι! Ένα χτύπημα μας ειδοποίησε ότι ο “Ναυτίλος” χτύπησε στη βάση του παγόβουνου που ήταν πολύ παχύ. Είχαμε πραγματικά “κολλήσει”, για να χρησιμοποιήσουμε θαλασσινή έκφραση, αλλά σε πραγματικά μεγάλο βάθος, χιλιάδες πόδια κάτω απ' τον πάγο.

Αρκετές φορές εκείνη τη μέρα προσπαθήσαμε να βγούμε προς τα πάνω, αλλά κάθε φορά χτυπούσαμε στο παγόβουνο.

Μέχρι τη νύχτα η κατάσταση δεν είχε αλλάξει καθόλου. Σύμφωνα με τις συνήθειες του “Ναυτίλου” ο αέρας έπρεπε νάχε ανανεωθεί πριν από τέσσερις ώρες, αλλά δεν υποφέραμε πολύ. Ο πλοίαρχος μάλιστα δεν έλεγε τίποτα για τις δεξαμενές. Ο ύπνος μου ήταν ανήσυχος κείνη τη νύχτα. Ξύπνησα αρκετές φορές απ' το φόβο μου για το τι θα γινόταν.

Κατά τις τρεις η ώρα παρατήρησα ότι ανεβαίναμε. Το παγόβουνο γινόταν σιγά – σιγά παγόκαμπος και σε

λίγο κατά τις έξι η ώρα το πρωί της 19 του Μάρτη, η πόρτα του σαλονιού άνοιξε κι ο πλοίαρχος φάνηκε λέγοντας:

-Η θάλασσα είναι ελεύθερη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Ο Νότιος Πόλος

Ορμησα προς το κατάστρωμα. Ναι! Η θάλασσα ήταν ελεύθερη και μόνο λίγα κομμάτια πάγου ήταν σκορπισμένα. Μια απέραντη έκταση νερού, ένας κόσμος από πουλιά στον αέρα και μυριάδες ψάρια κάτω απ' το νερό. Το θερμόμετρο έδειχνε τρεις βαθμούς πάνω απ' το μηδέν.

-Είμαστε στον Πόλο; ρώτησα τον πλοίαρχο με καρδιοχτύπι.

-Δεν ξέρω, απάντησε. Το μεσημέρι θα κάνω τους υπολογισμούς μου.

-Καλά, θα φανεί ο ήλιος πίσω απ' την ομίχλη; ρώτησα κοιτάζοντας το σκυθρωπό ουρανό.

-Αν φανεί λίγο, θα με βοηθήσει, απάντησε.

Περίπου δέκα μίλια προς το νότο ένα μοναχικό νησί υψωνόταν σε ύψος διακόσια μέτρα. Προχωρήσαμε προς τα κει και σε μια ώρα το φτάσαμε, ενώ σε δυο ώρες είχαμε κάνει το γύρο του. Ένα στενό κανάλι το χώριζε απ' τη στεριά. Η ύπαρξη αυτής της στεριάς επαλήθευε την υπόθεση του Μωρύ. Ο διορατικός Αμε-

ρικόανος είχε παρατηρήσει ότι ανάμεσα στο Νότιο Πόλο και στον εξηκοστό παράλληλο η θάλασσα ήταν καλυμμένη από πάγους που ποτέ δε συναντάς στο Βόρειο Ατλαντικό. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς η μάζα του πάγου που κάλυπτε το Νότιο Πόλο ήταν 2.500 μίλια. Ο “Ναυτίλος” όμως από φόβο μην εξοκείλει έμεινε εξάκσια μέτρα μακριά απ’ την ακτή. Η βάρκα ετοιμάστηκε. Ο πλοίαρχος, δυο άντρες με τα όργανα των υπολογισμών, ο Σύμβουλος κι εγώ μπήκαμε μέσα. Ήταν δέκα η ώρα το πρωί. Δεν είχα δει το Νεδ Λαντ και χωρίς αμφιβολία δε θάθελε να παραδεχτεί το γεγονός ότι φτάσαμε στο Νότιο Πόλο. Σε λίγο φτάσαμε στην ακτή. Ο Σύμβουλος ετοιμάστηκε να πηδήξει, αλλά τον συγκράτησα.

-Κύριε, είπα στον πλοίαρχο, σε σας ανήκει η τιμή να πατήσετε πρώτος σ’ αυτή τη γη.

-Μάλιστα, αλλά διστάζω, γιατί κανένας μέχρι τώρα δεν πάτησε το πόδι του εδώ.

Πήδησε ελαφρά πάνω στην ξηρά, ενώ η καρδιά του χτυπούσε απ’ τη συγκίνηση. Σκαρφάλωσε σ’ ένα βράχο και κει με τα χέρια του σταυρωμένα, βουβός, ακίνητος και με μια δυνατή ματιά έδειχνε σα να καταχτούσε όλες τις νότιες περιοχές. Μετά από πέντε λεπτά συνήρθε απ’ την έκσταση, γύρισε και μου είπε:

-Ελάτε, κύριε καθηγητά.

Κατέβηκα στην ξηρά ακολουθούμενος απ’ το Σύμ-

βουλο, αφήνοντας τους δυο άντρες στη βάρκα. Για αρκετή απόσταση το έδαφος ήταν κοκκινωπό κι αμμονδερό, κάτι σα λειωμένο τούβλο, σκουριά, λάβα κι ελαφρόπετρες. Φαινόταν ολοκάθαρα ότι υπήρχε ηφαίστειο πριν. Σε μερικές μεριές από μικρές τρύπες έβγαινε καπνός με μυρωδιά από θειάφι.

Ξέρουμε ότι σ’ αυτές τις ανταρκτικές χώρες ο Τζέ-ημς Ρος βρήκε δύο κρατήρες, του Ερέβους και του Τρόμου, σ’ ενέργεια, στον 167^ο μεσημβρινό σε πλάτος 77^ο 32’. Η βλάστηση αυτής της ερημικής περιοχής μου φάνηκε πάρα πολύ φτωχή. Λίγες λειχήνες και μερικά μελανόξανθα βρίσκονταν πάνω στους μαύρους βράχους και λίγα μικροσκοπικά φυτά, κάτι σα φύκια, επέπλεαν πάνω στην ακτή. Αυτή ήταν όλη η βλάστηση της περιοχής, ενώ η παραλία ήταν στρωμένη με μαλάκια, μικρά μύδια, μαλακά βουκάρδια σε σχήμα καρδιάς και κλιούς με σώματα από μεμβράνη και κεφάλια με δυο λοβούς.

Ανάμεσα στ’ άλλα ζωόφυτα φάνηκαν και μερικοί κοραλλένιοι θάμνοι, που σύμφωνα με το Ρος κατοικούν στις ανταρκτικές θάλασσες σε βάθος χίλια μέτρα. Χιλιάδες πουλιά απ’ όλα τα είδη πετούσαν τριγύρω και μας ζάλιζαν με τις φωνές τους. Άλλα κάθονταν στους βράχους και μας κοίταζαν καθώς περνούσαμε χωρίς να φοβούνται. Υπήρχαν και πιγκουίνοι ευκίνητοι στο νερό, αλλά βαριοί κι αδέξιοι στην ξηρά, που έβγαζαν

δυνατές κραυγές. Ανάμεσα στα πουλιά ξεχώρισα και χιονίδες, μεγάλες σαν περιστέρια. Ο Σύμβουλος μάζεψε αρκετά, γιατί, αν μαγειρευτούν καλά, κάνουν νόστιμο φαγητό. Αλμπατρός πετούσαν στον αέρα κι άνοιγαν τα φτερά τους τέσσερα μέτρα περίπου. Τέλος είδαμε πολλούς θαλασσοβάτες, άλλους μ' άσπρα, άλλους με καφετιά φτερά κι άλλους με γαλάζια, που είναι τόσο παχουλοί, ώστε οι κάτοικοι των Φερρών, όπως είπα στο Σύμβουλο, τους βάζουν φυτίλι και τους ανάβουν.

-Λίγο ακόμα, είπε ο Σύμβουλος, και θάτανε τέλειες λάμπες! Βέβαια δε θα περιμέναμε η φύση να τους έβαζε και φυτίλια.

Μισό μίλι πιο κει το χώμα ήταν τρυπημένο από φωλιές κολοβόπτρων, απ' όπου έβγαιναν άπειρα πουλιά. Ο πλοίαρχος κυνήγησε εκατοντάδες απ' αυτά. Έβγαζαν κάτι κραυγές σα γκαρίσματα γαϊδάρου κι είχαν μέγεθος πάπιας. Μπορούσες να τα σκοτώσεις και με πέτρες, γιατί δεν έτρεχαν να σωθούν.

Η ομίχλη όμως δεν τραβήχτηκε και κατά τις έντεκα η ώρα ο ήλιος δεν είχε φανεί ακόμα. Άρχισα ν' ανησυχώ, γιατί δε θα μπορούσαμε να κάνουμε τις μετρήσεις μας και δε θα μαθαίναμε αν είχαμε φτάσει στον Πόλο. Όταν πλησίασα τον πλοίαρχο, τον βρήκα να κάθεται σ' ένα βράχο παρακολουθώντας τον ουρανό. Φαινόταν ανήσυχος και ταραγμένος. Τι θάκανε; Αυτός ο πανίσχυρος άντρας δεν μπορούσε να διατάξει τον ουρανό,

όπως και τη θάλασσα. Το μεσημέρι έφτασε κι ο ήλιος δε φαινόταν. Σε λίγο άρχισε να χιονίζει.

-Θα περιμένουμε μέχρι αύριο, είπε ο πλοίαρχος ήσυχα και ξαναγυρίσαμε στο "Ναυτίλο".

Η χιονοθύελλα συνεχίστηκε μέχρι την άλλη μέρα. Ήταν αδύνατο να μείνουμε στο κατάρωμα και κατεβήκαμε στο σαλόνι. Από κει ακούγαμε τις φωνές των πουλιών που έπαιζαν μέσα στην καταιγίδα. Ο "Ναυτίλος" δεν έμεινε ακίνητος, αλλά προχώρησε δέκα μίλια προς το νότο. Την άλλη μέρα, στις 20 του Μάρτη, το χιόνι σταμάτησε. Το κρύο δυνάμωσε και το θερμόμετρο έδειχνε δυο βαθμούς κάτω απ' το μηδέν. Η ομίχλη σηκώθηκε και μάλλον θα κάναμε τις μετρήσεις μας, ο πλοίαρχος όμως δεν είχε φανεί ακόμα. Πήραμε τη βάρκα, ο Σύμβουλος κι εγώ, και βγήκαμε στη στεριά. Το χώμα ήταν και πάλι γεμάτο από λάβα, αλλά δεν έβλεπα τον κρατήρα απ' όπου βγήκε. Η ακτή ήταν γεμάτη πουλιά, αλλά και φώκιες, που μας κοίταζαν περίεργα και δεν έφευγαν όταν πλησιάζαμε, γιατί δεν είχαν επαφή με ανθρώπους.

-Κύριε, είπε ο Σύμβουλος, πώς λέγονται αυτά τα ζώα;

-Φώκιες.

Ήταν οχτώ η ώρα το πρωί. Θέλαμε τέσσερις ώρες ακόμα μέχρι τις δώδεκα που θα μπορούσαμε να κάνουμε τους υπολογισμούς μας. Τράβηξα προς ένα λι-

μάνι που ανοιγόταν στην απότομη γρανιτένια ακτή. Εκεί, μπορώ να σας διαβεβαιώσω, όλοι οι πάγοι ήταν σκεπασμένοι από αμέτρητε φώκιες. Άθελα μου αναζήτησα το γέρο – Πρωτέα, το μυθολογικό βοσκό που φύλαγε τα κοπάδια του Ποσειδώνα. Οι φώκιες σχημάτιζαν ομάδες, αρσενικές και θηλυκές. Οι αρσενικοί πρόσεχαν την οικογένεια κι οι μητέρες θήλαζαν τα μικρά τους, που μερικά είχαν δυναμώσει αρκετά και μπορούσαν να περπατούν. Όταν ήθελαν ν' αλλάξουν θέση, έκαναν μικρά πηδήματα πιέζοντας το κορμί τους και βοηθούμενες απ' το πτερύγιο τους. Όταν όμως βρίσκονταν μέσα στο νερό – που είναι φυσικό τους στοιχείο – με το μαλακό και χοντρό τρίχωμα τους και τα μεμβρανώδη πόδια κολυμπούν θαυμάσια. Όταν ξεκουράζονταν στη στεριά, έπαιρναν τις πιο χαριτωμένες στάσεις, γι' αυτό οι αρχαίοι παρατηρώντας τις γλυκιές κι εκφραστικές ματιές τυς, που ξεπερνάνε κι αυτές τις γυναικείες, τα διάφανα μάτια τους και τις θελκτικές στάσεις τους, τις μεταμόρφωσαν τις αρσενικές σε τρίτωνες και τις θηλυκές σε νεράιδες. Υπογράμμισα στο Σύμβουλο την αξιοσημείωτη ανάπτυξη των λοβών του μυαλού αυτών των θηλαστικών. Κανένα άλλο θηλαστικό, εκτός απ' τον άνθρωπο, δεν έχει τόση ποσότητα εγκεφάλου. Μπορούμε εύκολα να τις εκπαιδεύσουμε και συμφωνώ μ' άλλους φυσιοδίφες ότι αν γυμναστούν σωστά, μπορούν να μας χρησιμεύσουν σαν σκύλοι ψαρέ-

ματος.

-Δεν είναι επικίνδυνα αυτά τα ζώα; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Όχι εκτός αν τους επιτεθείς. Όταν χρειάζεται να υπερασπίσουν τα μικρά τους, ο θυμός τους είναι τρομερός και πολλές φορές έπεσαν πάνω σε βάρκες και τις έκαναν κομμάτια.

-Είχαν πολύ δίκιο.

-Ε! Καλά! Δεν είπα όχι!

Δυο μίλια παρακάτω σταματήσαμε στ' ακρωτήριο που προστάτευε το λιμάνι απ' τους νότιους άνεμους. Από μακριά ακούγαμε δυνατά μουνγκρίσματα σαν αυτά που βγάζει μια αγέλη ζώων.

-Ωραία, είπε ο Σύμβουλος, κονσέρτο από ταύρους!

-Όχι! Κονσέρτο από θαλάσσιους ελέφαντες.

-Μαλώνουν;

-Ή μαλώνουν ή παίζουν.

Αρχίσαμε να σκαρφαλώνουμε τους μαύρους βράχους που κατρακυλούσαν προς τα κάτω. Έπεσα πολλές φορές, αλλά ο Σύμβουλος, πιο συνετός ή πιο σταθερός, δεν έπεφτε καθόλου και με βοηθούσε κάθε φορά να σηκωθώ, λέγοντας:

-Αν ο κύριος είχε την καλοσύνη να κάνει μεγαλύτερα βήματα, θα κρατούσε την ισορροπία του καλύτερα.

Όταν φτάσαμε σ' ένα ψηλό σημείο, είδαμε τους θαλάσσιους ελέφαντες να παίζουν μεταξύ τους και να

φωνάζουν από ευχαρίστηση κι όχι από θυμό. Καθώς περνούσαμε δίπλα τους είχα την ευκαιρία να τους παρατηρήσω, αφού δεν κουνιόντουσαν καθόλου. Το δέρμα τους ήταν χοντρό και ζαρωμένο και κιτρινωπό και το τρίχωμα τους κοντό και αραιό.

Η ώρα είχε πάει έντεκα κι άρχισα να σκέφτομαι την επιστροφή, γιατί ήθελα νάμαι κοντά, όταν ο πλοίαρχος θάκανε τις μετρήσεις του. Στις έντεκα και μισή βρισκόμασταν πίσω στο σημείο που βρισκόταν η βάρκα μας. Ο πλοίαρχος Νέμο βρισκόταν στη στεριά με τα όργανα του και παρατηρούσε τον ουρανό. Περίμενε να βγει ο ήλιος για να μετρήσει. Μάταια όμως. Ήταν το πεπρωμένο μας φαίνεται. Θα περιμέναμε μέχρι αύριο κι αν δεν έβγαινε, έπρεπε να παραιτηθούμε. Πραγματικά η άλλη μέρα ήταν η 21^η του Μάρτη, δηλαδή ισημερία. Ο ήλιος θα χανόταν για έξι μήνες και θάρχιζε η μεγάλη πολική νύχτα. Απ' το Σεπτέμβριο η ισημερία είχε φανεί στο βόρειο ορίζοντα κι έφτασε μ' ελικοειδείς στροφές μέχρι τις 21 του Δεκέμβρη. Αυτή την εποχή το καλοκαιρινό ηλιοστάσιο των βορεινών περιοχών είχε αρχίσει να κατεβαίνει κι αύριο θάρχιζε τις τελευταίες του αχτίδες πάνω μας. Είπα τους φόβους μου στον πλοίαρχο.

Έχετε δίκιο, κύριε Αροννάξ, είπε. Αν αύριο δε μετρήσω το ύψος του ήλιου, δε θα μπορέσω να το κάνω για έξι μήνες. Αλλ' ακριβώς, επειδή η τύχη μ' έφερε σ'

αυτές τις θάλασσες, στις 21 του Μάρτη τα όργανα μου εύκολα θα μετρήσουν αν στις δώδεκα φανεί ο ήλιος.

-Γιατί πλοίαρχε;

-Γιατί τότε τ' άστρο της ημέρας κάνει τέτοιες μακρουλές γραμμές, ώστε είναι δύσκολο να μετρήσουμε ακριβώς το ύψος του πάνω απ' τον ορίζοντα.

-Τι θα κάνουμε τότε;

-Θα χρησιμοποιήσω το χρονόμετρο μου, απάντησε ο πλοίαρχος. Αν αύριο, στις 21 του Μάρτη, ο δίσκος του ήλιου, υπολογίζοντας και τη διάθλαση, κοπεί ακριβώς στο βορεινό ορίζοντα, θα μου δείξει ότι βρίσκομαι στο Νότιο Πόλο.

-Ακριβώς, απάντησα, αλλ' αυτή η διαβεβαίωση δεν είναι μαθηματικά σωστή, γιατί η ισημερία δεν αρχίζει ακριβώς το μεσημέρι.

-Σωστά, κύριε, αλλά το λάθος θάναι μόνο μέχρι εκατό μέτρα όχι περισσότερα. Ας περιμένουμε λοιπόν.

Ο πλοίαρχος Νέμο γύρισε στο πλοίο. Ο Σύμβουλος κι εγώ μείναμε για να παρατηρήσουμε την ακτή μέχρι τις πέντε η ώρα. Μετά πήγα στο κρεβάτι μου και σαν Ινδιάνος παρακάλεσα να φανεί ο ήλιος την άλλη μέρα.

Στις πέντε η ώρα το πρωί ανέβηκα στο κατάστρωμα. Ο πλοίαρχος ήταν ήδη εκεί.

-Ο καιρός καθαρίζει λίγο, είπε. Έχω μια μικρή ελπίδα, γι' αυτό μετά το πρωινό μας θα πάμε στην ξηρά να βρούμε κάποιο μέρος για παρατήρηση.

Αφού συμφωνήσαμε, έψαξα να βρω το Νεδ Λαντ, επειδή ήθελα να τον πάρω μαζί μου. Αλλά ο πεισματάρης Καναδός αρνήθηκε και κατάλαβα ότι η κακή του διάθεση χειροτέρευε μέρα με τη μέρα. Καλύτερα βέβαια που δεν ήρθε, γιατί η ακτή ήταν γεμάτη φώκιες και σίγουρα θάμπαινε στον πειρασμό να τις κυνηγήσει. Μετά το πρωινό βγήκαμε στη στεριά. Ο “Ναυτίλος” βρισκόταν μακριά απ’ την ακτή κι η βάρκα που μας έβγαλε έξω είχε μέσα χρονόμετρο, ένα τηλεσκόπιο κι ένα βαρόμετρο. Σε λίγο ο ουρανός άρχισε να καθαρίζει κι η ομίχλη να χάνεται. Ο πλοίαρχος πήγε προς το βράχο, όπου θάστηνε το παρατηρητήριο του. Ήταν ένα δύσκολο ανέβασμα πάνω στις μυτερές λάβες και στις ελαφρόπετρες, αλλά ο πλοίαρχος ανέβαινε με μεγάλη ευκινησία, αν και θάπρεπε να δυσκολεύεται, αφού ήταν συνηθισμένος να περπατάει μόνο μέσα στη θάλασσα.

Σε δυο ώρες φτάσαμε στην κορυφή κι από κει κοιτάξαμε την απέραντη θάλασσα. Προς το βορρά ο δίσκος του ήλιου φαινόταν σαν μια μπάλα από φωτιά κι ο “Ναυτίλος” από μακριά έμοιαζε σαν κήτος που κοιμόταν πάνω στο νερό. Από πίσω μας, νότια κι ανατολικά, μια απέραντη έκταση γεμάτη βράχους και πάγους που το τέλος της δε φαινόταν πουθενά. Στις δώδεκα παρά τέταρτο ο ήλιος που διακρινόταν μόνο απ’ τη διάθλαση φάνηκε σα χρυσός δίσκος κι έριξε τις τελευταί-

ες του αχτίδες πάνω στην ερημική ήπειρο, που ποτέ μέχρι τώρα δεν είχε δει άνθρωπο. Ο πλοίαρχος έχοντας κυάλια μ’ αστρόμετρο διόρθωνε τη διάθλαση και παρακολουθούσε τη σφαίρα που βυθιζόταν κάτω απ’ τον ορίζοντα. Έπιασε το χρονόμετρο κι η καρδιά του χτυπούσε δυνατά. Αν η εξαφάνιση του ήλιου γινόταν ακριβώς στις δώδεκα, τότε σίγουρα βρισκόμασταν στο Νότιο Πόλο.

-Δώδεκα! φώναξα.

-Ο Νότιος Πόλος, φώναξε ο πλοίαρχος Νέμο με μια βαριά φωνή δίνοντας μου τα κυάλια πούδειχναν τον ήλιο κομμένο ακριβώς σε δυο κομμάτια απ’ τον ορίζοντα.

Κοίταξα τις τελευταίες αχτίδες που στεφάνωναν την κορυφή και τις σκιές που κατέβαιναν απ’ τις πλαγιές. Εκείνη τη στιγμή ο πλοίαρχος ακουμπώντας το χέρι του πάνω στον ώμο μου είπε:

-Εγώ, ο πλοίαρχος Νέμο στις 21 του Μάρτη του 1868 έφτασα στο Νότιο Πόλο στην ενενηκοστή μοίρα. Παίρνω στην κατοχή μου αυτό το μέρος της Γης που είναι ίσο με το ένα έκτο από τις γνωστές ηπείρους.

-Σε ποιανού το όνομα, πλοίαρχε;

-Στο δικό μου κύριε!

Μ’ αυτές τις λέξεις ο πλοίαρχος Νέμο ξεδίπλωσε μια μαύρη σημαία που είχε κεντημένο ένα χρυσό Ν και γυρίζοντας προς τη μεριά του ήλιου φώναξε:

-Αντίο, ήλιε! Εξαφανίσου ακτινοβόλο άστρο! Ξεκουράσου κάτω απ' αυτή την ανοιχτή θάλασσα κι άφησε τη νύχτα που κρατάει έξι μήνες ν' απλωθεί πάνω στις δικές μου καινούργιες χώρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Δυστύχημα ή επεισόδιο;

Την άλλη μέρα, στις 22 του Μάρτη, στις έξι η ώρα, άρχισαν οι προετοιμασίες για την αναχώρηση. Η νύχτα απλωνόταν και το κρύο ήταν τώρα πολύ δυνατό. Το θερμόμετρο έδειχνε δώδεκα βαθμούς κάτω απ' το μηδέν κι όταν φυσούσε, νομίζαμε ότι κάποιος μας δάγκωνε. Ο πάγος απλωνόταν παντού και σε λίγο δε θα βλέπαμε θάλασσα. Τι γίνονται οι φάλαινες αυτή την εποχή; Σίγουρα φεύγουν κάτω απ' τα παγόβουνα και ψάχνουν ζεστότερες θάλασσες. Όσο για τις φώκιες και τους θαλάσσιους ελέφαντες, είναι συνηθισμένοι να ζουν σε σκληρά κλίματα και μένουν σ' αυτές τις παγωμένες ακτές. Αυτά τα πλάσματα έχουν το ένστικτο ν' ανοίγουν τρύπες στον πάγο και να τις κρατούν ανοιχτές για να βγαίνουν και ν' αναπνέουν. Όταν λοιπόν φεύγουν και τα πουλιά προς το βορρά, οι φώκιες είναι τα μόνα ζώα που μένουν σ' αυτές τις περιοχές.

Οι δεξαμενές του "Ναυτίλου" γέμιζαν με νερό και σιγά – σιγά βυθιζόμασταν. Στα χίλια πόδια σταματήσαμε και προχωρήσαμε προς το βορά με μια ταχύτητα

δεκαπέντε μίλια την ώρα. Τη νύχτα ακόμα βρισκόμασταν κάτω απ' το παγόβουνο. Στις τρεις η ώρα ξύπνησα από ένα δυνατό τράνταγμα. Κάθισα στο κρεβάτι μου κι άκουγα, όταν πετάχτηκα στη μέση του δωματίου μου. Ο “Ναυτίλος” είχε χτυπηθεί και δυνατά μάλιστα. Στηρίχτηκα στα τοιχώματα και στη σκάλα και μπήκα μέσα στο σαλόνι. Τα έπιπλα ήταν αναποδογυρισμένα. Τα κάδρα είχαν πέσει κάτω κι ευτυχώς οι βιτρίνες ήταν καλά στερεωμένες και δε χάλασαν. Ο “Ναυτίλος” είχε γυρίσει και στεκόταν ακίνητος. Άκουγα βήματα και μπερδεμένες φωνές, αλλά ο πλοίαρχος δε φαινόταν. Καθώς έβγαινα απ' το σαλόνι ήρθαν ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος.

-Τι συμβαίνει; ρώτησα αμέσως.

-Εγώ ήρθα για να ρωτήσω εσάς, κύριε, απάντησε ο Σύμβουλος.

-Κατάρα! φώναξε ο Καναδός. Το ξέρω πολύ καλά! Ο “Ναυτίλος” χτυπήθηκε· κρίνοντας απ' τη θέση του δε θα σωθούμε όπως την άλλη φορά.

-Τουλάχιστο, ρώτησα, έχει ανέβει στην επιφάνεια της θάλασσας;

-Δεν ξέρουμε, είπε ο Σύμβουλος.

-Είναι εύκολο να το μάθουμε, είπα και πήγα προς το μανόμετρο. Ξαφνιαστήκα πολύ όταν είδα ότι έδειχνε τριακόσια εξήντα μέτρα βάθος. Τι σημαίνει αυτό; ρώτησα.

-Πρέπει να ρωτήσουμε τον πλοίαρχο Νέμο, είπε ο Σύμβουλος.

-Και πού θα τον βρούμε; ρώτησε ο Νεδ Λαντ.

-Ακολουθήστε με, είπα στους συντρόφους μου.

Φύγαμε απ' το σαλόνι. Κανένας στη βιβλιοθήκη, ούτε στις κεντρικές σκάλες, ούτε στο φυλάκιο του πληρώματος. Πουθενά! Σκέφτηκα ότι ο πλοίαρχος θάταν στην καμπίνα του τιμονιέρη, αλλά έπρεπε να περιμένουμε. Ξαναγυρίσαμε στο σαλόνι και μείναμε έτσι είκοσι λεπτά περίπου προσπαθώντας ν' ακούσουμε και τον παραμικρό θόρυβο, όταν μπήκε ο πλοίαρχος. Φάνηκε ότι δε μας είδε. Το πρόσωπο του, πού πάντοτε φαινόταν ατάραχο, τώρα ήταν ανήσυχο. Παρακολούθησε την πυξίδα αμίλητος, μετά πήγε στο μανόμετρο και γύρισε στην υδρόγειο σφαίρα. Δεν τον διάκοψα καθόλου και σε λίγα λεπτά γύρισε προς το μέρος μου.

-Κανένα επεισόδιο, πλοίαρχε;

-Όχι, κύριε, ατύχημα αυτή τη φορά.

-Σοβαρό;

-Μάλλον.

-Άμεσος ο κίνδυνος;

-Όχι.

-Εξόκειλε ο “Ναυτίλος”;

-Ναι.

-Και πως έγινε;

-Από μια ιδιοτροπία της φύσης, όχι από άγνοια του

ανθρώπου. Δεν έγινε κανένα λάθος από μας, αλλά δεν μπορούμε να εμποδίσουμε την ισορροπία να φέρει τ' αποτελέσματα της. Πρέπει να υπολογίζουμε πάντοτε τους φυσικούς νόμους.

Παράξενη στιγμή είχε διαλέξει ο πλοίαρχος για τις φιλοσοφίες του. Η απάντησή του πάντως δε με βοήθησε καθόλου.

-Μπορώ να ρωτήσω την αιτία του ατυχήματος;

-Ένας τεράστιος όγκος από πάγο, ένα ολόκληρο βουνό, αναποδογύρισε, απάντησε. Όταν τα παγόβουνα βρέχονται στη βάση τους από θερμότερα νερά ή γίνονται συγκρούσεις, το κέντρο της βαρύτητας χάνεται κι αναποδογυρίζουν. Κάτι τέτοιο έγινε και τώρα. Ένα απ' τα παγόβουνα, καθώς έπεφτε, χτύπησε το "Ναυτίλο" και γλιστρώντας από κάτω, μας σήκωσε μ' απίστευτη δύναμη σε στρώματα που είναι λιγότερο πυκνά.

-Δεν μπορούμε να ελευθερώσουμε το "Ναυτίλο", αν αδειάσουμε τις δεξαμενές ώστε να ξαναβρεί την ισορροπία του;

-Αρχίσαμε ήδη, κύριε. Ακούτε τις αντλίες; Κοιτάξτε το μανόμετρο, ο "Ναυτίλος" ανεβαίνει, αλλά μαζί του ανεβαίνει και το παγόβουνο. Η θέση μας δε θ' αλλάξει μέχρι που να βρεθεί ένα εμπόδιο μπροστά μας.

Πραγματικά ο "Ναυτίλος" συνέχισε να γέρνει. Ποιος ξέρει τι θα παθαίναμε; Μπορεί να χτυπούσαμε πάνω στη βάση του παγόβουνου ή να κλεινόμασταν ανά-

μεσα σε δυο παγωμένες επιφάνειες. Σκέφτηκα τις συνέπειες της θέσης μας και φοβήθηκα. Ο πλοίαρχος Νέμο δεν έπαιρνε τα μάτια του απ' το μανόμετρο. Από τότε πούπεσε το παγόβουνο πάνω μας ο "Ναυτίλος" είχε σηκωθεί εκατόν πενήντα πόδια, αλλά συνέχισε να γέρνει. Ξαφνικά αισθανθήκαμε ένα ελαφρύ κούνημα. Σίγουρα σηκώνόμασταν λίγο. Οι τοίχοι έπαιρναν την κανονική τους θέση. Κανένας δε μιλούσε κι οι καρδιές μας χτυπούσαν δυνατά καθώς περιμέναμε. Πέρασαν δέκα λεπτά.

-Επιτέλους σταθήκαμε όρθιοι, φώναξα.

-Ναι, είπε ο πλοίαρχος πηγαίνοντας προς την πόρτα του σαλονιού.

-Δηλαδή πλέουμε; ρώτησα.

-Σίγουρα, απάντησε, αφού οι δεξαμενές μας δεν είναι άδειες. Μόλις θ' αδειάσουν, ο "Ναυτίλος" θα σηκωθεί στην επιφάνεια της θάλασσας.

Βρισκόμασταν στην ανοιχτή θάλασσα, αλλά σ' απόσταση δέκα μέτρων σε κάθε πλευρά του "Ναυτίλου" υψωνόταν ένα αστραφτερό τοίχος πάγου. Πάνω και κάτω ο ίδιος τοίχος. Έτσι βρεθήκαμε φυλακισμένοι σε μια τέλεια σήραγγα από πάγο με φάρδος είκοσι μέτρα περίπου γεμάτη από ήρεμο νερό. Ήταν εύκολο να βγούμε, αν πηγαίναμε μπρος ή πίσω και μετά να βρούμε ένα ελεύθερο πέρασμα κάτω απ' το παγόβουνο. Το φως του σαλονιού είχε σβήσει, αλλά το σαλόνι ήταν γε-

μάτο από το φως του φαναριού που αντανakλούσαν οι πάγοι. Δεν μπορώ να σας περιγράψω την ομορφιά του φωτός που άλλαζε ανάλογα με τις φλέβες πούχε ο πάγος.

-Τι όμορφα! Τι όμορφα! φώναξε ο Σύμβουλος.

-Ναι, είπα, θαυμάσια θέα! Έτσι δεν είναι, Νεδ;

-Ναι, που να πάρει ο διάβολος! Ναι, απάντησε ο Νεδ Λαντ, υπέροχο! Τρελαίνομαι, επειδή πρέπει να συμφωνήσω, αλλά κανένas μέχρι τώρα δεν έχει δει κάτι τέτοιο. Αυτό το θέαμα όμως θα μας στοιχίσει, φίλοι μου. Κι αν θέλετε να σας τα πω όλα, νομίζω ότι εδώ βλέπουμε πράγματα που ο Θεός δε σκόπευε να τα δείξει στους ανθρώπους.

Ο Νεδ είχε δίκιο, ήταν πάρα πολύ όμορφα. Ξαφνικά μια φωνή απ' το Σύμβουλο μας έκανε να γυρίσουμε.

-Τι έγινε; ρώτησα.

-Κλείστε τα μάτια σας, κύριε! Μη κοιτάζετε, κύριε! Και λέγοντας αυτά το Σύμβουλος έκλεισε τα μάτια του με τα χέρια του.

-Μα τι συμβαίνει, παιδί μου;

-Θαμπώθηκα, τυφλώθηκα!

Τα μάτια μου χωρίς να το θέλω γύρισαν προς το τζάμι, αλλά δεν μπορούσα ν' αντέξω τη φωτιά που φαινόταν να το καταβροχθίζει. Κατάλαβα τι είχε γίνει. Ο "Ναυτίλος" ταξίδευε με μεγάλη ταχύτητα και το ήσυχο λούστρο των πάγων έγινε αστραπές. Χρειάστηκε αρ-

κετή ώρα μέχρι να συνηθίσουμε τη θέα του και να βγάλουμε τα χέρια απ' τα μάτια μας.

-Μα την πίστη μου, δε θα το πίστευa ποτέ, είτε ο Σύμβουλος.

Ήτανε πέντε η ώρα το πρωί, όταν αισθανθήκαμε ένα καινούργιο τράνταγμα. Κατάλαβα πως το έμβολο του "Ναυτίλου" θάχε χτυπήσει ένα κομμάτι πάγου. Θα πρέπει νάχει γίνει λάθος μανούβρα, γιατί εκείνη η υποβρύχια σήραγγα εμπόδιζε πολύ το πλοίο μας να κινηθεί. Σκέφτηκα ότι ο πλοίαρχος, αλλάζοντας την πορεία του ή θ' ακολουθούσε τις στροφές ή θα προσπερνούσε τα εμπόδια, αλλά, αντίθετα από τις σκέψεις μου, αρχίσαμε να πηγαίνουμε προς τα πίσω.

-Πηγαίνουμε προς τα πίσω; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Ναι, απάντησα. Το τέλος της σήραγγας δεν έχει έξοδο φαίνεται.

-Τότε;

-Τότε, η δουλειά μας είναι πολύ εύκολη. Θα πάμε πίσω ξανά και θα βγούμε απ' το νότιο άνοιγμα. Αυτό είναι όλο.

Μιλώντας έτσι ήθελα να φανώ περισσότερο θαρραλέος απ' ότι ήμουνa. Αλλά η οπισθοδρομική κίνηση του "Ναυτίλου" συνεχιζόταν.

-Θ' αργήσουμε, είτε ο Νεδ.

-Και τι μας πειράζει; Σημασία έχει να βγούμε από δω.

-Ναι, απάντησε ο Νεδ, σημασία έχει να βγούμε.

Για λίγη ώρα περπατούσα απ' το σαλόνι στη βιβλιοθήκη. Οι σύντροφοι μου ήταν ήσυχοι. Σε λίγο κάθισα στον καναπέ, πήρα ένα βιβλίο κι άρχισα να το κοιτάζω μηχανικά. Μετά από ένα τέταρτο περίπου ο Σύμβουλος με πλησίασε κι είπε:

-Είναι ενδιαφέρον αυτό που διαβάζετε κύριε;

-Πολύ ενδιαφέρον, απάντησα.

-Συμφωνώ μαζί σας. Το δικό σας βιβλίο διαβάζετε.

-Το δικό μου;

Και πραγματικά κρατούσα το βιβλίο μου “Μεγάλα Υποβρύχια Βάθη”. Έκλεισα το βιβλίο και ξανάρχισα να περπατάω. Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος σηκώθηκαν για να φύγουν.

-Μείνετε μαζί μου, φίλοι μου, είπα. Ας είμαστε μαζί μέχρι να βγούμε απ' αυτό το μπλόκο.

-Όπως αγαπάτε κύριε, απάντησε ο Σύμβουλος.

Πέρασαν αρκετές ώρες και παρατηρώντας τα όργανα του σαλονιού έβλεπα το μανόμετρο να δείχνει 300 μέτρα βάθος, την πυξίδα να δείχνει προς το νότο κι η ταχύτητα μας συνέχισε νάναι είκοσι μίλια την ώρα.

Στις οχτώ και εικοσιπέντε αισθανθήκαμε ένα δεύτερο τράνταγμα, αυτή τη φορά από πίσω. Χλώμιασα. Οι φίλοι μου βρίσκονταν κοντά μου κι άρπαξα το χέρι του Συμβούλου. Οι ματιές μας έδειξαν τα αισθήματα μας καλύτερα απ' τις λέξεις. Αυτή τη στιγμή ο πλοίαρχος

μπήκε στο σαλόνι. Τον πλησίασα.

-Είναι κλεισμένος ο δρόμος προς το νότο; ρώτησα.

-Μάλιστα. Το παγόβουνο σηκώθηκε κι έκλεισε κάθε άνοιγμα.

-Μπλοκαριστήκαμε, λοιπόν;

-Ναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Έλλειψη αέρα

Ετσι, γύρω απ' το “Ναυτίλο”, πάνω και κάτω, ήταν ένας διαπεραστος τοίχος από πάγο. Ήμασταν φυλακισμένοι σ' ένα παγόβουνο. Παρακολουθούσα τον πλοίαρχο. Η μορφή του είχε ξαναπάρει τη συνηθισμένη της αταραξία.

-Κύριοι, είτε ήσυχα, υπάρχουν δυο τρόποι για να πεθάνουμε. Ο πρώτος είναι να τσακιστούμε κι ο δεύτερος να πεθάνουμε απ' ασφυξία. Δε μιλώ για την πιθανότητα να πεθάνουμε από πείνα, γιατί τα τρόφιμα μας είναι πάρα πολλά. Ας υπολογίσουμε τις ευκαιρίες μας.

-Όσο για την ασφυξία, πλοίαρχε, απάντησα, δεν την φοβάμαι, γιατί οι δεξαμενές μας είναι γεμάτες αέρα.

-Ακριβώς, αλλά θα κρατήσουν μόνο για δυο μέρες, γιατί έχουμε ήδη τριάντα έξι ώρες κάτω απ' το νερό κι η βαριά ατμόσφαιρα θέλει αλλαγή.

-Μπορούμε να ελευθερωθούμε σε σαρανταοχτώ ώρες;

-Θα προσπαθήσουμε, τουλάχιστο τρυπώντας τον

τοίχο γύρω μας.

-Σε ποια πλευρά;

-Ο ήχος θα μας το δείξει. Θα χτυπήσουμε τον πάγο κι οι άντρες μου θα τον σπάσουν εκεί που θα ακουστεί πιο λεπτός.

Ο πλοίαρχος Νέμο βγήκε έξω. Γρήγορα άκουσα ένα θόρυβο που έδειχνε ότι οι δεξαμενές γέμιζαν νερό. Βυθιζόμασταν και φτάσαμε τα 350 μέτρα.

-Φίλοι μου, είπα, η θέση μας είναι δύσκολη, αλλά βασίζομαι στο κουράγιο και την ενεργητικότητά σας.

-Κύριε, απάντησε ο Καναδός, είμαι έτοιμος να κάνω τα πάντα για τη γενική σωτηρία.

-Καλά, Νεδ, κι έδωσα το χέρι μου στον Καναδό.

-Θα πω και κάτι άλλο, συνέχισε. Επειδή είμαι καλός στο τσεκούρι, όπως και στο καμάκι, αν θέλει ο πλοίαρχος μπορώ να τον βοηθήσω.

-Δεν θ' αρνηθεί τη βοήθεια σου. Έλα, Νεδ!

Τον οδήγησα εκεί που το πλήρωμα του “Ναυτίλου” φορούσε τις στολές του. Είπα στον πλοίαρχο την πρόταση του Νεδ, τη δέχτηκε και σε λίγο ο Νεδ φορούσε το θαλασσινό κουστούμι του. Όταν ντύθηκε ο Νεδ, ξαναγύρισα στο σαλόνι, όπου τα διαφράγματα ήταν ανοιχτά και κάθισα δίπλα στο Σύμβουλο. Σε λίγο είδαμε δώδεκα άντρες να περπατάνε στον πάγο. Μαζί τους ήταν ο Νεδ κι ο πλοίαρχος. Πριν αρχίσουν να σκάβουν, ο πλοίαρχος έκανε τις μετρήσεις του για να μη

δουλεύουν άδίκα. Ήταν άχρηστο να σκάψουν προς τα πάνω, γιατί το παγόβουνο είχε τετρακόσια μέτρα ύψος. Προς τα κάτω ο πάγος είχε δέκα μέτρα. Έπρεπε λοιπόν να σκάψουν μια τρύπα που θα χωρούσε το “Ναυτίλο” να περάσει, δηλαδή περίπου έξι χιλιάδες κυβικά μέτρα. Η δουλειά άρχισε αμέσως. Αντί να σκάβουν γύρω απ’ το “Ναυτίλο”, που θάταν δύσκολο, ο πλοίαρχος έκανε ένα τεράστιο σημάδι περίπου οχτώ μέτρα πιο μακριά. Οι άντρες άρχισαν να σκάβουν, αλλά σε δυο ώρες σταμάτησαν για να ξεκουραστούν. Άλλοι συνέχισαν τη δουλειά τους και μαζί τους και μεις. Το νερό στην αρχή μου φάνηκε πολύ κρύο, αλλά γρήγορα με τη δουλειά συνήρθα. Οι κινήσεις μου ήταν ελεύθερες, αν και δουλεύαμε σε πίεση τριάντα ατμοσφαιρών. Όταν ξαναγύρισα μετά από δύο ώρες να φάω κάτι και να ξεκουραστώ, βρήκα την ατμόσφαιρα του πλοίου πολύ βαριά, γιατί το οξυγόνο είχε αρχίσει να λιγοστεύει. Σε δώδεκα ώρες όμως είχαμε σκάψει μόνο 600 κυβικά. Δηλαδή θα χρειαζόμασταν πέντε νύχτες και τέσσερις μέρες να σπάσουμε όλο τον πάγο κι οι δεξαμενές μας είχαν οξυγόνο μόνο για δυο μέρες.

-Και μην ξεχνάτε ότι αν βγούμε απ’ αυτή τη φυλακή, θα συνεχίσουμε νάμαστε κλεισμένοι κάτω απ’ το παγόβουνο, χωρίς να ξέρουμε πότε θα βγούμε στην επιφάνεια, είπε ο Νεδ.

Είχε δίκιο. Φαίνεται ότι θα πεθαίναμε μέσα σε κεί-

νο τον παγωμένο τάφο. Τη νύχτα σκάψαμε κι άλλο πάγο, αλλά την άλλη μέρα που βγήκα για να βοηθήσω είδα ότι τα πλαϊνά τοιχώματα προχωρούσαν όλο και περισσότερο προς το “Ναυτίλο”. Σε λίγο θα κολλούσαν πάνω του και θα τον έσπαζαν σα γυαλί.

Δεν είπα τίποτα στους φίλους μου για τον καινούργιο κίνδυνο, αλλά μόλις συνάντησα τον πλοίαρχο του το είπα αμέσως.

-Το ξέρω, απάντησε με ήρεμη φωνή. Είναι ένας άλλος κίνδυνος, αλλά δε μπορούμε να κάνουμε τίποτε περισσότερο από το να τελειώσουμε γρηγορότερα από τη στερεοποίηση.

Κείνη τη μέρα γι’ αρκετές ώρες δούλεψα με το τσεκούρι πεισματικά. Η δουλειά μούδινε κουράγιο και προτιμούσα τον καθαρό αέρα της συσκευής από τη βαριά ατμόσφαιρα του “Ναυτίλου”. Το βράδυ ο πλοίαρχος άνοιξε τις δεξαμενές για να περάσει οξυγόνο μέσα στο πλοίο, γιατί σίγουρα θα πεθαίναμε από ασφυξία.

Την άλλη μέρα, στις 26 του Μάρτη, συνέχισα τη δουλειά μου στο σκάψιμο. Τα πλαϊνά τοιχώματα μας πλησίαζαν ολοφάνερα και σίγουρα δε θα προλαβαίναμε να σκάψουμε άλλο. Η απελπισία με κυρίεψε και το τσεκούρι έπεσε απ’ τα χέρια μου. Γιατί να σκάβουμε, αφού θα πεθάνουμε απ’ τον πάγο που μας περικύκλωνε.

Ακριβώς τότε πέρασε ο πλοίαρχος δίπλα μου και

μούκανε νόημα να τον ακολουθήσω. Μπήκαμε στο δωμάτιο του.

-Κύριε Αροννάξ, πρέπει να προσπαθήσουμε κάτι, αλλιώς θα κλειστούμε απ' τους πάγους.

-Τι πρέπει να κάνουμε;

-Αχ! αν ο "Ναυτίλος" μου ήταν δυνατός ν' αντέξει την πίεση χωρίς να σπάσει!

-Λοιπόν, τι πρέπει να κάνουμε;

-Δεν καταλαβαίνετε πως μπορεί να μας βοηθήσει το πάγωμα του νερού; Δε βλέπετε πως με τη στερεοποίηση του θα σπάσουν οι βράχοι που μας φυλακίζουν; Δεν καταλαβαίνετε ότι μπορούμε να σωθούμε;

-Ίσως, αλλά ο "Ναυτίλος" δε θ' αντέξει την πίεση.

-Το ξέρω, γι' αυτό δεν πρέπει να υπολογίζουμε στη βοήθεια της φύσης, αλλά μόνο στις δικές μας δυνάμεις. Πρέπει να σταματήσουμε τη στερεοποίηση, γιατί όχι μόνο οι πλαϊνοί τοίχοι, αλλά μπροστά και πίσω μας παγώνουν τα πάντα.

-Πόσο θα κρατήσει ο αέρας που βρίσκεται στις δεξαμενές μας;

Ο πλοίαρχος με κοίταξε στα μάτια.

-Μέχρι αύριο!

Κρύος ιδρώτας μ' έλουσε. Όμως γιατί παραξενεύτηκα; Στις 22 του Μάρτη ο "Ναυτίλος" μπήκε κάτω απ' το παγόβουνο και τώρα είχαμε 26. Πέντε μέρες παίρναμε αέρα απ' τις δεξαμενές. Ακόμα και τώρα που σας

γράφω είναι τόσο έντονη η εντύπωση, ώστε νοιώθω πως δεν μπορώ ν' αναπνεύσω.

Ο πλοίαρχος σκεφτόταν κάτι και ξαφνικά φώναξε:

-Βραστό νερό!

-Βραστό νερό; ρώτησα.

-Ναι κύριε. Είμαστε κλεισμένοι σε μικρό χώρο. Αν ρίξουμε βραστό νερό με τις αντλίες μας δε θα σταματήσουμε το πάγωμα;

-Ας προσπαθήσουμε, είπα αποφασιστικά.

-Ας προσπαθήσουμε.

Το θερμόμετρο έδειχνε επτά βαθμούς έξω απ' το "Ναυτίλο". Ο πλοίαρχος με οδήγησε στις μηχανές που έφτιαχναν το θαλασσινό νερό πόσιμο με την εξαέρωση. Τις γεμίσαμε νερό κι αρχίσαμε να το ζεσταίνουμε μέχρι που έφτασε τους εκατό βαθμούς. Το στείλαμε στις αντλίες κι αυτές μα τη σειρά τους το πετούσαν έξω. Σε τρεις ώρες το θερμόμετρο έδειχνε έξι βαθμούς. Είχαμε κερδίσει ένα βαθμό. Δυο ώρες αργότερα το θερμόμετρο έδειχνε τέσσερις βαθμούς.

-Θα πετύχουμε, είπα στον πλοίαρχο.

-Τουλάχιστο δε θα τσακιστούμε. Έχουμε το φόβο της ασφυξίας, όμως κατά τη διάρκεια της νύχτας η θερμοκρασία έφτασε στον ένα βαθμό κάτω απ' το μηδέν. Είχαμε σωθεί, γιατί το νερό παγώνει στους δυο βαθμούς.

Την άλλη μέρα, 27 του Μάρτη, είχαμε σπάσει έξι μέ-

τρα και μας έμεναν αλλά τέσσερα, δηλαδή σαρανταοχτώ ώρες δουλειάς. Ο αέρας του εσωτερικού του “Ναυτίλου” δεν μπορούσε ν’ ανανεωθεί κι αυτή η μέρα θάτανε χειρότερη. Ένα αβάσταχτο βάρος με πίεζε. Κατά τις τρεις η ώρα το βράδυ το βάρος δυνάμωσε. Τα σαγόνια μου κόντευαν να ξεκολλήσουν απ’ τα χασμουρητά και τα πνευμόνια μου λαχάνιαζαν αναζητώντας αυτό το αέριο που λιγόστευε συνέχεια. Δεν είχα δύναμη, ήμουνα σχεδόν αναισθητός. Ο γενναίος μου ο Σύμβουλος, αν και βασανιζόταν από τα ίδια συμπτώματα, δε μ’ άφησε ποτέ. Κρατούσε το χέρι μου και μούδινε κουράγιο μουρμουρίζοντας.

-Αχ! αν γινότανε να μην αναπνεύσω για ν’ αφήνω περισσότερο αέρα για τον κύριο μου.

Δάκρυσα όταν τον άκουσα να μιλάει έτσι. Η κατάσταση στο εσωτερικό ήταν αφόρητη, γι’ αυτό με βιασύνη και μεγάλη χαρά παίρναμε τα τσεκούρια για να δουλέψουμε. Τα χέρια μας πονούσαν, το δέρμα μας σκιζόταν, αλλά δε μας πείραζε καθόλου, γιατί με τις συσκευές μπορούσαμε ν’ αναπνέουμε. Κανένας όμως δεν παράτεινε το χρόνο της δουλειάς του. Ακόμα κι ο ίδιος ο πλοίαρχος έδινε το καλό παράδειγμα. Μόλις τελείωνε η δουλειά του γυρνούσε στο πλοίο ήσυχος, αδιαμαρτύρητος, χωρίς να βγάζει μιλιά.

Μόνο δυο μέτρα μας έμεναν, αλλά οι δεξαμενές είχαν σχεδόν αδειάσει. Ο λίγος αέρας πούχε μείνει ήτα-

νε απαραίτητος γι’ αυτούς που δούλευαν. Όταν γύρισα πίσω στο “Ναυτίλο”, ήμουν μισοπνιγμένος. Τι νύχτα! Δεν ξέρω πως να σας την περιγράψω. Την άλλη μέρα η αναπνοή μου πιεζόταν. Ζαλάδα και πόνοι ενοχλούσαν το κεφάλι μου και μ’ έκαναν να αισθάνομαι σα μεθυσμένος. Οι σύντροφοι μου αισθάνονταν το ίδιο και μερικοί απ’ το πλήρωμα ψυχορραγούσαν.

Εκείνη τη μέρα, έκτη της φυλάκισης μας, ο πλοίαρχος Νέμο βλέποντας ότι η δουλειά με τα τσεκούρια δεν προχωρούσε πολύ, αποφάσισε να σπάσει τον πάγο που μας χώριζε από το νερό μ’ ένα διαφορετικό τρόπο.

Με τις διαταγές του το πλοίο σηκώθηκε από τον πάγο που στηριζόταν, έπλευσε και σφηνώθηκε στο άνοιγμα πούχαμε κάνει. Μετά διέταξε να γεμίσουν τις δεξαμενές με νερό κι έκλεισε όλες τις πόρτες. Έτσι ο “Ναυτίλος” στεκότανε πάνω απ’ τον πάγο πούτανε ένα μέτρο μόνο. Οι δεξαμενές γέμιζαν μ’ εκατοντάδες κυβικά νερό που σε λίγο έγιναν 1.800 τόνοι. Περιμέναμε, ακούγαμε, ξεχνούσαμε τους πόνους μας, ελπίζοντας. Η σωτηρία μας στηριζόταν σ’ αυτή την τελευταία ελπίδα. Παρόλο το βούισμα που αισθανόμουνα στ’ αυτιά μου άκουσα το θόρυβο κάτω απ’ το “Ναυτίλο”. Ο πάγος έσπασε και το πλοίο μας βυθίστηκε.

-Βγήκαμε, μουρμούρισε ο Σύμβουλος στ’ αντί μου.

Δεν μπορούσα να του απαντήσω. Άρπαξα το χέρι του και το ‘σφιξα. Αμέσως ο “Ναυτίλος” κινήθηκε σα

σφαίρα μέσα στο νερό. Πόσο θα κάνουμε όμως μέχρι να βγούμε στην ανοιχτή θάλασσα; Σε λίγο θάμουναι πεθαμένος.

Μισοξαπλωμένος σ' ένα ντιβάνι στη βιβλιοθήκη ήμουν σαν πεθαμένος. Το πρόσωπό μου μελανό, τα χείλη μου μπλε. Δεν έβλεπα, δεν άκουγα, δεν μπορούσα να κουνηθώ. Δεν ξέρω πόσες ώρες πέρασαν έτσι. Αισθανόμουν ότι θα πέθαινα. Ξαφνικά λίγος αέρας ήρθε στα πνευμόνια μου. Είχαμε ανέβει στην επιφάνεια; Είχαμε περάσει το παγόβουνο; Όχι! Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος οι δυο γενναίοι φίλοι μου θυσιάζονταν για μένα. Λίγος αέρας είχε μείνει σε μια συσκευή κι αντί να τον αναπνεύσουν τον έδιναν σε μένα. Ήθελα να τον διώξω μακριά, αλλ' αυτοί κρατούσαν τα χέρια μου και μ' εμπόδιζαν. Ανάπνεα ελεύθερα. Κοίταξα το ρολόι μου. Έντεκα η ώρα το πρωί, θάπρεπε νάταν η 28^η του Μάρτη. Ο “Ναυτίλος” πήγαινε με ταχύτητα σαράντα μίλια την ώρα. Πού να βρισκόταν ο πλοίαρχος; Το μανόμετρο έδειχνε ότι είκοσι μονάχα πόδια μας χωρίζαν απ' την επιφάνεια. Ένας παγόκαμπος ήταν πάνω μας. Θα προσπαθούσε να τον σπάει ο “Ναυτίλος”; Πραγματικά πήρε πλάγια θέση κι ακούγαμε το έμβολο να τον σπάζει λίγο – λίγο και στο τέλος πετάχτηκε πάνω στον καθαρό αέρα. Τα διαφράγματα άνοιξαν και... αναπνεύσαμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Από το ακρωτήριο Χορν στον Αμαζόνιο

Πως ανέβηκα στο κατάστρωμα δεν έχω ιδέα, μπορεί να με κουβάλησε ο Καναδός. Πάντως ανάπνεα, ρουφούσα το ζωογόνο αέρα της θάλασσας. Οι σύντροφοι μου μεθούσαν με τα φρέσκα μόρια του αέρα και ρουφούσαν λαίμαργα την αύρα της θάλασσας.

-Αχ! είπε ο Σύμβουλος, πόσο ευχάριστο είναι το οξυγόνο! Ο κύριος μου δεν πρέπει να φοβάται ν' αναπνεύσει. Υπάρχει αρκετό για όλους μας.

Ο Νεδ Λαντ δε μιλούσε, αλλά άνοιγε τα σαγόνια του τόσο πολύ, που θα φόβιζαν ακόμα κι ελέφαντα. Ξαναβρήκαμε τη δύναμη μας κι όταν κοίταξα γύρω μου, είδα ότι ήμασταν μόνοι στο κατάστρωμα. Οι παράξενοι ναύτες του “Ναυτίλου” ήταν ικανοποιημένοι απ' τον αέρα που υπήρχε στο εσωτερικό, κανένας δε βγήκε έξω.

Οι πρώτες λέξεις που ψιθύρισα ήταν για να ευχαριστήσω τους δυο συντρόφους μου. Ο Νεδ κι ο Σύμβουλος είχαν σώσει τη ζωή μου και δε θα μπορούσα να

τους το ανταποδώσω με τίποτα.

-Φίλοι μου, είπα, είμαστε δεμένοι μεταξύ μας για πάντα. Θα σας είμαι για πάντα υποχρεωμένος.

-Αυτό θα το επωφεληθώ, φώναξε ο Καναδός.

-Τι εννοείς; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Θα σας πάρω μαζί μου όταν θα φύγω απ' το "Ναυτίλο".

-Καλά, είτε ο Σύμβουλος, βαδίζουμε σωστά;

-Ναι, απάντησα, γιατί πηγαίνουμε προς τον ήλιο κι εδώ ο ήλιος είναι στο βορρά.

-Έχεις δίκιο, είπε ο Καναδός, αλλά πρέπει να δούμε που θα οδηγήσει το "Ναυτίλο", στον Ατλαντικό ή στον Ειρηνικό, δηλαδή σε κατοικημένες ή έρημες θάλασσες;

Δεν μπορούσα ν' απαντήσω, γιατί φοβόμουν ότι ο πλοίαρχος Νέμο μάλλον μας οδηγούσε σ' εκείνο τον απέραντο ωκεανό που βρέχει τις ακτές της Ασίας και της Αμερικής. Θα συμπλήρωνε το γύρο του υποβρύχιου κόσμου και έπειτα θα γύριζε στις θάλασσες που μπορεί να πλεύσει ελεύθερα.

Τώρα ο "Ναυτίλος" έπλεε με μεγάλη ταχύτητα, πηγαίναμε προς τ' ακρωτήρι Χορν προς τον Ατλαντικό ωκεανό, πράγμα που μας έδωσε μεγάλη χαρά.

Την 1^η του Απρίλη, όταν ο "Ναυτίλος" ανέβηκε στην επιφάνεια, είδαμε κάποια στεριά προς τα δυτικά. Ήταν η Γη του Πυρός, που την ονόμασαν έτσι από τον

πολύ καπνό πούβγαινε πάνω απ' τις καλύβες των ιθαγενών. Η ακτή φαινόταν χαμηλή, αλλά μακριά υπήρχαν βουνά. Μου φάνηκε μάλιστα πως είδα το βουνό Σαρμιέντο που έχει 2.070 μέτρα ύψος.

Ο "Ναυτίλος" βυθίστηκε κάτω απ' το νερό και πλησίασε την ακτή. Από τα τζάμια είδα τα γιγάντια φύκια και τις θαλασσινές κλιματσίδες, από τα οποία είναι γεμάτη αυτή η περιοχή. Είχαν μήκος 300 μέτρα περίπου – πραγματικά παλαμάρια, πιο χοντρά κι από δάχτυλο. Ένα άλλο χόρτο, γνωστό σα βέλη, έχει φύλλα τέσσερα μέτρα και καλύπτει μεγάλες επιφάνειες. Εδώ φωλιάζουν μυριάδες οστρακόδερμα, μαλάκια, καβούρια και σουπιές. Εδώ οι φώκιες έβρισκαν νοστιμότατα γεύματα από ψάρια και χορταρικά.

Κατά το βραδάκι πλησιάσαμε τα νησιά Φάλκλαντ. Το βάθος της θάλασσας ήταν μέτριο και τα δίχτυα μας γέμισαν θαυμάσια είδη από φύκια κι ειδικά ένα είδος που οι ρίζες του είναι γεμάτες από μύδια. Χήνες και πάπιες έπεσαν στο κατάστρωμα και τις μαζέψαμε όλες.

Ακολουθούσαμε την αμερικανική ακτή και στις 3 του Απρίλη ο πλοίαρχος Νέμο δεν είχε φανεί ακόμα. Μερικές φορές πηγαίναμε κάτω απ' την επιφάνεια και άλλοτε πάνω απ' αυτή. Περάσαμε το φαρδύ κόλπο όπου βρίσκεται το δέλτα του Λα Πλάτα και στις 4 του Απρίλη βρισκόμασταν πενήντα μίλια μακριά απ' την

Ουρουγουάη. Η κατεύθυνση μας ήτανε βόρεια κι ακολουθούσαμε τα στριφογυρίσματα της ακτής της Νότιας Αμερικής.

Είχαμε κάνει 1.600 μίλια από τότε που ξεκινήσαμε απ' τη θάλασσα της Ιαπωνίας.

Κατά τις έντεκα το πρωί περάσαμε τον τροπικό του Αιγόκερου. Ο πλοίαρχος Νέμο, για μεγάλη δυσαρέσκεια του Νεδ, δεν πλησίασε τις ακτές της Βραζιλίας. Περνούσαμε με μεγάλη ταχύτητα, που συνεχίστηκε για αρκετές μέρες και το βράδυ στις 9 του Απριλίου φτάσαμε στ' ακρωτήριο του Αγίου Ρόκου. Ο "Ναυτίλος" απομακρύνθηκε ξανά και ζήτησε στα πιο χαμηλά βάθη μια υποβρύχια κοιλάδα, που βρίσκεται ανάμεσα σ' αυτό το ακρωτήριο και στη Σιέρρα Λεόνε της αφρικανικής ακτής. Ο βυθός αυτής της κοιλάδας έχει αρκετά βουνά, που της δίνουν όμορφη όψη. Επισκεφτήκαμε αυτά τα βάθη για δυο μέρες και στις 11 του Απριλίου με μια γρήγορη κίνηση βγήκαμε προς τα πάνω κι αντικρίσαμε τον ποταμό Αμαζόνιο που ποτίζει όλη τη γύρω περιοχή σε μεγάλη απόσταση.

Περάσαμε τον ισημερινό. Δώδεκα μίλια δυτικά ήταν οι Γουάνες, όπου θα μπορούσαμε να σωθούμε. Όμως φυσούσε δυνατά κι υψώνονταν κύματα που δε θάφηναν τη βάρκα μας να φτάσει στην ακτή. Ο Νεδ Λαντ το κατάλαβε και δεν είπε κουβέντα. Εγώ προσαθούσα να γεμίσω το χρόνο μου διαβάζοντας και

μελετώντας το βυθό και τα σπάνια ψάρια που πιάναμε σ' αυτές τις θάλασσες.

Δε θα παραλείψω να σας μιλήσω για ένα ψάρι που ο Σύμβουλος δε θα το ξεχάσει ποτέ και με το δίκιο του. Ένα απ' τα δίχτυα μας έπιασε κάποτε ένα είδος πολύ πλατιάς ρίνας, που αν της έκοβες την ουρά, θάτανε τέλειος δίσκος. Ζύγιζε είκοσι κιλά κι ήταν άσπρο από κάτω και κόκκινο από πάνω. Καθώς ήταν πάνω στο κατάστρωμα, προσπαθούσε να ξεφύγει, αλλά ο Σύμβουλος όρμησε να το πιάσει. Πριν προλάβω να τον εμποδίσω, τόχε αρπάξει με τα δυο του χέρια. Την ίδια στιγμή αναποδογυρίστηκε και παράλυσε.

Άρχισε να φωνάζει.

-Ω! κύριε, κύριε! έλα!

Ήταν η πρώτη φορά που το καημένο το παιδί δε μου μίλησε στο τρίτο πρόσωπο. Τον σηκώσαμε μαζί με τον Καναδό και τρύπαμε τα χέρια του μέχρι να συνέρθει. Ο άτυχος είχε χτυπηθεί από ένα επικίνδυνο ζώο, την δουμάνα, που έχει ηλεκτρισμό μέσα του και κεραυνοβολεί τα ψάρια από μεγάλη απόσταση.

Την άλλη μέρα, στις 12 του Απριλίου, πλησιάσαμε την ολλανδική ακτή κοντά στο δέλτα του Μαρόνι. Εδώ ζουν εκατοντάδες θαλασσινές αγελάδες. Είναι όμορφα, ήσυχα ζώα και ζυγίζουν τουλάχιστο 1.600 κιλά. Είπα στο Νεδ και στο Σύμβουλο ότι η φύση έχει δώσει ένα σπουδαίο ρόλο σ' αυτά τα ζώα. Να καθαρίζουν τις

θάλασσες από τα φύκια και τα χορτάρια που φράζουν τους ποταμούς.

-Και ξέρετε τι έγινε από τότε που οι άνθρωποι άρχισαν να τα εξολοθρεύουν; Τα μαζεμένα χορτάρια μόλυναν τον αέρα κι έφερε τον κίτρινο πυρετό. Σκεφτείτε τι θα γίνει αν εξολοθρεύσουν τις φώκιες και τις φάλαινες. Οι θάλασσες θα γεμίσουν χταπόδια και καλαμάρια, που θα μολύνουν τα πάντα.

Χωρίς όμως να σκεφτούν οι άντρες του “Ναυτίλου”, σκότωσαν αρκετά απ’ αυτά τα ζώα που έχουν νοστιμότατο κρέας.

Σε λίγο πλησιάσαμε την ακτή. Πάνω στην επιφάνεια ήταν εκατοντάδες χελώνες. Δε μπορούσαμε να τις πιάσουμε εύκολα, γιατί άκουγαν και τον παραμικρό θόρυβο. Οι εχενείδες όμως μας βοήθησαν. Αυτό το ζώο κολλάει εύκολα πάνω στις χελώνες και προτιμά να ξεσκιστεί παρά να ξεκολλήσει. Οι ναύτες του “Ναυτίλου” έδεσαν μερικές εχενείδες με σκοινιά και τις έριξαν στη θάλασσα. Πήγαν κοντά στις χελώνες, κόλλησαν και τις έφεραν στο πλοίο.

Μ’ αυτό το ψάρεμα τελείωσε κι η παραμονή μας κοντά στον Αμαζόνιο. Τη νύχτα ο “Ναυτίλος” βγήκε στις ανοιχτές θάλασσες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Οι πολύποδες

Απομακρυνθήκαμε από την αμερικάνικη ακτή, γιατί σίγουρα ο πλοίαρχος δεν ήθελε να πλησιάσει τα νερά του κόλπου του Μεξικού ή τη θάλασσα των Αντιλλών. Στις 16 του Απριλίου είδαμε τη Μαρτινίκα και τη Γουαδελούπη σε απόσταση τριάντα μίλια. Για μια στιγμή είδα τις ψηλές κορυφές τους, ενώ ο Καναδός απογοητεύτηκε πολύ, γιατί λογάριαζε να φύγει είτε πηγαίνοντας στην ξηρά είτε ανεβαίνοντας σε κάποιο απ’ τα πλοία που έπλεαν απ’ το ένα νησί στ’ άλλο.

Θα πετύχαινε, αν μπορούσε να πάρει τη βάρκα χωρίς να τον καταλάβει ο πλοίαρχος, αλλά στην ανοιχτή θάλασσα δεν έπρεπε ούτε να το σκέφτεται.

Ο Καναδός, ο Σύμβουλος κι εγώ συζητήσαμε πολύ για το θέμα που μας απασχολούσε. Έξι μήνες βρισκόμασταν φυλακισμένοι πάνω στο “Ναυτίλο” κι είχαμε ταξιδέψει 17.000 λεύγες. Ο Νεδ Λαντ έλεγε ότι τώρα πια έπρεπε να τελειώσει. Έπρεπε να βασιστούμε στον εαυτό μας κι όχι στον πλοίαρχο Νέμο, που γινόταν όλο και πιο σκυθρωπός και ακοινώνητος. Φαινόταν να μ’

αποφεύγει. Τον συναντούσα σπάνια κι ενώ στην αρχή ευχαριστιόταν να μου εξηγεί τα υποβρύχια θαύματα, τώρα μ' άφηνε μόνο μου και δεν ερχόταν στο σαλόνι. Γιατί είχε αλλάξει; Δεν ήθελα να πεθάνω χωρίς να γράψω αυτά πούχα γνωρίσει. Τώρα πια μπορούσα να γράψω για τις αληθινές ομορφιές της θάλασσας κι ήθελα να διαβαστεί απ' όλους το καινούργιο μου αληθινό βιβλίο.

Εδώ, στα νερά των Αντιλλών, δέκα μέτρα κάτω απ' την επιφάνεια, τι ενδιαφέροντα πράγματα έβλεπα απ' τα διαφράγματα! Υπήρχανε ανάμεσα στ' άλλα ζωόφυτα εκείνοι οι γνωστοί πελαγίσιοι φύσσαλοι, ένα είδος μεγάλης κύστης με ροζ ανταύγειες, που απλώνουν τις μεμβράνες τους στον αέρα και αφήνουν τους πλοκάμους τους να πλέουν σαν μεταξωτές κλωστές. Επίσης θαυμάσιες μέδουσες, πραγματικές τσουνκνίδες, όταν τις άγγιζες, ανελίδες ενάμιση μέτρο μήκος οπλισμένες με ροζ προβοσκίδα και 1.700 κινητήρια όργανα. Στην κατηγορία των ψαριών υπήρχαν μαλαβάρες, ρίνες, τεράστιοι χοντροκάνθοι, που ζύγιζαν 600 κιλά, αμερικάνικες ασπρόμαυρες βελίστες και γοβιοί με προεξέχοντα σαγόνια. Είδα πολλά κοπάδια από γκριζες τριγλές καλυμμένες με λωρίδες χρυσού απ' το κεφάλι μέχρι την ουρά, θαυμάσια κοσμήματα που κάποτε αφιερωμένα στην Άρτεμη και περιζήτητες απ' τους πλούσιους Ρωμαίους, που μια παροιμία τους έλεγε “Όποιος τις πιά-

νει δεν τις τρώει”. Πόσα άλλα περίεργα, σπάνια είδη!

Στις 20 του Απριίλη είχαμε ανέβει σε ύψος 1.500 μέτρα κι η πιο κοντινή ξηρά ήταν το αρχιπέλαγος των Μπαχάμας. Εκεί υψώνονταν υποβρύχιες κορυφές καλυμμένες από μεγάλα φύκια και περίεργα φυτά της θάλασσας. Ήταν η ώρα έντεκα περίπου, όταν ο Νεδ Λαντ μ' έκανε να προσέξω κάτι μεγάλο να προεξέχει απ' τα φύκια.

-Α! είπα, εδώ είναι οι φωλιές από τεράστια χταπόδια και δε θα παραξενευόμουν αν έβλεπα μερικά απ' αυτά τα τέρατα.

-Τι! φώναξε ο Σύμβουλος, καλαμάρια της τάξης των κεφαλόποδων;

-Όχι! είπα. Χταπόδια με τεράστιες διαστάσεις.

-Δε θα πιστέψω ποτέ ότι υπάρχουν τέτοια ζώα, είπε ο Νεδ.

-Θυμάμαι κάποτε που είδα ένα μεγάλο πλοίο να παρσύρεται στο βυθό από το πόδι ενός χταποδιού, είπε ο Σύμβουλος.

-Το 'δες; ρώτησε ο Καναδός.

-Βέβαια.

-Με τα μάτια σου;

-Με τα μάτια μου.

-Και σε ποιο μέρος;

-Στο Σαιντ Μαλό, απάντησε ο Σύμβουλος.

-Μέσα στο λιμάνι; ρώτησε ειρωνικά ο Νεδ.

-Όχι, σε μια εκκλησία! απάντησε ο Σύμβουλος.

-Σ' εκκλησία! φώναξε ο Καναδός.

-Ναι, φίλε μου Νεδ, σε μια εικόνα που παρουσίαζε το χταπόδι για το οποίο μιλάμε.

-Ωραία! είπε ο Νεδ ξεσπώντας σε γέλια.

-Έχεις απόλυτο δίκιο, είπα. Άκουσα γι' αυτή την εικόνα, αλλά το θέμα που παριστάνει είναι παρμένο από μύθο και ξέρετε τι σκεφτόμαστε για τους μύθους. Εξάλλου όταν μιλάμε για τέρατα, η φαντασία μας τρέχει. Γι' αυτό τα χταπόδια όμως λένε ότι όχι μόνο μπορούν να τραβήξουν πλοία στο βυθό, αλλά κάποιος Ολάους Μάγκουνς μας μιλάει για κάποιο χταπόδι ένα μίλι μήκος. Λέγεται μάλιστα ότι ο επίσκοπος της Νιδρός έχτισε ένα ναό πάνω σ' ένα τεράστιο βράχο. Μόλις τελείωσε η λειτουργία, ο βράχος άρχισε να κουνιέται και γύρισε στη θάλασσα. Ο βράχος ήταν χταπόδι. Ένας άλλος επίσκοπος, ο Ποντοπιντάν, μιλάει για ένα άλλο χταπόδι που πάνω του μπορούσε να σταθεί ένα σύνταγμα. Οι αρχαίοι φυσιοδίφες μιλάνε για τέρατα που έχουν στόματα σαν κόλπους κι είναι τόσο μεγάλα, που δεν μπορούν να περάσουν απ' τα στενά του Γιβραλτάρ.

-Πόσο αληθινές είναι αυτές οι ιστορίες; ρώτησε ο Σύμβουλος.

-Καθόλου, φίλοι μου, γιατί ότι περνάει τα όρια της αλήθειας είναι μύθος. Παρόλ' αυτά σίγουρα κάποια

βάση θάχουν όλοι οι μύθοι και δεν αρνούμαστε ότι υπάρχουν τεράστια χταπόδια. Ο Αριστοτέλης αναφέρει για καλαμάρι πέντε μέτρα κι οι ψαράδες συχνά βλέπουν μερικά τέσσερα μέτρα μήκος. Στα μουσεία της Τεργέστης και του Μονπελιέ υπάρχουν σκελετοί με δυο μέτρα μήκος και σύμφωνα με τους υπολογισμούς των φυσιολόγων, αν ένα απ' αυτά τα ζώα έχει έξι μέτρα μήκος, τότε τα πόδια του θάναι εικοσιεφτά μέτρα. Δηλαδή θάναι τέρας σίγουρα.

-Τα ψαρεύουν; ρώτησε ο Νεδ.

-Μπορεί να μην τα ψαρεύουν, τα βλέπουν όμως. Ένας απ' τους φίλους μου, ο πλοίαρχος Πωλ Μπος απ' τη Χάβρη, συχνά με διαβεβαίωνε ότι είχε συναντήσει αυτά τα τέρατα στις ινδικές θάλασσες. Αλλά το πιο περίεργο γεγονός, που δεν επιτρέπει την άρνηση της ύπαρξης αυτών των ζώων, έγινε λίγα χρόνια πριν, το 1861.

-Τι έγινε; ρώτησε ο Νεδ Λαντ.

-Το 1861, βορειοανατολικά της Τενερίφης, πολύ κοντά στο πλάτος που βρισκόμαστε τώρα, το πλήρωμα του "Αλέκτωρ" είδε ένα τεράστιο καλαμάρι. Ο πλοίαρχος Μπουγκέ πήγε κοντά στο ζώο και το χτύπησε με καμάκια κι όπλα, χωρίς επιτυχία, γιατί οι σφαίρες και τα καμάκια γλιστρούσαν πάνω στη σάρκα του. Μετά από πολλές προσπάθειες το πλήρωμα πέρασε μια θηλιά γύρω απ' το σώμα του και προσπάθησε να το τρα-

βήξει. Ήταν τόσο βαρύ όμως, που κόπηκε το σκοινί και το ζώο εξαφανίστηκε κάτω απ' τα νερά.

-Αλήθεια; Είναι γεγονός;

-Αναμφισβήτητο γεγονός, καλέ μου Νεδ. Προτείνουν μάλιστα να το ονομάσουν “Καλαμάρι του Μπογκέ”.

-Τι μήκος είχε;

-Περίπου έξι μέτρα, είπε ο Σύμβουλος, κι άρχισε να κοιτάει έξω απ' το τζάμι.

-Ακριβώς, συμπλήρωσα.

-Το κεφάλι του είχε οχτώ πλοκάμια, που χτυπούσαν το νερό σαν φίδια;

-Μάλιστα.

-Τα μάτια του ήταν πάνω απ' το κεφάλι του;

-Ναι, Σύμβουλε.

-Και το στόμα του έμοιαζε σαν ράμφος παπαγάλου;

-Ακριβώς, Σύμβουλε.

-Πολύ καλά, δε χρειάζεται να μαλώνουμε, απάντησε ήσυχα. Αν αυτό δεν είναι το καλαμάρι του Μπογκέ, σίγουρα είναι κάποιο απ' τ' αδέρφια του.

Κοίταξα το Σύμβουλο, ενώ ο Νεδ πήγε βιαστικά προς το παράθυρο.

-Τι απαίσιο τέρας, φώναξε.

Κοίταξα κι εγώ με τη σειρά και δεν μπόρεσα να συγκρατήσω την αποστροφή μου. Μπροστά στα μάτια μου ήταν ένα απαίσιο τέρας. Ήταν ένα γιγαντιαίο χταπόδι, περίπου οχτώ μέτρα. Κολυμπούσε προς τη δική

μας κατεύθυνση με μεγάλη ταχύτητα και μας παρακολουθούσε με τα τεράστια μάτια του. Τα οχτώ χέρια του ή μάλλον πόδια του ξεκινούσαν απ' το κεφάλι του κι ήταν δυο φορές μεγαλύτερα απ' το σώμα του. Το στόμα του, σαν ράμφος παπαγάλου, άνοιγε κι έκλεινε κάθετα. Η γλώσσα του, γεμάτη από κοφτερά δόντια, μπαινόβγαινε γρήγορα. Θα ζύγιζε 4.000 ή 5.000 κιλά. Το χρώμα του άλλαζε συνέχεια ανάλογα με τη διάθεση του ζώου. Τι ζωντάνια έχουν αυτά τα ζώα; Ίσως επειδή έχουν τρεις καρδιές. Δεν έχασα ευκαιρία κι άρχισα αμέσως να το σκισάρω.

-Μπορεί νάναι το ίδιο που έπιασε το πλήρωμα του “Αλέκτωρ”, είπε ο Σύμβουλος.

-Όχι, απάντησε ο Καναδός, γιατί αυτό είναι ολόκληρο, ενώ εκείνο έχασε την ουρά του.

-Δεν έχει σημασία, απάντησα. Τα χέρια κι οι ουρές αυτών των ζώων ξαναβγαίνουν γρήγορα.

Σε λίγο κι άλλα χταπόδια φάνηκαν. Μέτρησα επτά. Ακολουθούσαν από πίσω μας κι άκουγα τα στόματα τους να χτυπούν πάνω στο “Ναυτίλο”. Συνέχισα να σκισάρω, γιατί κρατιόντουσαν στο νερό με τέτοια ακρίβεια, που νόμιζες ότι δεν κουνιόντουσαν καθόλου. Ξαφνικά ο “Ναυτίλος” σταμάτησε.

-Χτυπήσαμε πουθενά; ρώτησα.

-Τουλάχιστο είμαστε ελεύθεροι, γιατί πλέουμε.

Ο “Ναυτίλος” έπλεε, αλλά δεν κουνιόταν. Πέρασε

ένα λεπτό κι ο πλοίαρχος μαζί με τον υποπλοίαρχο μπήκαν μέσα. Είχα να τον δω πολύ καιρό και μου φάνηκε σκυθρωπός. Χωρίς να μας προσέξει, πήγε στα τζάμια, κοίταξε τα χταπόδια κι είπε κάτι στον υποπλοίαρχο, που βγήκε έξω. Γρήγορα τα διαφράγματα έκλεισαν κι εγώ προχώρησα προς το μέρος του πλοίαρχου.

-Παράξενη συλλογή από χταπόδια; ρώτησα.

-Ναι πραγματικά κύριε φυσιοδίφη, απάντησε, αλλά θα πολεμήσουμε μαζί τους.

Τον κοίταξα περίεργα γιατί νόμιζα ότι δεν είχα ακούσει καλά.

-Θα τα χτυπήσουμε; ρώτησα.

-Μάλιστα κύριε, γιατί ο έλικας σταμάτησε και νομίζω ότι κάποια απ' αυτά μπερδεύτηκαν στα φτερά του και μας εμποδίζουν να κινηθούμε.

-Τι θα κάνουμε;

-Θα βγούμε στην επιφάνεια και θα σκοτώσουμε το χταπόδι.

-Δύσκολη επιχείρηση.

-Δύσκολη επιχείρηση, αλλά δε γίνεται αλλιώς, γιατί οι ηλεκτρικές σφαίρες δεν τρυπούν τη μαλακιά σάρκα του. Πρέπει να το χτυπήσουμε με τσεκούρια.

-Και καμάκια κύριε, είπε ο Καναδός, αν δεν αρνηθείτε τη βοήθεια μου.

-Θα τη δεχτώ, κύριε Λαντ.

-Θα σας ακολουθήσουμε, είπα και πήγα μαζί με τον πλοίαρχο προς τις κεντρικές σκάλες.

Εκεί δέκα άντρες περίπου, οπλισμένοι με τσεκούρια, περίμεναν έτοιμοι για επίθεση. Ο Σύμβουλος κι εγώ πήραμε δυο τσεκούρια, ενώ ο Νεδ Λαντ πήρε ένα καμάκι. Ο "Ναυτίλος" ανέβηκε στην επιφάνεια κι ένας απ' τους ναύτες άρχισε να ξεβιδώνει τα καρφιά του διαφράγματος. Δεν είχε προλάβει να τελειώσει, όταν το διάφραγμα σηκώθηκε με μεγάλη δύναμη. Σίγουρα τότε τραβήξει κάποιο χταπόδι με τις βεντούζες του. Αμέσως ένα από τα πόδια ενός χταποδιού γλίστρησε σαν φίδι κάτω στ' άνοιγμα κι άλλα είκοσι φάνηκαν από πάνω. Μ' ένα χτύπημα του τσεκουριού του ο πλοίαρχος έκοψε αυτό τα' απαίσιο πόδι και τη στιγμή που προσπαθούσαμε ν' ανέβουμε στο κατάστρωμα δυο άλλα πόδια άρπαξαν το ναύτη που στεκόταν μπροστά απ' τον πλοίαρχο Νέμο και τον σήκωσαν μ' απίστευτη δύναμη. Ο πλοίαρχος έβγαλε μια φωνή κι όρμησε πάνω του. Τρέξαμε από πίσω του. Τι σκηνή! Ο δυστυχισμένος άντρας, πιασμένος απ' το πόδι του χταποδιού και κολλημένος στις βεντούζες του, ταλαντευόταν στον αέρα και φώναζε: "Βοήθεια! Βοήθεια!". Αυτές οι λέξεις ειπωμένες στα γαλλικά μ' έκαναν να τρομάζω! Υπήρχε ένας συμπατριώτης μου στο πλοίο, μπορεί και περισσότεροι! Τι σπαραχτική κραυγή! Θα την ακούω σ' όλη μου τη ζωή. Ο δυστυχισμένος ήτανε χαμένος, κανένας

δεν μπορούσε να τον σώσει. Ο πλοίαρχος όμως όρμησε στο χταπόδι και μ' ένα χτύπημα έκοψε το ένα πόδι του. Ο υποπλοίαρχος πάλευε άγρια με τ' άλλα τέρατα, που ορμούσαν μέσα στο "Ναυτίλο". Ο Καναδός, ο Σύμβουλος κι εγώ βυθίσαμε τα τσεκούρια μας στις γλιστερές μάζες. Ήταν τρομερό!

Για μια στιγμή σκέφτηκα ότι θα σώζαμε το ναύτη, γιατί είχαν κοπεί τα επτά πόδια του χταποδιού κι έμενε μόνο ένα. Αλλά ακριβώς, όταν ο πλοίαρχος κι ο υποπλοίαρχος ορμούσαν για να κόψουν και το τελευταίο, το ζώο έβγαλε ένα μαύρο υγρό που μας τύφλωσε. Όταν διαλύθηκε το σύννεφο, το χταπόδι είχε χαθεί παίρνοντας μαζί του και το δυστυχισμένο ναύτη.

Στο μεταξύ δέκα ή δώδεκα χταπόδια ανέβηκαν στο κατάστρωμα του "Ναυτίλου". Κυλιόμασταν ανάμεσα στα πόδια τους βουτηγμένοι στο αίμα και στη μελάνη. Το καμάκι του Νεδ Λαντ βυθιζόταν στα μάτια των χταποδιών, αλλά ξαφνικά αναποδογυρίστηκε απ' τα πόδια ενός χταποδιού, που δεν μπόρεσε ν' αποφύγει. Αχ! Πως χτυπούσε η καρδιά μου! Το στόμα του χταποδιού άνοιξε και παραλίγο θάκοβε στα δυο τον Καναδό. Πρόλαβε ο πλοίαρχος όμως και βυθίζοντας το τσεκούρι του στα σαγόνια του έσωσε το Νεδ, που σηκώθηκε αμέσως κι έμπηξε το καμάκι του στην τριπλή καρδιά του χταποδιού.

-Σου χρωστούσα αυτή την ανταπόδοση, είπε ο πλοί-

αρχος στον Καναδό.

Ο Νεδ υποκλίθηκε χωρίς ν' απαντήσει. Η μάχη είχε κρατήσει ένα τέταρτο κι επιτέλους τα τέρατα εξαφανίστηκαν απ' τα ταραγμένα νερά.

Ο πλοίαρχος Νέμο γεμάτος αίματα και σχεδόν λιποθυμισμένος, με δάκρυα στα μάτια, κοιτούσε σα χαμένος τη θάλασσα πούχε καταπιεί έναν απ' τους συντρόφους του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Το Γκολφ Στρημ

Κανέννας δε θα ξεχάσει αυτή τη φοβερή σκηνή της 20^{ης} του Απρίλη. Την έγγραψα επηρεασμένος απ' τη συγκίνηση, αλλά όταν τη διάβασα στο Σύμβουλο και στον Καναδό, είπαν ότι είχα γράψει ότι ακριβώς είχε γίνει.

Είπα ότι ο πλοίαρχος Νέμο έκλαιγε καθώς παρακολουθούσε τα κύματα. Η λύπη του ήταν μεγάλη, γιατί ήταν ο δεύτερος σύντροφος που χανόταν σ' αυτό το μεγάλο ταξίδι. Και τι θάνατος! Ζουλιγμένος απ' τα πλοκάμια του χταποδιού δε θάβρισκε ποτέ την ξεκούραση που βρήκε ο φίλος του στο κοραλλένιο κοιμητήριο. Εκείνο που με στενοχώρησε περισσότερο ήταν η τελευταία κραυγή του ναύτη. Ο φτωχός Γάλλος ξεχνώντας τα συνθήματα μίλησε στη μητρική του γλώσσα για να ζητήσει βοήθεια. Ανάμεσα στο πλήρωμα του “Ναυτίλου”, συνδεμένος με σώμα και ψυχή με τον πλοίαρχο, βρισκόταν ένας συμπατριώτης μου. Ήταν ο μόνος που αντιπροσώπευε τη Γαλλία ή υπήρχαν κι άλλοι;

Ο πλοίαρχος Νέμο μπήκε στο δωμάτιο του κι έκανα

πολύ καιρό να τον δω ξανά. Ήταν λυπημένος κι αναποφάσιτος κι αυτό μπορούσα να το καταλάβω από το πλοίο του, που έπλεε χωρίς καμιά κατεύθυνση. Στριφογυρνούσε συνέχεια εκεί στο ίδιο σημείο πούχε χαθεί ο ναύτης. Δέκα μέρες πέρασαν έτσι και μόνο την 1^η του Μάη κινηθήκαμε προς τα βόρεια, περνώντας από τις Μπαχάμες. Ακολουθούσαμε το ρεύμα του μεγαλύτερου ποταμού της θάλασσας, πούχει τις όχθες του, τα ψάρια του και τη δική του θερμοκρασία. Μιλώ για το Γκολφ Στρημ, που είναι ένα ποτάμι που τρέχει στη μέση του Ατλαντικού και τα νερά του δεν ενώνονται με τα νερά του ωκεανού. Τα νερά του είναι αρμυρά, περισσότερο αρμυρά κι απ' τα θαλασσινά. Το βάθος του είναι 1.500 μέτρα και το φάρδος του δέκα μίλια κι είναι μεγαλύτερο απ' όλα τα ποτάμια της Γης.

Αυτό το ρεύμα μεταφέρει όλα τα είδη ζωντανών πλασμάτων. Αργοναύτες, τόσο συνηθισμένοι στη Μεσόγειο, ήταν εδώ σε μεγάλες ποσότητες. Ρίνες με κομπές ουρές, που αποτελούν το ένα τρίτο του σώματος τους, μικροί καρχαρίες, γοβιοί, σειρήνες, λαυράκια και τ' όμορφο ψάρι, ο αμερικανός ιππότης, στολισμένος με κορδέλες και παράσημα.

Πρέπει να προσθέσω ότι κατά τη διάρκεια της νύχτας τα φωσφορίζοντα νερά του Γκολφ Στρημ συναγωγίζονταν την ηλεκτρική δύναμη του φαναριού μας. Στις 8 του Μάη ακόμα διασχίζαμε το ακρωτήρι Χατέρας

στο ύψος της Νότιας Καρολίνας. Ο “Ναυτίλος” ακόμα έπλεε στην τύχη. Σκεφτήκαμε ότι με τέτοιες συνθήκες ήτανε εύκολο να το σκάσουμε, αφού οι κατοικημένες ακτές μας πρόσφεραν ένα εύκολο καταφύγιο. Πολλά πλοία έπλεαν σ' αυτή τη θάλασσα κι ελπίζαμε ότι κάποιος θα μας περιμάζευε.

Η ατυχία όμως δυσκόλευε τα σχέδια του Νεδ. Ο καιρός ήτανε πολύ άσχημος κι οι τρικυμίες συχνές. Ήταν αδύνατο να σωθούμε με τέτοια μικρή βάρκα. Ο Νεδ συμφωνούσε κι έλιωνε από νοσταλγία.

-Κύριε, μούπε μια μέρα, πρέπει να τελειώνουμε. Αυτός ο Νέμο φεύγει απ' τη στεριά και πηγαίνει προς το Βορρά. Αρκετά χόρτασα το Νότιο Πόλο, δεν έχω όρεξη για το Βόρειο.

-Τι να κάνουμε, αφού δεν μπορούμε να σωθούμε.

-Πρέπει να μιλήσουμε στον πλοίαρχο, είπε. Δεν είπες τίποτα όταν είμασταν στη χώρα σου, εγώ θα μιλήσω όμως τώρα που βρισκόμαστε στη δική μου. Όταν σκέφτομαι ότι σε λίγο θα φτάσουμε στη Νέα Σκωτία κι ότι κοντά στη Νέα Γη είναι ένας μεγάλος κόλπος όπου χύνεται ο Άγιος Λαυρέντιος, το ποτάμι του Κεμπέκ, δηλαδή της πατρίδας μου, ανατριχιάζω. Προτιμώ να πέσω στη θάλασσα παρά να μείνω άλλο εδώ. Βαρέθηκα.

Ο Καναδός έχανε την υπομονή του. Δεν άντεχε άλλο. Το πρόσωπο του άλλαξε και καταλάβαινα πόσο

υπόφερε, γιατί κι εγώ ο ίδιος είχα αρχίσει να βαριέμαι. Είχαν περάσει επτά μήνες χωρίς νάχουμε νέα απ' τη στεριά. Η απομόνωση του πλοίαρχου Νέμο, τ' άλλαγμένα του αισθήματα, ειδικά μετά απ' τη μάχη με τα χταπόδια, μ' έκαναν να βλέπω διαφορετικά τα πράγματα.

-Λοιπόν, κύριε; είπε ο Νεδ βλέποντας ότι δεν απαντούσα.

-Λοιπόν, Νεδ! θέλεις να ρωτήσω τον πλοίαρχο τα σχέδια του για μας;

-Ναι, κύριε.

-Αν και μας τόχει πει;

-Ναι, θέλω να βεβαιωθώ. Μιλήστε για μένα, μονάχα για μένα, αν θέλετε.

-Μα τον συναντώ τόσο σπάνια. Μ' αποφεύγει.

-Είναι ένας λόγος παραπάνω να πάτε να τον βρείτε.

Πήγα στο δωμάτιο μου κι από κει χτύπησα την πόρτα του δωματίου του πλοίαρχου. Καμιά απάντηση. Χτύπησα την πόρτα ξανά και μπήκα. Ο πλοίαρχος ήταν εκεί σκυμμένος πάνω απ' το τραπέζι του και δε μ' άκουσε. Αποφασισμένος να μη φύγω πριν του μιλήσω τον πλησίασα. Σήκωσε το κεφάλι του γρήγορα. Ζάρωσε τα φρύδια του κι είπε άγρια:

-Εσείς εδώ! Τι θέλετε;

-Να σας μιλήσω, πλοίαρχε.

-Μα είμαι απασχολημένος, κύριε. Δουλεύω. Εγώ

σας αφήνω ν' απομονώνεστε, εσείς δε μ' αφήνετε;

Η υποδοχή δεν ήταν ενθαρρυντική, αλλά ήμουν αποφασισμένος ν' ακούσω και ν' απαντήσω τα πάντα.

-Κύριε, είπα, ψυχρά. Έχω να σας μιλήσω για ένα θέμα που δεν παίρνει καθυστέρηση.

-Τι είναι αυτό, κύριε; απάντησε ειρωνικά. Ανακαλύψατε τίποτα που δεν ξέρω;

Πριν προλάβω ν' απαντήσω μούδειξε έν' ανοιχτό χειρόγραφο πάνω στο τραπέζι του κι είπε με σοβαρό τόνο.

-Εδώ κύριε Αροννάξ, είναι ένα χειρόγραφο γραμμένο σ' αρκετές γλώσσες. Είναι μια περίληψη των μελετών μου στη θάλασσα κι ελπίζω ότι δε θα χαθούν μαζί μου. Αυτό το χειρόγραφο με την υπογραφή μου και την ιστορία της ζωής μου θα κλειστεί σε μια θήκη που δε βουλιάζει. Ο τελευταίος που θα μείνει ζωντανός στο "Ναυτίλο" θα πετάξει αυτή τη θήκη στη θάλασσα και θα πάει όπου την οδηγήσουν τα κύματα.

-Πλοίαρχε, είπα, εγκρίνω αυτή την απόφασή σας. Τ' αποτέλεσμα των μελετών σας δε θα χαθεί, αλλά το μέσο που χρησιμοποιείτε νομίζω ότι είναι πρωτόγονο. Ποιος ξέρει που θα οδηγήσουν τα κύματα αυτή τη θήκη, σε ποια χέρια θα πέσει; Δεν μπορείτε να χρησιμοποιήσετε άλλο μέσο; Δεν μπορείτε εσείς ή ένας από σας...

-Ποτέ! είπε βιαστικά, διακόπτοντάς με.

-Μα εγώ κι οι φίλοι μου είμαστε έτοιμοι να φυλάξουμε αυτό το χειρόγραφο κι αν μας ελευθερώσετε....

-Να σας ελευθερώσουμε; είπε ο πλοίαρχος.

-Ναι, κύριε, αυτό είναι το θέμα που θέλω να συζητήσουμε. Εφτά μήνες είμαστε στο πλοίο σας και σας ρωτώ σήμερα αν σκοπεύετε να μας κρατήσετε για πάντα.

-Κύριε Αροννάξ, θα σας απαντήσω σήμερα όπως έκανα εφτά μήνες πιο μπροστά. Όποιος μπαίνει στο "Ναυτίλο" δεν τον εγκαταλείπει ποτέ.

-Μας επιβάλετε σκλαβιά;

-Πέστε το όπως θέλετε.

-Παντού οι σκλάβοι έχουν το δικαίωμα να κερδίσουν την ελευθερία τους.

-Ποιος σας αρνιέται αυτό το δικαίωμα; Προσπάθησα ποτέ να σας δέσω μ' όρκο;

Με κοίταξε με τα χέρια του σταυρωμένα.

-Κύριε, είπα, δεν είναι ευχάριστο ούτε σε σας ούτε σε μένα να ξαναγυρίζουμε στο ίδιο θέμα για δεύτερη φορά. Μια και τ' αρχίσαμε όμως, ας το τελειώσουμε. Σας λέω ότι αυτό το θέμα δεν αφορά εμένα μόνο. Για μένα η μελέτη είναι μια ανακούφιση, ένα πάθος που με κάνει να ξεχνώ τα πάντα. Σαν και σας είμαι πρόθυμος να ζω απομονωμένος με την ελπίδα ότι κάποτε οι μελέτες μου θάναι χρήσιμες. Ο Νεδ Λαντ όμως αγαπάει την ελευθερία, μισεί τη σκλαβιά και θα μπορούσε να

σκεφτεί σχέδια εκδίκησης. Θα μπορούσε να σκεφτεί, να προσπαθήσει, να δοκιμάσει.

Σταμάτησα. Ο πλοίαρχος Νέμο σηκώθηκε.

-Οτιδήποτε σκεφτεί ο Νεδ Λαντ ή προσπαθήσει ή δοκιμάσει δε μ' ενδιαφέρει. Δεν τον κρατώ από ευχαρίστηση στο πλοίο μου. Όσο για σας κύριε Αροννάξ είσαστε από κείνους που μπορούν να καταλάβουν τα πάντα, ακόμα και τη σιωπή. Δεν έχω περισσότερα να σας πω κι ας είναι η τελευταία φορά που ήρθατε να μου μιλήσετε. Αν ξαναρθείτε, δε θα σας ακούσω.

Έφυγα. Η θέση μας ήταν δύσκολη. Είπα τη συζήτηση μας στους φίλους μου.

-Ξέρουμε τώρα, είπε ο Νεδ, ότι δεν μπορούμε να περιμένουμε τίποτα απ' αυτό τον άνθρωπο. Ο "Ναυτίλος" πλησιάζει στο Λονγκ Άιλαντ. Θα το σκάσουμε ότι καιρό και νάχει.

Αλλά ο ουρανός γινότανε όλο και πιο απειλητικός. Άρχισαν να φαίνονται συμπτώματα θύελλας. Η ατμόσφαιρα γινόταν άσπρη κι άρχισαν να μαζεύονται μαύρα σύννεφα. Η θάλασσα φούσκωσε και τα πουλιά εξαφανίστηκαν, εκτός απ' τους πετρέλους, τους φίλους αυτούς της καταιγίδας.

Το βαρόμετρο έπεσε κι έδειχνε πολλούς ατμούς. Η καταιγίδα ξέσπασε στις 18 του Μάη, ακριβώς τότε που ο "Ναυτίλος" περνούσε από το Λονγκ Άιλαντ, λίγα μίλια μακριά απ' το λιμάνι της Νέας Υόρκης. Μπορώ να

σας περιγράψω αυτή την πάλη των στοιχείων, γιατί ο πλοίαρχος Νέμο προτίμησε την επιφάνεια της θάλασσας αντί να βυθιστεί στα βάθη. Ο άνεμος φυσούσε νοτιοδυτικά στην αρχή κι ο πλοίαρχος στεκόταν στο κατάστρωμα. Είχε δεθεί για να μην τον πετάξουν τα κύματα. Πήγα κοντά του και δέθηκα κι εγώ μοιράζοντας το θαυμασμό ανάμεσα στην τρικυμία και σ' αυτό τον εξαιρετικό άνθρωπο.

Η οργισμένη θάλασσα ταραζόταν από τεράστια κύματα κι ο "Ναυτίλος" μια πλάγιαζε στο πλάι και μια στεκόταν όρθιος σαν κατάρτι. Κατά τις πέντε η ώρα έπεσε καταρραχτώδης βροχή, που δε σταμάτησε τον αέρα. Ο κυκλώνας που ξέσπασε έτρεχε με ταχύτητα σαράντα λεύγες την ώρα. Με τέτοια ταχύτητα αναποδογυρίζει σπίτια, σπάζει πόρτες και μετακινεί κανόνια των εικοσιτέσσερων ιντσών.

Το βαρόμετρο, όπως το 1860 στη Ρεουνιόν κατά τη διάρκεια ενός κυκλώνα, έπεσε στα επτά δέκατα. Είδα ένα μεγάλο πλοίο να περνάει στον ορίζοντα. Ήταν σίγουρα ένα από τ' ατμόπλοια της γραμμής Νέας Υόρκης προς το Λίβερπουλ ή τη Χάβρη. Γρήγορα χάθηκε μέσ' την ομίχλη.

Στις δέκα η ώρα ο ουρανός ήτανε κατακόκκινος απ' τις αστραπές. Εγώ δεν μπορούσα να τις βλέπω, ενώ ο πλοίαρχος φαινόταν να τις απολαμβάνει. Ένας τρομερός θόρυβος γέμισε τον αέρα, ένας περδεμένος θό-

ριβος από κύματα που σπάζανε πάνω στο “Ναυτίλο”, αέρα που φυσούσε και βροντές. Ο αέρας φυσούσε προς όλες τις κατευθύνσεις κι ο κυκλώνας πούχε ξεκινήσει απ' την ανατολή γύρισε περνώντας απ' το βορρά τη δύση και το νότο. Αχ! αυτό το Γκολφ Στρημ! Καλά το λένε Βασιλιά των Καταιγίδων. Είναι η διαφορά της θερμοκρασίας ανάμεσα στον αέρα και στα ρεύματα του.

Μια βροχή φωτιάς ακολούθησε. Ήταν από τους πολλούς κεραυνούς. Κατέβηκα στο σαλόνι κι ο “Ναυτίλος” άρχισε να βυθίζεται, αφού κατέβηκε κι ο πλοίαρχος. Απ' τ' ανοιχτά παράθυρα του “Ναυτίλου” παρακολουθούσα τρομαγμένα ψάρια να περνούν γρήγορα. Μερικά κεραυνοβολήθηκαν μπροστά στα μάτια μου. Νόμιζα ότι θα βρίσκαμε ησυχία στα οχτώ μέτρα, αλλά χρειάστηκε να κατεβούμε εικοσιπέντε μέτρα για να ηρεμήσουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ

Απ' το πλάτος 47° 24' στο μήκος 170° 28'

Αποτέλεσμα της τρικυμίας ήταν να πεταχτούμε. Ακόμα μια φορά προς τ' ανατολικά. Όλες οι ελπίδες να το σκάσουμε προς τη Νέα Υόρκη ή τον Άγιο Λαυρέντιο ξεχάστηκαν. Ο Νεδ, απελπισμένος, είχε απομονωθεί όπως ο πλοίαρχος. Ο Σύμβουλος κι εγώ όμως δε χωριζόμασταν. Ο “Ναυτίλος” για μερικές μέρες περιπλανήθηκε ανάμεσα σε κείνες τις ομίχλες, πούναι τόσο επικίνδυνες για τους ναυτικούς. Πόσα ατυχήματα έγιναν; Πόσα χτυπήματα πάνω στους βράχους; Πόσες συγκρούσεις ανάμεσα στα πλεύμενα παρά τα φώτα, τα σφυρίγματα, τα σήματα κινδύνου; Ο βυθός σ' αυτή τη θάλασσα μοιάζει σαν πεδίο μάχης γεμάτος πλοία, άλλα παλιά και διαλυμένα, άλλα καινούργια που γυαλίζουν ακόμα.

Στις 15 του Μάη ήμασταν στη νότια ακτή της Νέας Γης. Αυτή η όχθη αποτελείται από προσχώσεις που παρασέρνονται από τον ισημερινό με το Γκολφ Στρημ ή από το Βόρειο Πόλο με το ρεύμα παγωμένου νερού.

Στις 17 του Μάη, περίπου 500 μίλια μακριά από το

Χαρτ Κόντεντ, σε βάθος 1.400 μέτρα, είδα το ηλεκτρικό καλώδιο. Ο Σύμβουλος, επειδή δεν του το είχα αναφέρει, σκέφτηκε ότι ήταν ένα γιγαντιαίο φίδι της θάλασσας. Το πρώτο καλώδιο είχε τοποθετηθεί τα χρόνια 1857 και 1858, αλλά αφού έστειλε περίπου 400 τηλεγραφήματα, δε λειτουργούσε άλλο. Το 1863 οι μηχανικοί έφτιαξαν ένα άλλο, περίπου 2.000 μίλια μακρως και 4.500 τόνους βάρους. Κι αυτή όμως η προσπάθεια απότυχε.

Στις 25 του Μάη ο “Ναυτίλος” βρισκόταν σε βάθος 1.918 μέτρα, ακριβώς στο σημείο όπου είχε κοπεί το καλώδιο. Ήταν 638 μίλια μακριά απ' την Ιρλανδία. Ήταν δυόμιση τ' απόγευμα, όταν κατάλαβαν ότι η επικοινωνία με την Ευρώπη είχε σταματήσει. Οι ηλεκτρολόγοι που βρίσκονταν στο πλοίο προσπάθησαν και βρήκαν το σημείο πούχε καταστραφεί. Τόφτιαξαν, αλλά σε λίγες μέρες ξαναχάλασε. Οι Αμερικανοί όμως δεν απογοητεύτηκαν κι ο Κύρος Φιλντ, αυτός ο γενναίος πρωτεργάτης της επιχείρησης, έδωσε καινούργιο δάνειο και φτιάχτηκε ένα άλλο καλώδιο. Αυτό το καινούργιο καλώδιο καλύφτηκε με γουταπέρκα και μ' ένα στρώμα από υφαντικές ύλες συγκρατημένο από μεταλλικά καλύμματα. Η επιχείρηση πήγαινε καλά και στις 23 του Ιούλη, όταν υπογράφηκε συνθήκη ανάμεσα στην Πρωσία και την Αυστρία, η Αμερική έστειλε στη γηραιά Ευρώπη αυτές τις σοφές λέξεις, που σπάνια

καταλαβαίνουμε. “Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία”. Δεν περίμενα να βρω το καλώδιο. Αυτό το μακρύ φίδι καλυμμένο από υπολείμματα από όστρακα είχε ένα δυνατό κάλυμμα, που το προστάτευε απ' τα μαλάκια. Στέκεται ήσυχο κάτω απ' τη θάλασσα και μεταφέρει τον ηλεκτρικό σπινθήρα απ' την Ευρώπη στην Αμερική σε τριανταδύο εκατοστά του δευτερολέπτου. Χωρίς αμφιβολία θα κρατήσει για πολύ καιρό, γιατί το στρώμα της γουταπέρκας που το καλύπτει βελτιώνεται απ' το θαλασσινό νερό.

Στις 28 του Μάη ήμασταν 120 μίλια μακριά απ' την Ιρλανδία. Άραγε ν' ανέβαινε ο πλοίαρχος προς τα Βρετανικά Νησιά; Όχι! Παραξενεύτηκα πολύ όταν είδα να πηγαίνουμε νότια, πίσω προς τις ευρωπαϊκές θάλασσες. Μια μεγάλη απορία άρχισε να μ' απασχολεί: θα τολμούσε ο “Ναυτίλος” να μπει στα νερά της Μάγχης; Ο Νεδ Λαντ, πούχε ξαναεμφανιστεί από τότε που πλησιάσαμε την ξηρά, με ρωτούσε συνέχεια. Πώς μπορούσα να του απαντήσω; Ο πλοίαρχος είχε εξαφανιστεί. Αφού είχε δείξει στον Καναδό τις ακτές της Αμερικής, μήπως ήθελε να μου δείξει τις ακτές της Γαλλίας; Αλλά ο “Ναυτίλος” συνέχισε να πηγαίνει προς τα νότια.

Στις 30 του Μάη περάσαμε απ' το Λαντ Εντ, ανάμεσα στο τελευταίο άκρο της Αγγλίας και τα νησιά Σίλι. Αν θέλαμε να πάμε στη Μάγχη, έπρεπε να πάμε ανα-

τολικά. Δεν πήγαμε όμως.

Όλη την άλλη μέρα ο “Ναυτίλος” έκανε κύκλους πάνω στο νερό. Φαινόταν ότι έψαχνε ένα σημείο. Το μεσημέρι ο πλοίαρχος Νέμο ήρθε να σημειώσει την απόσταση του ήλιου. Δε μου είπε λέξη κι ήταν πολύ σκυθρωπός. Γιατί άραγε; Μήπως επειδή πλησιάζαμε τις ακτές; Μήπως τον βασάνιζαν αναμνήσεις απ' τη χώρα του; Τι αισθανόταν; Τύψεις ή λύπη; Για πολύ καιρό με βασάνιζαν αυτές οι σκέψεις κι άρχισα να προαισθάνομαι ότι σε λίγο η τύχη θα προδίδε το μυστικό του.

Την επόμενη, την 1^η του Ιούνη, ο “Ναυτίλος” συνέχισε τους ίδιους κύκλους. Σίγουρα έψαχνε κάποιο σημείο στον ωκεανό. Ο πλοίαρχος μέτρησε το ύψος του ήλιου όπως την προηγούμενη μέρα. Η θάλασσα ήταν ήρεμη κι ο ουρανός καθαρός. Σε απόσταση οχτώ μίλια προς τ' ανατολικά διάκρινα ένα μεγάλο ατμόπλοιο. Δεν υπήρχε σημαία στο κατάρτι του κι έτσι δεν κατάλαβα την εθνικότητα του. Λίγα λεπτά προτού περάσει ο ήλιος απ' τον ισημερινό, ο πλοίαρχος Νέμο έκανε τις μετρήσεις του με μεγάλη προσοχή. Ο “Ναυτίλος” ήταν ακίνητος κι εγώ βρισκόμουνα στο κατάστρωμα, όταν άκουσα τον πλοίαρχο να προφέρει τις λέξεις:

-Εδώ είναι.

Γύρισε και κατέβηκε κάτω. Μήπως είχε δει το πλοίο κι ήθελε να τ' αποφύγει; Δεν ήξερα. Γύρισα κι εγώ στο σαλόνι. Τα διαφράγματα έκλεισαν κι άκουσα το νερό

να γεμίζει τα τεπόζιτα. Ο “Ναυτίλος” άρχισε να βυθίζεται και λίγα λεπτά αργότερα σταμάτησε σ' ένα βάθος 420 μέτρων. Το φως έσβησε, τα διαφράγματα άνοιξαν κι απ' το τζάμι είδα τη θάλασσα να φωτίζεται έντονα απ' το φανάρι του “Ναυτίλου”.

Κοίταξα γύρω και δεν είδα τίποτα, παρά ήσυχα νερά. Στο βάθος όμως άρχισα να διακρίνω ένα εξόγκωμα, που τράβηξε την προσοχή μου. Θα νόμιζε κανένας ότι ήταν ερείπια σκεπασμένα από άσπρα κοχύλια. Προσέχοντας περισσότερο όμως είδα ότι ήταν ένα πλοίο χωρίς κατάρτια, που είχε βυθιστεί. Σίγουρα ήτανε του παλιού καιρού, αλλά γιατί είχαμε έρθει εδώ; Δεν ήξερα τι να σκεφτώ, όταν άκουσα τον πλοίαρχο να λέει με σιγανή φωνή.

-Κάποτε αυτό το πλοίο λεγόταν “Μασσαλιώτις”. Είχε εβδομηντατέσσερα κανόνια κι είχε κατασκευαστεί το 1762. Το 1778, στις 13 Αυγούστου, με διοικητή τον Πουάντ – Βετριά πολέμησε γενναία το “Πρέστον”. Το 1779, στις 4 του Ιούλη, ήταν στην κατάληψη της Γρανάδας. Το 1781, στις 5 του Σεπτέμβρη, πήρε μέρος στη μάχη του κόμη ντε Γκρας, στο λιμάνι Κεσαπίκ. Το 1794 η Γαλλική Δημοκρατία άλλαξε τ' όνομα του. Στις 16 του Απριλίου, του ίδιου χρόνου, ενώθηκε με το στόλο του Βιλαρέ Ζουαγιέζ στη Βρέστη. Το ενδέκατο και δωδέκατο Πραιράλ αυτός ο στόλος συναντήθηκε με τ' αγγλικά πλοία. Κύριε σήμερα είναι το δέκατο τρίτο

Πραιράλ. Δηλαδή εβδομηντατέσσερα χρόνια πριν, σ' αυτό ακριβώς το σημείο, σε πλάτος 47^ο 24_ και μήκος 17^ο 28_ αυτό το πλεούμενο, αφού πολέμησε ηρωικά, έχασε τα τρία κατάρτια του και το ένα τρίτο απ' το πλήρωμα του. Τότε προτίμησε να βυθιστεί με τους 356 ναύτες του, παρά να παραδοθεί. Έτσι κάρφωσαν τη σημαία τους στο κατάστρωμα κι εξαφανίστηκαν κάτω απ' το νερό, φωνάζοντας: “Ζήτω η Δημοκρατία!”.

-Ο “Εκδικητής”, φώναξα.

-Μάλιστα κύριε, ο “Εκδικητής”! Ωραίο όνομα! μουρμούρισε ο πλοίαρχος Νέμο σταυρώνοντας τα χέρια του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ

Η κατακόμβη

Ο τρόπος του πλοίαρχου, η ιστορία του πατριωτικού πλοίου κι η συγκίνηση που κυρίεψε τον πλοίαρχο, όταν είπε τις τελευταίες λέξεις, μ' επηρέασαν πάρα πολύ. Τα μάτια μου δεν άφηναν τον πλοίαρχο, που με τα χέρια του απλωμένα προς τη θάλασσα κοίταζε το ναυάγιο. Ίσως δε θα μάθαινα ποτέ ποιος ήταν, από που ερχόταν, που πήγαινε. Δεν ήταν απλή μισανθρωπία πούχε κλείσει τον πλοίαρχο και τους φίλους του μέσα στο “Ναυτίλο”. Ήταν μίσος τερατώδες, που δε θα τόσβηνε ποτέ ο χρόνος. Μήπως αυτό το μίσος ζητούσε ακόμα εκδίκηση; Θα τόδειχνε το μέλλον.

Ο “Ναυτίλος” όμως άρχισε ν' ανεβαίνει στην επιφάνεια και χάσαμε από μπροστά μας τον “Εκδικητή”. Σε λίγο ένα ελαφρό κούνημα μ' έκανε να καταλάβω ότι βρισκόμαστε πάνω στην ανοιχτή θάλασσα. Κείνη τη στιγμή ένας δυνατός θόρυβος ακούστηκε. Κοίταξα προς τον πλοίαρχο. Δεν κουνήθηκε.

-Πλοίαρχε; είπα.

Δεν απάντησε. Τον άφησα κι ανέβηκα στο κατά-

στρωμα. Ο Σύμβουλος κι ο Καναδός ήταν ήδη εκεί.

-Από πού ακούστηκε; ρώτησα.

-Ήταν πυροβολισμός, είπε ο Νεδ Λαντ.

Κοίταξα προς την κατεύθυνση του πλοίου πούχα δει προηγουμένως. Ερχόταν κοντά στο “Ναυτίλο” και βλέπαμε ότι δυνάμωνε την ταχύτητα του. Ήταν έξι μίλια μακριά μας.

-Τι είναι αυτό το πλοίο, Νεδ;

-Από το σχήμα του κι απ’ το ύψος πούχουν τα κατάρτια του στοιχηματίζω ότι είναι πολεμικό πλοίο, είπε ο Καναδός. Μπορεί να μας φτάσει και να βυθίσει αυτόν τον καταραμένο “Ναυτίλο”;

-Φίλε Νεδ, είπε ο Σύμβουλος, τι ζημιά μπορεί να κάνει στο “Ναυτίλο”; Μπορεί να τον χτυπήσει κάτω απ’ τα κύματα; Μπορεί να ρίξει κανονιές μέσα στη θάλασσα;

-Για πες μου Νεδ, είπα, μπορείς ν’ αναγνωρίσεις σε ποια χώρα ανήκει;

Ο Καναδός ζάρωσε τα φρύδια του, χαμήλωσε τα βλέφαρα του και κοίταξε επίμονα για λίγα λεπτά.

-Όχι κύριε, απάντησε. Δεν μπορώ να πω σε ποιο έθνος ανήκει, γιατί δεν έχει χρώματα. Πάντως είναι πολεμικό πλοίο, γιατί έχει μακριά σημαία στο μεσαίο κατάρτι.

Παρακολουθούσαμε το πλοίο να μας πλησιάζει για ένα τέταρτο της ώρας. Αν ο πλοίαρχος τ’ άφηνε να

έρθει πολύ κοντά μας, θα μπορούσαμε να σωθούμε.

-Κύριε, είπε ο Νεδ Λαντ, αν το πλοίο περάσει έστω κι ένα μίλι κοντά μας, θα πέσω στη θάλασσα και σας συμβουλεύω να κάνετε το ίδιο.

Δεν απάντησα στην πρόταση του Καναδού, αλλά συνέχισα να παρακολουθώ το πλοίο. Αγγλικό, γαλλικό, αμερικάνικο, ρωσικό, ό,τι και νάτανε, σίγουρα θα μας έσωζε. Εκείνη τη στιγμή άσπρος καπνός φάνηκε μπροστά στο πλοίο και σε λίγο κάτι βαρύ έπεσε στη θάλασσα πολύ κοντά μας.

-Τι! Μας χτυπάνε! φώναξα.

-Μάλλον κύριε, είπε ο Νεδ Λαντ. Αναγνώρισαν φαίνεται το θηρίο και το χτυπάνε.

-Καλά, δε μας βλέπουν;

-Ίσως γι’ αυτό χτυπάνε, επειδή μας βλέπουν.

Το μυαλό μου φωτίστηκε. Ήξεραν, φαίνεται, τώρα πια, τι ήταν αυτό το τέρας. Όταν ο Νεδ Λαντ είχε ρίξει το καμάκι του πάνω στο “Ναυτίλο”, ο πλοίαρχος Φαραγκούτ είχε αναγνωρίσει ότι δεν ήταν υποβρύχιο τέρας, αλλά υποβρύχιο πλοίο. Ναι, αυτό ήταν και τώρα σε κάθε θάλασσα έψαχναν αυτή τη μηχανή της καταστροφής. Τρομερό πραγματικά, αν, όπως υποθέσαμε, ο πλοίαρχος χρησιμοποιούσε το “Ναυτίλο” για εκδίκηση. Εκείνη τη νύχτα που κλειστήκαμε στα δωμάτια μας, στο μέσο του Ινδικού ωκεανού, μήπως έκανε επίθεση σε κανένα πλοίο; Εκείνος ο ναύτης που θάψαμε στο

κοραλλένιο κοιμητήριο μήπως ήταν θύμα τέτοιας επίθεσης. Ναι, έτσι έπρεπε νάτανε. Ένα μέρος της μυστήριας ύπαρξης του πλοίαρχου Νέμου είχε φανερωθεί. Κι αν δε μαθαίναμε την ταυτότητα του, τουλάχιστο ξέραμε ότι ήταν ένας άνθρωπος που έτρεφε μίσος για όλους τους ανθρώπους. Οι πυροβολισμοί συνέχισαν να πέφτουν απ' το πλοίο, αλλά κανένας δε χτυπούσε το "Ναυτίλο". Βρισκόμασταν τρία μίλια μακριά τους και παρόλους τους πυροβολισμούς ο πλοίαρχος δεν φαινόταν στο κατάστρωμα. Ωστόσο, αν κάποια από κείνες τις κωνικές σφαίρες χτυπούσε το "Ναυτίλο", θάτανε μοιραία γι' αυτόν. Τότε ο Καναδός είπε:

-Κύριε, πρέπει να κάνουμε κάτι να βγούμε απ' το δίλημμα. Ας τους κάνουμε σινιάλο. Μπορεί να καταλάβουν ότι είμαστε τίμιοι άνθρωποι.

Ο Νεδ Λαντ έβγαλε το μαντήλι του να το κουνήσει. Δεν πρόλαβε όμως γιατί ένα δυνατό χέρι τον άρπαξε και τον έριξε κάτω.

-Ανόητε! φώναξε ο πλοίαρχος, θέλεις να σε καρφώσει το έμβολο του "Ναυτίλου" πριν πέσει πάνω σ' αυτό το πλοίο;

Ο πλοίαρχος είχε γλωμιάσει κι έτρεμε ολόκληρος απ' τα νεύρα του κρατώντας τον Καναδό. Μετά, αφού τον άφησε, γύρισε προς το πλοίο κι άρχισε να φωνάζει:

-Καταραμένο πλοίο, ξέρεις ποιος είμαι! Δεν ξέρω τα χρώματα σου, αλλά θα σου δείξω τα δικά μου.

Και ξεδίπλωσε μια μαύρη σημαία, αυτή πούχε βάλει στο Νότιο Πόλο. Εκείνη τη στιγμή μια σφαίρα έπεσε λοξά στο "Ναυτίλο" και περνώντας δίπλα απ' τον πλοίαρχο έπεσε στη θάλασσα. Αυτός κούνησε το κεφάλι του κι είπε:

-Πηγαίνετε κάτω.

-Κύριε, φώναξε, θα χτυπήσετε το πλοίο;

-Ναι, θα το βουλιάξω.

-Δεν μπορείτε να το κάνετε.

-Θα το κάνω, απάντησε ψυχρά, και σας συμβουλεύω να μη με κρίνετε. Η τύχη σας κάνει να δείτε πράγματα που δεν έπρεπε. Η επίθεση άρχισε, πηγαίνετε.

-Από πού είναι αυτό το πλοίο;

-Δε ξέρετε; Πολύ καλά, τόσο το καλύτερο. Τουλάχιστο δε θα ξέρετε την εθνικότητα του. Πηγαίνετε κάτω!

Έπρεπε να υπακούσουμε. Περίπου δεκαπέντε ναύτες περικύκλωσαν τον πλοίαρχο κοιτάζοντας με το ίδιο μίσος το πλοίο που μας πλησίαζε. Πήγα στο δωμάτιό μου. Ο πλοίαρχος κι ο υποπλοίαρχος έμειναν στο κατάστρωμα. Ο "Ναυτίλος" άρχισε να κουνιέται και σε λίγο απομακρυνθήκαμε απ' το πλοίο. Αυτό όμως συνέχισε να μας κυνηγάει.

Κατά τις τέσσερις η ώρα τ' απόγευμα ανέβηκα στο κατάστρωμα, γιατί με βασάνιζε η περιέργεια. Ο πλοίαρχος βηματίζε νευρικά και τον άκουσα να λέει:

-Εγώ είμαι ο νόμος, είμαι ο δικαστής! Εγώ καταπιέ-

ζομαι κι εσείς με βασανίζετε. Εσείς είστε η αιτία πούχασα ό,τι αγαπούσα – την πατρίδα μου, τη γυναίκα μου, τα παιδιά μου, τον πατέρα μου, τη μητέρα μου. Είδα τα πάντα να χάνονται, γι' αυτό σας μισώ.

Έριξα μια τελευταία ματιά στο πολεμικό πλοίο και ξαναγύρισα στο Νεδ και στο Σύμβουλο.

-Θα φύγουμε! φώναξα.

-Καλά! είπε ο Νεδ. Από πού είναι αυτό το πλοίο;

-Δεν ξέρω, αλλ' όποιο και νάναι θα βουλιάξει μέχρι το βράδυ. Πάντως είναι καλύτερα να χαθούμε παρά να γίνουμε συνεργάτες σε μια πράξη που δεν είναι δίκαιη.

-Συμφωνώ, είπε ο Νεδ Λαντ. Ας περιμένουμε τη νύχτα.

Η νύχτα έφτασε. Ησυχία σ' όλο το πλοίο. Η πυξίδα έδειχνε ότι δεν είχαμε αλλάξει πορεία. Ο "Ναυτίλος" έπλεε ήσυχα στην επιφάνεια. Οι σύντροφοι μου κι εγώ αποφασίσαμε να φύγουμε όταν θα βρισκόταν κοντά μας το πολεμικό πλοίο.

Ένα μέρος της νύχτας πέρασε χωρίς να γίνει τίποτα. Περιμέναμε την κατάλληλη ευκαιρία. Μιλούσαμε πολύ λίγο, γιατί ήμασταν συγκινημένοι. Ο Νεδ Λαντ θάπεφτε στη θάλασσα, αλλά τον εμπόδισα, γιατί πίστευα ότι ο "Ναυτίλος" θα χτυπούσε το πλοίο πάνω στην επιφάνεια της θάλασσας, οπότε θάτανε όχι μόνο δυνατό, αλλά κι εύκολο να το σκάσουμε.

Στις τρεις το πρωί, γεμάτος ανησυχία, ανέβηκα στο

κατάστρωμα. Ο πλοίαρχος ήταν εκεί κοιτάζοντας συνέχεια το πλοίο που βρισκόταν δυο μίλια μακριά μας. Μπορούσα να δω τα πράσινα και κόκκινα φώτα του και τ' άσπρο φανάρι έδειχνε ότι οι φούρνοι του δούλευαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ήθελαν να μας φτάσουν.

Έμεινα έτσι μέχρι τις τρεις το πρωί, χωρίς να με προσέξει ο πλοίαρχος. Το πλοίο ήταν τώρα ενάμιση μίλι μακριά μας και μόλις ξημέρωσε άρχισε να μας χτυπάει. Σε λίγο θα χτυπούσε κι ο "Ναυτίλος", γι' αυτό έπρεπε νάμαστε έτοιμοι ν' αφήσουμε για πάντα αυτό τον άνθρωπο. Ετοιμαζόμουν να κατέβω κάτω για να τους το θυμίσω, όταν ανέβηκε ο υποπλοίαρχος με μερικούς ναύτες. Είπαν κάτι στον πλοίαρχο κι ο "Ναυτίλος" άρχισε να ετοιμάζεται για την επίθεση. Τα σιδερένια κάγκελα γύρω απ' το κατάστρωμα χαμήλωσαν και το φανάρι με την καμπίνα του τιμονιέρη μπήκαν στο σκάφος μέχρι που δε φαινόταν τίποτα. Έτσι το σκάφος μας έγινε σαν ένα σιδερένιο τσιγάρο, που μπορούσε να κινηθεί πολύ εύκολα.

Ξαναγύρισα στο σαλόνι. Ήμασταν ακόμα στην επιφάνεια κι ο ήλιος φώτιζε τα παράθυρα. Ξημέρωνε η τρομερή μέρα 2 του Ιούνι.

Στις πέντε η ώρα φάνηκε να ελαττώνεται η ταχύτητά μας και καταλάβαινα ότι άφηναν το πλοίο να μας πλησιάσει.

-Φίλοι μου, είπα, έφτασε η ώρα. Ας δώσουμε τα χέ-

ρια κι ο Θεός βοηθός. Ο Νεδ Λαντ ήταν αποφασισμένος, ο Σύμβουλος ήρεμος κι εγώ τόσο ταραγμένος, που δεν ήξερα πως να συγκρατηθώ. Περάσαμε όλοι στη βιβλιοθήκη, αλλά τη στιγμή που πηγαίναμε προς την κεντρική σκάλα άκουσα το πάνω διάφραγμα να κλείνει απότομα. Ο Καναδός όρμησε προς τις σκάλες, αλλά τον σταμάτησα. Ένας πολύ γνωστός ήχος με ειδοποίησε ότι γέμιζαν οι δεξαμενές. Σε λίγα λεπτά ήμασταν κάτω απ' την επιφάνεια. Ήταν πολύ αργά να δράσουμε. Ο "Ναυτίλος" θα χτυπούσε το πλοίο απ' την κάτω πλευρά που δεν καλύπτεται με σιδερένιο περιτύλιγμα. Ήμασταν και πάλι φυλακισμένοι και μάρτυρες, χωρίς να θέλουμε, ενός τρομερού δράματος που προετοιμαζόταν. Δεν είχαμε χρόνο ν' αντιδράσουμε, γι' αυτό κλειστήκαμε στο δωμάτιό μου χωρίς να μιλάμε μεταξύ μας.

Περιμέναμε αρκετή ώρα μέχρι που καταλάβαμε τη προετοιμασία του "Ναυτίλου" για επίθεση. Ξαφνικά φώναξα. Είχα νοιώσει ένα τράνταγμα και το έμβολο να χτυπάει με δύναμη. Ο πλοίαρχος είχε πετύχει! Είχε τρυπήσει το πλοίο.

Δεν άντεχα περισσότερο. Εκτός εαυτού και σαν τρελός έτρεξα απ' το δωμάτιο μου προς το σαλόνι. Ο πλοίαρχος Νέμο ήταν εκεί. Βουβός, σκοτεινός και σκυθρωπός κοιτούσε απ' το τζάμι. Μια μεγάλη μάζα έριξε μια σκιά στο νερό και για να μη χάσει τίποτα απ' την αγωνία του πλοίου, ο "Ναυτίλος" κατέβαινε προς τα κάτω

μαζί μ' αυτό. Δέκα γιάρδες από μένα είδα την τρύπα του καραβιού απ' όπου έμπαινε το νερό με μεγάλη δύναμη. Μετά είδα τη διπλή σειρά με τα κανόνια και τη γέφυρα του πλοίου γεμάτη από μαύρους ισκιους.

Το νερό ανέβαινε κι οι φτωχοί άνθρωποι ανέβαιναν στα κατάρτια, ορμούσαν στα ξάρτια και προσπαθούσαν να σωθούν. Παραλυμένος, παγωμένος απ' την αγωνία με τις τρίχες μου σηκωμένες, τα μάτια μου ορθάνοιχτα χωρίς ανάσα, άφωνος, παρακολουθούσα κι εγώ! Μια ακατανίκητη έλξη με κρατούσε στο τζάμι! Ξαφνικά έγινε μια έκρηξη. Ο συμπιεσμένος αέρας τίναξε τα καταστρώματα σα νάχανε πιάσει φωτιά τ' αμπάρια του.

Μετά το άτυχο πλοίο βυθίστηκε πιο γρήγορα. Άρχισαν να φαίνονται τα κατάρτια του γεμάτα ανθρώπους και σε λίγο η σκοτεινή μάζα εξαφανίστηκε παρασέρνοντας όλο το νεκρό πλήρωμα του.

Γύρισα προς τον πλοίαρχο Νέμο. Εκείνος ο τρομερός εκδικητής, ένας τέλειος αρχάγγελος του μίσους, κοίταζε ακόμα. Όταν τέλειωσαν τα πάντα, γύρισε στο δωμάτιό του, άνοιξε την πόρτα και μπήκε. Τον ακολούθησα με τα μάτια μου. Στον τοίχο ανάμεσα στα πορτραίτα με τους ήρωες είδα το πορτραίτο μιας νέας γυναίκας με δυο μικρά παιδιά. Ο πλοίαρχος Νέμο κοίταξε για λίγα λεπτά, άπλωσε τα χέρια του προς το μέρος του και γονατίζοντας ξέσπασε σε δυνατούς λυγμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ

Οι τελευταίες λέξεις του πλοίαρχου Νέμο

Τα διαφράγματα είχαν κλείσει, αλλά δεν είχε ανάψει ακόμα το φως στο σαλόνι. Τα πάντα ήτανε ήσυχα και σκοτεινά μέσα στο “Ναυτίλο”. Με μεγάλη ταχύτητα, εκατό μέτρα κάτω απ’ το νερό, αφήναμε αυτό το τρομερό σημείο. Πού πηγαίναμε; Προς το Βορρά; Προς το Νότο; Γύρισα στο δωμάτιο μου, όπου βρήκα το Νεδ και το Σύμβουλο. Αισθανόμουν μια απέραντη φρίκη για τον πλοίαρχο Νέμο. Ό,τι και νάχε υποφέρει απ’ τους ανθρώπους, δεν είχε το δικαίωμα να τους τιμωρεί μ’ αυτό τον τρόπο.

Στις έντεκα η ώρα ξανάρθε το φως. Πήγα στο σαλόνι. Ήταν έρημο κι έριξα μια ματιά στα διάφορα όργανα. Ο “Ναυτίλος” πήγαινε προς το Βορρά με ταχύτητα εικοσιπέντε μίλια την ώρα, πότε πάνω στην επιφάνεια και πότε τριάντα μέτρα κάτω απ’ αυτή. Κάνοντας υπολογισμούς με το χάρτη είδα ότι φεύγαμε απ’ τη Μάγχη και πηγαίναμε με τρομερή ταχύτητα προς τις βόρειες θάλασσες.

Πήγα στο κρεβάτι μου, αλλά δεν μπορούσα να κοιμηθώ. Βασανιζόμουν από τρομερούς εφιάλτες. Η φο-

βερή σκηνή της καταστροφής ήταν συνέχεια μπροστά στα μάτια μου. Από κείνη τη μέρα ποιος μπορούσε να μας πει που μας οδηγούσε ο “Ναυτίλος”. Τα ρολόγια είχανε σταματήσει και δεν μπορούσαμε να υπολογίσουμε το χρόνο που περνούσε. Όπως στις πολικές χώρες, δεν ξέραμε πότε ήτανε νύχτα και πότε μέρα. Υπολογίζω – μπορεί να κάνω και λάθος – ότι αυτή η περιπέτεια μας κράτησε δώδεκα με δεκαπέντε μέρες.

Και ποιος ξέρει πόσο θα κρατούσε ακόμα αν δεν γινόταν η καταστροφή που τελείωσε το ταξίδι μας. Δεν ξαναείδα τον πλοίαρχο Νέμο, ούτε τον υποπλοίαρχο, ούτε κανέναν απ’ το πλήρωμα. Ο “Ναυτίλος” βρισκότανε συνέχεια κάτω απ’ το νερό κι όταν βγαίναμε έξω, τα διαφράγματα ήτανε πάντοτε κλειστά. Δεν ξέραμε που πηγαίναμε.

Ο Καναδός, πούχε χάσει τη δύναμη του και την υπομονή του, εξαφανίστηκε κι αυτός. Ο Σύμβουλος δε μπορούσε να του βγάλει λέξη κι επειδή φοβόταν μήπως πάνω στην τρέλα του αυτοκτονήσει, τον παρακολουθούσε συνέχεια.

Ένα πρωινό – δεν ξέρω τι ημερομηνία είχαμε – ξύπνησα ξαφνικά. Ο Νεδ Λαντ σκυμμένος από πάνω μου έλεγε με χαμηλή φωνή:

-Θα το σκάσουμε.

Ανασηκώθηκα.

-Πότε; ρώτησα.

-Αύριο το βράδυ. Φαίνεται ότι σταμάτησε η παρακολούθηση στο "Ναυτίλο". Όλοι είναι εξαφανισμένοι. Θα ετοιμαστείτε;

-Πού είμαστε;

-Κοντά σε στεριά. Τη διάκρινα ανάμεσα στην ομίχλη, είκοσι μίλια προς την ανατολή.

-Σε ποια χώρα;

-Δεν ξέρω, αλλά όποια και νάναι, θα πάμε.

-Ναι, Νεδ, ναι. Θα φύγουμε, ακόμα κι αν μας καταπιεί η θάλασσα.

-Η θάλασσα είναι ταραγμένη και φυσάει, αλλά δε φοβάμαι τίποτα. Η βάρκα είναι έτοιμη και γεμάτη τρόφιμα που τα μάζεψα χωρίς να με προσέξει κανένας.

-Θα σ' ακολουθήσω.

-Αν με καταλάβουν, συνέχισε ο Καναδός, θα υπερασπίσω τον εαυτό μου ή θα τους αναγκάσω να με σκοτώσουν.

-Θα πεθάνουμε μαζί φίλε μου.

Είχα αποφασίσει. Ο Καναδός έφυγε κι εγώ ανέβηκα στο κατάστρωμα, όπου μπορούσα να σταθώ με δυσκολία απ' τα κύματα. Ο ουρανός ήτανε σκοτεινός κι απειλητικός, αλλά η ξηρά που φαινότανε από μακριά μούδινε κουράγιο. Ξαναγύρισα στο σαλόνι, με το φόβο μήπως συναντήσω τον πλοίαρχο Νέμο. Ήθελα βέβαια να τον συναντήσω για τελευταία φορά, αλλά φοβόμουν να μήπως προδώσω τα σχέδια μας.

Πόσο πολύ κράτησε κείνη η τελευταία μέρα. Έμεινα μόνος μου. Ο Νεδ Λαντ κι ο Σύμβουλος απόφευγαν να μιλήσουν μήπως προδοθούν. Στις έξι η ώρα έφαγα, αν και δεν πεινούσα. Πίεσα τον εαυτό μου να φάει, αν κι ένοιωθα αηδία, για νάχω δυνάμεις. Στις εξήμιση ο Νεδ Λαντ ήρθε στο δωμάτιο μου για να μου πει:

-Δε θα ειπωθούμε μέχρι να φύγουμε. Στις δέκα η ώρα δε θάχει βγει το φεγγάρι και θα επωφεληθούμε απ' το σκοτάδι. Ελάτε στη βάρκα, θα σας περιμένουμε.

Ο Καναδός βγήκε γρήγορα χωρίς να μου δώσει καιρό ν' απαντήσω. Θέλοντας να μάθω την πορεία του "Ναυτίλου" πήγα στο σαλόνι. Πηγαίναμε βορειοανατολικά. Έριξα μια τελευταία ματιά στα θαύματα της φύσης, στα πλούτη της τέχνης, που βρισκόνταν σ' αυτό το μουσείο προορισμένα να χαθούν στδ βυθό μαζί μ' αυτόν που τα συγκέντρωσε. Έμεινα μια ώρα εκεί για να τυπώσω βαθιά στο μυαλό μου όλα τα αντικείμενα.

Γύρισα στο δωμάτιο μου και ντύθηκα με χοντρά θαλασσινά ρούχα. Συγκέντρωσα τις σημειώσεις μου και τις έβαλα προσεχτικά μέσα στις τσέπες μου. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Σίγουρα η ταραχή μου θα πρόδινε τα σχέδια μας αν συναντούσα τον πλοίαρχο. Τι νάκανε αυτή τη στιγμή. Άκουσα προσεχτικά έξω απ' την πόρτα του. Άκουσα βήματα. Ήταν μέσα λοιπόν, δεν είχε ξαπλώσει.

Αισθανόμουν σαν τρελός. Φοβόμουν ότι από στιγμή σε στιγμή θάμπαινε στο δωμάτιο μου να με ρω-

τήσει γιατί ήθελα να φύγω. Για μια στιγμή μάλιστα σκέφτηκα – πάνω στην τρέλα μου – να πάω μόνος μου στο δωμάτιο του και να του πω ότι έφευγα. Ευτυχώς όμως συγκρατήθηκα. Τα νεύρα μου ηρέμησαν κάπως κι άρχισα να σκέφτομαι όλα όσα πέρασα μέσα σ' αυτό το πλοίο από τότε πούφυγα απ' το “Αβραάμ Λίνκολν” μέχρι τη φοβερή σκηνή του πλοίου που βούλιαξε. Τότε ο πλοίαρχος Νέμο άρχισε να μεγαλώνει, να παίρνει υπερφυσικές διαστάσεις. Δεν ήταν πια ίσος με μένα, ήταν άνθρωπος των νερών, δαιμόνιο της θάλασσας.

Ήταν εννιάμιση η ώρα. Κράτησα το κεφάλι μου μέσα στα χέρια μου για να συγκρατηθώ. Δεν άντεχα άλλο την αναμονή. Κόντευα να τρελαθώ. Εκείνη τη στιγμή άκουσα ένα όργανο να παίζει ένα λυπητερό σκοπό. Άκουγα ήρεμος, όταν ξαφνικά πάγωσα. Ο πλοίαρχος είχε φύγει απ' το δωμάτιό του. Ήταν στο σαλόνι, απ' όπου θα περνούσα. Θα τον συναντούσα για τελευταία φορά. Θα μου μιλούσε, θα με ρωτούσε. Μια κίνηση μου, μια λέξη μου θα κατάστρεφε τα πάντα και θα μ' έκανε να μείνω και πάλι στο σκάφος.

Το ρολόι χτύπησε δέκα. Είχε φτάσει η στιγμή. Άνοιξα την πόρτα μου προσεχτικά και περπατώντας σιγά – σιγά έφτασα στο σαλόνι. Άνοιξα την πόρτα. Ήταν σκοτάδι, αλλά σε μια γωνιά διάκρινα τον πλοίαρχο να παίζει αρμόνιο. Δε με είδε. Γλίστησα αθόρυβα και βγήκα έξω απ' την αντίθετη πλευρά προς τη βιβλιοθήκη. Πριν

προλάβω να βγω είδα τον πλοίαρχο να σηκώνεται προς το μέρος μου, να σηκώνει τα χέρια του και να μουρμουρίζει τις παρακάτω λέξεις, ενώ ταραζόταν από λυγμούς.

-Παντοδύναμε Θεέ! αρκετά, αρκετά!

Μήπως τον βασάνιζαν τύψεις; Όρμησα προς τις σκάλες και συνάντησα τους φίλους μου.

-Ας φύγουμε! φώναξα.

-Αμέσως, απάντησε ο Καναδός κι άρχισε να ξεβιδώνει τις βίδες που συγκρατούσαν τη βάρκα.

Ξαφνικά ακούσαμε ένα θόρυβο μέσα. Μας κατάλαβαν; Ένοιωσα το Νεδ Λαντ να μου δίνει ένα μαχαίρι.

-Ναι, μουρμούρισα, ξέρουμε πως να πεθάνουμε.

Ο Καναδός σταμάτησε να ξεβιδώνει. Μια λέξη μόνο ακούστηκε να επαναλαμβάνεται πολλές φορές. Μια λέξη:

-Το μελστρούμ, το μελστρούμ! φώναξα.

Το μελστρούμ! Δεν υπήρχε χειρότερη λέξη στην κατάσταση που βρισκόμασταν. Ήμασταν στην επικίνδυνη ακτή της Νορβηγίας. Είχαμε παρασυρθεί προς τα δω την ώρα που ετοιμαζόμασταν να φύγουμε. Ξέραμε ότι ήμασταν ανάμεσα στα νησιά Φερόε και Λοφούτεν, όπου η παλίρροια μαζεύει τα νερά και τα πετά μ' απίστευτη δύναμη σχηματίζοντας ένα στρόβιλο, όπου κανένα πλοίο δεν γλιτώνει.

Είχαμε φτάσει χωρίς τη θέλησή μας ή ο πλοίαρχος οδήγησε το “Ναυτίλο” μόνος του.

Μας παράσερνε ο στρόβιλος. Ο τρόμος μας πάγωσε κι η καρδιά μας σταμάτησε να χτυπάει. Ένοιωθα το στριφογύρισμα και μ' έλουζε ο ιδρώτας.

-Πρέπει να κρατηθούμε και να σφίξουμε την καρδιά, είπε ο Νεδ. Μπορεί να σωθούμε αν μείνουμε στον Ναυτίλο”...

Δεν πρόλαβε να τελειώσει την κουβέντα του, όταν ακούσαμε ένα τριξιμο.

Τα καρφιά έσπασαν κι η βάρκα πετάχτηκε έξω.

Το κεφάλι μου χτύπησε σε κάτι σιδερένιο κι έχασα τις αισθήσεις μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Συμπέρασμα

Έτσι τελειώνει το ταξίδι κάτω απ' τη θάλασσα. Τι έγινε κείνη τη νύχτα – πως σώθηκε η βάρκα μας – πως φτάσαμε στη στεριά, δεν μπορώ να σας πω. Όταν συνήρθα, ήμουννα ξαπλωμένος μέσα σε μια ψαράδικη καλύβα στα νησιά Λοφούτεν. Οι δυο φίλοι μου ζωντανοί και γεροί βρίσκονταν κοντά μου κρατώντας μου τα χέρια. Αγκαλιαστήκαμε.

Κείνη τη στιγμή δε μπορούσαμε να σκεφτούμε την επιστροφή μας στη Γαλλία, γιατί η συγκοινωνία σ' αυτά τα μέρη ήταν σπάνια. Μια φορά το μήνα περνούσε πλοίο κι έπρεπε να περιμένουμε.

Εκεί, ανάμεσα στους φιλόξενους ανθρώπους, έγραψα αυτά που διαβάσατε. Δεν παράλειψα τίποτα ούτε μεγαλοποίησα τίποτα. Όλα είναι αληθινά.

Θα με πιστέψουν; Δεν ξέρω. Εξάλλου δε με πειράζει καθόλου. Εγώ μπορώ να μιλώ για τη θάλασσα, για τις είκοσι χιλιάδες λεύγες που πέρασα μέσα σε δέκα μήνες.

Τι έγινε όμως ο “Ναυτίλος”; Αντιστάθηκε στην πίε-

ση του μελσιτρόμ; Ζει ακόμα ο πλοίαρχος Νέμο; Είναι μέσα στη θάλασσα; Μήπως σταμάτησε μετά απ' την τελευταία κατακόμβη;

Θα μάθουμε ποτέ την ιστορία και τ' όνομα αυτού του ανθρώπου; Θα βρούμε τα χειρόγραφα του; Θα μάθουμε την εθνικότητα του;

Είμαι σίγουρος, γιατί πιστεύω ότι σώθηκε ο “Ναυτίλος”. Έτσι, αν ο πλοίαρχος ζει ακόμα, μπορεί η θετή του πατρίδα να μαλακώσει το μίσος του. Μπορεί να ξεχάσει την εκδίκηση. Ας χαθεί ο δικαστής κι ας γίνει ο φιλόσοφος που θα συνεχίσει να ζει ειρηνικά κάτω απ' το νερό. Η μοίρα του είναι παράξενη, αλλά και θαυμάσια. Δεν την κατάλαβα κι ο ίδιος; Δεν έζησα μαζί του δέκα μήνες; Έτσι στο ερώτημα των Εκκλησιαστών πούγινε 3.000 χρόνια πριν “Ποιος μπορεί να εξερευνήσει αυτά που βρίσκονται βαθιά και μακριά” μόνο δυο άνθρωποι μπορούν ν' απαντήσουν.

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΝΕΜΟ ΚΙ ΕΓΩ